

Agder Sekretariat

Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Postboks 120
4491 Kvinesdal
Bankkonto:
3080 32 25660
Organisasjonsnr.:
988 798 185

Til kontrollutvalets medlemmar:

Olav Mandt (leiar), Torleiv Mostøl Sælid (nestleiar), Thoralf Hildebrandt (medlem), Grete Norunn Å. Bachmann (medlem), Åsmund Hoslemo (medlem)

INNKALLING TIL MØTE I KONTROLLUTVALET

Tid/stad: Onsdag 3. mai 2023 kl. **09.00**, kommunehuset, møterom
kommunestyresalen

ORIENTERING:

Kommunedirektør kjem frå starten av møte for å orientera om:

- Presentasjon av årsrekneskapen og årsmelding
- Presentasjon av kommunedirektørens tilbakemelding på forvaltningsrevisjon «Psykososialt læringsmiljø i grunnskolen».

SAKSLISTE

- SAK 07/23 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 15.02.23
SAK 08/23 ÅRSREKNESKAPEN 2022 BYKLE KOMMUNE
SAK 09/23 KOMMUNEDIREKTØRENS TILBAKEMELDING PÅ
FORVALTNINGSREVISJON «PSYKOSOSIALT LÆRINGSMILJØ I
GRUNNSKOLEN»
SAK 10/23 BESTILLING RISIKO- OG VESENTLIGHETSANALYSE AV
KOMMUNENS VERKSEMD OG VERKSEMDA I SELSKAPER –
GRUNNLAG PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2023 - 2027
SAK 11/23 BESTILLING RISIKO- OG VESENTLIGHETSANALYSE – GRUNNLAG
PLAN FOR EIGARSKAPSKONTROLL 2023-2027
SAK 12/23 EIGARSKAPSKONTROLL SETESDAL MILJØ OG GJENVINNING IKS
SAK 13/23 REVISOR ORIENTERAR

FAST POST

Vidare arbeid i kontrollutvalet:

EVENTUELT

REFERATSAK

- REF 01/23 FORVALTNINGSREVISJON «BARN I LAVINNTEKTSFAMILIER I
IVELAND KOMMUNE» (vedlegg i epost)

Eierkommuner:
Bygland, Bykle, Evje og Hornnes,
Farsund, Flekkefjord, Hægebostad,
Iveland, Kvinesdal, Lindesnes,
Lyngdal, Sirdal, Valle, Åseral

Ansatte:
Daglig leder Willy Gill
Telefon: 90 95 62 46
E-post: willy.gill@asekretariat.no

Rådgiver Inger Lise Austrud
Telefon: 91 86 99 75
E-post: inger.lise.austrud@asekretariat.no

Agder Sekretariat

Sekretariat for kontrollutvalg i Agder

Bykle, 26. april 2022

Olav Mandt
Leiar

Inger Lise Austrud
Utvalssekretær

Forfall og inhabilitet bes meldt til Inger Lise Austrud, tlf. 918 69 975 / ila@asekretariat.no
Kopi til: Ordfører, kommunedirektør, revisor, Bykle kommune, Setesdølen

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bykle kommune

Sak 07/23

Møtedato: 03.05.23

Sakshandsamar: ILA

SAK 07/23 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 15.02.23

Vedlegg:

Forslag til møteprotokoll frå møte 15.02.23

Bakgrunn for saka:

Forslag til protokoll frå møte 15.02.23 vert lagt fram for godkjenning.

Framlegg til vedtak:

1. Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 15.02.23 vert godkjent.
2. Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen

BYKLE KOMMUNE – KONTROLLUTVALET

MØTEBOK

Møte nr. 01/23

Dato: 15.02.2023 kl. 09.00 – ca. kl. 11.00

Stad: Kommunestyresalen, Torleiv Mosdøl Sælid via Teams.

<u>Til stades:</u> Olav Mandt, leiar Torleiv Mostøl Sælid, nestleiar Thoralf Hildebrandt, medlem Grete Norunn Å Bachmann, medlem Åsmund Hoslemo, medlem	<u>Andre til stades (heile eller deler av møtet):</u> Agder Kommunerevisjon IKS v/ Tommy Pytten, Henriette Svendsen og Anne Wikøren Agder Sekretariat v/ Inger Lise Austrud Administrasjonen v/ Karina Sloth (kommunedirektør) og Kjetil Vik (skulefagleg rådgjevar) Ordførar Jan Dagfinn Dalen

Det var ikkje merknader til innkalling og saksliste.

ORIENTERING:

Kommunedirektør kjem frå starten av møte for å orientera om arbeidet med oppfølging av forvaltningsrevisjon «Psykososialt læringsmiljø i grunnskolen».

SAKSLISTE

- SAK 01/23 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 09.11.22
- SAK 02/23 PROSJEKTPLAN FORVALTNINGSREVISJON «INTERNKONTROLL – AVVIK OG AVVIKSHÅNDTERING I BYKLE KOMMUNE»
- SAK 03/23 UAVHENGIGHETSERKLÆRINGAR FRÅ REVISOR
- SAK 04/23 OMRÅDE REVISOR HAR VALGT FOR ETTERLEVELSESKONTROLL I 2022
- SAK 05/23 KONTROLLUTVALET'S ÅRSMELDING 2022
- SAK 06/23 REVISOR ORIENTERAR

FAST POST

Vidare arbeid i kontrollutvalet:

EVENTUELT

Drøfting omkring handtering av henvendingar og/eller varslingar til kontrollutvalet.

Underskrift

Olav Mandt
Leiar

Kopi av møteboka sendes: Ordførar, kommunedirektør, revisor, Bykle kommune, Setesdølen

ORIENTERING:

Administrasjonen orienterte utvalet om arbeidet med oppfølging av forvaltningsrevisjon «Psykososialt læringsmiljø i grunnskolen».

SAK 01/23 GODKJENNING AV MØTEPROTOKOLL FRÅ MØTE 09.11.22

Vedtak:

1. Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 09.11.22 vert godkjent.
2. Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Forslag til møteprotokoll frå møte 09.11.22

Bakgrunn for saka:

Forslag til protokoll frå møte 09.11.22 vert lagt fram for godkjenning.

Framlegg til vedtak:

1. Møteprotokoll frå kontrollutvalets møte 09.11.22 vert godkjent.
2. Leiar får fullmakt til å underteikne møteprotokollen

SAK 02/23 PROSJEKTPLAN FORVALTNINGSREVISJON «INTERNKONTROLL – AVVIK OG AVVIKSHÅNDTERING I BYKLE KOMMUNE»

Vedtak:

Kontrollutvalet ber Agder Kommunerevisjon IKS om å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjektet «Internkontroll – avvik og avvikshåndtering i Bykle kommune» basert på dei problemstillingane som kjem fram av prosjektplanen og innanfor kontrollutvalets budsjettramme.

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Framlegg til prosjektplan frå Agder Kommunerevisjon IKS, datert 06.02.23

Bakgrunn:

Kontrollutvalet bestilte i sitt møte 09.11.2022 gjennomføring av forvaltningsrevisjonsprosjekt med tema «Internkontroll – avvik og avvikshåndtering». Agder Kommunerevisjon IKS har utarbeida framlegg til prosjektplan som kontrollutvalet må ta stilling til.

Første ledd i prosjektet er utarbeiding av ein prosjektplan som nærare beskriv bakgrunn for prosjektet, problemstillingar, revisjonskriterier og metode.

Revisor foreslår følgande problemstillingar i den framlagde prosjektplanen:

1. I hvilken grad bidrar Bykle kommunes internkontrollsystem til å avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik?
  - Har Bykle kommune utarbeidet nødvendige rutiner og prosedyrer for å kunne avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik?
  - Er avvikssystemet dokumentert i den form og det omfang som er nødvendig?
  - I hvilken grad evaluerer, og ved behov forbedrer Bykle kommune skriftlige prosedyrer og andre tiltak for å avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik?
  - Avdekkes og følges avvik og risiko for avvik opp i Bykle kommune?
  - Er de ansatte i Bykle kommune kjent med rutinene for å melde inn avvik?
2. Rapporterer kommunedirektøren i Bykle kommune til kommunestyret om internkontroll minst en gang i året?

Det viktigaste er å vurdere om problemstillingane samsvarer med kontrollutvalets ønsker når det gjeld kva ein vil å få svar på gjennom dette prosjektet.

Vurderingar:

Revisjonen tek sikte på å framlegga rapport frå prosjektet til kontrollutvalet hausten 2023.

For nærmare detaljer og avgrensingar vises det til framlegg til prosjektplan og til forvaltningsrevisors presentasjon av prosjektplanen i møtet.

I samråd med forvaltningsrevisor vil det være mogleg å foreta eventuelle justeringar i prosjektplanen dersom utvalet skulle ønske det.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet ber Agder Kommunerevisjon IKS om å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjektet «Internkontroll – avvik og avvikshåndtering i Bykle kommune» basert på dei problemstillingane som kjem fram av prosjektplanen og innanfor kontrollutvalets budsjettramme.

SAK 03/23 UAVHENGIGHETSERKLÆRINGAR FRÅ REVISOR

Vedtak:

Basert på revisors eigenvurdering av sin uavhengighet meiner kontrollutvalet at ein kan konkludere med at revisor tilfredsstiller kommunelova og revisjonsforskriftas krav til uavhengighet.

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Uavhengighetserklæringar frå dei oppdragsansvarlege revisorane Tor Ole Holbek og Tommy Pytten.

Bakgrunn for saka:

Oppdragsansvarleg revisor skal i medhald av forskrift om kontrollutval og revisjon §19 kvart år gje ei skriftleg eigenvurdering om sin uavhengighet til kontrollutvalet.

Kontrollutvalet må vurdere om revisors eigenvurdering tilseier at revisor tilfredsstiller dei krav til uavhengighet som går fram i kommunelova og forskrift om kontrollutval og revisjon.

Framlegg til vedtak:

Basert på revisors eigenvurdering av sin uavhengighet meiner kontrollutvalet at ein kan konkludere med at revisor tilfredsstiller kommunelova og revisjonsforskriftas krav til uavhengighet.

**SAK 04/23 OMRÅDE REVISOR HAR VALGT FOR
ETTERLEVELSESKONTROLL I 2022**

Vedtak:

Kontrollutvalet tar risiko- og vesentlighetsvurdering for forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltninga i Bykle kommune til orientering.

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Risiko og vesentlighetsvurdering for forenklet etterlevelseskontroll frå Agder Kommunerevisjon IKS, datert 11.11.2022

Bakgrunn for saka:

I kommunelova § 24-9 står det følgande om revisors oppgåve:

Regnskapsrevisor skal se etter om kommunens eller fylkeskommunens økonomiforvaltning i hovedsak foregår i samsvar med bestemmelser og vedtak.

Revisor skal basere oppgaven på en risiko- og vesentlighetsvurdering, som skal legges fram for kontrollutvalget. Revisor skal innhente tilstrekkelig informasjon til å vurdere om det foreligger brudd på lover, forskrifter eller vedtak, der bruddet er av vesentlig betydning for økonomiforvaltningen.

Revisor skal senest 30. juni avgi en skriftlig uttalelse til kontrollutvalget, med kopi til kommunedirektøren, om resultatet av kontrollen.

Saksframstilling:

Ansvar for oppgåva er lagt til rekneskapsrevisor og det er i lova lagt opp til ein uttale på utført arbeid med moderat sikkerheit.

Det kjem fram av risiko- og vesentlighetsvurderinga at revisor etter ei samla vurdering har valt ut området kapitalvarer – justering, for kontroll av følgande forhold:

- Dokumentasjon ved anskaffelse og fremstilling av kapitalvarer jf. merverdiavgiftsforskriften § 9-1-2

- *Dokumentasjon av bruken av kapitalvarer jf. merverdiavgiftsforskriften § 9-1-3*
- *Tilfredsstillende rutine for oppbevaring av dokumentasjon knyttet til anskaffelse og fremstilling av kapitalvarer, da det her foreligger inntil 15 års oppbevaringstid, jf. merverdiavgiftsforskriften § 9-1-3, 3. ledd.*

Forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltninga vil bli gjennomført og rapportert til kontrollutvalet innan den fristen som lova har satt, 30. juni 2023. Rekneskapsrevisor vil vere til stades i møtet.

Vurdering:

Forenklet etterlevelseskontroll erstattar ikkje den ordinære rekneskapsrevisjon eller forvaltningsrevisjon, men kan sjåast på som eit supplement. For kontrollutvalets del er ansvaret avgrensa til å sjå til at det gjennomførast, og halde seg orientert om risiko- og vesentlighetsvurderinga, samt resultatata frå kontrollen.

Forenklet etterlevelseskontroll styrkar kontrollutvalets grunnlag for ivareta sitt ansvar for å føre kontroll med at økonomiforvaltninga foregår i samsvar med føresegner og vedtak.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar risiko- og vesentlighetsvurdering for forenklet etterlevelseskontroll med økonomiforvaltninga i Bykle kommune til orientering.

SAK 05/23 KONTROLLUTVALETS ÅRSMELDING 2022

Vedtak:

1. *Framlegg til årsmelding for 2022 vert vedteken.*
2. *Årsmeldinga sendes kommunestyret til orientering.*

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Vedlegg:

Framlegg til årsmelding for 2022

Bakgrunn for saka:

I kommunelova §23-5 står det at kontrollutvalet skal informere kommunestyret om sitt arbeid. Det er etablert ein praksis med å utarbeide ei enkel årsmelding frå kontrollutvalet. Eg har utarbeida eit framlegg til årsmelding som vert lagt fram for godkjenning. Utvalet sender den endelege årsmeldinga vidare til kommunestyret til orientering.

Framlegg til vedtak:

1. Framlegg til årsmelding for 2022 vert vedteken.
2. Årsmeldinga sendes kommunestyret til orientering.

SAK 06/23 REVISOR ORIENTERAR

Handsaming i møte:

Eigarskapskontroll SMG IKS vert lagt fram for kontrollutvalet i neste møte.

Rekneskapsrevisor skal i gong med årsoppgjeret. Kommunen har noko redusert bemanning på økonomiavdelinga, men legg opp til å levere årsrekneskapen innan fristen 22.02.23.

Vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Saksutgreiing:

Sakshandsamar: Inger Lise Austrud

Bakgrunn for saka:

Det er kontrollutvalets ansvar å sjå til at det blir gjennomført revisjon i kommunen.

Revisor orienterar løpande gjennom året om relevante saker og tema. På denne måten held kontrollutvalet seg informert om det løpande revisjonsarbeidet.

Dei tema revisor orienterar om vil bli protokollført.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

FAST POST

Vidare arbeid i kontrollutvalet: Neste møte i kontrollutvalet er 03.05.23

EVENTUELT

Kontrollutvalet hadde ei drøfting omkring førespurnader til utvalet. Sekretariatet held arkiv for utvalet og innkomne førespurnader kjem som referatsaker til utvalet.

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bykle kommune

Sak 08/23

Møtedato: 03.05.23

Sakshandsamar: ILA

SAK 08/23 ÅRSREKNESKAPEN 2022 BYKLE KOMMUNE

Lover, forskrifter:

Lov om kommunar og fylkeskommunar m.m.
Budsjett- og rekneskapsforskrifta av 2019

Saksdokument vedlagt saka:

Revisjonsberetning, datert 17. april 2023
Årsrekneskapen og årsberetning 2022 (vedlegg i epost)

Saksopplysningar:

Kommunens årsrekneskap viser eit netto driftsresultat på kr 48 480 655.

Revisor har gitt normal revisjonsberetning utan forbehold eller presiseringar.

I revisjonsberetninga uttaler revisor seg om:

Revisjonen av årsrekneskapen:

Revisors konklusjon :

Etter vår meining

- *oppfyller årsrekneskapen gjeldande lovkrav og,*
- *gjer årsrekneskapen i det alt vesentlege ein dekkande framstilling av den finansielle stillinga til kommunekassen per 31. desember 2022, og av resultatet for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen i samsvar med kommunelova sine regler og god kommunal rekneskapsskikk i Noreg.*

Andre lovmessige krav:

- Konklusjon om registrering og dokumentasjon
- Konklusjon om årsmeldinga
- Utsegn om forklaring for vesentlege budsjettavvik

Revisjonen har gjennom sine handlingar ikkje avdekket forhold som er av ein slik art at dei har betydning for konklusjonane på andre lovmessige krav.

For nærare informasjon vises det til revisjonsberetninga.

Uttale frå kontrollutvalet:

Kontrollutvalet skal gi uttale til følgande:

- Kommunekassens årsrekneskap og årsberetning
- Konsolidert årsrekneskap
- Kommunale føretak (årsrekneskap og årsberetning)
- Lånefondet (årsberetning kan inngå i kommunekassens årsberetning)

Som oftast vil det vere hensiktsmessig med ein samla uttale til kommunekassens årsrekneskap, konsolidert årsrekneskap og årsberetning. Kontrollutvalet gir ikkje uttale til politisk råd og kommunalt oppgåvefelleskap, med mindre revisor har gitt revisjonsberetning.

Når det gjelder Bykle kommune skal kontrollutvalet berre gi uttale til kommunekassens årsrekneskap og årsberetning.

Handsaming av årsrekneskapen

Handsaming av årsrekneskapen og årsberetning vil vere som følger.

- Kommunedirektør avleggjar årsregnskapet innan 22.02.23
- Kommunedirektør utarbeider årsberetning innan 31.03.23
- Revisor avgir revisjonsberetning til kommunestyret innan 15.04.23
- Kontrollutvalet avgir uttalelse om årsrekneskapen til kommunestyret
- Formannskapet innstiller overfor kommunestyret om godkjenning (Kontrollutvalets uttalelse skal føreligge når formannskapet handsamar årsrekneskapen)
- Kommunestyret godkjenner årsrekneskapen innan 30.06.23

Vurderingar:

Sekretariatet vil anbefale kontrollutvalet å gi ein standard uttale til årsrekneskapen og årsberetninga for 2022.

Framlegg til vedtak:

Uttale frå kontrollutvalet til kommunestyret:

Kontrollutvalet har handsama Bykle kommunes årsrekneskap og årsberetning for 2022. Agder Kommunerevisjon IKS har avgitt normalberetning utan spesielle merknader.

Basert på revisjonsberetninga har kontrollutvalet ingen spesielle merknader til kommunens årsberetning. Kontrollutvalet er ikkje kjent med andre forhold, framkomme i dialog med revisor, som kunne hatt betydning for utvalets uttale.

Kontrollutvalet anbefaler at kommunestyret godkjenner årsrekneskapen og årsberetninga for 2022.

Til kommunestyret i Bykle kommune

Kopi:
Kontrollutvalet
Formannskapet
Kommunedirektør

MELDING FRÅ UAVHENGIG REVISOR

Utsegn om årsrekneskapen

Konklusjon

Vi har revidert årsrekneskapen for Bykle kommune, som viser eit netto driftsresultat på kr 48 480 655. Årsrekneskapen er samansett av balanse per 31. desember 2022, oversikt over løyvingar til drift og investering, økonomisk oversikt drift og oversikt over samla budsjettavvik og årsavslutningsdisposisjonar for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen, samt notar til årsrekneskapen, medrekna eit samandrag av viktige rekneskapsprinsipp.

Etter vår meining

- oppfyller årsrekneskapen gjeldande lovkrav, og
- gjer årsrekneskapen i det alt vesentlege ein dekkande framstilling av den finansielle stillinga til kommunekassen per 31. desember 2022, og av resultatet for rekneskapsåret som vart avslutta per denne datoen i samsvar med kommunelova sine regler og god kommunal regnskapsskikk i Noreg.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift, god kommunal revisjonsskikk i Noreg og International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgåver og plikter etter desse standardane er beskrivne under overskrifta *Revisors oppgåver og plikter ved revisjon av årsrekneskapen*. Vi er uavhengige av kommunen i samsvar med krava i lovar og forskrifter i Noreg, og har etterlevd dei andre etiske pliktene våre i samsvar med desse krava. Etter vår oppfatning er innhenta revisjonsbevis tilstrekkeleg og føremålstenleg som grunnlag for konklusjonen vår.

Årsmeldinga og annan øvrig informasjon

Kommunedirektøren er ansvarleg for informasjonen i årsmeldinga og den øvrige informasjonen som er publisert saman med årsrekneskapen. Øvrig informasjon omfattar den lovbestemte årsmeldinga og annan informasjon i kommunens årsrapport. Vår konklusjon om årsrekneskapen ovanfor dekker informasjonen i årsmeldinga.

I samband med revisjonen av årsrekneskapen er det vår oppgåve å lese årsmeldinga og annan øvrig informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det føreligg vesentleg inkonsistens mellom årsmeldinga, annan øvrig informasjon og årsrekneskapen og den kunnskap vi har opparbeida oss under revisjonen av årsrekneskapen, eller hvorvidt informasjon i årsmeldinga og annan øvrig informasjon ellers framstår

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

som vesentleg feil. Vi har plikt til å rapportere dersom årsmeldinga eller annan øvrig informasjon framstår som vesentleg feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ut frå kunnskapen vi har opparbeidd oss i revisjonen, meiner vi at årsmeldinga

- inneheld dei opplysningar som skal vere med etter gjeldande lovkrav og
- at opplysningane om økonomi i årsmeldinga stemmer overeins med årsrekneskapen.

Vi viser elles til avsnittet «Konklusjon om årsmeldinga» og «Utsegn om forklaring for vesentlege budsjettavvik» under vår utsegn om andre lovmessige krav.

Kommunedirektøren sitt ansvar for årsrekneskapen

Kommunedirektøren er ansvarleg for å utarbeide årsrekneskapen og for at den gir ei dekkande framstilling i samsvar med kommunelovas regler og god kommunal rekneskapskikk i Noreg. Kommunedirektøren er også ansvarleg for slik intern kontroll han/ho finn naudsynt for å kunne utarbeide ein årsrekneskap som ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, verken som følgje av misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta.

Revisor sine oppgåver og plikter ved revisjonen av årsrekneskapen

Vårt mål er å oppnå tryggande sikkerheit for at årsrekneskapen totalt sett ikkje inneheld vesentleg feilinformasjon, verken som følgje av feil eller misleg framferd, og å gi ei revisjonsmelding som inneheld vår konklusjon. Tryggande sikkerheit er ei høg grad av tryggleik, men ingen garanti for at ein revisjon utført i samsvar med ISA-ane, alltid vil avdekke vesentleg feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følgje av misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta. Feilinformasjon er å anse som vesentleg dersom den åleine eller samla, innanfor rimeleg grenser, kan forventast å påverke dei økonomiske avgjerdene som brukarane tar, på grunnlag av årsrekneskapen.

Som del av ein revisjon i samsvar med ISA-ane, utøver vi profesjonelt skjønn og viser profesjonell skepsis gjennom heile revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoane for vesentleg feilinformasjon i årsrekneskapen, enten det skuldast misleg framferd eller feil som ikkje er tilsikta. Vi utformar og gjennomfører revisjonshandlingar for å handtere slike risikoar, og hentar inn revisjonsbevis som er tilstrekkelege og formålstenlege som grunnlag for konklusjonen vår. Risikoen for at vesentleg feilinformasjon som følgje av misleg framferd ikkje blir avdekka, er høgare enn risikoen for feilinformasjon som skuldast feil som ikkje er tilsikta, sidan misleg framferd kan innebere samarbeid, forfalsking, bevisste utelatingar, feil presentasjonar, eller brot på interne kontrollrutinar.
- opparbeider vi oss ei forståing av intern kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlingar som er føremålstenlege etter tilhøva, men ikkje for å gi uttrykk for ei meining om effektiviteten av kommunen sin interne kontroll.
- evaluerer vi om rekneskapsprinsippa som er brukte, er føremålstenlege, og vi vurderer om rekneskapsestimata og tilhøyrande noteopplysningar som er utarbeidde av kommunedirektøren, er rimelege.
- evaluerer vi den totale presentasjonen, strukturen og innhaldet i årsrekneskapen, tilleggsopplysningane, og om årsrekneskapen representerer dei underliggjande transaksjonane og hendingane på ein måte som gir ei dekkande framstilling.

Vi kommuniserer med kontrollutvalet og kommunedirektøren, mellom anna om det planlagde innhaldet i og tidspunkt for revisjonsarbeidet og eventuelle vesentlege funn i revisjonen, irekna vesentlege svakheiter i intern kontroll som vi avdekker i løpet av revisjonen.

AGDER KOMMUNEREVISJON IKS

Utsegn om andre lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på revisjonen vår av årsrekneskapen slik den er omtalt ovanfor, og kontrollhandlingar vi har funne nødvendige etter internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», meiner vi at leiinga har oppfylt si plikt til å sørge for ordentleg og oversiktleg registrering og dokumentasjon av kommunen sine rekneskapsopplysningar, i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Noreg.

Utsegn om forklaring for vesentlege budsjettavvik

Vi har utført eit attestasjonsoppdrag som skal gje moderat sikkerheit, knytt til Bykle kommune si forklaring for vesentlege budsjettavvik, enten det skuldast beløpsmessige avvik eller avvik frå kommunestyret sine premisser for bruken av løyvingane.

Konklusjon

Basert på dei utførte handlingane og innhenta bevis, er vi ikkje blitt kjende med forhold som gjev grunn til å tru at årsmeldinga ikkje gir dekkande opplysningar om vesentlege budsjettavvik.

Kommunedirektøren sitt ansvar for å forklare budsjettavvik

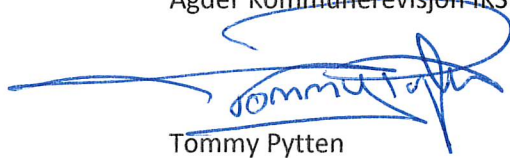
Kommunedirektøren er ansvarleg for å etablere administrative rutinar som sørger for at det blir utarbeidd og iverksett rutinar som sikrar at alle vesentlege budsjettavvik blir identifisert og forklart. Dette gjeld både beløpsmessige rammer og vedtekne premisser for bruken av løyvingane. I årsmeldinga skal kommunedirektøren forklare vesentlege beløpsmessige avvik mellom årsbudsjettet og årsrekneskapen, og vesentlege avvik frå kommunestyret sine premisser for bruken av løyvingane.

Våre oppgåver og plikter

Vår oppgåve er å sjå etter om årsmeldinga gir dekkande opplysningar om vesentlege beløpsmessige avvik frå årsbudsjettet og vesentlege avvik frå kommunestyret sine premisser for bruken av løyvingane. Vi skal gje ei fråsegn om årsmeldinga på grunnlag av bevisa vi har henta inn. Vi har utført vårt attestasjonsoppdrag med moderat sikkerheit i samsvar med reglane i kommunelova og RSK 302 Forenkla etterlevingskontroll av vesentlege budsjettavvik. Standarden krev at vi planlegg og gjennomfører oppdraget for å oppnå moderat sikkerheit for om det ligg føre dekkande opplysningar om vesentlege budsjettavvik i årsmeldinga.

Utføring av eit attestasjonsoppdrag som skal gje moderat sikkerheit i samsvar med RSK 302, inneber å utføre handlingar for å innhente bevis for om det er avvik frå budsjettvedtak, både beløpsmessige avvik og avvik frå kommunestyret sine premisser for bruken av løyvingane, og om det i årsmeldinga er gitt dekkande opplysningar om årsakene til avvika. Revisor sitt skjøn avgjer typen, tidspunktet for og omfanget handlingar. Moderat sikkerheit har klart lågare sikkerheitsgrad enn tryggande sikkerheit, og vi gir derfor ikkje uttrykk for same nivå av sikkerheit i attestasjonen, som i konklusjon om årsrekneskapen i revisjonsmeldinga. Vi meiner at vi har innhenta tilstrekkeleg og føremålstenleg bevis som grunnlag for konklusjonen vår.

Kristiansand, 17. april 2023
Agder Kommunerevisjon IKS

Tommy Pytten
statsautorisert revisor

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bykle kommune

Sak 09/23

Møtedato: 03.05.23

Sakshandsamar: ILA

SAK 09/23 KOMMUNEDIREKTØRENS TILBAKEMELDING PÅ FORVALTNINGSREVISJON «PSYKOSOSIALT LÆRINGSMILJØ I GRUNNSKOLEN»

Vedlegg:

Tilbakemelding frå kommunedirektør datert 12.04.23

Utkast til handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i Bykle kommune

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet gjorde framlegg til kommunestyret i samband med forvaltningsrevisjonsrapport «Psykososialt læringsmiljø i grunnskolen».

Kommunestyret vedtok følgande i saka i sitt møte 20.10.22:

Kommunestyret ber kommunedirektør fylgje opp dei tilrådingane som kjem fram i forvaltningsrevisjonsrapporten «Psykososialt læringsmiljø i grunnskolen». Kommunestyret ber kommunedirektør gje ei skriftleg tilbakemelding til kontrollutvalet innan 01.03.2023 om korleis tilrådingane i rapporten er fylgd opp

Skriftleg tilbakemelding saman med utkast til handlingsplan følger vedlagt saka. Kommunedirektøren vil orientere utvalet i møte.

Revisor vil og vere til stades i møte og kan kommentere saka.

Tilrådingane i rapporten: (Kommunedirektør si tilbakemelding i *kursiv*)

- **Kommunen bør styrke internkontrollen for å sikre regeletterlevelse innenfor opplæringsloven kapittel 9 A, herunder bør kommunen oppdatere delegasjonsreglementet sitt og videredelegeringen fra kommunedirektøren.**

Ansvar for internkontroll er i hovudsak flytta frå særlovene til kommunelova § 25-1. På kort sikt ble uklarheit løyst ved at kommunedirektøren eintydig kommuniserte at skule- og oppvekstansvarleg har rolla som skuleeigar. Endringane i subdelegasjon vil komme til syne i KF delegering, i løpet av april 2023. Kommunedirektøren har strategi og system for ivaretaking av internkontroll etter kommunelova § 25-1, og i dei ulike tenestene. Krav etter Opplæringslova er i hovudsak delegert frå kommunedirektør til rektorane. Det følger naturleg av Bykle kommune sin organisering som to-nivå kommune. Samtidig er det ein målsetting om ein tydeleg delegering av skuleeigar rolla til skule- og oppvekstansvarleg. Skule- og oppvekstansvarleg er organisatorisk plassert i kommunedirektøren sin stab. Det er spesielt Opplæringslova sine §§ 9-1, 13-3 e og 13-10 som knytast til skuleeigar rolla. Kommunedirektøren etablerer, som ein del av dette, interne rutineskildringar som sikrar - tilstrekkeleg rapportering frå rektor til skuleeigar og vidare til kommunedirektør. Oppfølging av Opplæringslova § 9-1 Leiing.

- et forsvarleg system for skulebasert vurdering. Oppfølging av opplæringslova § 13-3 e Plikt til å arbeide med kvalitetsutvikling

Opplæringslova § 13-10 Ansvarsomfang, ivareta kast av fleire;

- Kommunestyret har ansvaret for å stille nødvendige ressursar til rådighet

- Kommunedirektøren har ansvaret for at krava i Opplæringslova og internkontrollen i tråd med Kommuneleova § 25-1 blir oppfylt.

- Skule- og oppvekstansvarleg har ansvar for internkontroll innan delegerte områder og skal sikre at lover og regler følges i tråd med Kommuneleova § 25-1

- Rektorane har ansvar for internkontroll innan delegerte områder og skal sikre at lover og regler følges i tråd med Kommuneleova § 25-1

Ansvaret for oppfølging av Opplæringslova § 9 A er delegert til rektorane. Etter § 9 A-5

(skjerpa aktivitetsplikt) skal rektorane varsle skuleeigar ved skule- og oppvekstansvarleg.

Rutinebeskrivingane som skal ivareta internkontroll i arbeidet med Opplæringslova § 9 A, er i den nye «Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskulen i Bykle» (vedlegg 2).

- **Kommunen bør foreta jevnlege evalueringer for å videreutvikle det forbyggende arbeidet, herunder sikre medvirkning fra elever og foresatte.**

Skulane sitt arbeid med eit trygt og godt skulemiljø må og sjåast i ein større samanheng – skolen er ikkje en isolert pedagogisk øy – vi som lokalsamfunn må handtere dette. Det handlar om «Laget til eleven» - alt frå næraste familie til Statped. Det går føre seg eit omfattande arbeid knytt til «Laget til eleven»; FAU og skulane, i samarbeid med Foreldreutvalet for grunnskulen (FUG), gjennomfører eit opplegg knytt til verdien av eit godt skule- heim samarbeid. Skule- og oppvekstansvarleg leiar ei gruppe som skal jobbe for økt skulenærver i Bykle kommune. Etter nokre nødvendige avklaringar arbeider ein no med ein lokal rettleiar for godt skulenærver i Bykle kommune. Rettleiaren er skulen, PPT, helsesjukepleiar og psykisk helse og rus sin eigen rettleiar. Skriveøkt nr tre er 14. mars 2023. Folkehelsekoordinator leiar ei gruppe som arbeider med inkluderande lokalmiljø, med «nye innbyggjarar» i fokus. Dette er et av resultatane frå kommunestyrets behandling av barne- og ungdomsmiljøet i Bykle kommune, vinteren 2021 Folkehelsekoordinator har samla ei gruppe som skal arbeide fram en folkehelsestrategi. Der er rådgjevar kart og plan, leiar for kultur & fritid, kommuneoverlege og skule- og oppvekstansvarleg med.

Kommuneoverlegen er i ferd med å utarbeide en ny Helseoversikt. Den vil være med å danne grunnlaget for folkehelsestrategien. Kommuneoverlegen og skule- og oppvekstansvarleg arbeider for å sette Folkehelse på agendaen i Bykle kommune. Det er arrangert Folkemøte Folkehelse. Fylkesdirektør folkehelse Vegard Nilsen var i kommunestyremøte 30. mars. Ein arbeider for eit Folkemøte Folkehelse 2.0. Kartleggingsrapporten knytt til Barnevernsreforma er politisk behandla. Det er vedtatt et vidare interkommunalt arbeid, «der ein ser særskild på organisering og samarbeidsstrukturar på tvers av kommunane».

Barnevernet leiar arbeidet med oppdatering av rettleiaren «Frå uro til handling»

Det er to store føreståande arbeider som vil ha spesielt stor betydning:

- Kommunepensjonsplan (rullering)
- Planstrategi (rullering)

Helsesjukepleiar kapasiteten er økt gjennom politisk vedtak i november.

Frivilligkoordinator stillinga er økt gjennom politisk vedtak i november.

Kultur & fritid arbeider i samarbeid med psykisk helse og rus, for skolering av frivillige i «å sjå barnet».

Det ble arrangert fagdag på Samfunnshuset 29. mars om levekår og barn/unges psykososiale utvikling for Bykle-, Valle- og Bygland kommune. Kva kan vi gjere for å forebygge utanforskap?

Fagdagen er utvikla i Samarbeid Sør (KORUS Sør, RVTS Sør, RBUP Øst og Sør), i samråd med Agder fylkeskommune og prosjektleiarar for Godt begynt, BTI, Nye Mønstre og Helhetlig oppfølging av barn og unge i Agder (Helhetlig Rammeverk)

Det er mange og sterke krefter i sving i arbeidet for og med «Laget til eleven» nå.

- **Kommunen bør vurdere om elevenes rettighet til nødvendig rådgiving oppfylles ved begge skolene.**

Retten til rådgiving finner vi i opplæringslova § 9-2 og i forskrift til opplæringslova kapittel 22. Kravet om en lærer på ungdomstrinnet med funksjonen sosialpedagogisk rådgjevar, finner vi avtaleverket SFS 2213, pkt. 7.2. Skulane i Bykle kommune har tilsette med høg og relevant kompetanse. Antal elevar pr. tilsett gir rimeleg anledning for tilpassa rådgiving. På ungdomstrinnet skal det være sosiallærer/rådgivar og det skal utførast sosialpedagogiske teneste og rådgiving. Bykle barne- og ungdomsskule har i fleire år prioritera denne ressursen/funksjonen. Det er tilsett ny sosialpedagogisk rådgivar i 100 % stilling ved Bykle barne- og ungdomsskule. Hun starta 1. mars. Det er ein betydeleg ressurs. Det vil være naturleg å sjå på disponeringa av denne kapasiteten våren 2023.

- **Kommunen bør forbedre skole-hjem samarbeidet, herunder informasjonen til, og kommunikasjon med foresatte og elever, samt skolens informasjonsplikt til rådsorgan og elevdeltaking.**

Opplæringa i skulen skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida. Foreldresamarbeid har stor betydning for elevar, føresette og skulen. Vesentleg i dette arbeidet er tilgjengeleg, relevant og oppdatert informasjon, fungerande arenaer og plattformer for kommunikasjon og anledning til medverking. Deler av løysningane beskrivast i den nye Handlingsplanen for eit trygt og godt skulemiljø. Det gjelder spesielt foreldresamarbeid (pkt. 2.8) og medverking frå rådsorgan (pkt. 2.14). Sjå også punkta om systemisk informasjonsflyt (s. 3) og informasjon (pkt. 2.4) og kapittelet om informasjonsplikt (kap. 4). Verktøy for informasjonsflyt og kommunikasjon er vesentleg utvikla siste 10 – 15 år. Vi skil på dynamisk og statisk informasjon. Informasjonsflyt i det brede, vil vi få til ved å utvikle bruken av VISMA flyt skole (VFS). VFS vil være bærer av den dynamiske informasjonen. Vi bestemte oss tidleg for å utvikle skulene sine heimesider på kommunen sin eksisterande plattform. Heimesidene vil bære den statiske informasjon. Det er avgrensingar i nåverande løysing. Det er bestemt at Bykle kommune skal over på ny plattform for heimesider hausten 2023. Vinteren 2023 har vi vært mest opptatt av å finne ei løysing som er god nok. Vi skulle finne ei løysing som gjorde oppdatert og relevant informasjon lett tilgjengeleg. Innafor akseptable rammer vil ikkje eksisterande plattform løyse oppgåva. Vi har derfor lagt alt inn i det nye prosjektet. Arbeidet er starta. Det vil komme heilt eigne sider, designet for skulane.

Det er spesielt viktig for oss at ein enkelt og nærmast intuitivt, vil finne;

- • Kontaktinformasjon
- • Informasjon om skulemiljø (Utdanningsdirektoratet)
- • Skulen sin «Skuleomfattande innsatsmodell for eit trygt og godt skulemiljø»
- • Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskulen i Bykle
- • Skulanes ulike rådsorgan som Elevråd, Ungdomsrådet, Foreldrenes arbeidsutval (FAU), Samarbeidsutvalet (SU) og Skulemiljøutvalet (SMU)
- • Ordensreglement
- • Informasjon om VISMA Flyt Skule (kjelda til dynamisk informasjon)

- • Informasjon om aktørane som er med på å bygge ein god og trygg skulekvardag: helsesjukepleiar, PPT, psykisk helse og rus, barnevern
- • Skuleruta
- • Tilstandsrapport for grunnskulen i Bykle kommune

Nye sider skal være ferdige i oktober 2023. Skulane og skuleeigar arbeider målretta for å strukturere og utvikle det tverrfaglege arbeidet. Gjeldande plan for samordning av det førebyggjande arbeidet er «Tverrfagleg samhandlingsplan for barn og unge». Den er administrativt oppdatert denne vinteren. Tverrfagleg team er i verksemd. Fagteamet er i verksemd. Skulane har under dette reetablert eit ressursteam (R-team) på kvar skule. Sjå vedlegg 1 og vedlegg 2 pkt. 2.15.3.

- **Kommunen bør forbedre rutiner og praksis for å sikre at aktivitetsplikten blir overholdt, herunder sørge for at involverte elever blir hørt, at skriftlig plan blir utarbeidet, samt at det dokumenteres hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten.**

Aktivitetsplikten finner ein i opplæringslova § 9 A-4. Skuleeigar og skulane har utarbeid rammeverket for ein ny og vidareutvikla «Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskulen i Bykle». (vedlagt). Handlingsplanen er svært omfattande. Dette er skulane sin eigen interne plan for å sikre elevane eit trygt og god skulemiljø. Den har stor vekt på det førebyggjande arbeidet, men skal og sikre gode tiltak og løysingar når situasjonane går ut over det ordinære. Planen er i hovudsak tredelt:

- Fremjande og førebyggjande arbeid
- Handlingsplan – aktivitetsplikta
- Informasjonsplikta

Det er forsøkt å samle og systematisere innsatsen for eit trygt og godt skulemiljø. Det er samtidig vesentleg at handlingsplanen er ein dynamisk plan. Den kan nyttast som ein oppdatera oversikt over arbeidet med skulemiljø og skal gi dei tilsette tilstrekkeleg tryggleik i si gjerning. Handlingsplanen skal sikre jamleg evaluering, og bidra til vidareutvikling av arbeidet for eit trygt og godt skulemiljø.

Vurdering:

Det har vore orientert fleire gonger om arbeidet med tilrådingane i rapporten i både kommunestyret og kontrollutvalet. Kontrollutvalet skal ta stilling til om kommunedirektør si oppfølging av tilrådingane i rapporten er tilfredsstillande. I så fall kan de den aktive oppfølginga av utført forvaltningsrevisjon avsluttast.

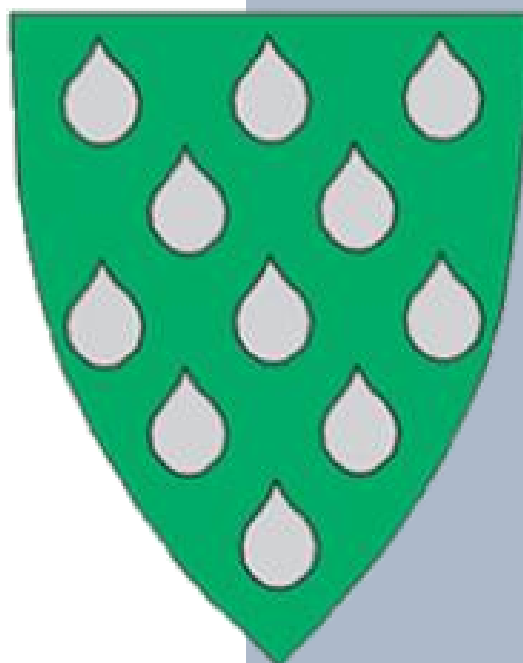
Kommunestyret bør informerast om kontrollutvalets konklusjon i saka.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar kommunedirektørens oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport «Psykososialt læringsmiljø i grunnskolen» til orientering.

Utskrift av kontrollutvalets vedtak vert sendt kommunestyret til orientering.

Rapport til kontrollutvalet - «Psykososialt læringsmiljø i grunnskulen»

Bykle kommune

12.04.2023

Innhald

Innleiing	1
Vedtak i kommunestyret	1
Problemstillingar	2
Tilråingar.....	2
Arbeidet.....	3
Styrke internkontrollen	4
Retten til rådgiving	5
Samarbeid.....	5
Aktivitetsplikta.....	6
Anna innsats	6
Vedlegg.....	8
Vedlegg 1: Skisse tverrfagleg organisering.....	8
Vedlegg 2: «Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø» - under arbeid	9

Innleiing

Tilbakemeldinga skal vise korleis Bykle kommune har fylgd opp tilrådingane gitt i forvaltningsrevisjonsrapporten «Psykososialt læringsmiljø i grunnskulen».

Revisjonsrapporten er datert 20.09.2022, behandla i kontrollutvalet 28.09.2022 og behandla i kommunestyret 20.10.2022.

Vedtak i kommunestyret

«Kommunestyret ber kommunedirektør fylgje opp dei tilrådingane som kjem fram i forvaltningsrapporten «Psykososialt læringsmiljø i grunnskulen»

Kommunestyret ber kommunedirektør gje ei skriftleg tilbakemelding til kontrollutvalet innan 01.03.2023 om korleis tilrådingane i rapporten er fylgd opp.»

Kommunedirektøren fekk melding 20.02.2023 om at ny frist for skriftleg tilbakemelding var 12.04.2023. Endringa var knytt til kontrollutvalet sin møteplan. Neste møte i kontrollutvalet er 03.05.2023.

Kommunedirektøren ved skule- og oppvekstansvarleg har orientert om arbeidet med tilrådingane i forvaltningsrevisjonsrapporten, i;

Kontrollutvalet 28.09.2022

Kommunestyret 20.10.2022

Kontrollutvalet 09.11.2022

Kommunestyret 08.12.2022

Kontrollutvalet 15.02.2023

Forvaltningsrevisjonen sitt overordna formål var å undersøke korleis Bykle kommune arbeider for at elevane i grunnskolen skal ha et trygt og godt skulemiljø, og om kommunen følger lovens plikter for å sikre at elevane har et trygt og godt psykososialt skulemiljø.

Problemstillinger

Revisjonen belyste følgende problemstillinger (frå revisjonsrapporten):

1) Har kommunen tilstrekkeleg internkontroll for å sikre at krava i opplæringslova kapittel 9 A blir oppfylt?

Vi undersøker om kommunen har et forsvarlig system for å sikre, og eventuelt følge opp, at kravene i opplæringsloven kapittel 9 A blir oppfylt. Internkontrollsystemet vil vurderes opp mot kommunelovens § 25-1.

2) Korleis arbeider kommunen kontinuerleg for å forebygge brot på retten til et trygt og godt skulemiljø?

I den andre problemstillingen vil vi undersøke om kommunen har planer og om kommunen har iverksatt tiltak for å fremme helsen, trivselen og læringen til elevene for å forebygge brudd på retten til et trygt og godt skulemiljø.

3) Oppfyller skulane i Bykle kommune aktivitetsplikten for å sikre at elever har et trygt og godt psykososialt skulemiljø?

Under denne problemstillingen vil vi se nærmere på rutine kommunen har for å sikre at aktivitetsplikten blir overholdt i tråd med loven, og hvorvidt de ansatte er kjent med rutinene. Videre vil vi blant annet undersøke om skolen oppfyller aktivitetsplikten, og hvorvidt skolen dokumenterer hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten etter opplæringsloven § 9 A-4.

Tilråingar

På bakgrunn av rapporten sine funn gir revisjonen følgende tilråingar for arbeidet med internkontrollen i kommunen, og arbeidet med det psykososiale læringsmiljøet i grunnskulen i Bykle kommune:

1. Kommunen bør styrke internkontrollen for å sikre regeletterlevelse innenfor opplæringsloven kapittel 9 A, herunder bør kommunen oppdatere delegasjonsreglementet sitt og videredelegeringen fra kommunedirektøren. (5.2)

2. Kommunen bør foreta jevnlike evalueringer for å videreutvikle det forbyggende arbeidet, herunder sikre medvirkning fra elever og foresatte. (6.6)

3. Kommunen bør vurdere om elevenes rettighet til nødvendig rådgiving oppfylles ved begge skolene. (6.6)

4. Kommunen bør forbedre skole-hjem samarbeidet, herunder informasjonen til, og kommunikasjon med foresatte og elever, samt skolens informasjonsplikt til rådsorgan og elevdeltaking. (6.6)

5. Kommunen bør forbedre rutiner og praksis for å sikre at aktivitetsplikten blir overholdt, herunder sørge for at involverte elever blir hørt, at skriftlig plan blir utarbeidet, samt at det dokumenteres hva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikten. (7.6)

I kommunestyret 20. oktober 2022 ble det i lys av revisjonsrapporten satt fokus på at det er barn, unge og familiar i Bykle kommune som ikkje har det bra.

Ein vil komme tilbake til det, i slutten av denne rapporten (Anna innsats).

Arbeidet

Revisjonsrapporten har påverka skulane sine prioriteringar frå den dagen den ble kjent. Rapporten omhandlar grunnleggjande forhold i grunnskulen, og har framskynda naturlege prosessar.

Bykle kommune har nytta tid, og søkt å gjere eit grundig arbeid med solide løysningar.

Vi vil ha eit dynamisk system med rom for evaluering og forbetring.

Denne rapporten beskriv status i ein kontinuerleg prosess.

Kvaliteten skapast i møte mellom menneske, ikkje av en plan eller rutine i seg sjølv.

I denne perioden har skuleeigar hatt fokus på menneskemøte i nært samarbeid med rektorane.

Rektorane i nært samarbeide med tilsette på eigen skule.

Gjennom arbeidet med forvaltningsrapporten har kommunedirektøren ved skuleeigar vært opptatt av å utvikle eit system med fokus på førebygging, og eit system som og bidrar til gode tiltak og løysningar når situasjonane går ut over det ordinære.

Skuleeigar identifiserte, saman med rektorane, ulike moment i rapporten sine oppsummeringskapittel. Ein vurderte da at tilrådingane i all hovudsak kan møtast gjennom;

- justering i «subdelegasjon»
- vurderingar rundt tilsetting av ny sosialpedagogisk rådgjevar
- ta i bruk VISMA flyt skule (VFS)
- oppdatera heimesider
- ny og utvida «Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskulen i Bykle»

Rammeverk og utkast til «Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskulen i Bykle» ligg vedlagt (vedlegg 2) og må reknast som ein vesentleg del av tilbakemeldinga til kontrollutvalet.

Det har sidan revisjonsrapporten ble kjent vært seks oppvekstmøter med styrar og rektorar, og fire rektormøter. Skuleeigar har no rutinemessige møte med;

- Rektorane, kvar andre veke
- Styraren, kvar tredje veke
- Oppvekst (styrar og rektorar) månadleg
- Kommunedirektør, månadleg

Det er nært samarbeid mellom skulane og skuleeigar.

Skulane har i perioden

- arbeida seg gjennom aktivitetsplikta etter opplæringslova § 9 A-4, og dei fem delpliktene
- sikra at Opplæringslova § 9 A er og gjennomgått i elevråd, i klassar, foreldremøte, i foreldra sitt arbeidsutval (FAU), samarbeidsutvalet (SU), skulemiljøutvalet (SMU)
- starta opp arbeidet med «Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderande praksis» saman med barnehagane og PPT
- i samarbeid med FAU arrangert foreldremøte med foredragsholdar frå foreldreutvalet for grunnopplæringa (FUG)
- blitt med i Læringsmiljøprosjektet

Skuleeigar har

- hatt samtalar med elevråda
- hatt samtalar i utvida SMU (elever, foreldre, tilsette og politisk, kultur og fritid, helsesjuepleiar, leiar av levekårutvalet og kommuneoverlegen)
- hatt samtalar med Statsforvaltaren
- utarbeid og lagt fram «Tilstandsrapport for grunnskulen i Bykle kommune 2022»
- informert Kontrollutvalet (3X)

- informert Kommunestyret (2X)
- leia arbeidet med ny «Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskulen i Bykle kommune)
- deltatt i grupper som arbeider med samhandling og/eller folkehelse
- leia arbeidet med «Rettleiar for godt skulenærvær»
- har varsla skulane om lokalt tilsyn på revisjonsrapportens tilrådingar i 2023.

Styrke internkontrollen

Ansvar for internkontroll er i hovudsak flytta frå særlovene til kommunelova § 25-1.

På kort sikt ble uklarheiter løyst ved at kommunedirektøren eintydig kommuniserte at skule- og oppvekstansvarleg har rolla som skuleeigar.

Endringane i subdelegasjon vil komme til syne i KF delegering, i løpet av april 2023

Kommunedirektøren har strategi og system for ivaretaking av internkontroll etter kommunelova § 25-1, og i dei ulike tenestene.

Krav etter Opplæringslova er i hovudsak delegert frå kommunedirektør til rektorane. Det følger naturleg av Bykle kommune sin organisering som to-nivå kommune.

Samtidig er det en målsetting om ein tydeleg delegering av skuleeigar rolla til skule- og oppvekstansvarleg. Skule- og oppvekstansvarleg er organisatorisk plassert i kommunedirektøren sin stab.

Det er spesielt Opplæringslova sine §§ 9-1, 13-3 e og 13-10 som knytast til skuleeigar rolla.

Kommunedirektøren etablerer, som ein del av dette, interne rutineskildringar som sikrar

- tilstrekkeleg rapportering frå rektor til skuleeigar og vidare til kommunedirektør. Oppfølging av Opplæringslova § 9-1 Leiing.
- et forsvarleg system for skulebasert vurdering. Oppfølging av opplæringslova § 13-3 e Plikt til å arbeide med kvalitetsutvikling

Opplæringslova § 13-10 Ansvarsomfang, ivaretakast av fleire;

- Kommunestyret har ansvaret for å stille nødvendige ressursar til rådighet
- Kommunedirektøren har ansvaret for at krava i Opplæringslova og internkontrollen i tråd med Kommunelova § 25-1 blir oppfylt.
- Skule- og oppvekstansvarleg har ansvar for internkontroll innan delegerte områder og skal sikre at lover og regler følges i tråd med Kommunelova § 25-1
- Rektorane har ansvar for internkontroll innan delegerte områder og skal sikre at lover og regler følges i tråd med Kommunelova § 25-1

Ansvar for oppfølging av Opplæringslova § 9 A er delegert til rektorane. Etter § 9 A-5 (skjerpa aktivitetsplikt) skal rektorane varsle skuleeigar ved skule- og oppvekstansvarleg.

Rutinebeskrivingane som skal ivareta internkontroll i arbeidet med Opplæringslova § 9 A, er i den nye «Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskulen i Bykle» (vedlegg 2).

Retten til rådgiving

Retten til rådgiving finner vi i opplæringslova § 9-2 og i forskrift til opplæringslova kapittel 22. Kravet om en lærar på ungdomstrinnet med funksjonen sosialpedagogisk rådgjevar, finner vi avtaleverket SFS 2213, pkt. 7.2.

Skulane i Bykle kommune har tilsette med høg og relevant kompetanse. Antal elevar pr. tilsett gir rimeleg anledning for tilpassa rådgiving.

På ungdomstrinnet skal det være sosiallærer/rådgivar og det skal utførast sosialpedagogiske teneste og rådgiving. Bykle barne- og ungdomsskule har i fleire år prioritert denne ressursen/funksjonen.

Det er tilsett ny sosialpedagogisk rådgivar i 100 % stilling ved Bykle barne- og ungdomsskule. Hun starta 1. mars. Det er ein betydeleg ressurs.

Det vil være naturleg å sjå på disponeringa av denne kapasiteten våren 2023.

Samarbeid

Opplæringa i skulen skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida. Foreldresamarbeid har stor betydning for elevar, føresette og skulen.

Vesentleg i dette arbeidet er tilgjengeleg, relevant og oppdatert informasjon, fungerande arenaer og plattformer for kommunikasjon og anledning til medverking.

Deler av løysningane beskrivast i den nye Handlingsplanen for eit trygt og godt skulemiljø. Det gjelder spesielt foreldresamarbeid (pkt. 2.8) og medverking frå rådsorgan (pkt. 2.14). Sjå også punkta om systemisk informasjonsflyt (s. 3) og informasjon (pkt. 2.4) og kapittelet om informasjonsplikt (kap. 4).

Verktøy for informasjonsflyt og kommunikasjon er vesentleg utvikla siste 10 – 15 år. Vi skil på dynamisk og statisk informasjon.

Informasjonsflyt i det brede, vil vi få til ved å utvikle bruken av VISMA flyt skole (VFS). VFS vil være bærer av den dynamiske informasjonen.

Vi bestemte oss tidleg for å utvikle skulene sine heimesider på kommunen sin eksisterande plattform. Heimesidene vil bære den statiske informasjon.

Det er avgrensingar i nåverande løysing. Det er bestemt at Bykle kommune skal over på ny plattform for heimesider hausten 2023.

Vinteren 2023 har vi vært mest opptatt av å finne ei løysing som er god nok. Vi skulle finne ei løysing som gjorde oppdatert og relevant informasjon lett tilgjengeleg. Innafor akseptable rammer vil ikkje eksisterande plattform løyse oppgåva. Vi har derfor lagt alt inn i det nye prosjektet. Arbeidet er starta. Det vil komme heilt eigne sider, designet for skulane.

Det er spesielt viktig for oss at ein enkelt og nærmast intuitivt, vil finne;

- Kontaktinformasjon
- Informasjon om skulemiljø (Utdanningsdirektoratet)
- Skulen sin «Skuleomfattande innsatsmodell for eit trygt og godt skulemiljø»
- Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskulen i Bykle
- Skulanes ulike rådsorgan som Elevråd, Ungdomsrådet, Foreldrenes arbeidsutval (FAU), Samarbeidsutvalet (SU) og Skulemiljøutvalet (SMU)
- Ordensreglement
- Informasjon om VISMA Flyt Skule (kjelda til dynamisk informasjon)
- Informasjon om aktørane som er med på å bygge ein god og trygg skulekvardag; helsesjuepleiar, PPT, psykisk helse og rus, barnevern

- Skuleruta
- Tilstandsrapport for grunnskolen i Bykle kommune

Nye sider skal være ferdige i oktober 2023.

Skulane og skuleeigar arbeider målretta for å strukturere og utvikle det tverrfaglege arbeidet.

Gjeldande plan for samordning av det førebyggjande arbeidet er «Tverrfagleg samhandlingsplan for barn og unge». Den er administrativt oppdatert denne vinteren.

Tverrfagleg team er i verksemd.

Fagteamet er i verksemd.

Skulane har under dette reetablert eit ressursteam (R-team) på kvar skule. Sjå vedlegg 1 og vedlegg 2 pkt. 2.15.3.

Aktivitetsplikta

Aktivitetsplikten finner ein i opplæringslova § 9 A-4.

Skuleeigar og skulane har utarbeid rammeverket for ein ny og vidareutvikla «Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskolen i Bykle». (vedlagt). Handlingsplanen er svært omfattande.

Dette er skulane sin eigen interne plan for å sikre elevane eit trygt og god skulemiljø.

Den har stor vekt på det førebyggjande arbeidet, men skal og sikre gode tiltak og løysingar når situasjonane går ut over det ordinære.

Planen er i hovudsak tredelt:

- Fremjande og førebyggjande arbeid
- Handlingsplan – aktivitetsplikta
- Informasjonsplikta

Det er forsøkt å samle og systematisere innsatsen for eit trygt og godt skulemiljø.

Det er samtidig vesentleg at handlingsplanen er ein dynamisk plan.

Den kan nyttast som ein oppdatera oversikt over arbeidet med skulemiljø og skal gi dei tilsette tilstrekkeleg tryggleik i si gjerning.

Handlingsplanen skal sikre jamleg evaluering, og bidra til vidareutvikling av arbeidet for eit trygt og godt skulemiljø.

Anna innsats

Skulane sitt arbeid med eit trygt og godt skulemiljø må og sjåast i ein større samanheng – skolen er ikkje en isolert pedagogisk øy – vi som lokalsamfunn må handtere dette. Det handlar om «Laget til eleven» - alt frå næraste familie til Statped. Det går føre seg eit omfattande arbeid knytt til «Laget til eleven»;

FAU og skulane, i samarbeid med Foreldreutvalet for grunnskolen (FUG), gjennomfører eit opplegg knytt til verdien av eit godt skule- heim samarbeid.

Skule- og oppvekstansvarleg leiar ei gruppe som skal jobbe for økt skulenærvær i Bykle kommune. Etter nokre nødvendige avklaringar arbeider ein no med ein lokal rettleiar for godt skulenærvær i Bykle kommune. Rettleiaren er skulen, PPT, helsesjukepleiar og psykisk helse og rus sin eigen rettleiar. Skriveøkt nr tre er 14. mars 2023.

Folkehelsekoordinator leiar ei gruppe som arbeider med inkluderande lokalmiljø, med «nye innbyggjarar» i fokus. Dette er et av resultatene frå kommunestyrets behandling av barne- og ungdomsmiljøet i Bykle kommune, vinteren 2021

Folkehelsekoordinator har samla ei gruppe som skal arbeide fram en folkehelsestrategi. Der er rådgjevar kart og plan, leiar for kultur & fritid, kommuneoverlege og skule- og oppvekstansvarleg med.

Kommuneoverlegen er i ferd med å utarbeide en ny Helseoversikt. Den vil være med å danne grunnlaget for folkehelsestrategien.

Kommuneoverlegen og skule- og oppvekstansvarleg arbeider for å sette Folkehelse på agendaen i Bykle kommune. Det er arrangert Folkemøte Folkehelse. Fylkesdirektør folkehelse Vegard Nilsen var i kommunestyremøte 30. mars. Ein arbeider for eit Folkemøte Folkehelse 2.0.

Kartleggingsrapporten knytt til Barnevernsreforma er politisk behandla. Det er vedtatt et videre interkommunalt arbeid, «der ein ser særskild på organisering og samarbeidsstrukturar på tvers av kommunane».

Barnevernet leiar arbeidet med oppdatering av rettleiaren «Frå uro til handling»

Det er to store føreståande arbeider som vil ha spesielt stor betydning:

- Kommuneplans samfunnsdel (rullering)
- Planstrategi (rullering)

Helsesjuepleiar kapasiteten er økt gjennom politisk vedtak i november.

Frivilligkoordinator stillinga er økt gjennom politisk vedtak i november.

Kultur & fritid arbeider i samarbeid med psykisk helse og rus, for skolering av frivilligheita i «å sjå barnet».

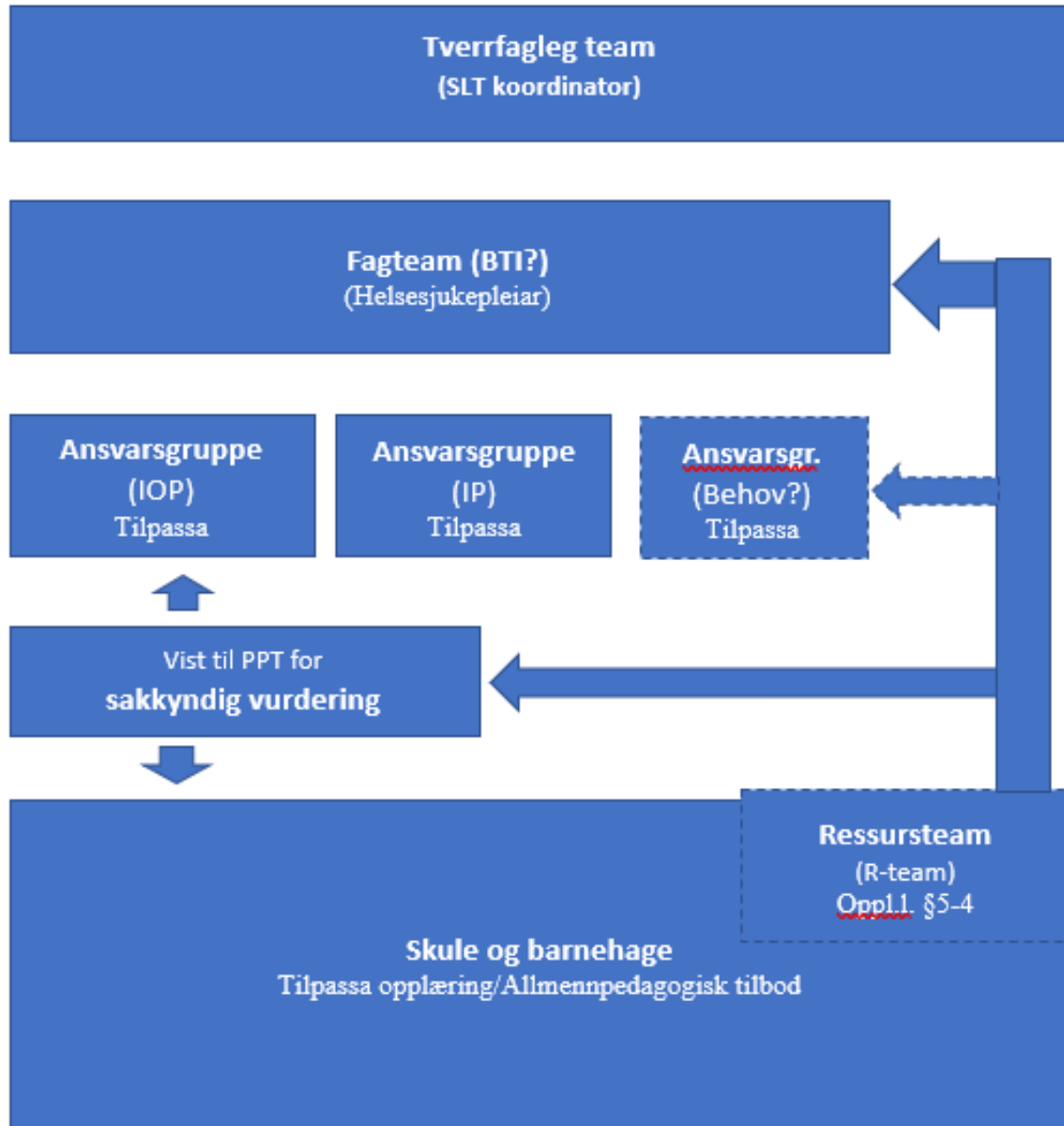
Det ble arrangert fagdag på Samfunnshuset 29. mars om levekår og barn/unges psykososiale utvikling for Bykle-, Valle- og Bygland kommune. Kva kan vi gjere for å førebyggje utanforskap? Fagdagen er utvikla i Samarbeid Sør (KORUS Sør, RVTS Sør, RBUP Øst og Sør), i samråd med Agder fylkeskommune og prosjektleiarar for Godt begynt, BTI, Nye Mønstre og Helhetlig oppfølging av barn og unge i Agder (Helhetlig Rammeverk)

Det er mange og sterke krefter i sving i arbeidet for og med «Laget til eleven» nå.

Vedlegg

Vedlegg 1: Skisse tverrfagleg organisering

Foreløpig skisse over kommunen sin organisering:

<u>Tverrfagleg team:</u>	Alle!
<u>Fagteam:</u>	Rektorane, Styraren, Helsesjukepleiar, Sosialpedagogisk rådgjevar, PPT, BV, PHR (NAV? Lege? Jordmor? Kultur og fritid?)
<u>Ansvarsgrupper:</u>	Tilpassa IP, IOP eller anna
<u>Ressursteam:</u>	Lærar, Skulen sin leiing, PPT, PHR, Helsesjukepleiar skal delta. Føresette, elev, sosialpedagogisk rådgjevar, spesialpedagogisk rådgjevar Kan delta

Vedlegg 2: «Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø» - under arbeid

Vedlagt rapporten som eiga fil (.pdf)

22/23

Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskulen i Bykle

Sist revidert xx.xx.xxxx

Bykle kommune
BYKLE SER LANGT

Desember 2022

Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskulen i Bykle

Retten til et trygt og god skulemiljø

Alle elever har rett til et godt og inkluderande skulemiljø som fremjar helse trivsel og læring. Det er elevanes egen oppleving av skulemiljø som er avgjerande.

Reglene om et trygt og godt skulemiljø gjeld for alle elevar i grunnskolen og gjelder i timer, og friminutt på skulen, på skulevegen, i leksehjelpa og på SFO. Gjelder også på aktivitetar som blir heldt utanfor skulens bygningar i regi av SFO/skolen. I tillegg er opplæringslova § 9A-3 klar på at skulane skal ha nulltoleranse mot all form for krenkingar. Skulens oppgåve er å lære elevar å tenke kritisk og å respektere andre sine meiningar og overtvinging. Skulane har også plikt til å informere elevar og føresette om rettigheter om skulemiljø.

Lovheimel

Kommunelova § 25-1
Opplæringslova § 9A

Risikovurdering

Agder Kommunerevisjon gjennomførte i november 2020 «Risiko- og vesentlighetsvurdering» for heile Bykle kommune. For skule, SFO og vaksenopplæring listar dei opp moglege risikofaktorar innafor psykososialt læringsmiljø i grunnskulen;

- Utilfredsstillande kartlegging av elevanes skulemiljø
- Mangelfull samhandling med elevar og foreldre
- Lav grad overhalding av aktivitetsplikten
- Vedtekne tiltak/planer følges ikkje opp
- Manglande kompetanse og fokus blant tilsette
- Manglande oppfølging av observert tilfelle av mobbing.
- Digital kvardag mindre tilgjengeleg for vaksne
- Lite struktur på læringsaktiviteter.
- Manglande/mangelfulle tiltak (på skulenivå, klassenivå, individnivå)

«Risiko og vesentlighet» vurderast å være høg. Denne plan er meint å redusere risikoen.

Mål

Planen skal bidra til å sikre elevanes rett til trygt og godt skulemiljø gjennom å beskrive;

- Skulane sitt førebyggjande arbeid, for å fremje helse, trivselen og læringa til elevane
- Skulane sitt system for å ivareta aktivitetsplikten etter opplæringslova § 9 A-4
- Skulane sine administrative rutinar for å sikre medverking, og informasjonsflyt

Skulefakta

Bykle kommune har to skular:

Fjellgardane skule

På Hovden

1. – 7. trinn + SFO

Om lag 40 elevar

Om lag 14 tilsette

Bykle barne- og ungdomsskule

I Bykle kyrkjebygd

1. – 10. trinn + SFO

Om lag 50 elevar

Om lag 16 tilsette

Begge skulane har eige elevråd, skulemiljøutval (SMU) og samarbeidsutval (SU)

Det er en eigen plan for samhandling mellom tenestene i kommunen:

«Tverrfagleg samhandlingsplan – barn og unge» (oppdatert 2022)

Skulane har eige Ressursteam (R-team) som består av skulen, helsesjukepleiar, PPT og «psykisk helse og rus» (PHR)

Omgrep

Det er av stor betydning at alle tilsette i grunnskulen i Bykle har felles forståing av sentrale omgrep;

Skulen sin aktivitetsplikt:

Følge med. Gripe inn og viss mogleg stoppe. Sei frå til rektor. Undersøke. Lage ein aktivitetsplan.

For å oppfylle plikten krevjast det at arbeidet gjerest systematisk.

Trygt skulemiljø:

«At skulemiljøet skal være trygt betyr blant anna at elevane ikkje skal komme til skade og at elevane skal føle at skolen er et trygt sted å være. Trygheit handlar også om å vite at skulen tar tak viss noko skjer. Det er elevens egen subjektive oppfatning som avgjer om skulemiljøet er trygt og godt jf. oppl. § 9 A-2.» (Skulemiljø U-dir-3-2017)

Nulltoleranse mot krenking:

«Skolene skal ha nulltoleranse mot krenkelsar, jf. oppl. § 9 A-3. Eksempel som nemnes i loven er mobbing, vald, diskriminering og trakassering, men skulane skal ha nulltoleranse også for mindre alvorlege krenkingar. Verken direkte handlingar som for eksempel hatytringar, eller meir indirekte krenkingar, som utestenging, isolering og baksnakking skal tolererast. Kva som er en krenking skal tolkast vidt, men ikkje slik at alle kritiske utsegn eller ueinigheiter er krenkingar. jf. Prop. 57 L (2016-2017) s. 14. Prinsippet om nulltoleranse er tatt inn i opplæringslova for å understreke kor viktig det er at skulane har tydelege haldningar på dette området. (Skulemiljø U-dir-3-2017)

Mobbing er ei aggressiv handling, fysisk eller psykisk retta mot en elev, av en eller fleire saman. Styrkeforholdet mellom den eller de som mobbar og den som blir mobba er ujamnt og det føregjeng over tid.

Utestenging betyr at nokon blir heldt utanfor ei gruppe eller klasse.

Vold betyr at nokon bruker fysisk makt for å skade andre.

Rasisme inneber at nokon blir forskjellsbehandla eller trakassert for eksempel fordi de har en anna hudfarge eller snakkar et anna språk

Diskriminering betyr at en person blir dårlegare behandla eller trakassert for eksempel på grunn av kjønn, funksjonsevne, tro, hudfarge eller etnisk opphav.

Digital krenking betyr at nokon bruker internett, mobil eller e-post for å sende og spre vondsinna meldingar eller bilete av en person / situasjon

Kilde: Utdanningsdirektoratet / regelverk

Systemisk informasjonsflyt

Profesjonsfelleskapet;	kollega – trinn – team – kollegium – ressursteam (samtykke) -
Varsel til rektor;	snarast (§9 A-4)
Varsel til skuleeigar;	snarast (§§9 A-4, 9 A-5) – rutinemessig oppdatering månadleg
Informasjon til kommunedirektør;	snarast (§9 A-5) – rutinemessig oppdatering månadleg
Melde avvik (HMT) i Compilo	snarast

Kommunedirektøren utarbeidar ein intern rutineskildring for rapportering etter opplæringslova § 9-1

Evaluering av handlingsplan

Denne handlingsplanen er skulane sitt eige verktøy i arbeidet med elevane sitt psykososiale læringsmiljø.

Handlingsplanen er dynamisk og skal utvikle seg saman med organisasjonen. Endringar kan gjerast av rektorane i samarbeid med skuleeigar (skulefagleg rådgjevar).

Samtidig skal planen reviderast minimum ein gang i skuleåret, med oppstart i mai og ferdigstilling i juni. Slik kan ein starte nytt skuleår med oppdatert handlingsplan.

Elevråd, samarbeidsutval og tilsette skal rutinemessig medverka til utvikling av planen.

Denne første utgåva bær preg av eit ønske om å få med «alt». Enkelte moment kommer difor fleire gonger. Gjennom årleg revisjon vil planen foredlast.

Innhald

Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskolen i Bykle	1
Retten til et trygt og god skulemiljø	1
Lovheimel	1
Risikovurdering	1
Mål	1
Skulefakta	2
Omgrep	2
Systemisk informasjonsflyt	3
Evaluering av handlingsplan	3
Innhald	4
1. Eit heilskapleg og systematisk arbeid	6
2. Fremjande og førebyggjande og arbeid	7
2.1. Inkluderande praksis	7
2.2. Klasseleiing og TPO	8
2.3. Kompetanse	9
2.4. Informasjon	9
2.5. PALS	10
2.6. Mitt val	11
2.7. Elevsamtalar	12
2.8. Utviklingssamtalar	12
2.9. Vurdering for læring	13
2.10. Tilsyn ved skulestart, skulebuss og i friminutt – “overgangar”	13
2.11. Skulekantina og skulefrukt	14
2.12. Sosialpedagogisk rådgjevar	14
2.13. Ordensreglement	14
2.14. Rådsorgan	15
2.15. Tverrfagleg samarbeid	16
2.15.1. Helsesjukepleiar	16
2.15.2. PPT	17
2.15.3. Ressursteam (R-team)	17
2.15.4. Ansvarsgrupper	18

2.15.5.	Fagteam	18
2.15.6.	Tverrfagleg team	19
3.	Handlingsplan - aktivitetsplikta	20
3.1.	Opplæringslova § 9 A-4 Aktivitetsplikten.....	20
3.2.	Plikten til å følge med	20
3.3.	Plikten til å gripe inn.....	21
3.4.	Plikten til å varsle	21
3.5.	Plikten til å undersøke	22
3.6.	Plikten til å sette inn eigna tiltak.....	23
3.7.	Dokumentasjon.....	23
4.	Informasjon – informasjonsplikta.....	24
4.1.	Opplæringslova § 9 A-9 Informasjonsplikt.....	24
4.2.	Informasjon til personalet	24
4.3.	Informasjon til elevråd	24
4.4.	Informasjon til FAU.....	24
4.5.	Informasjon til SU/SMU.....	25
4.6.	Informasjon til elevane	25
4.7.	Informasjon til føresette	25
4.8.	Andre tilsette ved skulen.....	26
5.	Vedlegg.....	27
5.1.	Årshjul skulemiljø	27
5.2.	Flytskjema.....	29
5.3.	Skjema ved varsling	30
5.4.	Aktivitetsplan - mal	32
5.5.	Samtaleskjema.....	34
5.6.	Forskrift om ordensreglar for grunnskulen i Bykle kommune	36
5.7.	Instruks for vakt/inspeksjon.....	39
5.8.	Årshjul Elevrådet	40
5.9.	Årshjul Samarbeidsutvalet (SU)	42
5.10.	Årshjul Skulemiljøutvalet (SMU)	43
5.11.	Tverrfagleg samordning – med utgangspunkt i oppvekst - skisse	44
5.12.	Samtykke – skjema	45

1. Eit heilskapleg og systematisk arbeid

Å oppretthalde og vidareutvikle trygge og gode skulemiljø krevjar eit heilskapleg, kontinuerleg og systematisk arbeid.

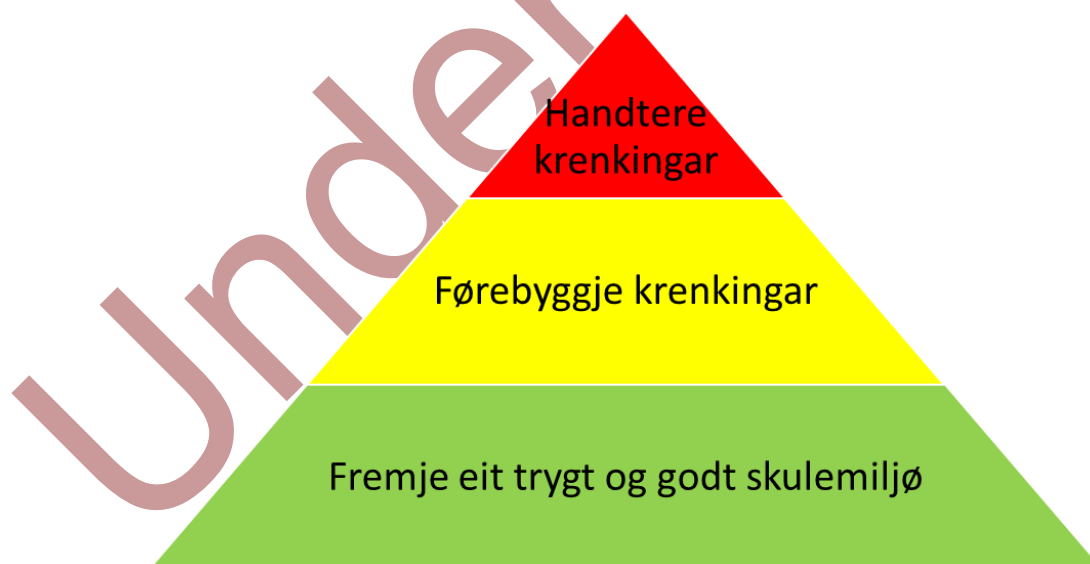
Ein solid leiing og organisasjon, er en forutsetning for at arbeidet med elevane sitt læringsmiljø kan gå føre seg kontinuerleg og systematisk, og for å kunne ta i bruk forskingsbasert kunnskap.

Kontinuerleg vil si at arbeidet med elevane sitt skulemiljø går føre seg hele tiden, ikkje berre ved oppstarten av eit skuleår eller når uønska hendingar oppstår.

Systematisk vil si at arbeidet er aktivt, gjennomtenkt og planmessig, og at arbeidet utførast av alle tilsette ved skulen.

Arbeidet er tredelt:

- Arbeidet med å fremme trygge og gode skulemiljø, er en del av den ordinære pedagogiske praksisen på en skole, og er ofte universelle tiltak som kommer alle elevane til gode.
- Førebygging, for å minske risikoen for at krenkingar skjer.
- Handtering av krenkingar, handlar om korleis skulen avdekker, stopper og følger opp saker om mobbing og andre krenkingar.

2. Fremjande og førebyggjande og arbeid

2.1. Inkluderande praksis

Eit inkluderande læringsmiljø inneber å skape eit miljø for læring kor alle elevar opplev å bli tatt vare på sosialt, kulturelt og fagleg. Det betyr at lærar må ha blikk for både individets og fellesskapets behov og forutsetningar. Basert på slik kunnskap kan lærar vite når ein elev har behov for å bli sett.

Elevar og undervisningspersonalet

- Elevens stemme skal bli høyr
- Sikre at lærartettleiken skal minimum ligge på nasjonalt nivå, og innafor lærarnorm

Eit inkluderande læringsmiljø

- Utvikle gode relasjonar mellom lærar og elev
- Elevane er trygge og trivast på skulen
- Dei skal få opplæring tilpassa eige nivå
- Alle elevane får personleg merksemd kvar dag
- Dei mellommenneskelege relasjonane er prega av tillit og respekt
- Alle følgjer opp arbeidet med PALS
- Eit inkluderande læringsmiljø
  - o Barn og elevens medverknad i fellesskapet
  - o Samarbeid med heimen
  - o Laget rundt barna og elevane
  - o Felles syn og mangfald
  - o Samarbeid delingskultur og støtte
  - o Struktur og forutsigbarheit
  - o Tilpassingar i fellesskapet
  - o Tilrettelegging på individnivå
  - o Tydeleg vaksne med klare grenser
  - o Elevane blir stimulert til å utvikle gode lesestrategiar i alle fag
  - o Elevane får høve til fysisk aktivitet kvar dag
  - o Elevane er kjent med dei faglege og sosiale mål (eigen sosial kompetanseplan)
  - o Elevane får uttrykke seg gjennom forskjellige uttrykk – varierte og relevante metodar som kan stimulere fleire sansar
  - o Elevane får utfordringar ut i frå eigen ståstad
  - o Vurdering er ein naturleg del av undervisninga

Elevsyn

- Alle ynskjer å lære
- Alle kan
- Alle kan bidra med noko i eit fellesskap
- Alle treng å bli møtt der dei er
- Alle skal bli sett kvar dag

- Alle skal oppleve eit godt læringsmiljø
- Alle skal oppleve klare grenser frå dei vaksne

Alle vaksne

- Fagleg oppdaterte og engasjerte
- God førebudde
- Stand til å utvikle eigen og skulens praksis
- Stolte av arbeidsplassen sin
- Støtter, oppmuntrar og rettleiar kvarandre
- Jobbar mot felles mål
- Ska gi tidleg informasjon om elevar med fagleg eller sosiale utfordringar

Heim – skule

- Skulen skal
  - o Ha god kontakt med heimen gjennom dei kommunikasjons plattformene som til ei kvar tid er gjeldande
  - o Gje innsyn i den faglege og sosiale utviklinga til eleven
  - o Hjelpe til med å etablere gode rutinar
  - o Akseptere at heim- og familiekulturar er forskjellige
  - o Liggje på nasjonalt nivå eller betre på alle parameter
  - o Skape eit trygt og godt lærings- og skulemiljø, og få alle barna i aktivitet. Vi har nulltoleranse for mobbing.

2.2. Klasseleiing og TPO

Hovudaktivitetar	Kjenneteikn i tilfeldig rekkefølge
1. Oppstart	Motivere, gjerne med ein startar Aktivere elevanes forkunnskapar Repetere frå sist økt og sett i samanheng Presentere læringsmål for timen Presentere timens innhald
2. Klasseleiing	Er til stede når timen startar Helsar Sjekkar at alle er til stades Utnytte tida effektivt Sørge for arbeidsro Handheve reglar
3. Relasjon	Skape tillit Anerkjenne eleven Gje handlingsrettande tilbakemeldingar Bruke positivt språk
4. TPO	Tilpasse: - Vanskegrad - Tidsbruk - Behov for hjelp

	- Arbeidsmåtar Stille gode spørsmål til refleksjon Gi ventetid
5. Meiningsskapande språk	Bruke eit språk elevane forstår Bruke og forklare fagspråk og omgrep
6. Tydelege forventningar til elevanes prestasjonar	Uttrykke høge, men balanserte forventningar til elevane
7. Systematisk øving	Repetere Bruke ulike læringsstrategiar
8. Variert undervisning	Variere metodar, arbeidsmåtar og organisering Gjere undervisninga praktisk og relevant Modeleira og vise gode eksempel

2.3. Kompetanse

Opplæringslova seier i § 10-8 Kompetanseutvikling;

Skoleeigaren har ansvar for å ha riktig og nødvendig kompetanse i verksemda. Skoleeigaren skal sørge for at lærarar, rektorar og andre tilsette i skolen får høve til å utvikle seg fagleg og pedagogisk så dei kan vere på høgde med utviklinga i skolen og samfunnet.

Sjå også «Kompetanseutviklingsplan for grunnskulane i Bykle kommune»

2.4. Informasjon

Visma Flyt Skule

Skulane nyttar Visma Flyt Skule (VFS) som skuleadministrativt program. Programmet vart teken i bruk hausten 2022 på både skulane. Tilnærma same programvare brukast også på barnehagane i Bykle kommune. Dette sikrar dei føresette god kjennskap til bruk av programvara gjennom heile oppvekstløpet

VFS er ein moderne skytjeneste for skuleadministrasjon. Løysningen digitaliserer ei rekkje prosessar knytt til lærarens og elevens skulekvardag. Den bidreg også til eit betre samarbeid mellom skule, SFO og heim. Saman med VFS følger det med ein enkel og brukarvennleg app for dei føresette. Her kan dei følgje med på alt som skjer på skulen og appen legg til rette for ein effektiv, enkel og trygg måte å kommunisere på. I appen kan dei føresette:

- Melde fråvær
- Sende og motta meldingar og gruppemeldingar
- Få ukentleg informasjon frå skulen og dei rådsorgan skulen har
- Sjå timeplanen
- Svare på skjema som kjem frå skulen, eller SFO
- Registrere SFO tilstedeværelse
- Sjå karakterar og vurderingar
- Gje og trekkje tilbake samtykke

Med VFS og tilhøyrande appar er informasjon lett tilgjengeleg og dialogen mellom heim og skule er enkel, trygg og effektiv.

Skuleeigar har eit stadig større krav til dokumentasjon og rapportering. Saman med Visma Flyt Skule tar både skulane også i bruk Visma Sikker Sak (VSS). For skulane er trygg handtering av elevinformasjon viktig. VSS for skulane gjev dei tilsette eit sikkert saksbehandlingssystem som er enkelt å bruke. Dette sikrar god produksjon av dokumentasjon og trygg lagring til det beste for skulen, elev og dei føresette.

Heimesider

Skulane samlar nå sin statiske informasjon på kommunens egne digitale plattform.

www.bykle.kommune.no

Her vil de finne informasjon kring skulane og dei aktørar skulane samarbeider med saman med nyheiter. Nye og felles heimesider sikrar oppdatert og lik informasjon til ein kvar tid for både skulane.

Her finn de informasjon om:

- Skulanes ulike rådsorgan som Elevråd, Ungdomsrådet, Foreldrenes arbeidsutval (FAU), Samarbeidsutvalet (SU) og Skulemiljøutvalet (SMU)
- Skulanes ulike planar (årsplanar, vekeplanar, utviklingsplanar)
- Skulanes ulike handlingsplanar, rutinar og rettleiarar
- Skuleruta
- Informasjon om aktørane som er med på å bygge ein god og trygg skulekvardag;
  - o helsesjukepleiar, PPT, psykisk helse og rus, barnevern
- (Nyheiter og aktuelt frå skulane)
- Kontaktinformasjon til skulane
- Ordensreglement

2.5. PALS

Gjennom systematisk arbeid med «Positiv åtferd, støttande læringsmiljø og samhandling» (PALS) vil skulane sikre alle tilsette kunnskap om kva for tiltak som er verksame for å fremme eit trygt læringsmiljø.

PALS er ein skuleomfattande innsatsmodell. Den består av systematiske og effektive førebyggingstiltak som retter positiv merksemd mot alle skulens elevar. Alle tilsette legg vekt på positiv involvering og oppmuntring og dei gjer føreseielege reaksjonar på negativ åtferd. Tiltaka bidreg til å redusere antal elevar med åtferdsproblem og fremmer god sosial og skulefagleg læring.

Eit trygt læringsmiljø kjenneteiknast av tydelege forventningar til sosiale og skolefaglege kompetansemål og positiv åtferd. PALS utviklar og byggjer eit godt læringsmiljø for alle skulens elevar, tilsette , leiing og føresette gjennom positiv handling og deltaking.

PALS-MODELLENS KJERNEKOMPONENTER

Gode relasjonar fremjar eit godt læringsmiljø

Relasjonen mellom lærar og elev er sjølv grunnmuren i "PALS" modellen. Gode relasjonar fremjar læring, trygghet, god åtferd og god samhandling.

Positive forventningar

Tydelege og klare forventningar på korleis me vil ha det på skulen bidreg til eit forutsigbart skulemiljø for både elevar og tilsette. Forutsigbarhet skaper trygge og gode rammer. Både elevar og dei tilsette bidreg til utforming av felles forventningar.

Gode beskjedar fremjar samarbeid

Ein god beskjed er eit budskap som den tilsette gjev på ein klår, positiv og konkret måte.

Oppmuntring, anerkjensle og positiv involvering

Når dei tilsette aktivt oppmuntrar og retter positiv merksemd mot elevane vil dei gode relasjonar styrkast, grunnleggjande ferdigheiter utviklast og problem åtferd førebyggjast. Ros og oppmuntring vil bidra til å fremje og oppretthalde ein god sosial skolekultur.

PALS team

Kvar skule har eit eige PALS team som har møte kvar veke. Dei sørgjer for opplæring av dei tilsette, rådgjeving til føresette og legge til rette for at elevar og dei tilsette heile tiden jobbar til felles beste for ein trygg og sikker skulekvardag.

PALS team frå Bykle barne- og ungdomsskule og Fjellgardane skule møtast jamleg for å utveksle erfaringar, og opplæring av kvarandre.

<https://www.nubu.no/informasjon-om-pals-modellen/>

2.6. Mitt val

Grunnskolen i Bykle kommune nyttar «Mitt val»

Mitt val er et internasjonalt Lions's Quest-program for sosial og emosjonell læring.

Måla for Mitt val er;

- Bygge relasjonar og vennskap
- Etablere gode levevaner
- Forebygge rusmisbruk
- Handtera tankar og følelsar
- Sette grenser for seg sjølv og respektere andre sine grenser
- Utvikle god psykisk helse
- Auke kunnskapen om vald og seksuelle overgrep

<https://www.determinnvalg.no/skole>

2.7. Elevsamtalar

Det leggst til grunn i forskrift til opplæringslova at elevar har rett til minst ein elevsamtale i halvåret. Samtalen er ein del av retten til undervegsvurdering.

Den formaliserte samtala skal omhandle elevens faglege utvikling, saman med ei vurdering av orden og åtferd. Vidare løftar og forskrifta fram eleven sin rett til dialog om anna utvikling.

Eleven har rett til jamleg dialog med kontaktlærer om si utvikling i lys av opplæringslova §1-1, generell del og prinsipp for opplæring i lærarplanverket (Forskrift til opplæringslova § 3-8).

Basera på lovgrunnlaget kan elevsamtala ses på som eit særst godt verktøy for relasjonsbygging og klasseleiing. Avklare forventningar, setje nye mål, gje attendemeldingar, synleggjere meistring og utvikling, motivere elevar og som elevmedverking i vurdering for læring.

- Gjennomførast fortløpande kvar veke ved korte "uformelle" treffpunkt i undervisninga der både fag og skulesituasjon blir snakka om.
- Dei formelle elevsamtalane skal gå føre seg i forkant av utviklingssamtalene (min ein gong i halvåret)

2.8. Utviklingssamtalar

Opplæringsforskrifta § 20-3 seier at foreldre skal ha to utviklingssamtalar med kontaktlærer i året. Tema for samtalene skal være korleis eleven gjer det i dei ulike faga, korleis eleven arbeidar på skulen og heime, og om elevens sosiale utvikling.

Dei som skal delta i ei utviklingssamtale er:

- Kontaktlærer
- Foreldre/føresette
- Eleven sjølv - om eleven ynskjer det, og frå og med fylte 12 år
- Faglærer - kan være lurt at deltar dersom eleven har problem i nokre fag.

Dersom eleven sjølv er med i utviklingssamtalene kan dette være ein anledning til å gje undervegsvurdering.

- Gjennomførast 2 gonger i året.
  - o Oktober og mars

2.9. Vurdering for læring

Vurdering for læring byggjer på fire prinsipp, og eleven forutsetningar for å lære kan styrkast dersom eleven:

1. Forstår kva dei skal lære, og kva som er forventa av dei
2. Får attendemeldingar som fortel dei om kvaliteten på arbeidet eller presentasjonen
3. Får råd om korleis dei kan forbetre seg
4. Er involvera i eige læringsarbeid ved blant anna å vurdere eige arbeid og utvikling

Hovudaktivitetar	Kjenneteiken i tilfeldig rekkefølge
Vurdering for læring	Kartlegge elevens forkunnskap Gje forståelege og raske tilbakemeldingar som fortel eleven om kvalitet på arbeidet eller prestasjonen. Gje konkrete framovermeldingar om korleis eleven bør arbeide for å auke grada av måloppnåing. Legge til rette for at eleven blir sjølvregulert: - Eleven vurderar kvaliteten på eige arbeid og utvikling, og brukar dette til å setje eigne læringsmål og forbedre seg.
Oppsummering og avslutning	Oppsumere med elevmedverknad Undersøke om læringsmåla er nådd Peike framover til neste time Avrunde timen (klargjering til neste time)

2.10. Tilsyn ved skulestart, skulebuss og i friminutt – “overgangar”

Skulane sørgjer for å sikre alle ulike “overgangar” med mykje tilsette. Slike “overgangar” kan vere friminutt, skulekantina, skulestart og vegen til å frå skulebussen.

Alle dei tilsette skal ved slike overgangar vere kledd i gule refleksvestar slik at dei er godt synlege. Dette gjer me for å sikre at alle eleven skal føle seg sikre og trygge og vite at det er ein tilsett i nærleiken heile tida.

Skulane har ein instruks for dei som har vakt (vedlegg)

Skulebussen

Det er tilsette ved skulen som tek imot elevane kvar morgon og fylgjer dei til skulebussen kvar ettermiddag. Dei tilsette blir ved bussen til den køyrar.

Skulestart

I gangane på skulen før skulestart er det tilsette som tek imot elevane og me har eigen inngong for småskolen, mellomtrinnet og ungdomsskulen. Dei tilsette blir verande i gongen heil til det ringar inn og lærar kjem for å starte timen.

Friminutt

I alle friminutt er det til ein kvar tid 3 – 4 tilsette som har vakt. Dei har eigne område som dei har ansvaret for.

Skulekantina

Når elevane et er det tilsette som er tilstades og passar på at alle har det trygt og godt. Det er faste plassar i kantina slik at alle skal føle seg trygge på å ha ein plass og at dei har nokon å sitte med. Småskulen startar litt tidlegare og er ferdige å ete når dei større elevane kjem

2.11. Skulekantina og skulefrukt

Både skulane i Bykle har eigen skulekantine for elevane. Tilbod om skulemat sikrar skulane at alle elevar får tilgang til sunn og næringsrik mat. To gonger i veka serverast det varm mat.

Det å ha eit tilbod om skulekantine legg og til rette for god læring i sosiale ferdigheiter og byggje gode relasjonar. Elevane kan vere med medelevar i trygge og gode omgjevnader.

I tillegg til dette kan dei og lære om sunt kosthald, gode matvanar og hygiene.

På ettermiddagen blir det delt ut skulefrukt til elevane på dei ulike trinna. Då blir det satt av litt tid til å ete frukt saman med litt sosiale aktivitetar.

Skulekantina og skulefrukt gjev eit godt grunnlag for trivsel og læring.

2.12. Sosialpedagogisk rådgjevar

Det er tilsett sosialpedagogisk rådgjevar i 100 % ved Bykle barne- og ungdomsskule. Rådgjevaren skal sikre ivaretaking av elevanes rett til sosialpedagogisk rådgjeving og vere ein god støtte og rådgjevar for elevane og dei tilsette ved skulen.

Sosialpedagogisk rådgjevar kan hjelpe til med:

- Klarlegge problema og omfanget av dei
- Kartlegge kva skulen kan hjelpe til med og om det er behov for andre som kan bistå
- Finne og formidle kontakt med dei rette hjelpeinstansane
- Bistå elevar når utanomfaglege saker gjer det vanskeleg å være ung
- Drive fråfallsforebyggande arbeid
- Bistå elevar når dei har faglege utfordringar, konsentrasjon og/eller åtferdsvanskar
- Følgje opp saker knytt til krenkingar av elevar
- Bistå elevar i forholdet mellom heim og skule
- Samarbeide rundt elevanes læringsmiljø og klassemiljø

Sosialpedagogisk rådgjevar samarbeider bl.a. med pedagogisk-psykologisk teneste, psykisk helseteneste/BUP, oppfølgingstenesta, skolehelsetenesta barnevernstenesta og skulens elevtenestar.

2.13. Ordensreglement

Bykle kommune har vedtatt eigen forskrift om ordensreglar for grunnskulane.

Det er tillegg til ordensreglane for den einskilde skule.

Forskrift om ordensreglane er vedlagt denne planen.

Ordensreglane blir gjennomgått med FAU og SMU kvar haust for eventuelle endringar, eller justeringar.

Personalet går gjennom ordensreglementet på plandag kvar august og kjem med eventuelle ønske om endring.

Kontaktlærarane går gjennom ordensreglementet med elevane ved oppstart av skuleåret kvart år og skulanes elevråd for og reglane til gjennomgang på fyrste møte kvar haust for innspel og eventuelle endringar.

Ordensreglane ligg og på skulanes heimeside og i Compilo.

2.14. Rådsorgan

Elevråd

Kvar skule har eit elevråd i tråd med Opplæringslova § 11-2:

Ved kvar grunnskole skal det for årstrinna 5-7 og for årstrinna 8-10 vere eit elevråd med representantar for elevane. Kommunen fastset talet på elevrepresentantar. Representantane skal veljast seinast tre veker etter at skolen har teke til om hausten.

Ein medlem av undervisningspersonalet på skolen skal ha oppgåve å hjelpe elevrådet i arbeidet. Denne elevrådskontakten har møte- og talerett i elevrådet.

Leiaren for elevrådet kan kalle inn til møte i rådet i samråd med elevrådskontakten. Rådet skal i alle høve kallast inn når ein tredel av medlemmene i rådet eller rektor krev det.

Elevrådet skal fremje fellesinteressene til elevane på skolen og arbeide for å skape godt lærings- og skolemiljø. Rådet skal også kunne uttale seg i og komme med framlegg i saker som gjeld nærmiljøet til elevane.

Årshjul for Elevråd er vedlagt denne planen

Sjå også punkt 4.3

Samarbeidsutval (SU)

Kvar skule har eit SU i tråd med Opplæringslova § 11-1:

Ved kvar grunnskole skal det vere eit samarbeidsutval med to representantar for undervisningspersonalet, ein for andre tilsette, to for foreldrerådet, to for elevane og to for kommunen. Den eine av representantane for kommunen skal vere rektor ved skolen. Elevrepresentantane skal ikkje vere til stades når saker som er omfatta av teieplikt etter lover eller forskrifter, blir behandla i samarbeidsutvalet.

Samarbeidsutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolen.

Årshjul for SU er vedlagt denne planen.

Sjå også punkt 4.5.

Skulemiljøutval (SMU)

Kvar skule har et SMU i tråd med Opplæringslova § 11-1a

Ved kvar grunnskole skal det vere eit skolemiljøutval. I skolemiljøutvalet skal elevane, foreldrerådet, dei tilsette, skoleleiinga og kommunen vere representerte. Skolemiljøutvalet skal vere sett saman slik at representantane for elevane og foreldra til saman er i fleirtal.

Samarbeidsutvalet kan sjølv vere skolemiljøutval. Når samarbeidsutvalet fungerer som skolemiljøutval, må det oppnemnast tilleggsrepresentantar for elevane og foreldra, slik at dei samla får fleirtal.

Elevrepresentantane skal ikkje vere til stades når saker som er omfatta av lovfesta teieplikt blir behandla i skolemiljøutvalet. Når elevane ikkje er til stades, skal foreldrerepresentantane ha dobbeltstemme tilsvarande bortfallet av elevrepresentantane sine stemmer, eller talet på foreldrerepresentantar aukast tilsvarande.

Skolemiljøutvalet skal medverke til at skolen, dei tilsette, elevane og foreldra tek aktivt del i arbeidet for å skape eit godt skolemiljø. Skolemiljøutvalet har rett til å uttale seg i alle saker som gjeld skolemiljøet, jf. kapittel 9a.

Årshjul for SMU er vedlagt denne planen
Sjå også punkt 4.5.

Foreldreråd og foreldrerådet sitt arbeidsutval (FAU)

Kvar skule har eit foreldreråd og FAU i tråd med Opplæringslova § 11-4:

På kvar grunnskole skal det vere eit foreldreråd der alle foreldre som har barn i skolen, er medlemmer.

Foreldrerådet skal fremje fellesinteressene til foreldra og medverke til at elevar og foreldre tek aktivt del i arbeidet for å skape godt skolemiljø. Foreldrerådet skal arbeide for å skape godt samhald mellom heimen og skolen, leggje til rette for trivsel og positiv utvikling hjå elevane og skape kontakt mellom skolen og lokalsamfunnet.

Foreldrerådet vel eit arbeidsutval. Arbeidsutvalet vel to representantar med personlege vararepresentantar til samarbeidsutvalet. Leiaren for arbeidsutvalet skal vere den eine av representantane.

Sjå også punkt 4.4.

2.15. Tverrfagleg samarbeid

2.15.1. Helsesjokepleiar

Skulehelsetenesta (frå heimesida)

Skulehelsetenesta er eit tilbod til deg som er skuleelev og under 20 år. Du kan få råd og rettleiing og få utførte helseundersøkingar og vaksinasjonar. Ved behov kan du bli vist vidare til fastlege, tannlege eller spesialist.

Skulehelsetenesta kan gi råd om fysisk, psykisk og seksuell helse, og jobbar for å styrkje skuleelevane si meistring av kvardagen.

Skulehelsetenesta kan halde kurs og delta på foreldremøte og kan i nokre tilfelle kome på heimegjesting.

Som skuleelev kan du fritt bruke skulehelsetenesta når du treng å snakke med ein vaksen om noko som er vanskeleg.

Helsesjokepleiar Margrethe er på Bykle barne og ungdomskule tysdagar kl. 09.00-15.00 og på Fjellgardane skule torsdagar kl. 08.30-12.00

Helsestasjon for ungdom (frå heimesida)

Helsestasjon for ungdom er for ungdom opp til 20 år, her kan du snakke om og få råd om

- Psykisk helse
- Å vokse opp i to kulturar
- Vanskelege forhold heime

- Graviditet, prevensjon og abort
- Seksuelle overførbare infeksjonar
- Spiseforstyrningar
- Alkohol, piller og narkotika
- Vald eller overgrep

Helsestasjonen er open på ettermiddagar, det er gratis og du treng ikkje bestille time. Alle som jobbar på helsestasjonen har teieplikt.

Dersom du ikkje tidlegare har fått barnevaksinasjonar, vil du få tilbod om vaksinerings gjennom helsestasjonen fram til du er 20 år.

Helsestasjonen for ungdom er open frå kl. 15.30 – 17.00 kvar tysdag på Hovdetun i 2. etg.

Ta kontakt med helsesøster på telefon 46958309, dersom du har spørsmål.

Digital helsestasjon for ungdom i Bykle kommune (frå heimesida)

Ordninga gjeld kvar måndag mellom klokka 15-16, og alle mellom 13-25 år kan bruke tilbodet.

- På det viset kan ein snakke med helsesjukepleiar der ein er, alt ein treng er internett og ein skjerm, seier helsesjukepleiar Margrethe Mosdøl.

Qr-kode er inngangsportal

Den som vil ha ein individuell e-konsultasjon kan scanne Qr-koden som er lagt med i билетet i denne saka eller trykke her. Då kjem ein inn og helsesjukepleiar gjev tilgang når det er din tur.

- Det er ein videokonsultasjon, ingen andre kan sjå eller høyre det som blir teke opp i konsultasjonen.

Helsesjukepleiar har teieplikt, forsikrar Mosdøl.

Så er det ikkje alle problemstillingar ein kan få svar på via e-konsultasjon. Ein grei start på ein god dialog med helsevesenet er det likevel. For den som vil fylgje med på oppdateringar er helsebykle på Snapchat staden å sjå.

- I tillegg er det råd å kome på drop in på Hovden helsestasjon måndagar mellom klokka 16-17, seier helsesjukepleiar Margrethe Mosdøl

[Digital helsestasjon for ungdom](#)

2.15.2. PPT

(frå heimesida)

PPT (Pedagogisk Psykologisk teneste) er eit frivillig og gratis interkommunalt samarbeid mellom Bygland, Valle og Bykle kommunar. Tilbodet er retta mot born, unge, foreldre og vaksne samt pedagogisk personale i barnehagar og skuler. Valle kommune er vertskommune.

Saman med andre skal PPT-tenesta gjennom system- og individeretta arbeid bidra til at born, ung og vaksne med særskilde behov får gode og likeverdige opplærings- og utviklingsmoglegheiter. Dersom du treng hjelp frå PPT-tenesta, kan du ta kontakt med barnehage/skule eller vende deg direkte til vårt kontor.

2.15.3. Ressursteam (R-team)

Kvar skule har eit eige Ressursteam. (sjå også pkt. 5.7)

Ressursteamet er ein møtearena for førebyggjande tiltak i skulen, på lågaste tverrfaglege nivå. Møta administrerast av rektor. Både elevar, føresette og skulen sjølv (lærarar med fleire) kan be om drøfting i teamet.

Teamet møtast månadleg.

Før saka drøftast i ressursteamet skal saka ha vore drøfta internt, kartlegging , foreløpig analyse, tiltak og evaluering være gjennomført.

I Ressursteamet legger kontaktlærer, elev, føresette fram sin bekymring og sitt behov for rettleiing. Skuleleiinga, spe. koordinator, PPT, helsesjukepleiar og «Psykisk helse og rus» drøftar så aktuelle tiltak som raskt kan setjast i verk på lågast nivå.

Ved å bidra til ei rikare og betre ordinær opplæring er det eit mål at fleire elvar, også dei med vanskar, skal kunne gjere seg nytte av det ordinære tilbodet.

Dersom desse tiltaka ikkje fører fram, settast saka opp på nytt og/eller ein vurderer meir omfattande tiltak som til dømes tilmelding til PPT, psykolog, nærværsteam (viss etablert), BUP, barnevern.

Det kan og i enkelte tilfelle etablerast ei eige tilpassa ansvarsgruppe for vidare innsats.

Saker på individnivå krevjar samtykke frå føresette.

Læraren forberede møte («Lærarens førebuing» - vil utviklast)

Det skal førast referat frå møte.

Tidsramma er ½ time pr. sak. Er elev eller føresette med anbefalast 45 minutt.

Ressursteam skal ikkje erstatta samarbeidsmøte eller ansvarsgruppemøte.

2.15.4. Ansvarsgrupper

Det kan opprettast ulike ansvarsgrupper

- Ansvarsgruppe, individuell opplæringsplan (IOP)
- Ansvarsgruppe, individuell plan (IP)
- Ansvarsgruppe (anna)

Samansetninga skal tilpassast den enkelte. R-team vil være god bidragsytar til val av samansetning for ansvarsgrupper basert på sakkyndig vurdering og IOP. Koordinerande eining vil bidra til samansetning av ansvarsgrupper basert på IP.

Det kan settast saman ansvarsgrupper på anna grunnlag. Ansvarsgruppa avtalar då målet for arbeidet og kven som ansvarleg.

2.15.5. Fagteam

(frå Tverrfagleg samhandlingsplan – noko justert)

Kommunen har eit fagteam for barn og unge frå 0-16 år. Fagteam er ein tverrfagleg drøftingsarena med mål om å finne gode løysingar og tiltak. Fagteamet tek i hovudsak opp saker på systemnivå.

Fagteam skal gjennomførast kvar andre månad.

Leiar for fagteamet: helsesjukepleiar i Bykle kommune.

Faste medlem i fagteamet:

- Helsesjukepleiar i helsestasjon- og skulehelsetenesta (leiar)
- Tenesteleiar i Bykle og Fjellgardane barnehagar
- Tenesteleiar v. Fjellgardane skule
- Tenesteleiar v. Bykle barne- og ungdomskule
- Sosialpedagogisk rådgjevar v. Bykle barne- og ungdomskule
- Rådgjevar i Pedagogisk psykologisk teneste for Setesdal
- Tenesteleiar i Setesdal barnevern
- Psykolog eller anna tilsett frå psykisk helse og rus

Det vurderast om og nav, lege, jordmor, kultur & fritid bør være ein del av dette teamet Og om det bør fungere som eit Betre Tverrfagleg Innsats (BTI) team

Mål for arbeid i Fagteam

→ Løfte opp systemsaker; faglege utfordringar og tilbod til barn og unge (systemnivå)

(→ Bidra til at barn, unge og familiar får eit best mogleg tilbod)

(→ Vere ei fagleg støtte i saker)

Kvar faste deltakar er ansvarleg for å informera eiga eining om møte og tilbodet generelt.

2.15.6. Tverrfagleg team

(frå Tverrfagleg samhandlingsplan)

Kommunen har eit tverrfagleg team, som skal sikre informasjonsutveksling, informasjonsflyt og kompetanseheving.

Tverrfagleg team skal gjennomførast 2 gonger i året (haust og vår)

Koordinator for teamet: SLT koordinator

Medlemmer i tverrfagleg team:

Øvste leiing	:	Ordførar og kommunedirektør
Politisk	:	Levekårsutvalsleiar og ungdomsrådet.
Helse	:	Helseleiar, kommuneoverlege, jordmor, helsesjukepleiar, pleie- og omsorgsleiar/koordinerande eining, LMT- Setesdal, Psykisk helse og rus inkl. kommunepsykolog
Opplæring	:	Bykle og Fjellgardane barnehagar, skule- og oppvekstansvarleg, Tenesteleiar Fjellgardane skule, tenesteleiar og sosialpedagogisk rådgjevar Bykle barne- og ungdomsskule, Pedagogisk psykologisk teneste, avdelingsleiar og rådgjevar Setesdal vgs avd. Hovden
Kultur	:	Barne- og ungdomsarbeidar, tenesteleiar Kultur.
Andre	:	Folkehelsekoordinator, familiekoordinator, barnevern, Politi, flyktingkoordinator, NAV, SLT

Mål for arbeid i Tverrfagleg team:

- Informasjonsutveksling
  - dei ulike instansane seier litt om situasjonen blant barn og unge i kommunen sett frå sin ståstad. Vi deler relevant informasjon om barne- og ungdomsmiljøet, samt nye tiltak og føringar innan fagfelta for barn og unge.
- Informasjonsflyt
  - ein arena kor politikk, leiing og praksis møtast for oppdatering, kunnskapsdeling og kompetanseheving.
- Kompetanseheving
  - tema og ansvar for å halde temaforedraget blir avtalt på førehand.

3. Handlingsplan - aktivitetsplikta

3.1. Opplæringslova § 9 A-4 Aktivitetsplikten

Alle som arbeider på skolen, skal følgje med på om elevane har eit trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot krenking som mobbing, vald, diskriminering og trakassering dersom det er mogleg.

Alle som arbeider på skolen, skal varsle rektor dersom dei får mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø. Rektor skal varsle skoleeigaren i alvorlege tilfelle.

Ved mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø, skal skolen snarast undersøkje saka.

Når ein elev seier at skolemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørge for at eleven får eit trygt og godt skolemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skolemiljø.

Skolen skal sørge for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen skal lage ein skriftleg plan når det skal gjerast tiltak i ei sak. I planen skal det stå

- a. kva problem tiltaka skal løyse*
- b. kva tiltak skolen har planlagt*
- c. når tiltaka skal gjennomførast*
- d. kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka*
- e. når tiltaka skal evaluerast.*

Skolen skal dokumentere kva som blir gjort for å oppfylle aktivitetsplikta etter første til femte ledd.

3.2. Plikten til å følgje med

Plikten til å følgje med er en individuell plikt for alle som arbeider på skulen.

Det innebærer en plikt for den enkelte til å være årvåken og aktivt observere korleis elevane agerar kvar for seg og seg imellom.

Følgje med plikten forutsett at det gjennomførast inspeksjon på skulens område, tilsyn i garderober og at det er låg terskel for å bry seg med kva elevane driv med.

Skulen har eit skjerpa ansvar for å ivareta elevar med særskilt sårbarhet. Slik sårbarhet kan være knytt til eksempelvis religion, seksuell orientering, kjønnsuttrykk, funksjonsevne, adferdsvansker, sosioemosjonelle vanskar eller familie og heimesituasjon. At ein elev tidlegare har vært utsatt for krenkingar, kan også gjere ein elev særskilt sårbar.

Korleis følger vi med?

Med vakthald i friminutt og i gangane

Vere på vakt i undervisninga om der skjer uønska hendingar

Bruke assistentane i timar – dei ser meir av det som skjer enn den som er opptken med undervisning

Med å følgje med forstår vi...?

Bruke øyrer og auge når ein er i lag med elevane.

Legge merke til elevane sitt kroppspråk, kva dei seier og kva dei gjer
Vere lyttande til det elevane seier

3.3. Plikten til å gripe inn

Plikten til å gripe inn for å stanse krenkelser, er en individuell plikt for alle som arbeider på skulen. Ofte vil det handle om umiddelbart å stanse negativ oppførsel, eksempelvis bryte opp ein slåsskamp eller stanse anna fysisk krenking, stanse ein utfrysingsssituasjon, eller stanse og irettesette elevar som krenkar andre verbalt.

Plikten er knytt til krenkelsar den ansatte sjølv er vitne til og som framleis pågår. Plikten begrenser seg til inngrep som er mulige å for den tilsette å gjennomføre både av hensyn til seg sjølv og til eleven.

Grensen for å gripe inn er at den tilsette sjølv ikkje må krenke eleven for å stanse situasjonen eller at det forutsetter en handling som er straffbar.

Tilsette skal ha riktig og nødvendig kompetanse

Når grip vi inn?

Når ein ser eller høyrer noko som ikkje verkar greitt

Når ein elev, foreldre eller andre seier ifrå om noko som er ugreit

Korleis gripe inn?

Stoppe hendinga der og då

Ta hensyn til eleven/ane og seg sjølv

Unngå å krenke

3.4. Plikten til å varsle

Alle som arbeider på skulen har plit til å varsle rektor om einkvar mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø. Plikten til å varsle er individuell.

Terskelen for kva som vekker mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø skal være låg. At ein elev verbalt seier frå at eleven ikkje opplever at det er trygt og godt på skulen, tilfredsstillar kravet til at den tilsette har «kjennskap».

Mistanke om at ein elev ikkje har det trygt og godt på skulen kan basere seg på observasjonar av elevane, tilbakemelding i undersøkingar eller kartleggingar, beskjed frå foreldre eller medelevar, aktiviteter i sosiale medier mv.

Dei som arbeider på skulen må og være bevisst på at barn og unge viser sin utrygghet, frustrasjon og mistriksel på ulike måter med ulike uttrykksformer.

Skuleeigar skal varslast i alvorlige tilfeller. Det er rektor som varslar skuleeigar. Kva som er alvorlige tilfeller vil bero på skjønnsmessige vurderingar. Typisk vil være særlig voldelige eller særlig integritetskrenkande krenkingar, når fleire elevar krenkar ein enkeltelev, når skulens leing over noko tid ikkje har klart å løyse saka, digital krenking på tvers av skular eller grove trusler.

Viss ein som arbeider på skulen får mistanke om eller kjennskap til at ein annan som arbeider på skulen utsette in elev for krenkingar, skal førstnemde varsle rektor. Rektor skal varsle skuleeigar.

Dersom ein i leinga ved skulen står bak krenkinga, skal skuleeigar varslast direkte.

Tidspunktet for varsling skal stå i forhold til sakens alvor, men må ta hensyn til skolemiljø saker er tidssensitive. Tilsette bør varsle rektor snarast. Rektor varslar skuleeigar snarast om alvorlige tilfelle.

Rektor rapporterer minimum månedlig antal varsel til skuleeigar.

Når varsle?

Når ein er uroleg og lurar på om ein elev ikkje har det bra
Ved uønskal hendingar som ein ser eller høyrer om

Korleis varsle?

Seie ifrå til rektor

Dokumentasjon?

Fylle ut varslings skjema

Til kven varslar ein?

Rektor.

Når skal skuleeigar varslast?

I alvorlege saker.

Rektor varslar skuleeigar

Når skal ein varsle etter den skjerpa aktivitetsplikta etter Opplæringslova §9A-5?

Dersom ei får melding om at ein tilsett er ugrei mot ein elev varslas rektor. Rektor varslar skuleeigar.

Viss den det blir varsla på er i leiinga, skal vareslinga gå rett til skuleeigar.

Informasjonsflyt mellom skule – skuleeigar?

Melde inn om nye saker på oppvekstmøte/rektormøte

Viss det er alvorlege saker sender ein melding etter kvart

Korleis dokumenterer vi varsla til skuleeigar?

Skuleeigar fører eigen oversikt.

Korleis arkiverer vi varsla?

Rektor arkiverer varslings skjema i elevmappa

Skuleeigar arkiverer varsel i eigen oversikt i Elements

3.5. Plikten til å undersøke

Skulen skal undersøke alle saker der det er mistanke om eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø. Det skal være same låge terskel for undersøking som for varsel.

Undersøkelsen skal iverksettes straks. Formålet er å få fram fakta om situasjonen, bakgrunnen for elevane sin opplevelse og kva for forhold i elevane sine omgivelser som påverkar korleis eleven har det på skulen.

Kor omfattande undersøkinga skal være vil bero på skjøn, avhengig av formål og kva slags situasjon ein står ovanfor. Situasjonen skal opplysast slik at ein får avdekka kva som har skjedd, og om ein eller fleire elevar har opplevd at skulemiljøet ikkje er trygt og godt. Undersøkinga kan således avklare og opplyse forhold bakover i tid, utanfor skuletida eller utanfor skulens område.

Kven undersøkar?

Rektor eller den rektor delegerer det til

Skriv logg

Korleis undersøker ein?

Ein må snakke med dei elevane det gjeld

Ein kan snakke med føresette

Ein kan nytte ikkje-anonyme spørjeundersøkingar

Ein kan nytte sosiogram

Eleven sin stemme?

Ein skal snakke både med den eleven ein tru ikkje har det trygt og godt, og eventuelt dei som plagar/krenkar eleven

3.6. Plikten til å sette inn eigna tiltak

Skulen skal sette inn egnede tiltak som sørger for at eleven får eit trygt og godt skulemiljø.

Det er eleven sin eigen opplevelse som som er avgjerande for om retten er oppfylgd.

Plikten omfattar og ein plikt til å følge opp tiltaka, evaluere virkninga og eventuelt legge til eller endre tiltak dersom det er nødvendig for å nå målet.

Val av tiltak skal bero på faglege vurderingar.

Eleven har rett til å bli hørt, og hensynet til barnets beste skal være et grunnleggende hensyn. Korleis eleven skal hørast vil bero på den konkrete saken og barnet sin alder og modenhet.

Skulen skal lage ein skrifteleg plan for tiltaka som settes inn. Planen skal innehalde informasjon om korleis skulen aktar å handtere saka, jf. Lovteksten bokstav a-f

Behandlingsfrist for skulen er 5 arbeidsdagar

- a. Kva problem tiltaka skal løyse
- b. Kva tiltak skulen har planlagt
- c. når tiltaka skal gjennomførast
- d. kven som er ansvarleg for gjennomføringa av tiltaka
- e. når tiltaka skal evaluerast

(Skulen har eigen mal for ein slik aktivitetsplan)

Skolen skal informere elevane og foreldra om høve til å melde saka til statsforvaltaren etter Opplæringslova § 9 A-6

3.7. Dokumentasjon

Skulen skal sette inn egnede tiltak som sørger for at eleven får eit trygt og godt skulemiljø.

Gjennomføringa av tiltak skal dokumenterast.

Normalen er ein logg. Loggen skal arkiverast i eleven sin digitale mappe.

Dokumentasjon kan ivaretakast gjennom referatet frå evalueringsmøte.

4. Informasjon – informasjonsplikta

4.1. Opplæringslova § 9 A-9 Informasjonsplikt

Skulen skal informere elevane og foreldra om rettane etter opplæringslova kapittel 9 A. Skulane skal og informere om aktivitetsplikta etter §§ 9 A-4 og 9 A-5 og om høve til å melde saka til statsforvaltaren etter § 9 A-6.

4.2. Informasjon til personalet

Når	:	Plandag august
Ansvar	:	Rektor
Stikkordsliste	:	Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskulen... Aktivitetsplikta etter opplæringslova § 9 A Plikten til å følge med (Sjå pkt 3.2) Plikten til å gripe inn (Sjå pkt 3.3) Plikten til å varsle (Sjå pkt 3.4) Plikten til å undersøke (Sjå pkt 3.5) Plikten til å sett inn eigna tiltak (Sjå pkt 3.6) Ressursteam PALS Ordensreglement Tverrfagleg samhandlingsplan Opplysningsplikt Meldeplikt Informasjon og opplæring – «Vold og trusler»

4.3. Informasjon til elevråd

Når	:	Første elevrådmøte etter skulestart
Ansvar	:	Rektor
Stikkordsliste	:	Retten til et trygt og godt skulemiljø, opplæringslova § 9 A-2 Aktivitetsplikta etter opplæringslova § 9 A Plikten til å følge med (Sjå pkt 3.2) Plikten til å gripe inn (Sjå pkt 3.3) Plikten til å varsle (Sjå pkt 3.4) Plikten til å undersøke (Sjå pkt 3.5) Plikten til å sett inn eigna tiltak (Sjå pkt 3.6) Anledning til å melde saka til Statsforvaltaren (§ 9 A-6) Ressursteam PALS Ordensreglement Elevrådet sin betydning for medverking Mobbeombudet

4.4. Informasjon til FAU

Når	:	Første møte i FAU kvart skuleår
Ansvar	:	Rektor
Stikkordsliste	:	Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskulen... Aktivitetsplikta etter opplæringslova § 9 A

- Plikten til å følge med (Sjå pkt 3.2)
- Plikten til å gripe inn (Sjå pkt 3.3)
- Plikten til å varsle (Sjå pkt 3.4)
- Plikten til å undersøke (Sjå pkt 3.5)
- Plikten til å sett inn eigna tiltak (Sjå pkt 3.6)

PALS
 Ordensreglement
 Ressursteam
 Tverrfagleg samhandlingsplan
 Mobbeombudet

4.5. Informasjon til SU/SMU

- Når : Første SU/SMU møte kvart skuleår
- Ansvar : Rektor
- Stikkordsliste : Handlingsplan for eit trygt og godt skulemiljø i grunnskulen...
 Aktivitetsplikta etter opplæringslova § 9 A
- Plikten til å følge med (Sjå pkt 3.2)
  - Plikten til å gripe inn (Sjå pkt 3.3)
  - Plikten til å varsle (Sjå pkt 3.4)
  - Plikten til å undersøke (Sjå pkt 3.5)
  - Plikten til å sett inn eigna tiltak (Sjå pkt 3.6)
- PALS
 Ordensreglement
 Ressursteam
 Tverrfagleg samhandlingsplan
 Mobbeombud

4.6. Informasjon til elevane

- Når : Første uka etter skulestart kvar haust
- Ansvar : Kontaktlærer
- Stikkordsliste : Retten til et trygt og godt skulemiljø, opplæringslova § 9 A-2
 Aktivitetsplikta etter opplæringslova § 9 A
- Plikten til å følge med (Sjå pkt 3.2)
  - Plikten til å gripe inn (Sjå pkt 3.3)
  - Plikten til å varsle (Sjå pkt 3.4)
  - Plikten til å undersøke (Sjå pkt 3.5)
  - Plikten til å sett inn eigna tiltak (Sjå pkt 3.6)
- Anledning til å melde saka til Statsforvaltaren (§ 9 A-6)
 Ressursteam
 PALS
 Ordensreglement
 Elevane sin anledning til medverking

4.7. Informasjon til føresette

- Når : Foreldremøte i august/september kvart år
- Ansvar : Rektor
- Stikkordsliste : Retten til et trygt og godt skulemiljø, opplæringslova § 9 A-2

Aktivitetsplikta etter opplæringslova § 9 A
Plikten til å følge med (Sjå pkt 3.2)
Plikten til å gripe inn (Sjå pkt 3.3)
Plikten til å varsle (Sjå pkt 3.4)
Plikten til å undersøke (Sjå pkt 3.5)
Plikten til å sett inn eigna tiltak (Sjå pkt 3.6)
Anledning til å melde saka til Statsforvaltaren (§ 9 A-6)
PALS
Ressursteam
Ordensreglement
Mobbeombud

4.8. Andre tilsette ved skulen

Her inngår renholdere, vaktmester og andre aktuelle innen Teknisk drif og eigeidom (TDE)

Når : August kvart år
Ansvar : Skule- og oppvekstansvarleg
Stikkordsliste : Teieplikt
Retten til et trygt og godt skulemiljø, opplæringslova § 9 A-2
Aktivitetsplikta etter opplæringslova § 9 A
Plikten til å følge med (Sjå pkt 3.2)
Plikten til å gripe inn (Sjå pkt 3.3)
Plikten til å varsle (Sjå pkt 3.4)

5. Vedlegg

5.1. Årshjul skulemiljø

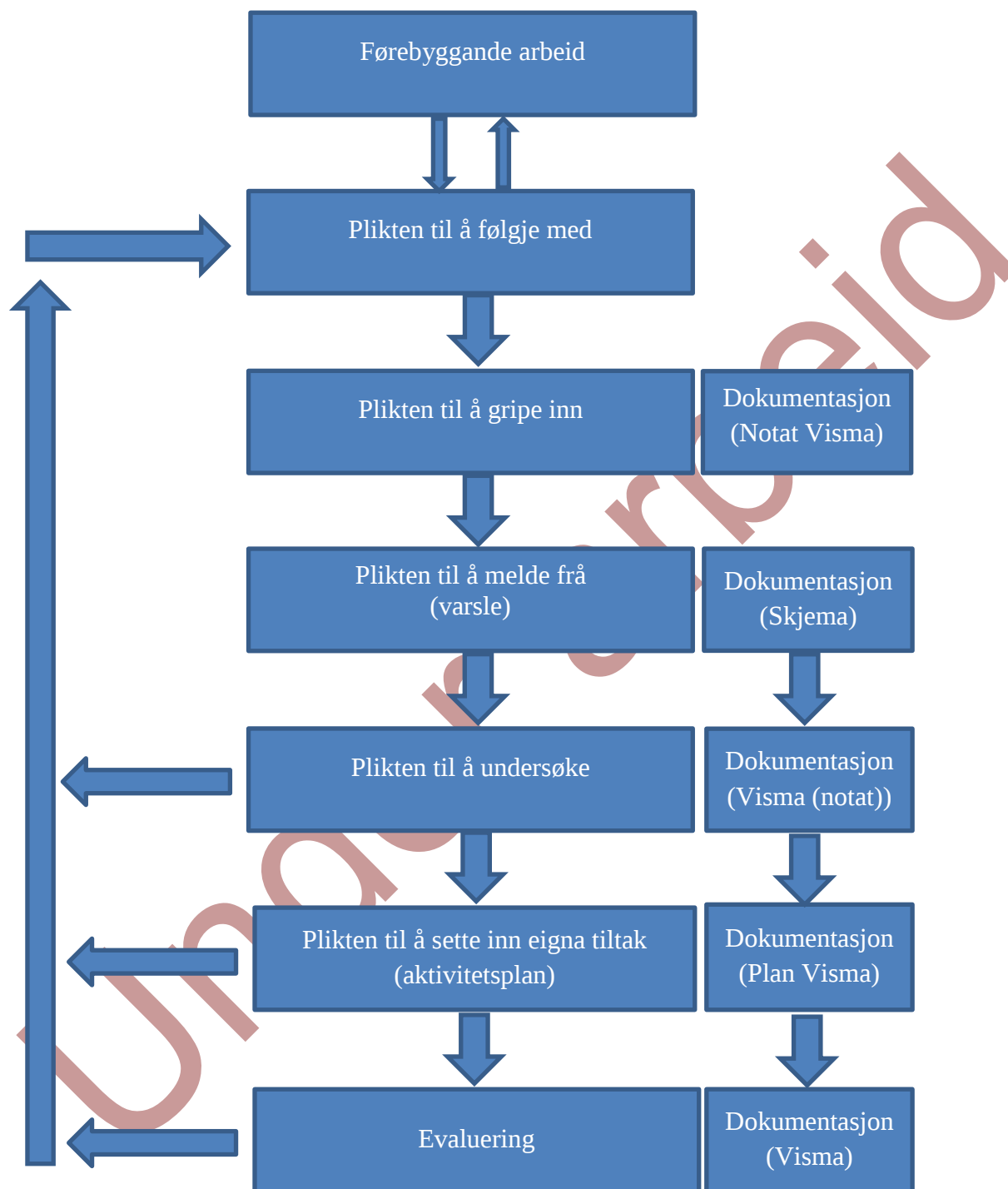
Høst

Når	Kva	Kven
August	Informasjon og refleksjon i personalet (pkt. 4.2)	Rektor (plandag)
	Informasjon og opplæring «andre tilsette» ved skulane (pkt. 4.8)	Skuleeigar (personalmøte)
	Informasjon og opplæring i klassane (pkt. 4.6)	Kontaktlærer
	Opplæring og gjennomgang i elevråd (pkt. 4.3)	Rektor/elevrådskontakt
	Informasjon til føresette om skulens arbeid med læringsmiljø (pkt. 4.7)	Rektor/kontaktlærer (foreldremøte)
	Oppdatere skulen sine heimesider	Rektor
	Ressursteam (pkt. 2.15.3)	Rektor
September	Konstituere Samarbeidsutval (SU) (pkt. 2.14)	Rektor
	Konstituere Skulemiljøutval (SMU) (pkt. 2.14)	Rektor
	Informasjon i SU og SMU (pkt. 4.5)	Rektor
	Informasjon i FAU (pkt. 4.4)	Rektor
	Elevråd	Elevrådskontakt
	Elevsamtaler (pkt. 2.7)	Kontaktlærer
	Ressursteam (pkt. 2.15.3)	Rektor
Oktober	Utviklingssamtale (pkt. 2.8)	Kontaktlærer (veke 41-42)
	Elevrådet evaluere aktivitet på uteområde og kvalitet på vakthold i friminutt	Rektor/elevrådskontakt (veke 43-44)
	Gjennomføre elevundersøkinga	Rektor/kontaktlærer (veke 40-50)
	Ressursteam (pkt. 2.15.3)	Rektor
November	Elevråd	Elevrådskontakt
	Ressursteam (pkt. 2.15.3)	Rektor
Desember	Elevråd	Elevrådskontakt
	Ressursteam (pkt. 2.15.3)	Rektor

Vår

Når	Kva	Kven
Januar	Oppdatert informasjon til tilsette (utval pkt. 4.2)	Rektor
	Elevråd	Elevrådskontakt
	Ressursteam (pkt. 2.15.3)	Rektor
Februar	Samarbeidsutval	SU leiar/Rektor
	Skulemiljøutval	SMU leiar/Rektor
	Elevråd	Elevrådskontakt
	Ressursteam (pkt. 2.15.3)	Rektor
	Elevsamtaler (pkt. 2.7)	Kontaktlærer
Mars	Elevråd	Elevrådskontakt
	Utviklingssamtale (pkt. 2.8)	Kontaktlærer
	Ressursteam (pkt. 2.15.3)	Rektor
April	Elevråd	Elevrådskontakt
	Ressursteam (pkt. 2.15.3)	Rektor
Mai	Elevråd	Elevrådskontakt
	Oppstart evaluering av denne «Handlingsplan»	Rektor/skuleeigar
	Samarbeidsutval	SU leiar/Rektor
	Skulemiljøutval	SMU leiar/Rektor
	Ressursteam (pkt. 2.15.3)	Rektor
Juni	Elevråd	Elevrådskontakt
	Ressursteam (pkt. 2.15.3)	Rektor
	Ferdigstille revidert «Handlingsplan»	Rektor/skuleeigar

5.2. Flytskjema

5.3. Skjema ved varsling

Rutinar for varsling paragraf 9a – retten til eit godt skulemiljø

Alle som arbeider på skulen skal varsle rektor dersom dei får mistanke om, eller kjennskap til at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø.

Dei tilsette si aktivitetsplikt inneberer:

- Fylgje med
- Gripe inn og stoppe krenkinga med ei gong om et er mogleg
- Varsle rektor
  - Rektor har då ansvar for vidare behandling.
- Undersøking blir iverksett.
  - Rektor avgjer kven som føretek undersøkinga.
  - Prinsippet er at saken skal ordnast på riktig nivå.
- Det lagast ein aktivitetsplan med tiltak for at eleven skal få eit trygt og godt skulemiljø igjen.
- Varslingsskjema og aktivitetsplan skal lagrast i elevmappa.
  - Andre dokument som omhandlar saken lagrast på same sted.
- Føresette kan også nytte skjemaet for å varsle skulen om hendingar knytt til elevanes skulemiljø.
- Oppfyller ikkje skulen aktivitetsplikta kan føresette melde saken til Statsforvaltaren.
  - Først må du ha tatt opp saken med rektor på skulen
  - Det må ha gått minst ei veke frå du tok opp saken med rektor
  - Saken må gjelde skulemiljøet på den skulen eleven går på nå
  - Er det spesielle tilfelle kan føresette uansett ta kontakt med Statsforvaltaren.
- Statsforvaltaren er førsteinstans – ikkje klageinstans. Elev/føresette kan påklaga Statsforvaltaren sitt vedtak til Utdanningsdirektoratet.

VARSLINGSSKJEMA

OBSERVASJON VEDRØRANDE ELEVENES PSYKOSOSIALE SKULEMILJØ

Dato observasjon:	Stad:
Elever involvert i hendinga: (Elevanes namn, klasse)	
Beskriving av hendinga: (Kva er observera? Mobbing, vald, rasisme, diskriminering, utestenging, digital krenking anna form for krenking ord/handling).	
Anna faktainformasjon:	
Underskrift og dato:	

Varslingsskjema leverast til rektor.

Vidare behandling:	
Underskrift og dato: (Rektor)	

5.4. Aktivitetsplan - mal

Skriftleg plan for tiltak

Opplæringslova § 9 A-2 Retten til eit trygt og godt skulemiljø:

«Alle elevar har rett til eit trygt og godt skulemiljø som fremjar helse, trivsel og læring.»

§ 9 A-4 Skulen si aktivitetsplikt, fjerde ledd:

«Når ein elev seier at skulemiljøet ikkje er trygt og godt, skal skolen så langt det finst eigna tiltak sørgje for at eleven får eit trygt og godt skulemiljø. Det same gjeld når ei undersøking viser at ein elev ikkje har eit trygt og godt skulemiljø.»

Eleven sitt namn:	
Født:	
Dato:	
Klasse:	
Plan nummer:	<i>(Lag ny plan kvar gong den vert oppdatert eller justerast)</i>
Kva problem skal tiltaka løyse?	<i>(Kva meiner eleven? Hugs at eleven si subjektive oppleving skal leggjast til grunn. Skulen skal sørge for at eleven blir høyrtd.)</i>
Hovudmål:	<i>(Eleven sitt namn) skal oppleve å ha eit trygt og godt skulemiljø. (Hugs at eleven sitt beste skal vere eit grunnleggjande omsyn i skulen si vurdering av tiltak.)</i>
Deltakarar:	<i>(Kven deltek i aktivitetsplanen)</i>

Tiltak	Ansvarleg	Tidsperspektiv	Evaluering

Stad:

Dato:

Viss du ikkje er nøgd med kva skolen gjer for at (du/barnet ditt) skal få det trygt og godt på skolen, kan du melde saka til statsforvaltaren.

Merknad - logg
<i>(Lag ein logg over samtaler, møter og kva det blir einigheit om...)</i>

Under arbeid

5.5. Samtaleskjema

Skjema til elevsamtale

FORNAMN: _____ KLASSE: _____ DATO (mnd/år): _____

Kontaktlærer fyller ut skjemaet. Spørsmåla må tilpassast alder, men det er viktig innhaldet blir omtrent som tenkt. Rammene for samtalen bør lesast opp for eleven, før intervjuet, f.eks:

«Du kan sjølv velje kva for spørsmål du vil svare på, men det du seier må vere heilt sant. Berre dei vaksne på skulen og foreldra dine kan få kjennskap til det du seier. Ingen elevar på skulen får vite kva du har sagt dersom du ikkje ønskjer det.»

Spm. 1: Korleis trivst du på skulen? Kva liker du best, og kva kan bli betre?

Spm. 2: Kvifor trivst du i klassen? Kva liker du best, og kva kan bli betre?

Spm. 3: Kven er du mest saman med i friminutta? Skulle du ønskje at du hadde fleire å vere saman med?

Spm. 4: Korleis trivst du med dei vaksne på skulen?

Spm. 5: Har du vorte mobba av nokon på skulen den siste tida? Dersom ja, ønskjer du å seie kven som gjorde det?

Spm. 6: Har du sett andre bli mobba på skulen den siste tida? Dersom ja, ønskjer du å seie kven som blei mobba og kven som gjorde det?

Spm. 7: Har du mobba nokon på skulen den siste tida? Dersom ja, ønskjer du å seie kven?

Spm. 8: Kan du nemne elevar som er spesielt flinke til å skape tryggleik og trivsel rundt seg?

Spm. 9: Ønskjer du ein ny, lengre samtale med ein vaksen på skulen? I tilfelle, med kven?

Takk for samtalen!

Under arbeid

5.6. Forskrift om ordensreglar for grunnskulen i Bykle kommune

§ 1. Heimel.

Forskrift om ordensreglar for grunnskulane i Bykle kommune er fastsett av rektorane ved skulane i samsvar med kommunen sitt delegasjonsreglement vedteke av kommunestyret 30.03.17 i sak 40/17 og opplæringslova §9A-10. Revideringa av ordensreglementet trer i kraft frå .....

§ 2. Formål.

Ordensreglane skal gje elevane føreseielege og trygge rammer i skulekvardagen. Saman med førebyggjande arbeid skal ordensreglane hjelpe til å skape eit godt skulemiljø som fremjar trivsel, helse og læringsutbytte. Ordensreglane skal hjelpe til å utvikle elevane sine sosiale dugleikar og til å byggje positive relasjonar elevane imellom og mellom elevar og tilsette.

§ 3. Verkeområde

Ordensreglane gjeld i skuletida og under aktivitetar utafør skuletida som skulen har ansvar for. Så langt reglane passar, gjeld dei også på skulevegen, på skulebussen, i skulefritidsordninga og i leksehjelptida. Dette gjeld også når f.eks. mobbing eller krenking skjer i fritida, men har sin bakgrunn i skulesituasjonen eller verkar inn på skulesituasjonen. Ordensreglane gjeld på skulen sitt område utanom skuletid når du f.eks. ventar på undervisning i kulturskulen.

§ 3. Elevane sine rettar og plikter

Som elev har du rett til:

- Eit skulemiljø som gjev deg tryggleik og sosialt tilhøyr
- Å bli høyrst i saker som gjeld ditt eige tilhøve til skulen
- Å få forklare deg før det blir teke avgjerd om reaksjonar viss du har brote ordensreglane

Som elev har du plikt til:

- Å fylgje allment aksepterte normer for oppførsel og folkeskikk
- Å fylgje ordensreglane.
- Å rette deg etter beskjedar og pålegg frå rektor, lærarane eller andre tilsette ved skulen

§ 4. Reglar knytta til orden

1. Møt presis til skuletimane og til andre avtalar.
2. Ha med deg alt utstyr som er nødvendig for opplæringa.
3. Gjer ferdig skulearbeidet innan dei fastsette tidsfristane.
4. Ta godt vare på skulebøker, anna undervisningsmateriell og alle eigedelar som tilhøyrer skulen.
5. Fusk på prøver eller anna innleveringsarbeid er ikkje tillate.
6. Dersom ikkje anna er bestemt, skal du vere på skuleområdet heile skuletida.
7. Hald det ryddig rundt deg.
8. Må du vere borte frå skulen, søker føresett om fri på førehand. Er ikkje dette mogleg, gir du kontaktlæraren skriftleg melding frå føresett om årsaken til fråveret snarast mogleg etterpå.
9. Føresett må også gje skriftleg melding til skulen når du har vorte hindra i å gjere leksene eller må ha tilrettelegging i samband med skade eller sjukdom.
10. Følgje forventningane i Pals.

§ 5. Reglar knytta til åtferd

1. Vis folkeskikk, opptre høfleg og respektfullt ovafor alle andre ved skulen, for eksempel når det gjeld språkbruk og i måten du tiltalar eller omtalar andre.
2. Hald nødvendig arbeidsro i timane.
3. Hærverk, vold, mobbing, rasistiske utsagn eller handlingar og all form for krenking eller trakassering er forbudt.
4. Det er ikkje lov å ha med eller bruke tobakk, snus, alkohol, andre rusmiddel eller farlege gjenstandar som kniv på skulen.
5. Skulen er mobilfri og telefon og utstyr som har tilsvarande funksjonar skal difor leverast inn ved skulestart og hentast ved skuleslutt.
6. Følgje forventningane i Pals.

§ 6 Reaksjonar

1. Tilsnakk, tenkepause, merknad.
2. Samtale med kontaktlærer, rektor eller andre aktuelle tilsette.
3. Reaksjonar som er avtalt mellom lærar, føresett og elev.
4. Sitje inne i friminutt eller opphald i eit anna rom resten av timen med tilsyn.
5. Møte med dei føresette
6. Munnleg eller skriftleg melding heim.
7. Erstatte ting ein har øydelagt.
8. Inndraging av ulovlege gjenstandar.
9. Heimsending frå skuletur.
10. Bortvising frå undervisning for enkelttimar eller resten av dag for elevar på barneskulen og for inntil tre dagar for elevar på ungdomsskulen i samsvar med opplæringslova § 9A-11.

§ 7 Sakshandsaming

1. Eleven skal ha høve til å forklare seg munnleg før reaksjonar vert sette inn.
2. Melding om reaksjon kan vere munnleg til eleven, telefon til foreldre eller brev heim.
3. Ved meir alvorlege hendingar skal rektor skrive einskildvedtak.

Sjå neste side for skulane sine egne tillegg

Tillegg til ordensreglane for Fjellgardane skule:

- Elevane må bruke hjelm på alle sykklar med to hjul og på brett.
- Skulegarden er frå hjørnet ved storskulen rundt skulen til plassen der porten er.
- Elevane kan kome inn frå kl 08.15
- Elevane skal vere ute i friminutta. Dei må ha med seg høvelege uteklede
- Vi brukar hendingsrapport og følgjer dei rutinane i Pals som høyrer til det

Mobiltelefon

Mobiltelefonen og utstyr som har tilsvarande funksjonar, lar du som hovudregel vere heime. Om han likevel er med, skal han ligge avslått i sekken før du kjem inn på skuleområdet om morgonen. Mobiltelefonen kan slåast på når skuledagen er ferdig og du har kome utanom skuleområdet.

Konsekvensar ved brot på reglane for mobiltelefon:

Bryt elevane regelen ovanfor, blir mobilen teken inn på rektor sitt kontor. Dei to første gongene dette skjer, hentar eleven telefonen hos rektor etter skuledagen. Etter det må telefonen hentast av føresette.

Lokale reglar ved Bykle barne- og ungdomsskule knytt til åtferd

§ 6. Reaksjonar

1. Tilsnakk, tenkepause, merknad
2. Samtale med kontaktlærer, rektor eller andre aktuelle tilsette.
3. Reaksjonar som er avtalt mellom lærar, føresett og elev.
4. Møte med dei føresette (***i staden for sitte inne i friminutt, eller i anna rom med tilsyn***)
5. Munnleg eller skriftleg melding heim.
6. Erstatte ting ein har øydelagt.
7. Inndraging av ulovlege gjenstandar.
8. Heimsending frå skuletur.
9. Bortvising frå undervisning for enkelttimar eller resten av dag for elevar på barneskulen og for inntil tre dagar for elevar på ungdomsskulen i samsvar med opplæringslova § 9A-11.

5.7. Instruks for vakt/inspeksjon

Rutine vakt /inspeksjon

- Hald deg oppdatert på inspeksjonsplanen. Det er eit dynamisk dokument
- Alle som har inspeksjon skal ha på seg gul vest
- Møt presis. Når du overtar ein inspeksjonspost, sørg for å signalisere og gje eventuelle beskjedar til den som overtar
- Sørg for at alle elevane er ute, eller der dei kan vere på samfunnshuset
- Ta ansvar for ditt område, men du er sjølvsgt der elevane er
- Ver synleg og aktiv. Aktiviser passive elevar, engasjer deg, hjelp elevane i leiken og følg med
- Bruk tida til å bygge gode relasjonar
- Følgje med i friminutta om alle elevane har det trygt og godt. Observer godt og meld tilbake til rektor med ei gong om det er mistanke om mobbing, vald, eller krenking
- Ved brot på reglar skal ein snakke med eleven, og eventuelt snakke med andre om konsekvensar (kontaktlærer/pals-team/rektor). Hugs å skrive i PALS-permen
- Ved alvorlege skader skal ein kontakte rektor umiddelbart
- Send elevar inn for å melde dersom det manglar vaksne i inspeksjon
- Elevar skal ikkje opphalde seg i gymgarderoben før friminuttet er over. Når det ringer inn, skal elevane vente utanfor garderobane til læraren kjem
- Ikkje et samtidig som du har vakt i kantina

5.8. Årshjul Elevrådet

Årshjul og møteplan for elevråd i Bykle kommune

2022/2023 (Forslag)

Haust

Møte	Tema/Aktivitet	Forslag til metode
September	Konstituering Årshjulet med møteplan blir gjennomgått <u>Skulemiljø kap. 9a:</u> Sette representantane inn i Opplæringslova Kap 9A Refleksjons oppgåver: Kva er eit trygt og godt skulemiljø? Korleis kan elevrådet arbeide med eit trygt og godt skulemiljø? Hvilke rettigheter har elevane?(Skulens plan for trygt og godt skulemiljø)	
Oktober	<u>Skulemiljø kap. 9a:</u> Refleksjonsoppgaver: Kva er mobbing og krenkelser? Korleis kan elevar vere med å stoppe mobbing/krenkelser? Fokus på respekt og inkludering	
November	Vinterball Skulegenser <u>Skulemiljø kap. 9a:</u> Refleksjonsoppgaver: Kor på skulens område opplever me at det er minst trygt og godt? Forslag til å gjere desse plassane tryggare	
Desember	Kantina Vinterball	

Vår

Januar	Vinterball	
Februar	<u>Skulemiljø kap. 9a:</u> Går gjennom rutinar og prosedyrer og diskutere desse, for å sikre elevane eit trygt og godt miljø: - Bruk av mobil - Ordensreglement - Klasseregler - Fellesregler - Vaktordninga - Oppfølging av på kap. 9a - Dokumentasjonsplikten - Aktivitetsplikten - Gjennomgang av elevundersøkelsen/ resultat og tiltak	
Mars	Skulemiljø kap. Refleksjonsoppgåver: Sosiale medier, nettmobbing og press	
April	Refleksjonsoppgåver: - Anmerkninger - Karakterer - Lekser	
Mai	Revidere planer for et trygt og godt skulemiljø o.l. Evaluering av arbeidet i elevrådet Avtale om hva som bør være fokus ved neste skoleår	
Juni	Avslutning	Kos

Fleire møter avtales ved behov

5.9. Årshjul Samarbeidsutvalet (SU)

Saker til hausthalvåret

- Konstituering; val av leiar og nestleiar. Dette valet gjeld både for SU og Skulemiljøutvalet
- Personalsituasjonen
- Ordensreglane. Gjennomgang av dei. Rektor avgjer. Vi har ein del som er felles for begge skulane og ein del som er spesielt for Fjellgardane skule.
- HMS
- §9A. Gå gjennom dei fem delpliktene:: følge med, gripe inn, varsle, undersøke sette inn tiltak- krav om skriftleg plan. Vår handlingsplan. Stoda på huset.
- Eventuelt resultat frå UngData junior
- Budsjett. Gå gjennom. Kome med eventuelle innspel før behandling i Formannskap og kommunestyre.
- Skuleruta for komande skuleår
- Satsingsområda våre – kva jobbar vi med nå. Korleis er planane framover
- Saker frå SFO/elevråd
- Planlagde arrangement (Lucia, skulegudsteneste ...)

Saker til vårhalvåret

- Resultat frå elevundersøkinga
- Resultat frå nasjonale prøver
- Personalsituasjonen
- Budsjett -resultat av handsaminga, stoda nå
- SFO. Korleis vi jobbar der. Rammeplan
- Revidere handlingsplan for trygt og godt skulemiljø

5.10. Årshjul Skulemiljøutvalet (SMU)

Hausthalvåret

- Lovverket knytt til skulemiljøutval
- Eventuelle tilsyn
- §9A
- HMS
- FAU sine tiltak
- Saker frå elevrådet

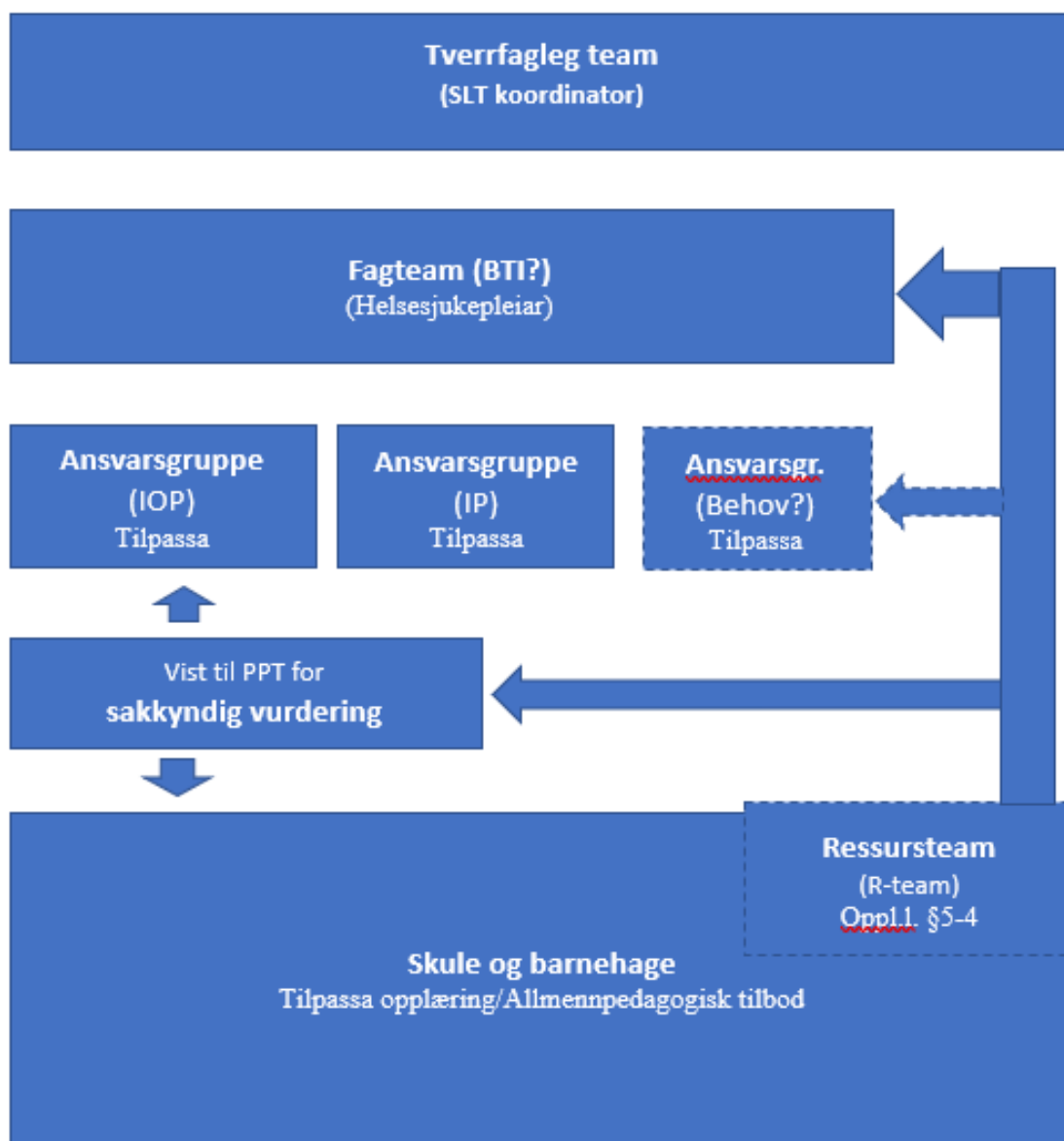
Vårhalvåret

- Resultat trivselsundersøking
- Pals-arbeidet vårt
- FAU-tiltak
- §9A
- Revidere handlingsplan for trygt og godt skulemiljø

Under arbeid

5.11. Tverrfagleg samordning – med utgangspunkt i oppvekst - skisse

Foreløpig skisse over kommunen sin organisering:

<u>Tverrfagleg team:</u>	Alle!
<u>Fagteam:</u>	Rektorane, Styraren, Helsesjukepleiar, Sosialpedagogisk rådgjevar, PPT, BV, PHR (NAV? Lege? Jordmor? Kultur og fritid?)
<u>Ansvarsgrupper:</u>	Tilpassa IP, IOP eller anna
<u>Ressursteam:</u>	Lærar, Skulen sin leiing, PPT, PHR, Helsesjukepleiar skal delta. Føresette, elev, sosialpedagogisk rådgjevar, spesialpedagogisk rådgjevar Kan delta

5.12. Samtykke – skjema

Unntaके offentligheit etter off. lova §13.

SAMTYKKE TIL TVERRFAGLEG SAMARBEID

For at offentlege instansar skal kunne samarbeide og dele taushetsbelagte opplysningar, må det finnast samtykkje frå dei det gjeld, barnet, føresette eller verje.

NAMN:		FØDSEL SNR:																									
EG/VI ER EINIG I AT FØLGJANDE INSTANSAR/TENESTER KAN DELE OG UTVEKLSLE INFORMASJON MED KVARANDRE SLIK AT DEI KAN GI HEILSKAPLEG OG SAMORDNA OPPFØLGING. Sett kryss: <table border="0"> <tr> <td>☐ Familie/Føresette</td> <td>☐ Barnekoordinator</td> </tr> <tr> <td>☐ Skule/SFO</td> <td>☐ Barneverntenesta</td> </tr> <tr> <td>☐ Sosialpedagogisk rådgjevar</td> <td>☐ Avlasting/besøksheim</td> </tr> <tr> <td>☐ Familie og helse (psykisk helse)</td> <td>☐ Miljøarbeidar</td> </tr> <tr> <td>☐ Helsestasjon/skulehelseteneste</td> <td>☐ Arbeidsstad</td> </tr> <tr> <td>☐ Barnehage</td> <td>☐ Vaksenopplæring</td> </tr> <tr> <td>☐ Kommunale fritidstilbod</td> <td>☐ NAV</td> </tr> <tr> <td>☐ Frivillige lag og organisasjonar</td> <td>☐ Politi</td> </tr> <tr> <td>☐ PPT (Pedagogisk psykologisk teneste)</td> <td>☐ Fastlege</td> </tr> <tr> <td>☐ SLT koordinator (Samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggjande tiltak)</td> <td>☐ Sørlandet sykehus avd. _____</td> </tr> <tr> <td>☐ Fysioterapitenesta</td> <td>☐ Andre _____</td> </tr> <tr> <td>☐ Fagteam</td> <td></td> </tr> </table>				☐ Familie/Føresette	☐ Barnekoordinator	☐ Skule/SFO	☐ Barneverntenesta	☐ Sosialpedagogisk rådgjevar	☐ Avlasting/besøksheim	☐ Familie og helse (psykisk helse)	☐ Miljøarbeidar	☐ Helsestasjon/skulehelseteneste	☐ Arbeidsstad	☐ Barnehage	☐ Vaksenopplæring	☐ Kommunale fritidstilbod	☐ NAV	☐ Frivillige lag og organisasjonar	☐ Politi	☐ PPT (Pedagogisk psykologisk teneste)	☐ Fastlege	☐ SLT koordinator (Samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggjande tiltak)	☐ Sørlandet sykehus avd. _____	☐ Fysioterapitenesta	☐ Andre _____	☐ Fagteam	
☐ Familie/Føresette	☐ Barnekoordinator																										
☐ Skule/SFO	☐ Barneverntenesta																										
☐ Sosialpedagogisk rådgjevar	☐ Avlasting/besøksheim																										
☐ Familie og helse (psykisk helse)	☐ Miljøarbeidar																										
☐ Helsestasjon/skulehelseteneste	☐ Arbeidsstad																										
☐ Barnehage	☐ Vaksenopplæring																										
☐ Kommunale fritidstilbod	☐ NAV																										
☐ Frivillige lag og organisasjonar	☐ Politi																										
☐ PPT (Pedagogisk psykologisk teneste)	☐ Fastlege																										
☐ SLT koordinator (Samordning av lokale rus og kriminalitetsforebyggjande tiltak)	☐ Sørlandet sykehus avd. _____																										
☐ Fysioterapitenesta	☐ Andre _____																										
☐ Fagteam																											
EG TILLATAR AT FØLGJANDE INFORMASJON KAN GIS OG DELAST: ☐ Dette gjeld informasjon om f.eks. helse, sosiale og økonomiske forhold, familie, skule og/eller arbeid eller anna aktuell informasjon. Beskriv her: _____ _____ ☐ Avgrensing av informasjon som kan delast: _____																											
AVKLARINGAR: ☐ Eg har fått informasjon om dei ulike instansane/tenestene som er avkryssa over. ☐ Samtykke gjeld fram til _____ eller til ein trekk tilbake samtykke.																											
Stad/Dato: _____ _____ Signatur		Stad/Dato: _____ _____ Signatur føresett Signatur føresett																									
Samtykke innhenta av: _____		Teneste: _____																									
INFORMERT SAMTYKKE INNEBER AT EG/VI: • Kjenner til at samtykke er frivillig og at målet med deling av opplysningar er å gi et best mulig hjelpetilbod. • Har fått informasjon om opplysningar som skal delast, og at det ikkje skal delast fleire opplysningar enn det som er nødvendig. • Kjenner til korleis opplysningane skal handterast. • Kjenner til at eg/vi kan nekte at opplysningar om spesielle forhold delast, eller at spesifikke fagmiljø eller enkeltpersonar berre får bestemte opplysningar. • Har fått forklart kva eg samtykker til på eit språk eg forstår. • Kjenner barnets rettheter: - Frå barnet er 7 år skal det høyrast, og det skal vere ei aukande vekt på barnets meining ut frå alder og modenbet - frå 12 år skal barnets meining tillegast stor vekt, frå 16 år kan ungdom sjølv samtykke til helsehjelp																											

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bykle kommune

Sak 10/23

Møtedato: 03.05.23

Saksbehandlar: ILA

**SAK 10/23 BESTILLING RISIKO- OG VESENTLIGHETSANALYSE AV
KOMMUNENS VERKSEMD OG VERKSEMMA I SELSKAPER –
GRUNNLAG PLAN FOR FORVALTNINGSREVISJON 2023 - 2027**

Bakgrunn og formål:

I ny kommunelov (§23-3) fremgår det at kontrollutvalet, minst ei gong i valperioden og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, skal utarbeide ein plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon. Planen skal baserast på ein risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens verksemd og verksemma i kommunens selskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsanalysen er å finne ut kor det er størst behov for forvaltningsrevisjon.

Formålet med risiko- og vesentlighetsanalysen er å framskaffe relevant informasjon om kommunens verksemd og verksemma i kommunens selskap, slik at det er mogleg for kontrollutvalet å legge ein plan for forvaltningsrevisjon og å prioritera mellom ulike områder kor det kan vera aktuelt å gjere forvaltningsrevisjon. Målet er å avdekka indikasjonar på avvik eller svakheiter i forvaltninga sett i medhald av lov, forskrift, kommunestyrets vedtak og forutsetningar.

Det er viktig i arbeidet med analysen at ein sikrar brei involvering når ein innhentar informasjon. Kontrollutvalet bør spele ein aktiv rolle undervegs i arbeidet med analysen.

Ein finn det naturleg at risiko og vesentlighetsanalysen gjennomførast av kommunens revisor, sjølv om den etter forskrifta og kan utførast av andre. Sekretariatet utarbeider forslag til plan for forvaltningsrevisjon basert på analysen og eventuelle innspel frå utvalets medlemmar.

Kontrollutvalet kan allereie nå kome med innspel til områder som ein ønsker vurdert i analysen.

Vurdering:

Slik sekretariatet oppfattar det, har kontrollutvalet fått og får gjennomført dei mest sentrale prosjekta som er prioritert i plan for forvaltningsrevisjon. Utvalet handsamar eigarskapskontroll Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS våren 2023 og ventar rapport frå forvaltningsrevisjon «Internkontroll – avvik og avvikshåndtering i Bykle kommune» hausten 2023.

Dersom ein vel å bestille analyser nå, vil det nye kontrollutvalet raskare kunne utarbeide planar som vil danne grunnlag for bestilling av forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll i neste valperiode.

Sekretariatet erfarer at det for kontrollutvala opplevast lenge å vente til ein kan foreta bestilling av prosjekt når planane ikkje vert vedtekne før på hausten året etter valåret. Dersom

analysen vert bestilt og igangsett tidlegare kan det nye kontrollutvalet handsame framlegg til planar tidlegare enn før, og ein kan då kome i gong med prosjekt ca. eit halvt år tidlegare enn elles.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet ber Agder Kommunerevisjon IKS om å gjennomføre ein risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens verksemd og verksemda i kommunens selskap, for å kunne identifisere kva for nokre sektorar og område kor det kan vere behov for å gjere forvaltningsrevisjon.

Analysen skal danne grunnlag for plan for forvaltningsrevisjon for valperioden 2023 – 2027.

Kontrollutvalet ønsker å vere ein aktiv medspelar undervegs i dette arbeidet i form av å kome med innspel til aktuelle området som kan bli vurdert for forvaltningsrevisjon.

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bykle kommune

Sak 11/23

Møtedato: 03.05.23

Saksbehandlar: ILA

**SAK 11/23 BESTILLING RISIKO- OG VESENTLIGHETSANALYSE –
GRUNNLAG PLAN FOR EIGARSKAPSKONTROLL 2023-2027**

Bakgrunn:

I ny kommunelov (§23-3) fremgår det at kontrollutvalet minst ei gong i valperioden og seinast innan utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, skal utarbeide ein plan for gjennomføring av eigarskapskontroll. Planen skal baserast på ein risiko- og vesentlighetsvurdering av kommunens eigarskap. Hensikten med risiko- og vesentlighetsanalysen er å finne ut kor det er størst behov for eigarskapskontroll.

Det er nytt i ny kommunelov at det skal lagast ein eigen plan for eigarskapskontroll lausrivet frå behovet for forvaltningsrevisjon i selskap.

Ein finn det naturleg at risiko og vesentlighetsanalysen gjennomførast av kommunens revisor, sjølv om den etter forskrifta og kan utførast av andre. Sekretariatet utarbeider forslag til plan for eigarskapskontroll basert på analysen og eventuelle innspel frå utvalets medlemmar.

Vurderingar:

Dersom ein vel å bestille analyser nå for gjennomføring, vil det nye kontrollutvalet raskare kunne utarbeide planar som vil danne grunnlag for bestilling av forvaltningsrevisjon og eigarskapskontroll i neste valperiode.

Sekretariatet erfarer at det for kontrollutvala opplevast lenge å vente til ein kan foreta bestilling av prosjekt når planane ikkje vert vedtekne før på hausten året etter valåret. Dersom analysen vert bestilt og igangsett tidlegare kan det nye kontrollutvalet handsame framlegg til planar tidlegare enn før, og ein kan då kome i gong med prosjekt tidlegare.

Generelt har det vore slik at kontrollutvala i større grad har prioritert gjennomføring av forvaltningsrevisjon framfor eigarskapskontroll. I analysen/plan for eigarskapskontroll bør kanskje moglegheita for å gjennomføre ein overordna eller felles eigarskapskontroll blir vurdert nærare.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet ber Agder Kommunerevisjon IKS om å gjennomføre ein risiko- og vesentlighetsanalyse av kommunens eigarskap. Analysen skal danne grunnlag for plan for eigarskapskontroll for valperioden 2023 – 2027.

Kontrollutvalet ønsker å vere ein aktiv medspelar undervegs i dette arbeidet.

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bykle kommune

Sak 12/23

Møtedato: 03.05.23

Sakshandsamar: ILA

SAK 12/23 EIGARSKAPSKONTROLL SETESDAL MILJØ OG GJENVINNING IKS

Vedlegg:

Rapport frå Agder Kommunerevisjon IKS, datert april 2023.

Saksopplysningar:

Generelt:

Eigarskapskontroll er ein del av kontrollutvalets kontrollverksemd, jf. kommunelova § 23-4. Eigarskapskontroll er ei av dei lovpålagte oppgåvene til kontrollutvalet og utvalet skal sjå til at det vert gjennomført kontroll med den som utøver kommunens eigarinteresse, utøver mynde og på den måte som er fastsett i den aktuelle verksemda. I kontrollen inngår også ei vurdering av den som utøver eigarinteressene gjer dette i samsvar med kommunens vedtak og forutsetningar for forvaltninga av kommunens eigarinteresser.

Det å bidra til forbetring er eit viktig aspekt for kontrollutvalet ved gjennomføring av eigarskapskontroll.

Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS er prioritert i plan for eigarskapskontroll for gjeldande periode. Kontrollutvalet bestilte denne eigarskapskontrollen i september 2021. Prosjektplan vart godkjent i møte i november 2021.

Agder Kommunerevisjon leverte endeleg rapport frå prosjektet i slutten av april 2023.

Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS er eit interkommunalt selskap eigd av kommunane Bykle, Valle, Bygland, Evje og Hornnes og Iveland. Føremålet med selskapet er å take vare på alt avfall i regionen på ein miljømessig, teknisk og økonomisk forsvarleg måte, ved at kommunane overfører dette ansvaret til selskapet.

Bakgrunn og problemstilling:

Følgande problemstilling ligg til grunn for prosjektet:

«Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?»

Problemstillinga er besvart ved å innhente informasjon knytt til mellom anna: (utdrag frå rapporten)

- Stiftelsesdokumenter
- Hvilke føringer og rutiner har kommunen for eieroppfølging av selskapet?
- I hvilken grad følges de vedtatte prinsippene for eierstyring overfor selskapet?
- Er det utarbeidet egen eierstrategi for Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS?
- Hvem er valgt som eierrepresentant fra kommunen til representantskapet til selskapet?
- Har eier rutiner for dialog med selskapet utover det som skjer i representantskapet?

- Hvilken informasjon og rapportering får kommunen som eier fra selskapet?
- Gjennomføres det eiermøter mellom kommunen som eier og selskapet?
- Har kommunen etablert rutiner for evaluering av sine eierinteresser?
- Har eier opprettet en valgkomite?
- På hvilket grunnlag velges styremedlemmer?
- I hvilken grad evalueres styret og er det tegnet styreforsikring?

Rapporten har på vanleg måte vore på høyring hjå kommunedirektør, styret og selskap. Høyringssvara er på s. 26 i rapporten.

Revisjonen vil presentere rapporten i møte. Dagleg leiar og styreleiar i selskapet er og invitert til møte.

Hovedfunn og konklusjon:

Revisor konkluderer med: (utdrag frå rapporten)

Undersøkelsen viser at det gjøres mye bra eieroppfølging i kommunen. Det er revisjonens konklusjon at med unntak av noen lovbestemmelser så utøves eieroppfølgingen i hovedsak i samsvar med aktuelle lovbestemmelser og kommunestyrets vedtak.

Det er lagt til rette for et klart skille mellom monopolvirksomhet og konkurransevirkosomhet noe revisjonen påpeker er viktig. Sentrale folkevalgte representerer eierkommunene i representantskapet og sakspapirer sendes ut med god nok frist for møtene i representantskapet for å nevne noe.

Revisjonen mener imidlertid at det er grunnlag for å gi anbefalinger basert på normer for god eierstyring og KS sine anbefalinger. Revisjonen vil av denne grunn komme med 10 anbefalinger i pkt 7 i rapporten.

Revisors tilrådingar:

Revisor kjem med følgende tilrådingar:

- Revisjonen anbefaler at i og med at det utarbeides eierskapsmeldinger i hver valgperiode jf koml § 26-1, så bør man foreta en årlig rapportering til kommunestyret om økonomi og viktige saker i selskapet, jf pkt 5.4.
- Revisjonen anbefaler at selskapsavtalen oppdateres med lovhenvising etter ny kommunelov ved neste revisjon jf pkt 5.5.
- Revisjonen anbefaler at kommunen vurderer å avholde eiermøter ut over representantskapsmøtene, for å sikre gjensidig informasjon mellom eierkommune og selskap, jf pkt 5.6
- Revisjonen anbefaler at man etablerer rutiner for vurdering og håndtering av habilitet i styret jf pkt 5.9.
- Revisjonen anbefaler at kommunen foretar en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv jf pkt 5.10.
- Innføre en ordning som sikrer at styreverv rutinemessig blir innmeldt i KS styrevervregister, jf pkt 5.11.
- Revisjonen anbefaler at rekruttering til styret ikke bør begrenses til kommunalt ansatte jf pkt 5.14
- Revisjonen anbefaler at det nedtegnes i eierstrategi at det skal gjennomføres årlige styreevalueringer, jf pkt 5.15.
- Revisjonen anbefaler at man ved revisjon av selskapsavtalen vurderer en

- ordning hvor man oppnevner numeriske vararepresentanter jf pkt 5.16.
- Revisjonen anbefaler at Bykle kontrollutvalg og kommunens revisor blir varslet fra kommunen om representantskapsmøter i SMG, jf pkt 5.18.

For nærare detaljer vises det til rapporten og til revisjonens presentasjon i møte.

Vurderingar:

Slik sekretariatet vurderer saka bør tilrådingane frå revisor blir følgt opp for å få ei forbedra eigarstyring. Sekretariatet vurderar rapporten å svare ut kontrollutvalets bestilling.

Det er kommunestyret som fattar vedtak i saka etter innstilling frå kontrollutvalet. Det bør settast ein frist for tilbakemelding til kontrollutvalet som gir tilstrekkeleg tid til å foreta naudsynt oppfølging av tilrådingane.

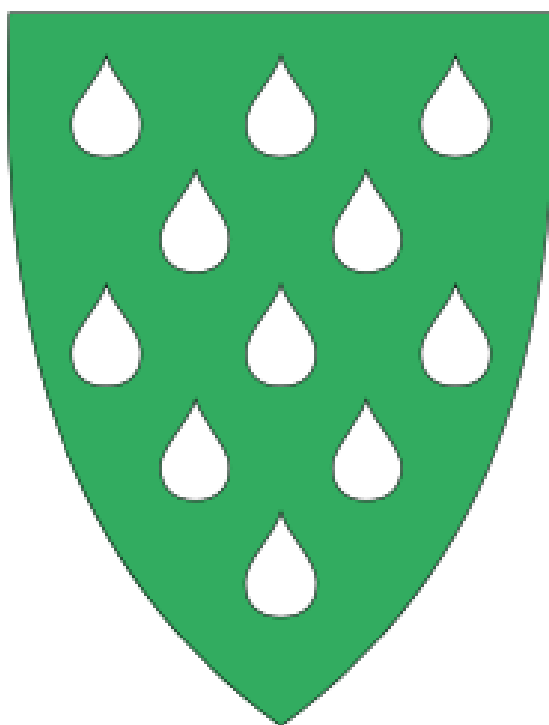
Framlegg til innstilling:

Kommunestyret tar rapporten «Eigarskapskontroll Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS» frå Agder Kommunerevisjon IKS til orientering.

Kommunestyret ber kommunen/ eigarrepresentant/ selskapet følge opp tilrådingane i rapporten.

Kommunestyret ber kommunen/ eigarrepresentant/ selskapet rapportere skriftleg til kontrollutvalet om korleis revisors tilrådingar er følgt opp innan 10. september 2023.

Eierskapskontroll i Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS

Rapport til Bykle kontrollutvalg **2023**

Postadr.: Agder Kommunerevisjon IKS
Postboks 4
4685 Nodeland
Hovedktr. Tollbodgata 37
Org.nr. 987 183 918

E-post: post@agderkomrev.no
Hjemmeside: www.agderkomrev.no
Telefon Kr.sand: 901 06 118
Telefon Evje: 977 60 455

Avd. Setesdal
Kasernevegen 19
4735 Evje

SAMMENDRAG

Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS (heretter SMG) er et interkommunalt selskap eid av fem kommuner i Setesdal. Formålet med selskapet er å ta vare på alt avfall i regionen på en miljømessig, teknisk og økonomisk forsvarlig måte. Selskapet har ansvar for innsamling og håndtering av avfall fra abonnenter i eierkommunene, driver komposteringsanlegg, gjenvinningsanlegg, deponi for restavfall og annen generell avfallsbehandling i tillegg til en gjenvinningsstasjon i hver av eierkommunene. Selskapet omsetter årlig for ca. 25 mill. hvorav ca. 90 prosent kommer fra aktiviteter innen selvkostområdet.

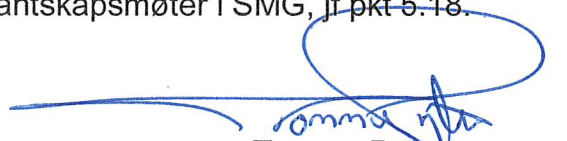
Undersøkelsen viser at store deler av eierstyringen er i tråd med lovverket og anbefalingene fra KS. Det er lagt til rette for et klart skille mellom monopolvirksomhet og konkurransevirkosomhet noe revisjonen synes er viktig, sentrale folkevalgte representanter eierkommunene i representantskapet og sakspapirer sendes ut med god nok frist før møtene i representantskapet, for å nevne noe.

Revisjonens anbefalinger er ment å styrke den folkevalgte kontrollen med selskapet i tråd med KS sine anbefalinger for eierstyring. Revisjonen anbefaler at kommunestyrene i eierkommunene bør:

- Revisjonen anbefaler at i og med at det utarbeides eierskapsmeldinger i hver valgperiode jf koml § 26-1, så bør man foreta en årlig rapportering til kommunestyret om økonomi og viktige saker i selskapet, jf pkt 5.4.
- Revisjonen anbefaler at selskapsavtalen oppdateres med lovhenvising etter ny kommunelov ved neste revisjon jf pkt 5.5.
- Revisjonen anbefaler at kommunen vurderer å avholde eiermøter ut over representantskapsmøtene, for å sikre gjensidig informasjon mellom eierkommune og selskap, jf pkt 5.6
- Revisjonen anbefaler at man etablerer rutiner for vurdering og håndtering av habilitet i styret jf pkt 5.9.
- Revisjonen anbefaler at kommunen foretar en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv jf pkt 5.10.
- Innføre en ordning som sikrer at styreverv rutinemessig blir innmeldt i KS styrevervregister, jf pkt 5.11.
- Revisjonen anbefaler at rekruttering til styret ikke bør begrenses til kommunalt ansatte jf pkt 5.14
- Revisjonen anbefaler at det nedtegnes i eierstrategi at det skal gjennomføres årlige styreevalueringer, jf pkt 5.15.
- Revisjonen anbefaler at man ved revisjon av selskapsavtalen vurderer en ordning hvor man oppnevner numeriske vararepresentanter jf pkt 5.16.
- Revisjonen anbefaler at Bykle kontrollutvalg og kommunens revisor blir varslet fra kommunen om representantskapsmøter i SMG, jf pkt 5.18.

Kristiansand, 26.04.23

Tor Ole Holbek
Revisjonsdirektør

Tommy Pytten
Statsautorisert revisor

INNHALDSFORTEGNELSE

SAMMENDRAG	2
1 INNLEDNING.....	6
1.1 Bakgrunn og bestilling	6
1.2 Problemstilling	6
1.3 Kilder til kriterier	6
1.4 Metode og gjennomføring.....	7
1.5 Om selskapet.....	7
1.6 Høring.....	7
2 KRITERIER	8
2.1 Kilder til kriterier og KS sine anbefalinger	8
2.2 Anbefalinger om eierstyring generelt	9
2.3 Anbefalinger om styre og styrevalgprosesser	11
3 STYRINGSKONTROLLER OG STYRINGSDIALOG I SMG	14
3.1 Velge selskapsform ut fra formål og behov.....	14
3.2 Skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet.....	14
3.3 Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap.....	14
3.4 Utarbeidelse av årlige eierskapsmeldinger	15
3.5 Utarbeide og revidere selskapsstrategi og selskapsavtale	15
3.6 Gjennomføre eiermøter jevnlig	15
3.7 Sentrale folkevalgte bør oppnevnes som representanter i eierorganet	16
3.8 Innkallingsfrist til representantskapsmøter	16
3.9 Informasjon til kontrollutvalg og kommunens revisor	16
3.10 Innmelding i arbeidsgiverorganisasjon	16
3.11 Sørge for at styret utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften.....	16
4 STYREVALGPROSESSER I SMG	17
4.1 Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret	17

4.2	Vedtektsfeste bruk av valgkomité ved styreutnevnelser	17
4.3	Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i styret	18
4.4	Oppnevning av vararepresentanter.....	18
4.5	Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styret	18
4.6	Etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet i styret	19
4.7	Foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv	19
4.8	Registrere styreverv i KS styrevervregister	19
5	VURDERINGER	20
5.1	Velge selskapsform ut fra formål og behov.....	20
5.2	Skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet	20
5.3	Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap.....	20
5.4	Utarbeidelse av årlige eierskapsmeldinger	20
5.5	Utarbeide og revidere selskapsstrategi og selskapsavtale	20
5.6	Gjennomføre eiermøter jevnlig	21
5.7	Sentrale folkevalgte bør oppnevnes som representanter i eierorganet	21
5.8	Innkallingsfrist til representantskapsmøter	21
5.9	Etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet i styret	21
5.10	Foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv	21
5.11	Registrere styreverv i KS styrevervregister	22
5.12	Innmelding i arbeidsgiverorganisasjon	22
5.13	Sørge for at styret utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften.....	22
5.14	Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret	22
5.15	Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i styret	23
5.16	Oppnevning av vararepresentanter.....	23
5.17	Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styret	23
5.18	Informasjon til kontrollutvalget og kommunens revisor	24
6	KONKLUSJON	24
7	ANBEFALINGER.....	25

HØRINGSUTTALELSER	26
VEDLEGG	28
7.1 Vedlegg 1: - egenerklæringer fra styret.....	28
7.2 Vedlegg 2: egenerklæringer fra representantskapet.....	30

1 Innledning

Kontrollutvalget skal påse at det føres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser i selskaper, jf. kommunelovens § 23-2 med tilhørende forskrift om kontrollutvalg og revisjon. Slik eierskapskontroll innebærer å kontrollere om den som utøver kommunens eierinteresser gjør dette i samsvar med lover og forskrifter, kommunestyrets vedtak og anerkjente prinsipper for eierstyring, jf. kommuneloven § 23-4.

1.1 Bakgrunn og bestilling

Kontrollutvalget i Bykle vedtok i sak 15/21 å bestille en eierskapskontroll for selskapet «Setesdal Miljø og gjenvinning (SMG). Revisjonen la i sak 20/21 frem en prosjektplan for kontrollutvalget, som kontrollutvalget vedtok. Likelydende plan ble vedtatt i de fire andre eierkommunene.¹

1.2 Problemstilling

Kontrollutvalgene har vedtatt følgende problemstilling:

«Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?»

For å svare på problemstillingen vil revisjonen innhente informasjon knyttet til blant annet:

- Stiftelsesdokumenter
- Hvilke føringer og rutiner har kommunen for eieroppfølging av selskapet?
- I hvilken grad følges de vedtatte prinsippene for eierstyring overfor selskapet?
- Er det utarbeidet egen eierstrategi for Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS?
- Hvem er valgt som eierrepresentant fra kommunen til representantskapet til selskapet?
- Har eier rutiner for dialog med selskapet utover det som skjer i representantskapet?
- Hvilken informasjon og rapportering får kommunen som eier fra selskapet?
- Gjennomføres det eiermøter mellom kommunen som eier og selskapet?
- Har kommunen etablert rutiner for evaluering av sine eierinteresser?
- Har eier opprettet en valgkomite?
- På hvilket grunnlag velges styremedlemmer?
- I hvilken grad evalueres styret og er det tegnet styreforsikring?

1.3 Kilder til kriterier

Til grunn for eierskapskontrollen ligger lovkrav i kommuneloven (kl) og lov om interkommunale selskaper (IKS-loven). Revisjonen vil også legge «Anbefalinger om eierskap, selskapsledelse og kontroll» fra Kommunesektorens organisasjon (KS) til grunn for kontrollen.

Kommunestyret har vedtatt «Eigarskapsmelding» i møte 29.06.21 (sak 70/21). Revisjonen vil se på i hvilken grad den vedtatte eierskapsmeldingen fastsetter

---

¹ Valle sak 19/21, Iveland sak 186/21, Evje og Hornnes sak 17/21 og Bygland sak 16/21.

eierstyringsprinsipper i tråd med lov og anbefalinger. Revisjonen vil også se på i hvilken grad kommunen har eieroppfølging og utøver et aktivt eierskap overfor SMG i samsvar med vedtatte prinsipper for eierstyring.

1.4 Metode og gjennomføring

Revisjonen følger NKRFs standard for eierskapskontroll, RSK 002². Denne standarden beskriver hva som er god kommunal revisjonsskikk for eierskapskontroller.

Revisjonen har hentet inn en egenerklæring fra styret og fra hver av eierrepresentantene. I et interkommunalt selskap er det operative eierorganet et representantskap med medlemmer fra hver av eierkommunene. Eierrepresentantene er den eller de menneskene som sitter i representantskapet og ivaretar eierskapet på vegne av kommunen.

I tillegg har revisjonen innhentet og gjennomgått følgende dokumenter:

- Selskapsavtale for Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS
- Styreprotokoller for perioden 2019-2022
- Eierstyringshåndboka «Eigarstyring og rutinar for dialog mellom kommunane og interkommunale verksemdar i Setesdal³»
- Avfallsplan for Setesdal
- Årsplan for styret
- Årsberetninger 2020 og 2021
- Møteinnkallinger og referater fra representantskapsmøter 15.06 2022, 21.6 2021 og 18.12 2019

1.5 Om selskapet

Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS er et interkommunalt selskap eid av kommunene Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle og Bykle. Formålet med selskapet er ifølge selskapsavtalen å ta vare på alt avfall i regionen på en miljømessig, teknisk og økonomisk forsvarlig måte, ved at kommunene overfører dette ansvaret til selskapet.

Selskapet har ansvar for innsamling og håndtering av avfall fra abonnenter i eierkommunene. Administrasjonen ligger på Syrtveit i Evje og Hornnes kommune, hvor selskapet også driver komposteringsanlegg, gjenvinningsanlegg, deponi for restavfall og annen generell avfallsbehandling. I tillegg driver selskapet en gjenvinningsstasjon i hver av eierkommunene, hvor de tar imot avfall fra innbyggerne. Selskapet har i dag 17 ansatte fordelt på 15,8 årsverk. Fra 01.11.2019 begynte selskapet å samle inn husholdningsavfall og kommunalt næringsavfall i egenregi. Selskapet omsetter årlig for ca. 25 mill. hvorav ca. 90 prosent kommer fra aktiviteter innen selvkostområdet.

1.6 Høring

Rapporten er sendt på høring til den som utøver kommunens eierfunksjon og til selskapet ved daglig leder. Høringssvar følger på side 26 i rapporten.

---

² Fastsatt av NKRFs styre 12.8.2020, og trådt i kraft 30.9 2020.

³ Denne er udatert, og det fremgår ikke av eierstyringshåndboka hvem som har vedtatt den. Lovreferansene i eierstyringshåndboka er til gammel kommunelov, så det er derfor rimelig å anta at den er vedtatt før (og ikke oppdatert etter) 2018. Revisjonen har fått denne oversendt fra styret i SMG.

2 Kriterier

2.1 Kilder til kriterier og KS sine anbefalinger⁴

Kontrollkriterier er de krav, normer og/eller standarder som utøvelsen av eierskapet skal vurderes opp mot. Aktuelle kilder til kontrollkriterier i denne undersøkelsen er hentet fra:

- lov 22. juni 2018 nr. 83 om kommuner og fylkeskommuner (kompl.)
- lov 29. januar 1999 om interkommunale selskap (IKS-lova)
- KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll (2020)
- Eierkommunenenes eiermeldinger
- Selskapsavtalen

Kommunesektorens organisasjon (KS) har utarbeidet 21 anbefalinger for hvordan forvalte eierskapet, samt hvilke system og rutiner kommunen bør etablere. Anbefalingene er ikke rettslig bindende men er anbefalt å følges. Anbefalingen tar for seg følgende 21 temaer, og kan leses i sin helhet på KS nettsider.

Tabell 1: KS 21 anbefalinger

KS 21 anbefalinger for god eierstyring	
1	Velge selskapsform ut fra formål og behov
2	Skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet
3	Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap
4	Utarbeidelse av årlige eierskapsmeldinger
5	Utarbeide og revidere styringsdokumenter
6	Gjennomføre eiermøter jevnlig
7	Sentrale folkevalgte bør oppnevnes som representanter i eierorganet
8	Innkallingsfrist til representantskapsmøter
9	Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret
10	Vedtøksfeste bruk av valgkomité ved styreutnevnelser
11	Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styret
12	Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i styret
13	Styresammensetning i konsernmodell
14	Oppnevne av vararepresentanter
15	Etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet i styret
16	Foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv
17	Registrere styreverv i KS styrevervregister
18	Sørge for at selskapene melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon
19	Sørge for at styret utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften
20	Særlig om administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak
21	Utøvelse av tilsyn og kontroll

Vi vil i denne eierskapskontrollen gruppere anbefalingene i to grupper: 1) generelle eierskapsprinsipper (anbefaling 1-8 og 18-19) og 2) anbefalinger knyttet til styre og styrevalgprosesser (anbefaling 9-17). Anbefaling nr. 13 og 20 angår spesielt hhv konsern og kommunale foretak, og er derfor ikke aktuelle i denne eierskapskontrollen.

⁴ <https://www.ks.no/globalassets/fagomrader/for-deg-som-folkevalgt/AnbefalingerEierskap2020.PDF>

2.2 Anbefalinger om eierstyring generelt

Eierstyring handler om folkevalgt kontroll over selskapene og at kommunene som eiere skal få mest mulig ut av selskapene i form av at formålet oppfylles. Kommunens selskaper forvalter ofte store verdier og ivaretar viktige tjenester på vegne av kommunen. Det er derfor viktig at selskapsform velges ut fra formål og behov⁵. KS understreker også hvor viktig det er å kommunisere klart hva kommunen ønsker å oppnå med sine selskaper og samarbeid.

Selskaper som opererer i et marked i konkurranse med andre aktører, samtidig som de utfører kommunal- eller fylkeskommunale oppgaver som ikke skjer i konkurranse med andre, bør sørge for et skille mellom de to delene for å unngå brudd på reglene om offentlig støtte⁶.

Noen typer kommunale selskap driver både konkurranseutsatt virksomhet og lovpålagte oppgaver som er skjermet fra konkurranse. Renovasjonsselskaper er et godt eksempel fordi de både samler inn og håndterer husholdningsavfall og konkurrerer om oppdrag i et fritt marked. Selskapene har på denne måten en blandet virksomhet. Her kan det oppstå spørsmål om den delen av selskapet som konkurrerer i markedet mottar en eller annen form for offentlig støtte (fordeler med en økonomisk verdi), og om denne støtten er i strid med regelverket om offentlig støtte. Det sentrale her er at selskapets konkurranseutsatte virksomhet ikke må subsidieres av offentlige midler ved at denne delen mottar fordeler, for eksempel i form av husleie under markedspris eller rimelig lån av personell og utstyr fra den skjermede delen av virksomheten. Slike fordeler kan innebære ulovlig krysssubsidiering av den konkurranseutsatte virksomheten, og er ikke tillatt. Prinsippet er at den konkurranseutsatte delen av selskapet som utgangspunkt, skal kunne stå økonomisk på egne ben, og selv må bære alle kostnader knyttet til virksomheten eller en forholdsmessig andel av kostnadene ved tjenester den har felles med den skjermede delen av virksomheten.

Eierstyring er i stor grad en folkevalgt oppgave, og det er derfor viktig at de folkevalgte har god kunnskap om eierskap og de selskapene kommunen eier⁷. Det kan for eksempel ivaretas ved å avholde eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte tidlig i perioden. Det er viktig at kommunestyret som eier får kunnskap og innsikt i omfanget av selskapsorganisering og de styringsmuligheter kommunen har for de selskapene kommunen har eierandeler i. Det er også viktig at de folkevalgte får innsikt i de ulike rollene de har som folkevalgte, som styremedlemmer eller som medlemmer av representantskap. Rollen som folkevalgt i kommunestyret er ulik den rollen man har i et selskapsorgan. Det er viktig å være bevisst roller, styringslinjer og ansvarsfordeling.

Eierstyringen foregår primært på to måter: gjennom styringsdokumenter som vedtas av de folkevalgte i eierkommunene og gjennom det operative eierorganet. I interkommunale selskaper er det operative eierorganet et representantskap. Anbefaling nr 4 og 5 handler om styringsdokumenter, anbefaling 6 om eiermøter og anbefaling 7 og 8 handler om representantskapet.

---

⁵ KS anbefaling nr 1: Velge selskapsform ut fra formål og behov

⁶ KS anbefaling nr 2: Skille mellom monopol og konkurransevirkosmhet

⁷ KS anbefaling nr 3: Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap

Eiermeldingen er en oppsummering av kommunens eierportefølje som ofte også klargjør kommunens eierpolitikk. Kommunestyret eller fylkestinget skal etter kommuneloven § 26-1 minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som blant annet fastsetter overordnede prinsipper for kommunens eller fylkeskommunens eierskap. KS påpeker at lovens krav om utarbeiding av eierskapsmeldinger én gang i valgperioden ikke er til hinder for at dette kan skje oftere, og anbefaler at eiermeldingen oppdateres årlig i kommuner med eierandeler i mange selskaper⁸. Hvis dette ikke skjer fullt så ofte, så anbefaler KS at kommunestyret uansett bør få seg forelagt en rapport om selskapene hvert år som omhandler økonomi, spesielle saker, utfordringer med å nå målsetting osv.

De viktigste styringsdokumentene er kommunenes eiermeldinger, selskapsavtaler/vedtekter og selskaps-spesifikke eierstrategier. En eiermelding er en kommunes "status" over sitt eierskap i de selskaper kommunen har eierandeler i, og vil derfor ofte være særegen for hver av eierkommunene, og nødvendigvis noe generell i innhold. Mer spesifikke målsettinger og forventninger til det enkelte selskap kan vedtas i en eierstrategi, som er et dokument som angir kommunens/eiers rammer og retningslinjer for eierskapet til selskapet. Den sier noe om hva eier vil med sitt eierskap i selskapet, hva selskapet skal drive med og hvilket formål det skal ha. Det er viktig at styringsdokumenter og avtaler revideres jevnlig slik at styringsdokumentene til enhver tid samsvarer med eiernes intensjoner⁹.

I tillegg til styringsdokumentene og eierorganet anbefaler KS at det jevnlig gjennomføres eiermøter for å bidra til god kunnskap om og dialog med selskapet¹⁰. Noen ganger har eierne behov for å diskutere strategier seg imellom uten å treffe formelle beslutninger. Dette bør kunne gjøres uten å måtte innkalle til møte i representantskapet etter de formelle reglene i loven. Et eiermøte er et møte mellom kommunen/e som eier, styret og daglig leder for selskapet. Et eiermøte er ikke lovregulert og er en uformell arena der det ikke skal treffes vedtak, men hvor både eieren og selskapet kan ha gjensidig informasjonsutveksling, forventningsavklaringer og drøfte generell utvikling og rammevilkår for virksomheten. Det bør ikke legges føringer eller «gis signaler» i eiermøtene som kan anses å gripe inn i styrets myndighetsområde. Formell eierstyring skjer i representantskapet. Eiermøtene er uforpliktende for eierne og for selskapet.

I interkommunale selskaper (IKS) er det operative eierorganet et representantskap. Representantskapet er selskapets øverste myndighet og behandler selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan og andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet. Det består av representanter fra alle eierne. KS anbefaler som en hovedregel at kommunestyret oppnevner sentrale folkevalgte som selskapets eierrepresentant i eierorganet¹¹.

KS anbefaler at bestemmelser om innkallingsfrist bør tas inn i selskapsavtalen¹². Representantskapet er det formelle eierorganet og har den øverste myndigheten i selskapene. Det er derfor viktig at de får saksdokumenter i god tid slik at de rekker å

---

⁸ KS anbefaling nr 4: Utarbeidelse av årlige eierskapsmeldinger

⁹ KS anbefaling nr 5: Utarbeide og revidere selskapsstrategi og selskapsavtale

¹⁰ KS anbefaling nr 6: Gjennomføre eiermøter jevnlig

¹¹ KS anbefaling nr 7: Sentrale folkevalgte bør oppnevnes som representanter i eierorganet

¹² KS anbefaling nr 8: Innkallingsfrist til representantskapsmøter

sette seg inn i sakene og slik at det tas hensyn til kommunens behov for å ha tid til å behandle aktuelle saker.

Kommunalt tilknyttede selskaper organisert som selvstendige rettssubjekter har ikke et avledet medlemskap i KS gjennom kommunens eierskap. Selskapet må selv melde seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon for å være omfattet av organisasjonens tariffavtaler og det interessepolitiske arbeidet organisasjonen gjør. KS anbefaler derfor for at eierne skal sørge for at selskapet melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon.¹³

KS anbefaler også at eierne skal sørge for at styret utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften.¹⁴ Kommunale selskaper forvalter fellesskapets ressurser. Forvaltningen skal derfor skje på en måte som samsvarer med befolkningens oppfatninger om rett og galt. Kommunenes omdømme vil også avhenge av hvordan en forvalter sitt samfunnsansvar gjennom egne selskaper. Et mål for mange kommunale selskaper er at driften og virksomheten skal være ansvarlig i et samfunnsperspektiv.

Etikk er en viktig del av de vurderinger som gjøres i forbindelse med det å drive et selskap, fordi de etiske holdningene legger grunnlaget for hvordan man faktisk handler. For å legge til rette for at styret har et aktivt forhold til retningslinjene bør de diskuteres og eventuelt revideres årlig.

KS anbefaler derfor at kommunens selskaper bør ha en aktiv og bevisst holdning til etiske spørsmål, gjerne fastlagt i egne etiske retningslinjer som utarbeides for og brukes aktivt i det enkelte selskap.

2.3 Anbefalinger om styre og styrevalgprosesser

KS gir en rekke anbefalinger som skal bidra til at selskapet får et godt, profesjonelt styre. Den grunnleggende tanken er at styrets rolle er å ivareta selskapets interesser, og at det derfor ikke skal være en arena der ulike særinteresser er representert. Slike særinteresser kan for eksempel være politiske partier eller eierkommuner. Styremedlemmene skal ivareta selskapets interesse og eierne totalt sett på best mulig måte, sett ut ifra selskapets formål og innenfor lovens rammer. Styremedlemmet skal ikke representere politiske partier, kommunen eller andre interessenter.

Det er eiers ansvar å sørge for at styrets kompetanse samlet sett er tilpasset selskapets virksomhet¹⁵. Hensikten er at styret skal gjenspeile og representere selskapets behov. Styret bør derfor ha ulike og supplerende kompetanse i økonomi, organisasjon, om markedet selskapet opererer i, og alle styrerepresentantene må ha faglig innsikt og en interesse for selskapets formål. For å oppnå dette bør eierkommunen definere forventet kompetanse og kapasitet til styremedlemmene. Kommunen kan ta utgangspunkt i selskapets formål, langsiktige strategier og situasjonsbestemte forhold de neste årene.

---

¹³ KS anbefaling nr 18: Sørge for at selskapene melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon

¹⁴ KS anbefaling nr 19: Sørge for at styret utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften

¹⁵ KS anbefaling nr 9: Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret

Styret bør altså ha kompetanse som komplementerer hverandre. For å sikre utvikling av nødvendig kompetanse i styret anbefaler KS at styret etablerer følgende rutiner¹⁶:

- Foreta en egevaluering hvert år.
- Vurdere behovet for ekstern styreopplæring.
- Nye styremedlemmer skal gis opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling.
- Gjennomføre egne styreseminarer om roller, ansvar og oppgaver.
- Fastsette en årlig plan, herunder møteplan, for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.
- Gi en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.

Ordningen med valgkomité er ikke lovregulert, og KS anbefaler derfor at ordningen nedfelles i selskapsavtalen¹⁷. Hensikten med en valgkomite er at den skal vurdere styrets samlede kompetanse, identifisere hvordan styret best kan kompletteres og foreslå kandidater som har den kompetansen styret trenger.

KS påpeker at det bør være forsvarlige og gjennomtenkte prosesser rundt valg av kandidater i styrene med fokus på kompetanse og personlige egenskaper. Ansvar, rolleforståelse og habilitet er viktige tema. En valgkomité kan arbeide langsiktig og bruke god tid på å kartlegge og finne egnede styrekandidater med den rette kompetansen og bidra til at helheten ivaretas ved den endelige sammensetningen av styret.

KS anbefaler at valgkomitéen har en dialog med styret før forslag til styrekandidater fremmes, og at valgkomitéen begrunner sine forslag.

I henhold til IKS-loven § 10 er det krav om balansert kjønnsrepresentasjon i styrene. Kjønnsbalansen bør sikres både blant de faste medlemmene til styret og blant varamedlemmene. Dette er også tatt med i KS sine anbefalinger¹⁸.

KS har også en anbefaling om at varamedlemmer bør velges numerisk, og altså ikke personlig vararepresentant for hvert styremedlem¹⁹. Lovverket gir mulighet for å utpeke enten personlige eller numeriske vara. Med numeriske vararepresentanter vil første vara møte uansett hvilket styremedlem som melder forfall, mens personlige vararepresentanter vil møte dersom deres representant melder forfall.

Anbefalingen om numerisk vara er gitt ut fra behovet for kontinuitet og kompetanse. Det vil si at 1. varamedlem alltid stiller ved faste styremedlemmers fravær, uansett hvem som er fraværende. 1. varamedlem bør rykke opp som fast styremedlem dersom et av de faste styremedlemmene fratrer i løpet av valgperioden, og inntil neste ordinære representantskapsmøte holdes.

En ordning med numeriske vararepresentanter vil føre til at første vararepresentant møter oftere og dermed får bedre oversikt over sakene som skal behandles. Vararepresentanter, i likhet med styremedlemmer, representerer verken eiere eller interessegrupper, og skal fatte avgjørelser som er til selskapets beste.

---

¹⁶ KS anbefaling nr 12: Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i styret

¹⁷ KS anbefaling nr 10: Vedtektsfeste bruk av valgkomité ved styreutnevnelser

¹⁸ KS anbefaling nr 11: Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styret

¹⁹ KS anbefaling nr 14: Oppnevning av vararepresentanter

I tråd med denne anbefalingen har fire av de fem²⁰ Eiermeldingene tatt inn formuleringer om at «vararepresentanter til styret skal normalt velges i nummerrekkefølge.» I tillegg til disse anbefalingene som skal sikre gode styrevalgprosesser kommer KS med tre konkrete anbefalinger:

Det anbefales at styrene har faste rutiner for å håndtere mulig habilitetskonflikter. Ordfører og kommunedirektør bør ikke sitte i styret i selskaper²¹.

Spørsmål om inhabilitet når virksomhet er lagt til selskaper kan oppstå på to måter. For det første kan det oppstå inhabilitet i saker som selskapet skal behandle. Inhabilitet for ansatte og medlemmer av styrende organer i interkommunale selskaper er regulert i IKS-loven.

For det andre kan inhabilitet oppstå når kommunen skal behandle en sak hvor selskapet er part. Denne situasjonen er regulert i kommuneloven og forvaltningsloven.

Personer i de kommunale selskapenes eierorganer og styret må alltid vurdere sin egen habilitet i forhold til sakene som skal behandles, og bør si fra til organet dersom det kan foreligge forhold som kan lede til inhabilitet.

At en person er inhabil innebærer at vedkommende ikke kan tilrettelegge saksgrunnlaget eller treffe avgjørelser i en sak. Forvaltningsloven fastslår at en person er inhabil når han leder eller har en ledende stilling i, eller er medlem av styret for et selskap som er part i saken. Ingen kommunalt ansatte eller folkevalgte skal håndtere saker i kommunen eller fylkeskommunen som gjelder et selskap der de selv er styremedlem. Dette gjelder uansett om selskapet er privat eid eller helt eller delvis offentlig eid.

Kommunen bør i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding ha en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv. Denne bør danne grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar²².

Godtgjørelsen for styrevervet bør reflektere styrets økonomiske og strafferettslige ansvar, i tillegg til styremedlemmenes kompetanse og forventet tidsbruk, samt virksomhetens kompleksitet. Dette innebærer blant annet at honorar i selskaper som opererer i et marked og hvor det er betydelig risiko, bør reflektere dette ansvaret. Generelt bør styreleder godtgjøres høyere enn styremedlemmene pga. det særlige arbeidet som følger med styreledervervet. Det anbefales at selskapene gjør en konkret vurdering av behovet for styreforsikring for styremedlemmene. Forsikringen gjelder det økonomiske ansvaret, ikke det strafferettslige.

Kommuner og fylkeskommuner er avhengig av allmennhetens tillit når det gjelder både forvaltning og styring. Åpenhet rundt hvilke roller lokalpolitikere har er viktig for å unngå mistanke om rolleblanding. Alle som påtar seg styreverv og som sitter i ledelsen for kommunale foretak og selskaper bør derfor registreres i KS styrevervregister²³.

---

²⁰ Iveland, Bygland, Bykle og Valle

²¹ KS anbefaling nr 15: Etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet i styret

²² KS anbefaling nr 16: Foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv

²³ KS anbefaling nr 17: Registrere styreverv i KS styrevervregister

3 Styringsdokumenter og styringsdialog i SMG

3.1 Velge selskapsform ut fra formål og behov

SMG er et interkommunalt selskap (IKS). Selskapet ble stiftet 01.07.2004.

Formålet med selskapet er ifølge selskapsavtalen § 3:

...å take vare på alt avfall i regionen på ein miljømessig, teknisk og økonomisk forsvarleg måte, ved at kommunane overfører dette ansvaret til selskapet.

Selskapets oppgaver er videre utdypet i formålsparagrafen.

Selskapet skal:

- etablere, eige og drive anlegg for mottak, handsaming og deponering av avfall i dei fem kommunane i samsvar med forureiningslov og konsesjonsvilkår,*
- vere ansvarleg for innsamling, transport og handsaming av alle avfallstypar etter lovverk og føresegner,*
- ta seg av all innsamling og vidare handsaming av slam frå reinseanlegg, septiktankar og lukka anlegg,*
- drive informasjon, samordning, rådgjeving og tilrettelegging vedkomande avfallshandtering,*

3.2 Skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet

Selskapet driver både konkurransevirkosomhet og monopolvirkosomhet. Styret påpeker imidlertid i egenerklæringen at selskapet ikke er aktive i konkurransevirkosomhet. Selskapet går ikke aktivt ut for å rekruttere kunder innen det private næringslivet. Dette skilles regnskapsmessig fra hverandre ved at alt næringsavfall som registreres på de enkelte næringskunder holdes adskilt i regnskapet og kontrolleres av revisjonen.

3.3 Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap

Det går frem av egenerklæringsskjemaene som eierrepresentantene har fylt ut at de fem eierkommunene i varierende grad har gjennomført folkevalgtopplæring om eierskap i perioden.

Eierrepresentantene i Valle og Evje og Hornnes oppgir i sin egenerklæring at det ikke har vært gjennomført slik opplæring i deres kommuner.

I Bykle ble det i 2019 gjennomført en tre timer lang opplæring i «eierstruktur i kommunale selskaper» og tre timer om «økonomi og budsjett».

I Iveland oppgir eierrepresentanten at det ikke har vært et eget opplegg om eierstyring eller lignende. Temaet har vært oppe i folkevalgtopplæringen, men eierrepresentanten sier at dette ikke er å betrakte som noen omfattende opplæring. Byglands eierrepresentant har ikke besvart spørsmålet.

3.4 Utarbeidelse av årlige eierskapsmeldinger

Alle de fem eierkommunene har en eierskapsmelding som er vedtatt i denne perioden²⁴.

De fem eierkommunene har nedfelt i Eiermeldingene at Eiermeldingene skal rulleres minst én gang i hver valgperiode²⁵. Det er ingen av kommunene som har vedtatt eller praktisert årlige Eiermeldinger.

3.5 Utarbeide og revidere selskapsstrategi og selskapsavtale

Styret oppgir i egenerklæringen at selskapsavtalen har vært evaluert to ganger i løpet av de siste elleve årene. Første gang i 2011 og igjen i 2017/2018. Det ble i 2011 gjennomført mindre endringer i selskapsavtalen. I 2017/2018 fant man det ikke relevant å gjøre endringer i selskapsavtalen. Mål og strategier for selskapet står nedfelt i selskapsavtalen. I representantskapsmøtene blir det i enkelte tilfeller gjort vedtak om særskilte mål utover de som fremgår av selskapsavtalen. Det vises her bl.a. til vedtak om særskilte krav til innsparing og særskilt evaluering etter overgang til innsamling i egenregi. For øvrig fremkommer vedtatte mål for selskapet i selskapets avfallsplan. Styret oppgir at de opplever målene som tydelige. Selskapets strategi legges ved utarbeidelse av avfallsplan. Avfallsplanen vil få en revisjon i løpet av 2023/2024 med en høring til eierkommunene.

En gjennomlesing av gjeldende selskapsavtale viser at den inneholder foreldede henvisninger til kommuneloven av 1992 som ble erstattet av ny kommunelov i 2018. Dette gjelder for eksempel henvisningen til kommuneloven § 26 nr. 1 i selskapsavtalens § 8.

Det er også pålegg i selskapsavtalen som i praksis ikke etterleves, som for eksempel at representantskapet skal velge valgmennd (selskapsavtalen § 7 nr. 5 første kulepunkt).

3.6 Gjennomføre Eiermøter jevnlig

Styret og Eierrepresentantene forklarer i egenerklæringene at det her har vært lagt opp til at representantskapets møter fyller rollen som Eiermøte. Det arrangeres ikke andre Eiermøter utover møtene i representantskapet. Daglig leder besøker i tillegg kommunestyrene i innledningen av en ny kommunestyreperiode og ved enkelte større saker.

Styret oppgir i egenerklæringen at på representantskapsmøtene deltar ordfører og varaordfører fra eierne. I tillegg har kommunedirektøren i kommunene møterett. For selskapet er det styreleder og daglig leder som møter, og en gang iblant har hele styret stilt på disse møtene. I representantskapsmøtene behandles årsmøtesakene

---

²⁴ Bykle sak 70/21, Valle sak 21/20, Bygland sak 80/20, Evje og Hornnes sak 5/21 og Iveland sak 34/20.

²⁵ Bykle 29.6 2021: «[...] rulleres ved behov, minst en gang i hver valgperiode (side 15).

Valle 1.4 2020: «[...] rulleres ved behov, minst en gang i hver valgperiode» (side 13).

Bygland 5.11 2020: «[...] rulleres ved behov, minst en gang i hver valgperiode (side 13).

Evje og Hornnes 28.1 2021 viser til kommuneloven § 26-1 som krever at kommunen minst en gang i valgperioden skal vedta en eierskapsmelding.

Iveland 5.4 2018: «[...] rulleres ved behov, minst en gang i hver valgperiode (side 13).

(årsberetning, årsregnskap, budsjett og økonomiplan). I tillegg tas andre aktuelle saker opp på møtene og det gis en generell informasjon fra selskapet (driften i selskapet, hva som rører seg i avfallsbransjen – krav fra statlige myndigheter, EU/EØS-krav og lign.). Informasjon om Returkraft AS hvor SMG er medeier er også vanlig her.

3.7 Sentrale folkevalgte bør oppnevnes som representanter i eierorganet

I Eiermeldinger og egenerklæringer fra representantskapsmedlemmene fremkommer det at Eierkommunene konsekvent oppnevner ordførerne som sin Eierrepresentant, med varaordføreren som vararepresentant.

3.8 Innkallingsfrist til representantskapsmøter

Innkallingsfristen til representantskapsmøtene er regulert i selskapsavtalen § 6 C:

Innkalling og sakliste skal sendast medlemene og varamedlemene med minst 4 vekers varsel, om ikkje stuttare frist er heilt naudsynt. Innkalling med sakliste skal også sendast kommunane med same frist.

3.9 Informasjon til kontrollutvalg og kommunens revisor

Det følger av koml § 24-6 og § 24-10 at kontrollutvalget og kommunens revisor skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer og har rett til å være tilstede på disse. I dagens kommunelov står det direkte hvem som har plikt til å varsle kontrollutvalget. Departementet har imidlertid presisert i høringsutkast til endring²⁶ i kommuneloven at det er kommuner og fylkeskommuner som har plikt til å varsle kontrollutvalget

3.10 Innmelding i arbeidsgiverorganisasjon

SMG er medlem i Samfunnsbedriftene.

3.11 Sørge for at styret utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften

Selskapet har utarbeidet etiske retningslinjer. Styret oppgir i egenerklæringen at disse er presentert på personalmøter og at de etiske retningslinjene nå vurderes på nytt og fremmes som sak til styret i løpet av 2022/2023.

Flere av Eierrepresentantene viser i egenerklæringen til at dette følges opp fra representantskapets side i forbindelse med behandlingen av selskapets årsberetning.

---

²⁶ Høring – endringer i kommunelovens, publisert 23.06.2022

4 Styrevalgprosesser i SMG

4.1 Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret

I selskapsavtalen § 8 heter det:

Styret skal ha 5 medlemmer med personlege varamedlemmer, som vert valde av representantskapet for fire år om gongen, etter framlegg frå deltakarkommunane. Alle deltakarkommunar skal vere representert i styret.

Selskapsavtalen sier ikke hvem kommunene skal velge, men kommunene har også utarbeidet en eierskapshåndbok. I punkt 3.2 «Styret» står det blant annet at «Frå 2008 har ein innarbeidd ein praksis med rein administrativ representasjon i IKS-styra.»

I praksis så er det altså administrativt ansatte som representerer kommunene i styret. Det er, som beskrevet nærmere i 5.2 under, kommunedirektøren i kommunen som nominerer styremedlemmer. Revisjonen har ikke sett/mottatt protokoller fra kommunedirektørutvalget som viser behandling av slike styrenominasjoner.

4.2 Vedtektsfeste bruk av valgkomité ved styreutnevnelser

Det er ikke nedfelt i selskapsavtalen at det skal finnes en valgkomite, men det kan se ut til at § 7 nr 5 første kulepunkt forutsetter at det skal gjøres. Der står det at representantskapet når det er nødvendig skal gjøre en rekke valg, deriblant også utnevne valgkomite. Dette kan imidlertid tolkes dithen at det er opp til representantskapet å avgjøre om det er nødvendig, og praksis tyder på at representantskapet ikke har ment at dette har vært nødvendig.

Eierrepresentantene oppgir i egenerklæringene at det er kommunedirektørene i medlemskommunene som utgjør valgkomite for selskapet. I Eierstyringshåndboka står det i punkt 3.5 «Valnemnd» at

«Etter vedtak i representantskapa i 2008 utgjør rådmannsutvalet valnemnd for val av styremedlemmer til IKSa i valperioden. Dei skal også tilrå godtgjersle for styremedlemmer. Valnemnda skal sikre balanse i forhold til kompetanse og kjønn i styra. Tilrådinga frå valnemnda blir forankra i styret i Setesdal Regionråd og skal vedtakast i det einskilde representantskapet.»

Revisjonen har ikke sett protokoller eller annen dokumentasjon som viser at kommunedirektørene i kraft av å være valgkomite har gjort en evaluering av styrets kompetansebehov og koordinert styrekrutteringen for å sikre at styret samlet sett får bransjekompetanse, økonomikompetanse, juridisk kompetanse m.v. Uten slik dokumentasjon er det vanskelig beskrive hvordan kommunedirektørene har fungert som valgkomite.

Kommunedirektørene har rekruttert blant sine egne ansatte, en fra hver kommune. I selskapsavtalen står det at alle deltakerkommunene skal være representert i styret, og at hver representant skal ha en personlig vararepresentant (§ 8).

4.3 Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i styret

Eierrepresentantene oppgir at det ikke gjøres evaluering av styret utover det som fremkommer i årsmelding og lignende dokumenter. Styret selv oppgir i egenerklæringen at: «Styret har dessverre ikke gjennomført egevaluering. Dette settes opp i årsplan fra og med 2023.»

Styret oppgir i egenerklæringen at de inntil nylig har hatt stor kontinuitet, men har fra sommeren 2022 to nye styremedlemmer. Det er videre valgt ny styreleder da den forrige sluttet i sin jobb i Evje og Hornnes kommune. Det kom også inn ett nytt styremedlem i 2021. Nye styremedlemmer får på første møte en innføring i form av informasjon om selskapet og driften av dette. Styremøter avholdes i stor grad på Syrtveit avfallsanlegg og nye styremedlemmer får omvisning på området.

Styremedlemmene har ikke blitt tilbudt opplæring i perioden 2020 – 2022. Forrige styrekurs var i 2019 og ble avholdt sammen med styret i Setesdal Brannvesen IKS. KS-bedrift var den gang leid inn til å holde kurset.

Det settes opp styrekurs for alle styremedlemmene våren 2023 i regi av Samfunnsbedriftene. Denne gangen vil styrekurset kun være for styremedlemmene i SMG. Det legges opp til et utvidet kurs hvor én del er ordinært styrekurs og én del er knyttet til utfordringer i avfallsbransjen på kort og lang sikt.

Styret har satt opp et årshjul som plan for sitt arbeid. Det er i årsplanen lagt opp til seks styremøter i løpet av året. Det har unntaksvis forekommet at et planlagt møte har blitt avlyst, da man ikke har funnet det nødvendig å avholde møtet. Det avlegges også årsmelding som samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse.

4.4 Oppnevning av vararepresentanter

Styret oppgir i egenerklæringen at det er oppnevnt fem vararepresentanter, ett for hvert styremedlem fra eierkommunene. I selskapsavtalen står det at:

Styret skal ha 5 medlemmer med personlege varamedlemmer, som vert valde av representantskapet for fire år om gongen, etter framlegg frå deltakarkommunane. Alle deltakarkommunar skal vere representert i styret.²⁷

Det vil si at eierkommunene ikke har nedfelt i selskapsavtalen at vararepresentantene skal velges numerisk, men at det skal være personlige vararepresentanter for hvert styremedlem.

4.5 Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styret

Styret i SMG består av tre menn og to kvinner. To av mennene har kvinnelige vararepresentanter, mens de to kvinnene og den ene mannen har mannlige vararepresentanter. Både blant faste representanter og vararepresentanter er det altså nøyaktig 40 prosent kvinneandel.

---

²⁷ Selskapsavtale for Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS § 8

Ettersom det er personlige vararepresentanter vil det ved forfall kunne forekomme at det på et styremøte bare er mannlige representanter til stede, eller at det er 80 prosent kvinner til stede på møtet.

4.6 Etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet i styret

Styret oppgir i egenerklæringen at de ikke har etablert faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter. «Styret vurderer dette fra sak til sak med utgangspunkt i de generelle habilitetsreglene i forvaltningslovens § 6.»

Det fremgår ikke av egenerklæringen eller styringsdokumentene at det er gjort vurderinger omkring hvilke konsekvenser det kan ha at styremedlemmene er administrativt ansatte i eierkommunene. Det er ikke fremlagt vurderinger av om ansettelsesforholdet påvirker styrets uavhengighet eller habilitet.

4.7 Foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv

Eierrepresentantene for de fem kommunene oppgir at det ikke har vært noen prinsipiell diskusjon rundt godtgjøringen for styreverv utover at dette er omtalt i Eiermeldingene.

Dette omhandles imidlertid kort i de fleste Eiermeldingene²⁸. I Eiermeldingene for Iveland, Bygland og Valle kommune heter det blant annet at: «Et styreverv er et personlig verv og godtgjørelsen bør reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet.» Bykle kommune har formuleringen: «Kommunen vil arbeide for at styret si godtgjørelse står i rimelig tilhøve til ansvar, kompetanse, tidsbruken til styret og verksemda sin kompleksitet.²⁹»

I Eierstyringshåndboka³⁰ står det at rådmannskollegiet (nå kommunedirektørutvalget) skal «tilrå godtgjørelse for styremedlemmer». Revisjonen legger derfor til grunn at det er kommunedirektørutvalget som innstiller til representantskapet i de enkelte selskapene om godtgjørelsen.

4.8 Registrere styreverv i KS styrevervregister

Revisor kan ikke finne³¹ at selskapet eller noen av dets styrerepresentanter er registrert i styrevervregisteret.

---

²⁸ Unntatt Evje og Hornes

²⁹ Side 12, Prinsipp 7

³⁰ «Eigarstyring og rutinar for dialog mellom kommunane og interkommunale verksemder i Setesdal»

³¹ Pr.31.10.22

5 Vurderinger

5.1 Velge selskapsform ut fra formål og behov

Selskapet er dannet for å yte tjenester som eierkommunene er pålagt å tilby sine innbyggere, samt tilby tjenester på samme område i et åpent marked. Formålet fremstår etter revisjonens mening som tydelig og hensiktsmessig formulert. Når flere kommuner skal samarbeid om disse tjenestene så fremstår det som en rimelig kopling mellom selskapets formål og valget av organisasjonsformen interkommunalt selskap (IKS).

5.2 Skille mellom monopol og konkurransevirkosomhet

Revisjonen understreker at vi i denne undersøkelsen ikke har gått nærmere inn på om skillet mellom monopolvirkosomhet og konkurransevirkosomhet i praksis er gjennomført godt nok. I en eierskapskontroll nøyer revisjonen seg med å konstatere at det er tilrettelagt for et slikt skille, og at eierne har bidratt til å sikre at det skilles mellom de to delene for å unngå brudd på reglene om offentlig støtte. Det er vår vurdering at dette er tilrettelagt for et slikt skille i SMG.

5.3 Sørge for god kunnskap til folkevalgte om eierskap

Undersøkelsen viser at eierkommunene som hovedregel har vedtatt at det skal gis folkevalgtopplæring om eierskap, men at det kun er opplyst at det er gitt opplæring i én av fem eierkommuner.

Revisjonen påpeker at eierstyring kan være en krevende aktivitet som fordrer kunnskaper om både lovverket og kommunens eierportefølje. Revisjonen mener derfor at det er viktig med folkevalgtopplæring om eierskap for å sikre demokratisk styring, og at slik opplæring derfor bør gjennomføres regelmessig slik eiermeldingene legger opp til.

5.4 Utarbeidelse av årlige eierskapsmeldinger

Kommunestyret skal etter kommuneloven § 26-1 minst én gang i valgperioden utarbeide en eierskapsmelding som blant annet fastsetter overordnede prinsipper for kommunens eierskap. Alle 5 eierkommunene oppfyller lovens krav. KS anbefaler at det årlig utarbeides en eierskapsmelding eller rapport om selskapene for kommunestyret eller fylkestinget.

KS anbefaler at der hvor eierskapsmeldingen utarbeides hvert 4 år, så bør kommunestyret hvert år få seg forelagt en rapport om selskapene om økonomi, spesielle saker osv, slik at kommunestyret er informert om aktiviteten.

5.5 Utarbeide og revidere selskapsstrategi og selskapsavtale

Revisjonen mener at de grunnleggende styringsdokumentene er dekkende og tilstrekkelig utfyllende og ser at de også har vært oppdatert flere ganger. Imidlertid påpeker revisjonen behov for ny gjennomgang og oppdatering av disse dokumentene, slik at lovhenvvisninger blir i samsvar med nytt lovverk.

5.6 Gjennomføre eiermøter jevnlig

Revisjonen er ikke kjent med at det gjennomføres eiermøter utover representantskapsmøtene. Vi får tilbakemelding på at flere av eierrepresentantene mener at representantskapsmøtene fyller rollen som eiermøter. Revisjonen vil imidlertid påpeke at eiermøter er uformelle møter mellom eier(ne) og selskapet som skal bidra til god kunnskap om selskapet og dialog om strategiske veivalg. Eiermøtene er uforpliktende for eierne og for selskapet. På eiermøtene skal det ikke fattes beslutninger, og det bør ikke legges føringer eller «gis signaler», da dette kan anses å gripe inn i styrets myndighetsområde. Eiermøte er altså en annen type møte enn representantskapsmøtene. Eierne og selskapet må selv vurdere hvor ofte det er behov for den typen møter, men revisjonen mener at eierkommunene ved å innføre eiermøter vil kunne oppnå større grad av informasjon og folkevalgt styring av selskapet.

5.7 Sentrale folkevalgte bør oppnevnes som representanter i eierorganet

Til representantskapet i SMG har eierne oppnevnt sentrale politikere og dette samsvarer med KS sin anbefaling. Revisjonen mener at dette er positivt fordi det er med på å sikre at eierorganets synspunkter samsvarer med diskusjonene i eierkommunene og at viktige diskusjoner i representantskapet raskt kan bringes til eierkommunene.

5.8 Innkallingsfrist til representantskapsmøter

Det følger av selskapsavtalen at innkalling til representantskapet skal skje med 4 ukers varsel, noe som samsvarer med lovens krav jf IKS-lovens § 8 (2). Revisjonen mener at innkallingsfristen er hensiktsmessige og tilstrekkelige til å ivareta behovet for å sikre at representantene rekker å sette seg inn i sakene og informere om disse i egen kommune.

5.9 Etablere rutiner for vurdering og håndtering av habilitet i styret

Styret har ikke etablert rutiner for å håndtere habilitet, noe revisjonen anbefaler. Det vil også medføre større grad av bevissthet rundt problemstillingen. I dag er det ofte praksis at kommunedirektørene nominerer kommunalt ansatte til styreverv, og at disse sitter i styret i kraft av sin stilling. Det er ikke noe til hinder at hverken medlemmer av folkevalgte organer eller ansatte i kommunen kan velges til styre i kommunale eide selskaper, men det er et grunnleggende prinsipp at styret ikke skal ivareta eiernes interesser, men selskapets. I situasjoner der selskapets interesser skulle komme i konflikt med interessene til en eller flere eierkommuner, kan styremedlemmene som sitter tett på en kommune komme i en lojalitetskonflikt. Revisjonen mener derfor at før man velger inn styremedlemmer bør man gjøre en vurdering av hvor ofte vedkommende kan bli inhabil, da det ikke er hensiktsmessig å velge styremedlemmer som i flere sammenhenger må fra tre som inhabil. Revisjonen mener at det derfor er viktig å ha høy bevissthet i styret om slike problemstillinger og gode rutiner for å vurdere og håndtere habilitet når situasjonen måtte oppstå.

5.10 Foreta en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv

Revisjonen er ikke kjent med at det er gjort prinsipielle avklaringer om godtgjøring for styreverv i kommunestyret. I dag er det innstilling fra kommunedirektørene.

Revisjonen mener at det ikke er noe i veien for at administrasjonen utreder og også innstiller til folkevalgte organer om godtgjørelse, men kommunestyret bør likevel ta en slik prinsipiell diskusjon med jevne mellomrom. Denne diskusjonen og avklaringen fra eierne kan deretter legges til grunn for vurderingene om nivået på godtgjøringene til de enkelte styrene. Revisjonen anbefaler at diskusjon om godtgjørelse for styreverv tas i forbindelse med eierskapsmeldingen.

5.11 Registrere styreverv i KS styrevervregister³²

Revisor legger til grunn KS sin anbefaling om at alle som påtar seg styreverv og som sitter i ledelsen for kommunale selskaper bør registreres i KS styrevervregister. Et slikt register bidrar sammen med andre registre til åpenhet og synliggjør eventuelle rolleblandinger. Revisjonen kan ikke se at selskapet eller noen av dets styre-representanter er registrert i styrevervregisteret³³. Revisjonen vil anbefale dette da åpenhet rundt roller er viktig for allmennhetens tillit til forvaltningen.

5.12 Innmelding i arbeidsgiverorganisasjon

KS anbefaler at selskapene melder seg inn i en arbeidsgiverorganisasjon, slik at man er omfattet av tariffavtaler og interessepolitisk arbeid. Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS er medlem i Samfunnsbedriftene som arbeidsgiverorganisasjon.

5.13 Sørge for at styret utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften

Revisjonen har i denne eierskapskontrollen sett til at selskapet har utarbeidet etiske retningslinjer og at disse er jevnlig revidert. Revisjonen har ikke vurdert de etiske retningslinjene, da det tilligger en forvaltningsrevisjon i selskapet, men mener det er positivt at retningslinjer er på plass og at det dermed er en bevissthet om etikk i selskapet.

5.14 Sørge for god sammensetning og kompetanse i styret

Fra 2008 er det innarbeidet en praksis med administrativ representasjon i styret. Det fremgår ikke av eierstyringshåndboka noen begrunnelse for denne praksisen. Praksisen er i samsvar med lovkrav, men revisjonen har i pkt 5.9 vist til mulige habilitetskonflikter som man må være bevisst. Revisjonen vil i tillegg bemerke at det i til styret bør tilstrebes en sammensetning med komplementær kompetanse og erfaring. Det er viktig å oppnevne styremedlemmer som kan sikre styrets tilsyns og kontrollfunksjon overfor daglig leder. Styret skal gjenspeile og representere selskapets behov og bør ha forskjellig og supplerende kompetanse innen blant annet økonomi, jus og det markedet som selskapet opererer i. Revisjonen anbefaler derfor at man fortsatt kan oppnevne kommunalt ansatte styremedlemmer, men at man ikke bør innsnevre rekrutteringsområdet til kun å omfatte de administrativt ansatte i eierkommunene.

---

³² <https://www.styrevervregisteret.no/velkommen>

³³ Pr 30.10.22

5.15 Lage rutiner for å sikre nødvendig kompetanse i styret

Revisjonen mener at eier bør anbefale styret jevnlig å vurdere egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet. Styret bør derfor etablere rutiner for å sikre nødvendig kompetanse. Det er kommunen som eier som har ansvaret for å sikre at styret har nødvendig kompetanse til å nå selskapets mål. For å sikre utvikling av nødvendig kompetanse i styret anbefales det på generelt grunnlag at styret etablerer følgende rutiner;

- Foreta egevaluering hvert år
- Vurdere behovet for ekstern styreopplæring. Nye styremedlemmer må få opplæring om ansvar, oppgaver og rollefordeling
- Gjennomfører egne styreseminarer om roller, ansvar og oppgaver
- Fastsetter en årlig plan, herunder møteplan, for sitt arbeid med vekt på mål, strategi og gjennomføring.
- Gir en samlet redegjørelse for selskapets styring og ledelse i en årsrapport.

Undersøkelsen viser at styret i SMG ikke har gjennomført egevaluering, men at de har satt det opp i årsplanen for 2023. Det har ikke vært gjennomført opplæring eller seminarer de to siste årene, men det ble gjennomført noe opplæring i 2019 og det vil bli satt opp styrekurs i 2023.

Revisjonen vil påpeke at det er styrets eget ansvar å kartlegge sitt eget kompetansebehov, og at en egevaluering er et sentralt redskap for å kartlegge behovet for styreseminarer og opplæring. En slik kompetansekartlegging og egevaluering bør også ligge til grunn ved oppnevning av nye styremedlemmer. Revisjonen mener at det er positivt at styret vil gjennomføre egevaluering og styrekurs i 2023.

5.16 Oppnevning av vararepresentanter

KS sin anbefaling er at varamedlemmer bør velges numerisk, og altså ikke personlig vararepresentant for hvert styremedlem. Lovverket gir mulighet for å utpeke enten personlige eller numeriske vara, men fire av de fem eierkommunene i SMG har i eiermeldingene tatt inn formuleringer om at «vararepresentanter til styrer skal normalt velges i nummerrekkefølge.» De presiserer også at «dette vil fordre vedtektsendring i enkelte selskaper». I selskapsavtalen til SMG står det jf pkt 4.4;

«Styret skal ha 5 medlemmer med personlige varamedlemmer....»

Anbefaling om numerisk vara er gitt ut fra behovet for kontinuitet og kompetanse. Det vil si at 1 varamedlem alltid stiller ved faste styremedlemmers fravær, uansett hvem som er fraværende. En ordning med numeriske vararepresentanter vil føre til at første vararepresentant møter oftere og dermed får bedre oversikt over sakene som skal behandles. Revisjonen anbefaler at dette vurderes ved revisjon av selskapsavtalen.

5.17 Sørge for balansert kjønnsrepresentasjon i styret

Undersøkelsen viser at det er 40 prosent kvinner og 60 prosent menn både blant de faste styrerepresentantene og vararepresentantene. Dette er i tråd med lovverket og KS sine anbefalinger, jf IKS-lov § 10.

Revisjonen vil imidlertid peke på at ordningen med personlig vararepresentant medfører at dette kravet ikke vil være oppfylt hvis et av de kvinnelige styremedlemmene som har mannlig vararepresentant skulle få varig fritak. I så fall vil representantskapet måtte gjøre et suppleringsvalg for å gjenopprette kjønnsbalansen.

5.18 Informasjon til kontrollutvalget og kommunens revisor

Det følger av koml § 23-6 at kontrollutvalget skal varsles om møter i generalforsamling, representantskap og tilsvarende organer og har rett til å være tilstede på disse. Tilsvarende gjelder for kommunens revisor, jf koml § 24-10, jf § 23-6. Hverken kontrollutvalget eller kommunens revisor er varslet om møte i representantskapet i SMG fra kommunen. Revisjonen anbefaler kommunen å lage en rutine for dette.

6 Konklusjon

Revisjonen har i denne eierskapskontroll undersøkt følgende problemstilling:

«Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring?»

Undersøkelsen viser at det gjøres mye bra eieroppfølging i kommunen. Det er revisjonens konklusjon at med unntak av noen lovbestemmelser så utøves eieroppfølgingen i hovedsak i samsvar med aktuelle lovbestemmelser og kommunestyrets vedtak.

Det er lagt til rette for et klart skille mellom monopolvirksomhet og konkurransevirkosomhet noe revisjonen påpeker er viktig. Sentrale folkevalgte representerer eierkommunene i representantskapet og sakspapirer sendes ut med god nok frist før møtene i representantskapet for å nevne noe.

Revisjonen mener imidlertid at det er grunnlag for å gi anbefalinger basert på normer for god eierstyring og KS sine anbefalinger. Revisjonen vil av denne grunn komme med 10 anbefalinger i pkt 7 i rapporten

7 Anbefalinger

Revisjonen vil på grunnlag av de vurderinger som er gjort i denne eierskapskontrollen anbefale følgende;

- Revisjonen anbefaler at i og med at det utarbeides eierskapsmeldinger i hver valgperiode jf koml § 26-1, så bør man foreta en årlig rapportering til kommunestyret om økonomi og viktige saker i selskapet, jf pkt 5.4.
- Revisjonen anbefaler at selskapsavtalen oppdateres med lovhenviisning etter ny kommunelov ved neste revisjon jf pkt 5.5.
- Revisjonen anbefaler at kommunen vurderer å avholde Eiermøter ut over representantskapsmøtene, for å sikre gjensidig informasjon mellom eierkommune og selskap, jf pkt 5.6
- Revisjonen anbefaler at man etablerer rutiner for vurdering og håndtering av habilitet i styret jf pkt 5.9.
- Revisjonen anbefaler at kommunen foretar en prinsipiell avklaring av godtgjøring for styreverv jf pkt 5.10.
- Innføre en ordning som sikrer at styreverv rutinemessig blir innmeldt i KS styrevervregister, jf pkt 5.11.
- Revisjonen anbefaler at rekruttering til styret ikke bør begrenses til kommunalt ansatte jf pkt 5.14
- Revisjonen anbefaler at det nedtegnes i eierstrategi at det skal gjennomføres årlige styreevalueringer, jf pkt 5.15.
- Revisjonen anbefaler at man ved revisjon av selskapsavtalen vurderer en ordning hvor man oppnevner numeriske vararepresentanter jf pkt 5.16.
- Revisjonen anbefaler at Bykle kontrollutvalg og kommunens revisor blir varslet fra kommunen om representantskapsmøter i SMG, jf pkt 5.18.

HØRINGSUTTALELSER

Det er mottatt følgende hørings svar;

- **Bykle kommune**

Viser til motteken høyringsrapport frå eigarskapskontroll av SMG.

Ordførar har lese gjennom rapporten og har ingen merknader. Kommunen tar tilrådingane til etterretning og vil følgje desse opp.

I 2021 utarbeida kommunen ei eigarskapsmelding med strategiar for dei ulike selskapa. Dette for å sikre betre og tryggare eigarskapskontroll. Det er i tillegg lagt inn i eit årshjul faste rapporteringar til kommunestyret om utviklinga gjennom året i selskapa.

Mvh

Jan D. Dalen

Med venleg helsing
Karina Sloth
Kommunedirektør

M +47 48 00 80 06 | **E** Karina.Sloth@bykle.kommune.no

Bykle kommune Rådhuset Sarvsvegen 14 4754 Bykle
E postmottak@bykle.kommune.no | +47 37 93 85 00 | www.bykle.kommune.no

E-poster til og fra Bykle kommune er som hovedregel journalpliktige etter arkivlova. Andre vil kunne få innsyn i dem etter reglene i offentlighetsloven

- **Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS**

Som styreleder synes jeg det er veldig interessant å lese rapporten. Jeg og styret tar med oss dette videre og har ingen merknader. Vi har allerede tatt tak i flere punkter i styremøtet vi hadde i forrige uke.

Takk for en god rapport, dette var en lærerik prosess for meg som ny styreleder.

Med vennlig hilsen
Egil Mølland
Leder, Drift og utvikling

M +47 90 87 56 26 | **E** egil.molland@iveland.kommune.no

Daglig leder i Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS har ikke noen merknader til oversendte eierskapskontroll.

Mvh.

Svend Aage Petersen
Daglig leder
Setesdal Miljø & Gjenvinning IKS
Tlf: +47 97 58 98 90

VEDLEGG

7.1 Vedlegg 1: - egenerklæringer fra styret

Det er ønskelig at svar på spørsmålene gis samlet fra medlemmene i styret, men dersom det er uenigheter mellom medlemmene, bør det framkomme som egne svar på de enkelte spørsmål.

Dersom det er behov for å gi et mer utfyllende svar eller gi annen informasjon som er relevant for eierskapsutøvelsen, kan dette gjøres mot slutten av erklæringen.

Dersom det foreligger relevant dokumentasjon, ber vi om henvisning til denne dokumentasjonen.

Selskapets navn: **Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS**

Vedtekter

1. Har styret vurdert, evaluert og evt. foreslått endringer i selskapsavtalen?

Mål og strategier

2. Har eier(ne)/representantskapet vedtatt eierstrategi for Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS?

3. Utover det som framgår av evt. eierstrategi for selskapet, hvilke resultatmål eller andre mål er satt for selskapet?

4. Hvor fremkommer disse målene?

5. Opplevs målene som tydelige?

6. Har styret vedtatt strategi for selskapet?

7. Hvordan følger styret opp at selskapet bidrar til bærekraftig verdiskapning?

Om styrets arbeid

8. Har styret vedtatt en årsplan for sitt arbeid?

9. Hvor mange styremøter gjennomføres normalt per år?

10. Er det oppnevnt vararepresentanter for styret?

I så fall hvor mange vararepresentanter?

Er det personlige vararepresentanter for hvert styremedlem eller numerisk rekkefølge?

11. Ved nyvalgt styre holdes det en informasjon og opplæringsssamling?

12. Har styremedlemmene blitt tilbudt opplæring i perioden 2019 - 2021?

13. Har styret selv igangsatt evalueringer av styrets arbeid i perioden 2019 - 2021?

14. Vurderer styret jevnlig egen kompetanse ut fra eiernes formål med selskapet?
15. Har styret etablert faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter?
16. Har styret tegnet styreforsikring?

Etisk regelverk og samfunnsansvar

17. Har styret utarbeidet retningslinjer for ivaretagelse av samfunnsansvar, herunder om selskapet?
- a) arbeider aktivt for å hindre misligheter og korrupsjon
  - b) har gode prosesser ved anskaffelser
  - c) har planer og systemer for HMS-arbeid
  - d) er bevisst sitt miljøansvar
  - e) er bevisst på likestilling
18. Hvordan har styret eventuelt fulgt opp at selskapet ivaretar sine etiske retningslinjer og sitt samfunnsansvar?

Eiermøter og rapportering om måloppnåelse mv.

19. Gjennomføres det eiermøter mellom eierne og selskapet?
- a) Hvor mange faste møter gjennomføres normalt per år?
  - b) Hvem deltar på møtene?
  - c) Hvilke typer saker diskuteres normalt på møtene?
  - d) Har det vært gjennomført andre typer møter?
  - e) Fattes det beslutninger på disse møtene?
20. Hvilke krav til rapportering har representantskapet satt til selskapet (drift, investering, måloppnåelse mm)?
21. Har eierne etterspurt annen særskilt informasjon eller rapportering utover den faste rapporteringen?

Ytterligere informasjon relevant for utøvelse av eierskap

22. Har styret annen informasjon som er relevant for deltakernes eierskapsutøvelse?

Et samlet styre i Vest-Agder-museet IKS bekrefter at besvarelsen av ovennevnte spørsmål er uttrykk for den faktiske kunnskapen styret hadde om selskapet på tidspunktet da svarene ble gitt.

Sted:

Dato:

_____
Navn

Styreleder i Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS

7.2 Vedlegg 2: egenerklæringer fra representantskapet

Dersom det er behov for å gi et mer utfyllende svar eller gi annen informasjon som er relevant for eierskapsutøvelsen, kan dette gjøres mot slutten av erklæringen.

Dersom det foreligger relevant dokumentasjon, ber vi om henvisning til denne dokumentasjonen.

Selskapets navn: **Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS**

Selskapsavtale

1. Har representantskapet vurdert, evaluert og evt. foreslått endringer i selskapsavtalen?

Valg til styret

2. Er det opprettet en valgkomite?

3. Hvilke kriterier legges til grunn for valg av styremedlemmer?

4. Gjøres det evalueringer av styrets arbeid (dvs. utenom valg av medlemmer)?

Mål og strategier

5. Har representantskapet vedtatt eierstrategi for selskapet?

6. Utover det som evt. framgår av selskapsstrategi hvilke resultatmål eller andre mål er satt for selskapet?

Etisk regelverk og samfunnsansvar

7. Har representantskapet sikret at selskapet har etiske regler, herunder ivaretar sitt samfunnsansvar knyttet til selskapet:

- a) arbeider aktivt for å hindre misligheter og korrupsjon
- b) har gode prosesser ved anskaffelser
- c) har planer og systemer for HMS-arbeid
- d) er bevisst sitt miljøansvar
- e) er bevisst på likestilling
- f) med kritisk infrastruktur eller kritiske samfunnsfunksjoner har en god sikkerhetskultur

8. Hvordan har representantskapet eventuelt fulgt opp at selskapet ivaretar sine etiske retningslinjer og sitt samfunnsansvar?

Eiermøter og rapportering om måloppnåelse mv.

9. Har det i denne perioden blitt gjennomført obligatorisk eller frivillig folkevalgtopplæring om eierstyring, eierskapsseminarer eller lignende i din kommune? Oppgi i så fall når og hvor omfattende opplæringen var.

10. Gjennomføres det eiermøter mellom eier og selskapet?

- a) Hvor mange faste møter gjennomføres normalt per år?
- b) Hvem deltar på møtene?
- c) Hvilke typer saker diskuteres normalt på møtene?
- d) Har det vært gjennomført andre typer møter?
- e) Fattes det beslutninger på disse møtene?

11. Hvilke krav til rapportering har representantskapet satt til selskapet (drift, investering, måloppnåelse m.m.)?

12. Har XXXXXX kommune etterspurt hyppigere eller annen særskilt informasjon eller rapportering utover den faste rapporteringen?

13. Hvordan informeres kommunestyret om eierskapsutøvelse og selskapets virksomhet?

14. Hvilke saker som gjelder selskapet har vært fremmet for kommunestyret i perioden 2019 - 2022?

15. Har din kommune i forbindelse med utarbeidelse av eierskapsmelding hatt en prinsipiell diskusjon om godtgjøring av styreverv som grunnlag for representantskapets fastsetting av styrehonorar?

Ytterligere informasjon relevant for utøvelse av eierskap

16. Har representantskapet annen informasjon som er relevant for eierskapsutøvelsen?

Undertegnede som er eierrepresentant i Setesdal Miljø og Gjenvinning IKS kunnskapen man hadde om selskapet på tidspunktet da svarene ble gitt.

Sted:

Dato:

Navn

Eierrepresentant navn kommune

Agder Sekretariat

Kontrollutvalet i Bykle kommune

Sak 13/23

Møtedato:03.05.23

Sakshandsamar: ILA

SAK 13/23 REVISOR ORIENTERAR

Bakgrunn for saka:

Det er kontrollutvalets ansvar å sjå til at det blir gjennomført revisjon i kommunen.

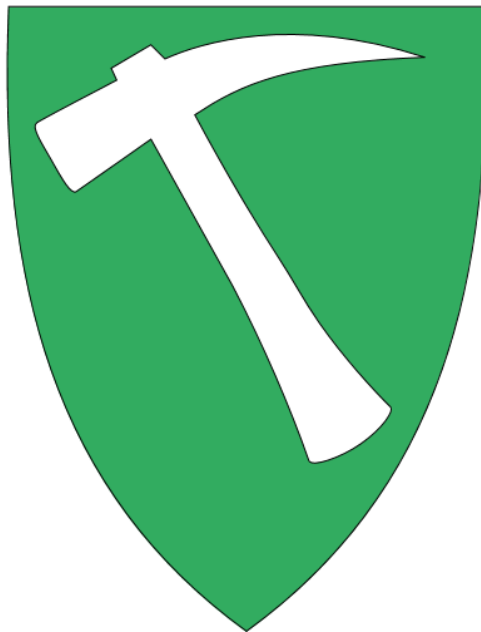
Revisor orienterar løpande gjennom året om relevante saker og tema. På denne måten held kontrollutvalet seg informert om det løpande revisjonsarbeidet.

Dei tema revisor orienterar om vil bli protokollført.

Framlegg til vedtak:

Kontrollutvalet tar informasjonen frå revisor til orientering.

Barn i lavinntektsfamilier i Iveland kommune

Rapport til kontrollutvalget i Iveland kommune

Januar 2023

SAMMENDRAG

I henhold til vedtak i kontrollutvalget i Iveland kommune, sak 10/21, har Agder Kommunerevisjon IKS gjennomført forvaltningsrevisjonsprosjektet «Barn i lavinntektsfamilier i Iveland kommune».

Rapportens problemstillinger er blitt besvart ved gjennomgang av nasjonale og lokale dokumenter og statistikker, gjennomgang av NAV saker, intervju med ansatte i kommunens tjenester og intervju med deler av frivilligheten i kommunen.

Revisjonskriterier er en samlebetegnelse på de krav, normer og / eller standarder som forvaltningsrevisjonsobjektet skal vurderes i forhold til. Revisjonskriterier danner grunnlaget for å vurdere om det foreligger mangler eller svakheter på det reviderte området. I dette prosjektet er det i hovedsak folkehelseloven, sosialtjenesteloven, kommuneloven, kommunens egne planer og strategier og nasjonale føringer og veiledere som er lagt til grunn som revisjonskriterier.

I denne forvaltningsrevisjonen har vi tatt utgangspunkt i tre problemstillinger. I **den første problemstillingen** har revisjonen sett på om Iveland kommune har tilstrekkelig oversikt over levekårene til barn og unge. På bakgrunn av dokument og statistikkgjennomgang og intervjuer med ansatte i kommunen finner revisjonen at kommunen har tilstrekkelig oversikt over levekårene til barn og unge i kommunen.

I **den andre problemstillingen** vurderer revisjonen i hvilken grad hensyntas barn og unges behov ved behandling av søknad om økonomisk sosialhjelp. Revisjonen har her sett på 25 vedtak i tidsrommet 2020-2022, både ordinære søknader om økonomisk sosialhjelp og søknader om nødhjelp. Sakene vi har sett på har vært ulike, men søker har i alle sakene hatt barn. Fokuset i gjennomgangen av sakene har vært å se om barn og unges behov er blitt undersøkt spesielt. Oppsummert viser revisjonens gjennomgang at det er mangler ved kartleggingen av barn og unges behov / situasjon og at det i liten grad er dokumentert at det er foretatt konkrete og individuelle vurderinger av barnas behov i den enkelte sak. Dette medfører risiko for feil og at familiens behov ikke blir tilstrekkelig ivaretatt i saksbehandlingen. Vi finner ikke at NAV Midt-Agder har utarbeidet egne rutiner / retningslinjer for saksbehandlingen av økonomisk stønad etter sosialtjenestelovens §§ 18 og 19. Det foreligger ingen konkret modell for hvordan internkontroll skal utføres og dokumenteres. Revisjonen får opplyst at alle vedtak om økonomisk sosialhjelp går gjennom en to-trinns prosess. Denne to-trinns prosessen innebærer at det er to saksbehandlere som ser på alle saker. Det fremgår ikke av saksdokumenter hva som er blitt gjort av de ulike saksbehandlerne, men alle vedtakene har to signaturer. Revisjonen vurderer at det er behov for å styrke fokuset på barn og unges behov i behandlingen av søknad om økonomisk sosialhjelp. Revisjonen vurderer at internkontrollen bør styrkes og dokumenteres.

I **den tredje problemstillingen** vurderer revisjonen i hvilken grad mål og tiltak for å forbygge og bekjempe barnefattigdom har blitt fulgt opp av Iveland kommune. Revisjonen har her sett på kommunens egne planer, hvor mål og tiltak for å forebygge og bekjempe barnefattigdom fremkommer. I tillegg har revisjonene sett på disse i sammenheng med nasjonale føringer og veiledere. Barnefattigdom er en kompleks utfordring. Det gjør at det ofte er behov for at kommunen ser på komplekse løsninger. Revisjonen har derfor også sett på det tverrfaglige samarbeidet i kommunen, jf. Bufdirs

veileder. Vi har gjennom samtale med ansatte og frivillige i kommunene sett på hvilke tiltak som er blitt gjennomført og hvordan tjenestene har samarbeidet tverrfaglig og samarbeidet med frivilligheten. Revisjonen finner at flere tiltak er blitt gjennomført og at det er høyt fokus på barnefattigdom i kommunen. Av tiltakene som er skissert i *Handlingsplan for folkehelse i Iveland kommune år 2020* er tre av fem tiltak blitt iverksatt. Vi har i samtalene stilt spørsmål om en *aktivitetspakke* som er formulert som et tiltak i *Handlingsplan for å forebygge barnefattigdom i Iveland kommune*. Det er ingen som kjenner til denne, men det kommer frem at tjenestene og frivilligheten bidrar til å gi barn og unge en meningsfull fritid gjennom mange ulike aktiviteter. Revisjonen tolker dette som en del av en *aktivitetspakke*. Revisjonen finner videre at det foregår noe formelt tverrfaglig samarbeid. *Sammen Iveland* og *tverrfaglig familieteam* er eksempler på slikt samarbeid. Dette er samarbeid på individnivå. På systemnivå har Iveland kommune iverksatt *Sosial Entreprenørskap* som skal jobbe for å forhindre utenforskap. Revisjonene vurderer disse samarbeidene til å være i tråd med nasjonale føringer. Revisjonen vil også trekke frem at Iveland kommune i november 2022 har tatt initiativ til å opprette et *Frivillighetsråd* for å styrke kontakten mellom kommunen og frivilligheten. Revisjonene vurderer at Iveland kommune nyter godt av å være en liten kommune med korte avstander mellom ansatte og frivillige. Dermed er det mye uformell kontakt mellom tjenestene og frivilligheten. Revisjonen finner ingen plan for hvordan kommunen skal rapportere på oppfølging av kommunale planer.

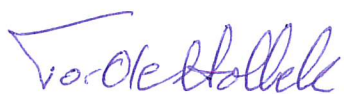
Revisjonen vurderer at Iveland kommune har fulgt opp sine mål og tiltak for å forebygge og bekjempe barnefattigdom i middels til høy grad. Mange av kommunens egne mål og tiltak er blitt fulgt opp, men ikke alle.

Revisjonen vil påpeke at kommunestyret vedtok kommunedelplanen *Kvalifisert for fremtida 2022*, sak 52/22, 20.oktober 2022. Denne planen har flere tiltak for å forebygge og bekjempe barnefattigdom i Iveland kommune. I budsjettet for 2023 har Iveland kommune bevilget midler til flere av tiltakene i kommunedelplanen.

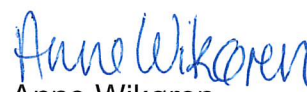
Med dette utgangspunktet anbefaler Agder Kommunerevisjon IKS at;

1. Iveland kommune bør sikre at NAV Midt-Agder utarbeider rutiner for hvordan de innhenter informasjon om barn og unges behov i forbindelse med saksbehandling av søknader om økonomisk sosialhjelp jf. sosialtjenesteloven § 4.
2. Iveland kommune bør kontrollere at NAV Midt-Agder utarbeider rutiner for hvordan internkontroll skal utføres og dokumenteres jf. sosialtjenesteloven § 5 om internkontroll etter reglene i kommuneloven § 25-1.
3. Iveland kommune bør styrke oppfølging av kommuneplaner og rapportering på iverksettelse / måloppnåelse, jf. kommuneloven § 25-1.
4. Iveland kommune bør årlig vurdere om kommunedelplanen *Kvalifisert for fremtida 2022* dekker tematikken barnefattigdom godt nok.
5. Iveland kommune bør evaluere *Frivillighetsrådet* innen utgangen av 2023, for å vurdere samarbeidet mellom kommunen og frivilligheten.

Kristiansand, 18.01.2023

Tor Ole Holbek
Revisjonsdirektør

Anne Wikøren
Forvaltningsrevisor

INNHALDSFORTEGNELSE

SAMMENDRAG	2
INNLEDNING	7
1.1 Bestilling.....	7
1.2 Forhold som er av betydning for prosjektet.....	7
1.3 Om fattigdom og barn i lavinntektsfamilier	8
1.3.1 Hvordan måles barnefattigdom?.....	8
1.3.2 Konsekvenser av barnefattigdom	9
1.3.3 Hvilke barn er utsatt for fattigdom?	11
1.3.4 Fattigdomsbekjempelse på nasjonalt og lokalt nivå	11
1.4 Formål og problemstillinger	12
1.5 Avgrensninger	13
2. METODE.....	14
2.1 Dokumentgjennomgang	14
2.2 Statistikkgjennomgang	14
2.3 Saksgjennomgang.....	14
2.4 Intervjuer	15
3. REVISJONSKRITERIER.....	16
3.1 Lovverk	16
3.1.1 Overordnet; Barnekonvensjonen og Grunnloven	16
3.1.2 Folkehelseloven	16
3.1.3 Sosialtjenesteloven.....	17
3.2 Kommunale planer, strategier mv.....	20
3.2.1 Kommuneplan; Iveland kommune fram mot 2026.....	20
3.2.2 Handlingsplan for folkehelse i Iveland kommune	20
3.2.3 Handlingsplan for å forebygge barnefattigdom i Iveland kommune (2014).....	20
3.2.4 Plan for tverrfaglig samarbeid i Iveland kommune (2022)	21
3.3 Nasjonale føringer og veiledere.....	21
4. BARNEFATTIGDOM I NORGE, AGDER OG IVELAND	23
4.1 Barn i husholdninger uten yrkestilknytning	24
4.2 Barn i husholdninger hvor hovedinntektstaker har lav utdanning.....	24
4.3 Barn med enslige forsørgere.....	24
4.4 Barn i husholdninger som mottar over halvparten av samlet inntekt gjennom offentlige overføringer	25
4.5 Barn med innvandrerbakgrunn.....	25
4.6 Utenforskap	26
5. DATA / UNDERSØKELSE	27
5.1 Oversikt over barn og unges levekår.....	27
5.1.1 Offentlig statistikk og informasjon i kommunale planer	27
5.1.2 Kommunens egne undersøkelser	28

5.1.3 Samtale med ansatte i kommunen	29
5.2 Oppsummering og vurdering.....	29
5.3 Barn og unges behov ved søknad om økonomisk stønad	31
5.3.1 Om NAV Midt-Agder og økonomisk sosialhjelp	31
5.3.2 Gjennomgang av enkeltsaker	32
5.3.3 Kartlegging av barn og unges behov	33
5.4 Vurdering	35
5.4.1 Internkontroll.....	35
5.5 Oppsummering og vurdering.....	36
5.6 Oppfølging av vedtatte planer, mål og tiltak.....	37
5.6.1 Innledning.....	37
5.6.2 Mål og tiltak for å forebygge og bekjempe barnefattigdom i Iveland kommune	37
5.6.3 Organiseringen i Iveland kommune	39
5.7 Data.....	39
5.7.1 Tiltak i barnehage og skole.....	39
5.7.2 Tiltak i helse og velferd	41
5.7.3 Tiltak i kultur og fritid.....	43
5.8 Vurdering	46
5.9 Tverrfaglig samarbeid	47
5.10 Vurdering	49
5.11 Oppsummering og vurdering.....	50
6. KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER	51
6.1 Problemstilling 1: Har Iveland kommune tilstrekkelig oversikt over levekårene til barn og unge?.....	51
6.2 Problemstilling 2: I hvilken grad hensyntas barn og unges behov ved behandling av søknad om økonomisk sosialhjelp?	51
6.3 Problemstilling 3: I hvilken grad har mål og tiltak for å forebygge og bekjempe barnefattigdom blitt fulgt opp av Iveland kommune?	52
7. REVISJONENS ANBEFALINGER OPPSUMMERT	53
8. HØRINGSUTTALELSE	54
9. LITTERATURLISTE	55
10. VEDLEGG	57

INNLEDNING

1.1 Bestilling

Agder Kommunerevisjon IKS har utarbeidet en risiko- og vesentlighetsvurdering for Iveland kommune (valgperioden 2019-2023). I analysen peker revisjonen på ulike områder hvor det kan være aktuelt å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjekter. Plan for forvaltningsrevisjon ble vedtatt av kommunestyret i sak 64/20.

Kontrollutvalget fattet følgende vedtak i sak 10/21:

Kontrollutvalget ber Agder Kommunerevisjon IKS om å gjennomføre forvaltningsrevisjonsprosjektet «Barn i lavinntektsfamilier i Iveland kommune» basert på de problemstillinger som kommer frem av prosjektplanen og innenfor kontrollutvalgets budsjetttramme.

1.2 Forhold som er av betydning for prosjektet

Kontrollutvalget bestilte forvaltningsrevisjonsprosjektet i oktober-21. I forbindelse med behandlingen av kommunens budsjett og økonomiplan for perioden 2022-2025, fremgår det følgende av vedtaket som er særlig relevant for dette forvaltningsrevisjonsprosjektet:

«Kommunestyret ønsker en tydeligere satsing på bekjempelse av barnefattigdom og ber rådmannen utrede flere treffsikre tiltak som bekjemper eller kompenserer en vanskelig situasjon for barn i familier i vedvarende lavinntekt. Ungdomsrådet må involveres i dette arbeidet. Iveland kommune skal tilby gratis eller sterkt subsidierte leielokaler som kan egne seg for barneburdager ol. Arbeidet med utstyrssentralen skal videreutvikles og gjøres mer tilgjengelig for barn og unge. Det skal utredes samarbeid med BUA og søkes tilskudd for finansiering av ordningen, gjerne i samarbeid med Midt-Agder Friluftsråd. Det skal utredes et forsøksprosjekt som skolemåltid i skolene våre i samarbeid med frivilligheten og eventuelt andre aktører. Det må undersøkes om det finnes tilskuddsordninger og om dette kan innføres gratis i Ivelandsskolene i ulike klassetrinn. Saken bør legges fram til behandling innen budsjettbehandling for 2023¹.»

Kommunen har valgt å svare på denne bestillingen gjennom kommunedelplanen *kvalifisert for fremtida 2022*. I handlingsplanen til kommunedelplanen er det skissert en rekke tiltak som skal imøtekomme kommunestyrets vedtak. *Kvalifisert for fremtida 2022* ble endelig vedtatt 20.oktober 2022, sak 52/22.²

---

¹ Iveland kommune, *Møteprotokoll kommunestyret 09.12.21*, hentet fra <http://159.171.48.136/eInnsynIveland/DmbHandling/Details/1635?sourceDatabase=>

² Iveland kommune, *Møteprotokoll kommunestyre 20.10.22*, hentet fra <http://159.171.48.136/eInnsynIveland/Dmb/ShowDmbDocument?mld=192&documentTypeld=MP>

1.3 Om fattigdom og barn i lavinntektsfamilier

I et land som Norge, hvor den generelle levestandarden er høy, er det vanlig å bruke definisjoner av fattigdom som handler om noe mer enn det å mangle helt grunnleggende ting i livet og leve på et eksistensminimum (*absolutt fattigdom*). Ved å ta utgangspunkt i et *relativt fattigdomsbegrep*, handler fattigdom om *ulikheter i samfunnet*:

En person er fattig dersom vedkommende mangler ressurser til å delta i samfunnets aktiviteter og å opprettholde den levestandarden som er vanlig i dette samfunnet.³

Med denne definisjonen som utgangspunkt, kan vi snakke om fattigdom blant barn både som et uttrykk for *ressursknapphet* og som et uttrykk for *manglende muligheter*⁴.

1.3.1 Hvordan måles barnefattigdom?

I Norge har man ikke et offisielt mål på fattigdom eller en fattigdomsgrense. En sentral indikator for å måle barnefattigdom er **andelen barn (0-17 år) i husholdninger med vedvarende lavinntekt**. I EU og i norsk statistikk settes grensen for lavinntekt til 60 % av medianinntekten i samfunnet. Husholdninger som har en inntekt som er lavere enn 60 % av medianinntekten over tre år, regnes som husholdninger med vedvarende lavinntekt⁵.

Barnefattigdommen i Norge har vært økende siden starten av 2000-tallet, og statistikken viser nå at over 1 av 10 barn i Norge bor i husstander med vedvarende lavinntekt. Tabellen viser at Iveland kommune har en høy andel barn i familier med vedvarende lavinntekt, og kommunen har over tid ligget høyere enn både landsgjennomsnittet og snittet i fylket.

Barn (0-17år) i husholdninger med vedvarende lavinntekt								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Ive-land	12,5 %	9,6 %	10,3 %	14,1 %	18,1 %	19,9 %	20,7 %	18,6 %
Agder	9,4 %	10,2 %	10,9 %	11,2 %	12 %	12,9 %	13,5 %	13,5 %
Norge	8,6 %	9,4 %	10 %	10,3 %	10,7 %	11,3 %	11,7 %	11,7 %

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) presiserer at ikke alle barn i lavinntektsfamilier opplever fattigdom. Det å vokse opp i familier med vedvarende økonomiske vansker innebærer imidlertid *økt risiko* for å oppleve negative konsekvenser av fattigdom.

³ Bufdir, *Fattigdom – veiler for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom*, hentet fra https://bufdir.no/fagstotte/produkter/fattigdom_veileder_for_tverrsektorielt_arbeid_for_barn_som_lever_i_fattigdom/

⁴ Bufdir, *Hva er fattigdom*, hentet fra https://www.bufdir.no/Familie/Fattigdom/Veileder/Om_fattigdom1/Hva_er_fattigdom/

⁵ Les mer om dette her https://bufdir.no/Familie/Fattigdom/Ny_Barnefattigdom_i_Norge/ og se vedlegg 1 for lavinntektsgrenser i 2019.

1.3.2 Konsekvenser av barnefattigdom

Å vokse opp i fattigdom påvirker livene til barn og unge. Forskingen viser at det er systematiske forskjeller mellom barn som vokser opp i familier med lav inntekt og andre barn på flere områder. Det kan nevnes følgende⁶;

- **Organiserte aktiviteter:** Barn i familier med lav inntekt deltar i mindre grad i organiserte aktiviteter enn andre barn. De går dermed glipp av en viktig arena der barn og unge kan treffe andre og får mulighet til å utvikle ulike ferdigheter.
- **Utenforskap:** Ensomhet og opplevelse av utenforskap kan være en konsekvens av fattigdom. Bufdir viser at ungdom fra lavere sosiale lag i større grad mangler fortrolige venner enn andre, og de er mer utsatt for mobbing.
- **Skole:** Blant elever som oppgir at de ikke trives så godt på skolen (både som læringsarena og som sosial arena), er andelen med lav sosioøkonomisk status dobbelt så stor sammenlignet med de med høy sosioøkonomisk status.
- **Bomiljø:** Barn i familier med lav inntekt opplever oftere enn andre å måtte flytte bort fra nærmiljøet. Videre fremgår det at de ofte bor dårligere og trangere enn andre, og at de sjeldnere eier bolig selv. Barnefamilier som bor i kommunale utleieboliger har ofte dårlig bostandard, og noen har bomiljøer som oppleves som utrygge for barn.
- **Psykisk helse:** Det er sammenheng mellom dårlig familieøkonomi og psykiske helsetilstander hos barn. Jo høyere inntekt og utdanning hos foreldrene, dess lavere er skåren på symptomer for psykiske plager.
- **Fremtiden:** Det å leve i fattigdom kan ha konsekvenser for situasjonen her og nå, men også for fremtiden. Bufdir viser at barn som vokser opp i husholdninger med lave inntekter, har økt sannsynlighet for selv å få lav inntekt når de blir voksne.

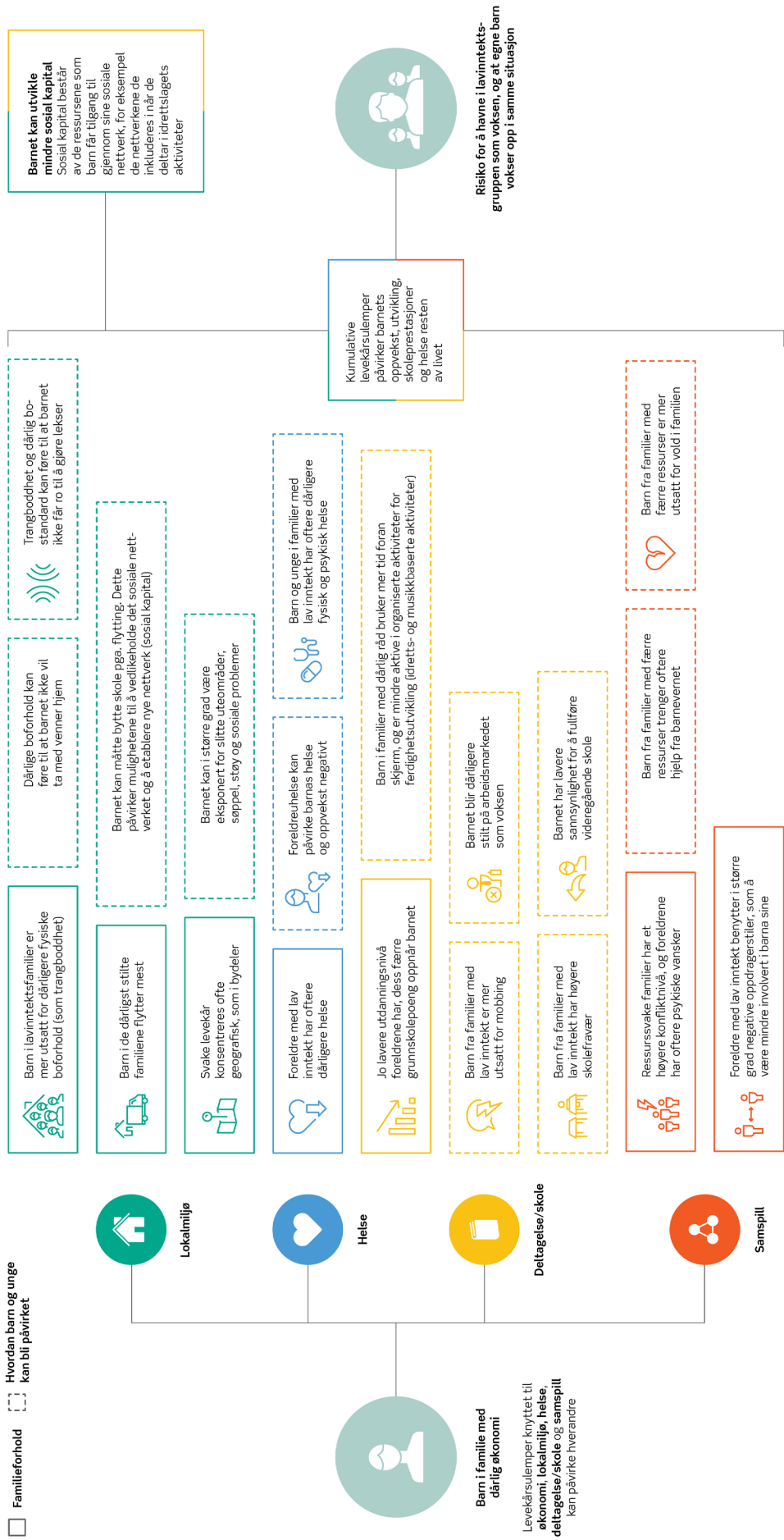
Figuren på neste side illustrerer at barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt er utsatt for mange ulike levekårsulemper:

---

⁶ Bufdir, *Barn i lavinntektsfamilier*, hentet fra https://www.bufdir.no/Familie/Fattigdom/Ny_Barnefattigdom_i_Norge/

Barnefattigdom og marginalisering

Barn i husholdninger med lav inntekt er utsatt for mange ulike levekårsulemp

1.3.3 Hvilke barn er utsatt for fattigdom?

Bufdir peker på at barnefattigdom rammer noen grupper mer enn andre. Husholdninger med barn i risiko for fattigdom faller ofte inn under minst én av følgende grupper;

- **Barn i husholdninger uten yrkestilknytning:** At foreldrene er i arbeid er det som beskytter mest mot lavinntekt i familien. 6 av 10 barn i familier med lavinntekt bor i en husholdning som mangler yrkestilknytning.
- **Barn i husholdninger hvor hovedinntektstaker har lav utdanning:** Lav utdanning har sammenheng med risiko for vedvarende lavinntekt. 6 av 10 barn hvor hovedinntektstaker har lav utdanning (her forstått som ikke gjennomført videregående skole), opplever lavinntekt.
- **Barn med enslige forsørgere:** 4 av 10 barn som vokser opp i lavinntekt har en eneforsørger – i hovedsak kvinnelige eneforsørgere. En betydelig andel enslige forsørgere har lav yrkestilknytning.
- **Barn i husholdninger som mottar over halvparten av samlet inntekt gjennom offentlige overføringer:** Det fremgår videre at barn i familier hvor offentlige overføringer utgjør minst halvparten av husholdningens samlede inntekt før skatt, har økt risiko for å vokse opp med lavinntekt. 6 av 10 barn med lavinntekt bor i slike husholdninger.
- **Barn med innvandrerbakgrunn:** Barnefattigdom rammer særlig barn med innvandrerbakgrunn. Å vokse opp med lavinntekt kan gjøre det vanskeligere for barn med innvandrerbakgrunn å bli integrert i Norge. utfordringer knyttet til språk og kjennskap til formelle og uformelle systemer i det norske samfunnet kan øke når man ikke har tilgang til viktige sosiale arenaer. Kombinasjonen av svak yrkestilknytning hos foreldrene og familier med mange barn, har ført til at mange innvandrerfamilier har hatt en dårligere inntektsutvikling enn befolkningen generelt. Over halvparten av barna i familier med lav inntekt har innvandrerbakgrunn.

1.3.4 Fattigdomsbekjempelse på nasjonalt og lokalt nivå

Fattigdom og levekårsutfordringer er komplekse og sammensatte utfordringer. Forskningen viser at det ikke finnes én type tiltak eller virkemidler som kan løse dette, det kreves en helhetlig tilnærming for å bekjempe fattigdom.

- Den viktigste innsatsen mot fattigdom i barnefamilier skjer på **nasjonalt nivå** gjennom den bredt innrettede fordelingspolitikken⁷. Flere politikkområder er sentrale, eksempelvis arbeidsmarkedspolitikken, skattepolitikken, utdanningspolitikken og den generelle velferdspolitikken.
- Det er imidlertid **kommunene** som møter familiene, og som skal finne løsninger knyttet til arbeid, utdanning og deltagelse. Det pekes på at tjenesteapparatet i kommunene må jobbe sammen for å tilrettelegge for en helhetlig innsats med utgangspunkt i personens/familiens behov, samt at fattigdomsbekjempelsen skjer langs flere spor;
  - styrke inntektssituasjonen til familiene
  - dempe konsekvensene av fattigdom for barn her og nå

---

⁷ Bufdir, *Fattigdom – veiler for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom*, hentet fra https://bufdir.no/fagstotte/produkter/fattigdom_veileder_for_tverrsektorielt_arbeid_for_barn_som_lever_i_fattigdom/

- *langsiktig forebyggende arbeid for å motvirke at fattigdom videreføres når barna blir voksne*⁸

Det fremgår videre at *universelle ordninger*, dvs. ordninger som retter seg mot alle, bør ligge til grunn for all fattigdomsbekjempelse. Samtidig kan det være behov for målrettede/selektive tiltak som støtter opp om de universelle ordningene, for eksempel ved å gjøre en ekstra innsats for å rekruttere en bestemt målgruppe til universelle tiltak.

1.4 Formål og problemstillinger

Forvaltningsrevisjonens overordnede formål vil være å undersøke hvordan Iveland kommune **arbeider for å forebygge og bekjempe barnefattigdom**. Dette er et omfattende tema, og revisjonen undersøker følgende problemstillinger nærmere:

- **Har Iveland kommune tilstrekkelig oversikt over levekårene til barn og unge?**

For å kunne arbeide med å forebygge og bekjempe barnefattigdom og iverksette hensiktsmessige tiltak, er det nødvendig å ha god oversikt over barn og unges levekår. Det fremgår av folkehelseloven og sosialtjenesteloven at kommunene skal ha oversikt over barn og unges levekår, og være særlig oppmerksomme på trekk som kan skape eller opprettholde sosiale problemer, herunder barnefattigdom. I den første problemstillingen vil revisjonen undersøke om kommunen har tilstrekkelig oversikt over barn og unges levekår i Iveland kommune.

- **I hvilken grad hensyntas barn og unges behov ved behandling av søknad om økonomisk sosialhjelp?**

Kommunen er ansvarlig for å yte økonomisk stønad til personer som ikke kan sørge for eget livsopphold, jf. sosialtjenesteloven §§ 18 og 19. Det er presisert i rundskrivet til loven at det særlig skal tas hensyn til barn og unges behov. Barn og unge skal sikres en trygg oppvekst og kunne delta i alminnelige skole- og fritidsaktiviteter, uavhengig av om foreldrene har en vanskelig økonomisk situasjon. Forskningen på barnefattigdom viser blant annet til at barn og unge selv uttaler at det verste med å være fattig er at man ikke kan delta på det andre kan⁹. Revisjonen vil i denne problemstillingen undersøke om NAV ivaretar barn og unges behov ved behandling av søknad om økonomisk sosialhjelp.

- **I hvilken grad har mål og tiltak for å forebygge og bekjempe barnefattigdom blitt fulgt opp av Iveland kommune?**

Å forebygge barnefattigdom og utjevne sosial ulikhet er et sentralt mål for Iveland kommune, det fremgår av flere kommunale styringsdokumenter. I kommuneplanen står det for eksempel at kommunen skal «*arbeide aktivt med å forebygge barnefattigdom*». Det

---

⁸ Bufdir, *Fattigdom – Veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom*, hentet fra https://www.bufdir.no/fags-totte/produkter/fattigdom_veileder_for_tverrsektorielt_arbeid_for_barn_som_lever_i_fattigdom/

⁹ Bufdir, *Barn i lavinntektsfamilier*, hentet fra https://www.bufdir.no/Familie/Fattigdom/Ny_Barnefattigdom_i_Norge/

er utarbeidet ulike tiltak / strategier¹⁰ for hvordan kommunen skal nå sine mål. I rapportens tredje problemstilling vil vi se nærmere på hvordan Iveland kommune har jobbet for å følge opp egne målsettinger i barnefattighedsarbeidet.

1.5 Avgrensninger

Barnefattigdom er et komplekst og sammensatt tema. I denne rapporten har vi valgt å rette fokus mot hvordan kommunen som helhet arbeider for å forebygge og bekjempe barnefattigdom. Vi har i dette prosjektet hatt fokus på barna, og hvordan man arbeider for å forhindre at barn og unge opplever uheldige konsekvenser av å vokse opp i fattigdom samt hvordan kommunen jobber forebyggende for å motvirke at fattigdom videreføres når barna blir voksne.

Selv om vi i denne rapporten har lagt et barn-perspektiv til grunn, er det samtidig viktig å huske at det er de voksne som er fattige. Et helt sentralt virkemiddel er derfor å styrke inntektssituasjonen til de voksne. Vi har i denne rapporten ikke sett nærmere på hvordan kommunen arbeider for å få flere voksne ut i aktivitet og arbeid. Det vil være et for omfattende tema å se nærmere på i denne rapporten, men det kan være aktuelt å se nærmere på det i en egen forvaltningsrevisjon.

---

¹⁰ Les mer om disse i kapittel 2.1.

2. METODE

I det følgende gjennomgår vi metoden som vi har benyttet for å besvare problemstillingene. Revisjonen har i all hovedsak benyttet seg av kvalitative metoder for datainn-samling. Problemstillingene er blitt besvart gjennom dokumentanalyse, statistikkgjennomgang, saksgjennomgang og gjennom intervjuer med kommunens ansatte.

2.1 Dokumentgjennomgang

I arbeidet med rapporten har vi gjennomgått ulike dokumenter:

- Aktuelt lovverk
- Nasjonale føringer, veiledere og strategier på barnefattigdomsfeltet
- Vi har satt oss inn i relevant forskning og gjennomgått tidligere undersøkelser/studier som er utarbeidet.
- Videre har kommunens egne planer, målsettinger, strategier, handlingsprogram mv. vært svært sentrale.

2.2 Statistikkgjennomgang

Revisjonen har hentet inn relevant statistikk. Dette er statistikk som er utarbeidet av SSB (Statistisk Sentralbyrå), BUFDIR (Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet) og andre offentlige aktører.

2.3 Saksgjennomgang

For å besvare forvaltningsrevisjonsprosjektets andre problemstilling vedrørende behandling av søknad om økonomisk sosialhjelp, har vi gjennomgått et utvalg saker. I alle sakene som er gjennomgått har søker hatt barn. Hensikten med gjennomgangen har ikke vært å overprøve NAVs vedtak i de konkrete enkeltsakene, men å undersøke hvorvidt barn og unges behov har blitt ivaretatt ved tildelingen av økonomisk sosialhjelp.

Revisjonen har gjennomgått til sammen 25 vedtak om økonomisk sosialhjelp fra perioden 2020-2022. Dette er saker hvor det både ble gitt økonomisk stønad og saker hvor det ble gitt avslag, og vi har sett på ordinære søknader og søknader om nødhjelp. Sakene vi har gjennomgått har vært ulike; i noen saker har det vært mye historikk og flere søknader, mens i andre saker har det kun vært den ene saken. I gjennomgangen har vi sett nærmere på søknad med vedlegg, journalnotater, postjournal og vedtak i saken. Vi har ikke sett nærmere på hvilken oppfølging som evt. er gitt av NAV i etterkant av vedtaket.

Det er viktig å huske at vi ved gjennomgangen av enkeltsakene ikke har sett nærmere på alle forhold ved behandlingen av saken. I gjennomgangen har vi hatt fokus på om kommunen sikrer forsvarlig kartlegging og at det gjøres individuelle vurderinger for å innvilge eller avslå økonomisk stønad. Det er barn og unges behov som har blitt undersøkt spesielt.

2.4 Intervjuer

Revisjonen avholdt oppstartsmøte med rådmannen i november 2021.

I revisjonens undersøkelser har vi intervjuet forskjellige tjenester og personer i Iveland kommune. Noen av intervjuene er gjennomført individuelt og andre i grupper. I intervjuene har alle problemstillingene i prosjektet vært tema. De ansatte som revisjonen har valgt ut til intervju er ansatte som har kontakt med barn og unge og gjerne deres familier gjennom sine stillinger. Revisjonen har vurdert at dette er ansatte som har kjennskap til tema barnefattigdom.

- Assisterende enhetsleder for barnehagene
- Enhetsleder skole og sosiallærer
- Rådgiver oppvekst
- Kulturleder
- Fagansvarlig helseavdelingen/helsesykepleier
- Flyktningskonsulent
- Psykisk helse
- NAV Midt-Agder
- Folkehelsekoordinator

Frivilligheten blir trukket frem som viktige i lokale planer og strategier, i nasjonale føringer og veiledere. De er med på å sikre barn og unge en god fritid uavhengig av økonomisk bakgrunn. Revisjonen har dermed funnet det relevant å gjennomføre intervjuer med aktører som ligger utenfor kommunen. Aktørene som revisjonen har valgt ut til intervju jobber alle med barn og unges fritid.

- Iveland idrettslag
- Iveland ungdomslag
- Iveland bedehus
- Iveland frivilligsentral

3. REVISJONSKRITERIER

Revisjonskriterier er en samlebetegnelse på de krav, normer eller standarder som er relevante for det aktuelle forvaltningsrevisjonsprosjektet. Revisjonskriteriene danner grunnlaget for å vurdere om det foreligger avvik eller svakheter på området¹¹. I dette kapitlet presenterer vi kriteriene som er aktuelle for forvaltningsrevisjonsprosjektet:

3.1 Lovverk

3.1.1 Overordnet; Barnekonvensjonen og Grunnloven

Barns rettigheter fremkommer av barnekonvensjonen, som er en del av norsk lov. Her fremgår det blant annet at barn har rett til god nok levestandard og til økonomisk hjelp hvis de trenger det. Videre har barns rettigheter fått en egen bestemmelse i Grunnloven, § 104. Her beskrives barns rett til å bli hørt og at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle saker som angår barn. I tillegg påpekes barns rett til økonomisk, sosial og helsemessig trygghet.

3.1.2 Folkehelseloven

Det fremgår av folkehelseloven § 4 at

Kommunen skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse, bidra til utjevning av sosiale helseforskjeller og bidra til å beskytte befolkningen mot faktorer som kan ha negativ innvirkning på helsen.

Oversikt over levekår

Folkehelsearbeid handler blant annet om å skape gode oppvekstvilkår for barn og unge. Det fremgår av folkehelseloven § 5 at kommunen skal ha en oversikt over helsetilstanden i befolkningen og positive og negative faktorer som kan virke inn på denne. Oversikten skal være skriftlig, og kommunen skal være særlig oppmerksom på trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale- eller helsemessige problemer eller sosiale helseforskjeller.

I forskrift om oversikt over folkehelsen er det gitt nærmere bestemmelser om hva oversikten skal inneholde. I § 3 er det presisert at oversikten skal inneholde opplysninger om *oppvekst- og levekårsforhold*. Det fremgår av merknader til forskriften at med oppvekst og levekårsforhold menes for eksempel økonomiske vilkår, bo- og arbeidsforhold og utdanningsforhold. Økonomiske forhold kan omfatte andel med høy- og lavinntekt og inntektsforskjeller. Med arbeid menes blant annet tilknytning til arbeidslivet, sykefravær og uføretrygdede. Utdanningsforhold innebærer blant annet andel med høyere utdanning og frafall fra videregående opplæring.

---

¹¹ NKRF, *Veileder i forvaltningsrevisjon*, s.49. Hentet fra http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_i_forvaltningsrevisjon_NKRF_2016_04_25.pdf

Det fremgår videre av folkehelseloven § 7 at kommunen skal iverksette nødvendige tiltak for å møte kommunens folkehelseutfordringer. Dette er blant annet knyttet til oppvekst og levekårsforhold.

3.1.3 Sosialtjenesteloven

Kommunene har ansvar for å fremme sosial og økonomisk trygghet, bedre levekårene til vanskeligstilte, bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud, bidra til likeverd og likestilling samt forebygge sosiale problemer, jf. sosialtjenesteloven § 1.

Oversikt over levekår

Det fremgår av sosialtjenesteloven § 12 at:

Kommunen skal gjøre seg kjent med innbyggernes levekår, vie spesiell oppmerksomhet til trekk ved utviklingen som kan skape eller opprettholde sosiale problemer, og søke å finne tiltak som kan forebygge slike problemer.

Kommunen har etter bestemmelsen et ansvar for å skaffe nødvendig kunnskap om samfunnsmessige og sosiale forhold i lokalsamfunnet. Denne kunnskapen skal danne grunnlag for det forebyggende arbeidet og hvordan kommunen prioriterer oppgaver og utarbeider planer. Videre fremgår det at det skal rettes spesiell oppmerksomhet mot forhold som er av betydning for de som er sosialt vanskeligstilte, personer utenfor arbeidslivet og oppvekstvilkårene til barn og unge¹².

Revisjonen vil i denne rapporten undersøke om Iveland kommune har tilstrekkelig oversikt over levekårene til barn og unge i kommunen.

Økonomisk stønad

Kommunen har ansvar for å yte økonomisk stønad til innbyggere som ikke kan sørge for eget livsopphold, jf. sosialtjenesteloven § 18. Den som ikke har tilstrekkelig med penger til å dekke levekostnader gjennom arbeid, egne midler eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad. Det fremgår videre av sosialtjenesteloven § 19 at kommunen i særlige tilfeller kan yte økonomisk hjelp til personer som trenger det for å kunne overvinne eller tilpasse seg en vanskelig livssituasjon, selv om vilkårene i § 18 ikke er til stede.

Forsvarlig livsopphold

Økonomisk stønad skal sikre den enkelte tjenestemottaker et *forsvarlig livsopphold*. Det fremgår av rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV, at hjelp til forsvarlig livsopphold skal gis etter en individuell behovsprøving. NAV-kontoret må foreta en vurdering av den enkelte søkers situasjon, der det tas hensyn til inntekter og inntektsmuligheter, nødvendige utgifter til livsopphold og personlige forhold. Hva som er et forsvarlig livsopphold, vil kunne variere ut ifra for eksempel familiesituasjon, husstandens størrelse, bosted, bosituasjon, alder og helse¹³.

---

¹² Rundskriv til Lov om sosiale tjenester i NAV, hentet fra <https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00#ref/lov/2009-12-18-131/%C2%A712>

¹³ Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV, hentet fra https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00#KAPITTEL_5-2

I rundskrivet til loven beskrives det videre hvilke utgifter som er eller kan være nødvendige for sikre et forsvarlig livsopphold. Kjerneområde i livsoppholdsbegrepet omfatter grunnleggende behov som mat, klær, bolig og oppvarming, men det tas også hensyn til andre sider ved dagliglivet som fritid og sosiale behov.

Særlig om barnefamilier

Dersom søker har barn, skal det tas særlig hensyn til deres behov i alle vurderinger som foretas. Barn og unge skal sikres en trygg oppvekst og kunne delta i alminnelig skole- og fritidsaktivitet, uavhengig av om foreldrene har økonomiske utfordringer. Dette innebærer at utgifter til barn og unge kan være en del av livsoppholdet, selv om tilsvarende utgifter for voksne ikke ville vært det.

Videre fremgår det at dersom søker ikke bor sammen med egne barn, skal utgifter til samvær inngå i livsoppholdet¹⁴.

Behandling av søknad om stønad

Avgjørelser om økonomisk stønad er et enkeltvedtak, jf. sosialtjenesteloven § 41, og NAV-kontoret må følge forvaltningslovens bestemmelser om saksbehandling. Det fremgår blant annet av forvaltningsloven § 17 at forvaltningsorganet skal påse at saken er så godt opplyst som mulig før det treffes vedtak i saken. Hvilke opplysninger som er nødvendige, vil avhenge av søkers situasjon og hva det søkes om. Hvis søker har barn, kan det være nødvendig å innhente nærmere opplysninger som har betydning for vurderingen av livsoppholdsbehovet. Dette kan for eksempel gjelde barnets behov i tilknytning til sosialt samvær eller fritidsaktiviteter¹⁵. I de tilfeller der søker befinner seg i en nødssituasjon, må vurderingen av hvilke opplysninger som er nødvendige tilpasses situasjonen. Opplysningene i saken skal være skriftlig, enten dette er i form av innhentede dokumenter eller nedtegnelser i søknad eller øvrige saksdokumenter.

Hovedprinsippet for behandling av søknad om økonomisk stønad er at det skal foretas *konkrete og individuelle vurderinger* av hjelpebehov, stønadsbeløp og stønadsform. Det fremgår av rundskrivet at NAV-kontoret både har rett og plikt til å foreta skjønnsmessige vurderinger i hver enkelt sak.

Stønadsnivå

Økonomisk stønad er en skjønnsmessig ytelse. NAV kontoret har både rett og plikt til å utøve skjønn ved utmåling av stønad. Dette innebærer ifølge rundskrivet at det skal foretas en konkret og individuell vurdering av hvilke utgifter som er nødvendige for å sikre tjenestemottaker et forsvarlig livsopphold.

Statlige retningslinjer og kommunalt fastsatte normer for økonomisk stønad skal bidra til å redusere forskjeller i stønadsnivået mellom kommuner og innad i den enkelte kommune. Slike retningslinjer og normer er kun veiledende, og kan ikke erstatte den individuelle vurderingen¹⁶. Økonomisk stønad skal ytes og utmåles på bakgrunn av en konkret vurdering og den enkeltes helhetlige situasjon og faktiske behov.

---

¹⁴ Rundskriv til Lov om sosiale tjenester i NAV, hentet fra https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00#KAPITTEL_5-2

¹⁵ Rundskriv til Lov om sosiale tjenester i NAV, hentet fra <https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00#ref/lov/2009-12-18-131%C2%A743>

¹⁶ Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV, hentet fra <https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00#ref/lov/2009-12-18-131%C2%A718>

Forsvarlige tjenester

Det fremgår av sosialtjenesteloven § 4 at tjenester som ytes etter denne loven skal være forsvarlige. Forsvarlighetskravet er en rettslig standard, og hva som regnes som forsvarlig kan endre seg over tid. Hva som er forsvarlige tjenester må vurderes med utgangspunkt i anerkjent faglig praksis, fagkunnskap fra utdannings- og forskningsinstitusjoner, faglige retningslinjer samt generelle samfunnsetiske normer.

I rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV, er det under § 4 *krav til forsvarlighet* presisert at «Hvis tjenestemottaker har barn, skal barnas behov vurderes og ivaretas særskilt»¹⁷

Internkontroll

Ifølge sosialtjenesteloven § 5 skal kommunen ha en internkontroll etter reglene i kommuneloven § 25-1. Det følger av kommuneloven § 25-1 at:

Kommuner og fylkeskommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges. Kommunedirektøren i kommunen og fylkeskommunen er ansvarlig for internkontrollen.

Dette innebærer blant annet at kommunen skal ha nødvendige rutiner og prosedyrer samt avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik.

Revisjonen vil i denne rapporten undersøke hvorvidt barn og unges behov blir tilstrekkelig ivaretatt i behandlingen av søknader om økonomisk stønad.

---

¹⁷ Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV, hentet fra https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00#KAPITTEL_3-2

3.2 Kommunale planer, strategier mv.

Å forebygge barnefattigdom og utjevne sosial ulikhet er et sentralt mål for Iveland kommune, dette fremgår av flere kommunale styringsdokumenter.

3.2.1 Kommuneplan; Iveland kommune fram mot 2026

I kommuneplanens samfunnsdel fremgår det at Ivelands overordnede visjon er «Et godt sted å bo». Samfunnsdelen er delt inn i 7 forskjellige tema, der flere av temaene kan knyttes opp mot problematikken vi undersøker i dette prosjektet. Tema nr. 2; *Det gode livet – Et helsefremmede og inkluderende samfunn for alle*, er da relevant. Her er det formulert følgende mål:

Barn og unge i Iveland opplever å ha gode oppvekstsvilkår.

Det er beskrevet flere ulike strategier for hvordan kommunen skal oppnå dette målet, blant annet;

- *Sørge for tilrettelegging og igangsette tiltak med sikte på å utjevne sosial ulikhet innen helse og velferd*
- *Aktivt arbeid med å forebygge barnefattigdom*¹⁸

Revisjonen vil påpeke at kommunen nå arbeider med å lage en ny samfunnsdel. Etter planen skal denne vedtas våren 2024.

3.2.2 Handlingsplan for folkehelse i Iveland kommune

På bakgrunn av oversiktsdokumentet for folkehelsen i Iveland 2019, er det utarbeidet en handlingsplan for folkehelsearbeidet. I handlingsplan for folkehelse er det valgt ut 5 satsingsområder / utfordringsområder som det skal settes fokus på i perioden 2020-2023. Utfordring nummer 4, *sosial ulikhet*, er særlig relevant for forvaltningsrevisjonsprosjektet. Under dette punktet er det blant annet satt følgende mål:

1. *Øke utdanningsnivå og andel som fullfører utdanning*
2. *Redusere andel uføretrygdede*
3. *Utjevne sosiale ulikheter hos lavinntektsfamilier*¹⁹

Det er skissert ulike tiltak for hvordan kommunen skal nå disse målene og hvem som har hovedansvar for tiltakene.

3.2.3 Handlingsplan for å forebygge barnefattigdom i Iveland kommune (2014)²⁰

Iveland kommune utarbeidet i 2014 en handlingsplan for å forebygge barnefattigdom. Gjennom handlingsplanen ville kommunen på sikt forsøke å redusere andelen fattige

---

¹⁸ Iveland kommune, *Kommuneplanens del A; Samfunnsdelen*, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/planer-og-styrings-verktoey.294787.no.html>

¹⁹ Iveland kommune, *Handlingsplan for folkehelse i Iveland kommune år 2020*, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/get-file.php/4704607.2242.tutpwzziljpb7/Handlingsplan+folkehelse+2020.pdf>

²⁰ Iveland kommune, *Handlingsplan for å forebygge barnefattigdom i Iveland kommune*. (planen er ikke tilgjengelig på kommunens nettside, se vedlegg 2 i denne rapporten)

innbyggere, samtidig som man ønsket å legge til rette for at barn skulle få gode opplevelser og meningsfull fritid - på tross av familiens økonomiske situasjon. I handlingsplanen er det utarbeidet flere aktivitetsmål for hvordan kommunen skal arbeide med de overordnede målene.

Revisjonen vil i dette forvaltningsrevisjonsprosjektet undersøke hvordan Iveland kommune jobber for å følge opp vedtatte mål og strategier på barnefattigdomsområdet.

3.2.4 Plan for tverrfaglig samarbeid i Iveland kommune (2022)²¹

På bakgrunn av den nye barnevernsreformen som tredde i kraft januar 2022 så har Iveland kommune utviklet en plan for tverrfaglig samarbeid. *Plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats for barn, unge og familier i Iveland kommune 2022-2026* ble vedtatt av kommunestyret 10. februar 2022.

Hovedformålet med planen er å sikre at flere utsatte barn og familier får den hjelpen de trenger på et tidligere tidspunkt. I planen så fordeles ansvaret mellom enhetene, hvor hver enhet har ansvar for sin del av samarbeidet. Det er satt inn en styringsgruppe som har ansvar, på vegne av rådmannen, for det overordnede helhetsbilde.

Plan for tverrfaglig samarbeid kan ses i sammenheng med Bufdis veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom, se rapportens kapittel 3.3.

Revisjonen vil i dette forvaltningsrevisjonsprosjektet undersøke hvordan Iveland kommune jobber tverrfaglig for å nå vedtatte mål og strategier på barnefattigdomsområdet.

3.3 Nasjonale føringer og veiledere

Det er generelt sett bred politisk enighet om at det er viktig å jobbe aktivt for å redusere sosial ulikhet. I tillegg til kommunens mål og strategier, vil det også være relevant å se nærmere på nasjonale strategier og veiledere for arbeidet med å redusere og forebygge barnefattigdom.

Like muligheter i oppveksten:

I 2020 ble strategien «like muligheter i oppveksten» lansert. Denne strategien er en videreføring av strategien «Barn som lever i fattigdom (2015-2017)». Av forordet fremgår det at:

Alle barn og unge i Norge skal ha de samme mulighetene og den samme friheten til å skape sin egen fremtid. De skal få god omsorg, bo trygt, kunne delta i sosiale fellesskap, etablere sosiale vennskap i oppveksten og føle seg verdifulle.²²

---

²¹ Iveland kommune, Saksfremlegg *plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats 2022 – 2026*, hentet fra <http://159.171.48.136/einnsyniveland/DmbHandling/ShowDmbHandlingDocument?dmbId=1711&caseType=CasesFremlegg&registryEntryId=33243>

²² Regjeringen, *Like muligheter i oppveksten, regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020-2023)*. Hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/bb45eed3479549719fb14c78eba35bd4/strategi-mot-barnefattigdom_web.pdf

Bufdir - Veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom²³

Bufdir har utarbeidet en veileder for hvordan man kan arbeide for å bekjempe barnefattigdom i kommunene. Det presiseres at det ikke finnes én type tiltak eller et virkemiddel som kan løse problemene med fattigdom. Fattigdom og levekårsutfordringer er sammensatte og komplekse, og det er nødvendig å ha en *helhetlig tilnærming* til problematikken.

Videre fremgår det at for å lykkes med tiltak rettet mot barn i økonomisk utsatte familier, bør tiltakene omfatte:

- *Relevante tilbud og ta utgangspunkt i kjente arenaer*
- *Samarbeid og nettverk mellom kommunale tjenester og frivilligheten*
- *Åpent, tilgjengelig og attraktivt*
- *Tilgang til utstyr*
- *Mobilisering av foreldre*
- *Ikke-stigmatiserende tiltak*

I veilederen blir det videre gitt en rekke eksempler og praktiske forslag til hvordan kommunene kan arbeide for å forbygge og bekjempe barnefattigdom. Dette vil være viktig i arbeidet med dette prosjektet.

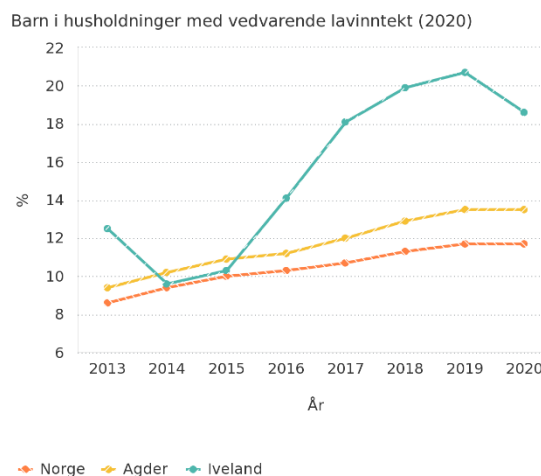
---

²³ Bufdir, *Fattigdom – veiler for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom*, hentet fra https://bufdir.no/fagstotte/produkter/fattigdom_veileder_for_tverrsektorielt_arbeid_for_barn_som_lever_i_fattigdom/

4. BARNEFATTIGDOM I NORGE, AGDER OG IVELAND

I dette kapitlet presenterer vi noen overordnede tall for å vise utbredelsen av barnefattigdom på landsbasis, fylkesnivå og i Iveland kommune. Statistikken er hentet fra Bufdir/SSB²⁴.

Barnefattigdom har vært økende på landsbasis siden begynnelsen av 2000-tallet. Tabellen under viser andelen barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt de senere årene. Den viser at Iveland kommune har en høy andel barn i familier med vedvarende lavinntekt, og kommunen har over tid ligget høyere enn både landsgjennomsnittet og snittet i fylket.

Barn (0-17år) i husholdninger med vedvarende lavinntekt								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Iveland	12,5 %	9,6 %	10,3 %	14,1 %	18,1 %	19,9 %	20,7 %	18,6 %
Agder	9,4 %	10,2 %	10,9 %	11,2 %	12 %	12,9 %	13,5 %	13,5 %
Norge	8,6 %	9,4 %	10 %	10,3 %	10,7 %	11,3 %	11,7 %	11,7 %

Tallene over tar utgangspunkt i inntekten i kommunen sett i forhold til inntektene på landsbasis. En slik tilnærming innebærer at man forutsetter at like husholdninger med samme inntekt opplever den økonomiske situasjonen likt uavhengig av hvor de bor i landet. Dette stemmer ikke alltid, for eksempel kan det være høyere bokostnader i de store byene sammenlignet med mindre kommuner. Videre kan det å være fattig i en kommune der inntektene generelt sett er høye, oppleves som mer ekskluderende enn hvis man bor i en kommune med mer moderate inntekter. Det er derfor mulig å ta hensyn til lokale forhold ved at man regner lavinntekt ut ifra medianinntekten i den valgte kommunen og fylket. Dersom man justerer for dette, ser situasjonen slik ut:

Barn (0-17år) i husholdninger med vedvarende lavinntekt justert etter lokale lavinntektsgrenser								
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Iveland	8,9 %	7,0 %	6,1 %	7,4 %	11,6 %	10,8 %	11,9 %	11,7 %
Agder	8,1 %	8,8 %	9,3 %	9,5 %	10,1 %	10,8 %	11,5 %	11,5 %
Norge	8,9 %	9,7 %	10,3 %	10,7 %	11,1 %	11,6 %	11,9 %	11,9 %

Ved å bruke lokal medianinntekt, ser vi at Iveland kommune ikke skiller seg like mye fra landsgjennomsnittet som ved forrige tabell. Bufdir skriver på sine sider at noe av fordelene ved en slik tilnærming er at man tar hensyn til lokale forhold, mens ulempen er at man kan undervurdere betydningen av at en kommune generelt har mange fattige barn og at dette kan være et problem i seg selv. Selv om man har justert for lokale

²⁴ Bufdir, *Barnefattigdom*, hentet fra https://bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnefattigdom/#/

lavinntektsgrenser, er det likevel over 1 av 10 barn som lever i vedvarende lavinntekt i kommunen.

Som beskrevet innledningsvis i rapporten, er det noen grupper som rammes mer av barnefattigdom enn andre. Revisjonen gir her en oversikt over noen av disse.

4.1 Barn i husholdninger uten yrkestilknytning

At foreldrene er i arbeid er det som beskytter best mot lavinntekt. Barnefamilier med lav eller ingen yrkestilknytning har høyest risiko for lavinntekt. Tabellen viser at for 2020 er det en høyere andel husholdninger med vedvarende lavinntekt uten yrkestilknytning i Iveland kommune enn i fylket og landet for øvrig.

Husholdninger med vedvarende lavinntekt uten yrkestilknyttede personer			
	2018	2019	2020
Iveland	47,4 %	52,5 %	66,7 %
Agder	53 %	53,5 %	52,7 %
Norge	48,6 %	48,3 %	48,2 %

4.2 Barn i husholdninger hvor hovedinntektstaker har lav utdanning

Lav utdanning har sammenheng med risiko for vedvarende lavinntekt. Personer med lav utdanning har opplevd økende sosiale forskjeller siden 2000-tallet. Personer med lavt utdanningsnivå har lavere yrkesdeltagelse enn personer med høyere utdanning. Lav utdanning regnes i denne sammenheng som ikke fullført mer enn grunnskolen, eller har uoppgitt utdanning.

Barn (0-17år) i husholdninger med vedvarende lavinntekt der hovedforsørger har lav utdanning			
	2018	2019	2020
Iveland	49,1 %	59 %	66,7 %
Agder	50,8%	50,4 %	49,8 %
Norge	55 %	52,8 %	52,9 %

4.3 Barn med enslige forsørgere

Barn i familier med enslige forsørgere har større risiko for å vokse opp med lavinntekt.

Barn (0-17år) i husholdninger med vedvarende lavinntekt med enslig forsørger			
	2018	2019	2020
Iveland	26,3 %	18 %	32,8 %
Agder	36,9 %	37,1 %	36,4 %
Norge	36,2 %	36,3 %	36,1 %

4.4 Barn i husholdninger som mottar over halvparten av samlet inntekt gjennom offentlige overføringer

Barn som bor i familier hvor offentlige overføringer (stønad) utgjør minst halvparten av husholdningens samlede inntekt før skatt, har økt risiko for å vokse opp i lavinntekt. Dersom over halvparten av husholdningens samlede inntekt kommer fra offentlig overføringer, anses familien å være avhengig av offentlige stønader.

Barn (0-17år) i husholdninger med vedvarende lavinntekt som mottar mer enn halvparten av samlet inntekt gjennom offentlige overføringer			
	2018	2019	2020
Iveland	47,4 %	45,9 %	72,7 %
Agder	57,2 %	57,2 %	59 %
Norge	51 %	51,2 %	55,1 %

Iveland kommune har over tid hatt en høyere andel uføre enn fylket og landet for øvrig. Statistikk fra nav.no viser at 21,3 % av befolkningen (18-67 år) var ufør pr. mars 22. For Agder var andelen 14,3 %, mens landsgjennomsnittet var 10,5 %.

4.5 Barn med innvandrerbakgrunn

Barnefattigdom rammer særlig barn med innvandrerbakgrunn. Å vokse opp med lav inntekt kan gjøre det enda vanskeligere for barn med innvandrerbakgrunn å bli integrert. Utfordringer knyttet til språk og kjennskap til formelle og uformelle systemer i samfunnet kan øke når man ikke har tilgang til viktige sosiale arenaer. På landsbasis utgjør barn med innvandrerbakgrunnen økende andel av barn i lavinntektsfamilier.

Barn (0-17år) i husholdninger med vedvarende lavinntekt, fra Afrika, Asia, Latin Amerika, Europa utenom EU/EFTA og Oseania utenom Australia og New Zealand

	2018	2019	2020
Iveland	100 %	100 %	87,9 %
Agder	51 %	53,7 %	52,5 %
Norge	43,6 %	44,4 %	43,5 %

Barn (0-17år) i husholdninger med vedvarende lavinntekt, fra EU, EFTA, USA, Canada, Australia, og New Zealand

	2018	2019	2020
Iveland	-	-	-
Agder	19,9 %	19,4 %	19 %
Norge	16,3 %	15,6 %	14,8 %

4.6 Utenforskap

NAV Midt-Agder har i årsrapporten for 2021 forsøkt å beregne det samlede utenforskapet – dvs. oversikt over hvor mange som står utenfor arbeidslivet. Det finnes ingen egen definisjon for dette, men de har forsøkt å gi en sammenstilling basert på et utvalg i aldersgruppen 18-67 år.

Grupper som er tatt med i utvalget:

- Mottakere av uføretrygd
- Mottakere av arbeidsavklaringspenger
- Antall helt ledige

Kommune	Befolkning (18-66)	Antall uføretrygd	Antall nedsatt arbeidsevne	Antall helt ledige	Antall utenfor	Andel utenfor
Vennesla	9729	1598	793	142	2533	26 %
Åseral	621	67	34	6	107	17 %
Iveland	840	174	73	12	259	31 %
Bygland	716	127	40	9	176	25 %
Valle	742	95	42	4	141	19 %
Bykle	675	33	27	9	69	10 %
Agder	192 995	27 363	13 585	3717	44 665	23 %

Dette er en oversikt over tall pr. november 21, og er en indikasjon på hvor mange som er permanent utenfor arbeidslivet (antall med uføretrygd) og hvor mange som er under oppfølging fra NAV med tanke på å få avklart arbeidsevne eller komme i inntektsgivende arbeid. Denne tabellen fanger imidlertid ikke opp hvor mange som står utenfor arbeidslivet som ikke er i kontakt med NAV (som for eksempel blir forsørget av foreldre eller andre).

Tabellen viser at Iveland kommune har høyest andel som står utenfor, 31 %.

5. DATA / UNDERSØKELSE

I dette kapitlet ser vi nærmere på rapportens tre problemstillinger. Problemstillingene har blitt besvart ved gjennomgang av dokumenter, statistikk, NAV saker og intervjuer med personer som arbeider innenfor tjenester som er sentrale for å kunne forebygge og bekjempe barnefattigdom i kommunen. Revisjonen har i tillegg snakket med deler av frivilligheten i kommunen som er viktige aktører i dette arbeidet.

5.1 Oversikt over barn og unges levekår

Det fremgår både av folkehelseloven og sosialtjenesteloven at kommunen skal ha oversikt over barn og unges levekår, og være særlig oppmerksomme på trekk som kan skape eller opprettholde sosiale problemer. I den første problemstilling ser vi nærmere på følgende:

Har Iveland kommune tilstrekkelig oversikt over levekårene til barn og unge?

I Bufdir sin veileder for hvordan kommunene kan jobbe mot fattigdom blant barn, fremgår det at det kan være hensiktsmessig å kartlegge status i egen kommune. For å danne seg et bilde av situasjonen for barn og unge som vokser opp i familier med levekårsutfordringer, kan det brukes flere metoder; det kan innhentes statistisk tallmateriale, det kan gjennomføres undersøkelser blant kommunens ansatte og det kan legges til rette for innspill fra barn, unge og deres foreldre²⁵.

I denne delen av rapporten har revisjonen undersøkt hva slags informasjon Iveland kommune har over levekårene til barn og unge som er bosatt i kommunen. Vi har sett nærmere på hvilken skriftlig informasjon kommunen har i eget planverk og eventuelt i interne dokumenter, og vi har snakket med ansatte som jobber innenfor ulike tjenester i kommunen.

5.1.1 Offentlig statistikk og informasjon i kommunale planer

Informasjon om levekårssituasjonen i kommunen fremkommer i flere av kommunens styringsdokumenter. Revisjonen har sett nærmere på planprogram for kommuneplanens samfunnsdel 2022-2034²⁶, høringsutkast for kommunedelplan «Kvalifisert for fremtida 2022»²⁷, kommunal planstrategi for Iveland kommune 2020-2023 og kommunens folkehelseoversikt fra 2019 med tilhørende handlingsprogram for 2020-2023. Kommunen har også andre relevante planer og dokumenter, men flere av disse er av eldre dato og det statistiske tallmaterialet som finnes her er gammelt.

I de gjennomgåtte planene presenteres det statistikk om ulike forhold som knytter seg opp mot barn og unges oppvekst- og levekårsforhold. Denne informasjonen er i all

---

²⁵ Bufdir, *Fattigdom – Veileder for tverrsektorielt arbeid for bar som lever i fattigdom*, hentet fra https://ny.bufdir.no/fagstotte/produkter/fattigdom_veileder_for_tverrsektorielt_arbeid_for_barn_som_lever_i_fattigdom/?_gl=1*10kpzjo*_ga*MzQ5NzI5ODk4LjE2NTI5NDA5NTE.*_ga_E0HBE1SMJD*MTY2Mzk0MjY2Ny40NC4xLjE2NjM5NDI2NzEuMC4wLjA.

²⁶ Bakgrunnen for at revisjonen har valgt å bruke planprogram for ny kommuneplan, er at kommuneplanens nåværende samfunnsdel ble vedtatt i 2014. Det statistikk materialet som ligger her er av eldre dato, og revisjonen har derfor valgt å ikke bruke dette.

²⁷ Kommunedelplan *Kvalifisert for fremtida 2022* var ikke vedtatt av kommunestyret da revisjonen arbeidet med problemstillingen.

hovedsak hentet fra offentlig tilgjengelig statistikker (for eksempel fra SSB, FHI mv.) og det vises også til ulike nasjonale undersøkelser som er blitt gjennomført i Iveland kommunen, for eksempel ungdomsdata og folkehelseundersøkelsen. Det er imidlertid viktig å huske at Iveland kommune er en relativt liten kommune med få innbyggere, slik at enkeltvis svar kan gi store utslag på statistikken.

Revisjonen har trukket frem det mest sentrale for dette forvaltningsrevisjonsprosjektet som fremkommer i de ulike dokumentene. Informasjonen forteller i korte trekk at Iveland kommune står overfor noen levekårsutfordringer. Det sies blant annet noe om følgende utfordringsbilde:

- Kommunen har en høyere andel husholdninger og barn som lever i vedvarende lavinntekt enn landsgjennomsnittet. Dersom man bruker lokale lavinntektsgrenser nyanseres bildet noe, da ligger kommunen relativt likt med landsgjennomsnittet og snittet i fylket.
- Kommunen har en høy andel innbyggere som mottar stønad til livsopphold, særlig er andelen unge 20-29 år som mottar stønad til livsopphold høy.
- Kommunen har over tid hatt en høyere andel mottakere av uføreytelser i aldersgruppen 18- 66 år sammenlignet med både fylket og landet for øvrig. Statistikken viser at i 2022 var over 30 % i aldersgruppen 45-66 år uføretrygdet i Iveland.
- Kommunen har et lavere utdanningsnivå enn landsgjennomsnittet og snittet i fylket. Færre innbyggere har høyere utdanning.
- Kommunen har hatt utfordringer knyttet til frafall i videregående opplæring, andelen som fullfører og består videregående opplæring er lavere enn snittet i fylket og landsgjennomsnittet.
- Undersøkelser viser at færre ungdom trives i lokalmiljøet og det er relativt få ungdommer som svarer at de kan tenke seg å bo i bygda som voksne.
- Det er noen utfordringer knyttet til psykisk helse, en høy andel ungdommer oppgir for eksempel at de er plaget av ensomhet.²⁸

Alle disse forholdene er relevante med tanke på barn og unges levekår, og særlig knyttet opp mot problematikken med barnefattigdom.

5.1.2 Kommunens egne undersøkelser

En annen måte å skaffe informasjon om barn og unges situasjon og levekår, er gjennom egne undersøkelser. Dette kan både omfatte informasjon fra barn og familier i kommunen og informasjon fra ansatte i kommunens tjenester.

Iveland kommune har ikke gjennomført egne levekårsundersøkelser blant innbyggerne i kommunen tidligere. I forbindelse med revidering av kommuneplanens samfunnsdel,

---

²⁸ Iveland kommune, *Handlingsplan for folkehelse i Iveland kommune*, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/getfile.php/4704607.2242.tutpwpzjiljpb7/Handlingsplan+folkehelse+2020.pdf>, Iveland kommune, *Kommuneplanens del A; Samfunnsdelen*, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/planer-og-styringsverktoy.294787.no.html>, Iveland kommune, *Møteprotokoll kommunestyre 20.10.22*, hentet fra <http://159.171.48.136/elnnsyn/iveland/Dmb/ShowDmbDocument?mId=192&documentTypeld=MP>, Iveland kommune, *Kommunal planstrategi for Iveland kommune 2020-2023*, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/getfile.php/4764469.2242.uamunmmijikpb/Planstrategi+2020-2023.pdf>

har imidlertid kommunen laget en spørreundersøkelse som de ønsker å få svar på. De ønsker at innbyggerne skal få mulighet til å medvirke i hvordan Iveland skal utvikle seg i tiden fremover. Spørreundersøkelsen retter seg mot alle som bor, jobber eller besøker kommunen, og innspillene skal brukes i forbindelse med planarbeidet. Under revisjonens arbeid med problemstillingen forelå det ikke noen resultater fra denne. For å sikre medvirkning blant de ansatte i kommunen i arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, har det også blitt gjennomført en spørreundersøkelse blant ledere og ansatte i kommunen. I denne undersøkelsen var det fire spørsmål som skulle besvares, og det er utarbeidet en rapport der tilbakemeldingen fra de ansatte er samlet. Denne viser til flere relevante forhold knyttet opp mot barn og unges levekår i kommune, for eksempel utdanning, gjennomføring av videregående opplæring, at færre faller utenfor og flere kommer ut i jobb²⁹.

I tillegg til arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel, har kommunen over lengre tid jobbet med kommunedelplanen *Kvalifisert for fremtida 2022*. Planen ble endelig vedtatt av kommunestyret 20. oktober 2022. Her er det foreslått ulike satsingsområder på bakgrunn av analyser, statistikker, kjennskap til kommunens tjenester og innspill fra ansatte, barn og unge, lag / foreninger, eksterne samarbeidspartnere og innbyggere³⁰. Barn og unges oppvekstvilkår og levekår har stått helt sentralt i dette arbeidet.

5.1.3 Samtale med ansatte i kommunen

Gjennom prosjektet har revisjonen snakket med en rekke tjenester og ansatte i Iveland kommune. Vi har blant annet stilt spørsmål til hvilken kjennskap de har til barn og unges levekår i kommunen. Revisjonen opplever at alle tjenestene er kjent med de særlige levekårsutfordringene som Iveland kommune står ovenfor, og utfordringene knyttet til barnefattigdom. Hvor detaljert informasjon den enkelte tjenesten / ansatte har om barn og unges levekår, avhenger litt av hvilken tjeneste de jobber i og hvem de hovedsakelig jobber mot – om det er de foresatte eller barna. De som jobber tettest opp mot barna, for eksempel barnehage og skole som treffer barna i det daglige, har et større innblikk i denne tematikken og i det enkeltes barns situasjon – enn for eksempel de tjenestene som kun jobber med de voksne.

Iveland kommune er samtidig en relativt liten kommune og administrasjonen i kommunen er heller ikke så stor. Dette bidrar til at informasjon enklere kan deles på tvers av tjenestene. Revisjonens inntrykk er at barnefattigdom er et tema som det er høyt fokus på i kommunen.

5.2 Oppsummering og vurdering

Det fremgår både av folkehelseloven §§ 3 og 5 og sosialtjenesteloven § 12 at kommunene skal ha oversikt over barn og unges levekår, og være særlige oppmerksomme på trekk som kan skape eller opprettholde sosiale problemer. Denne kunnskapen skal benyttes som grunnlag for det forebyggende arbeidet i kommunen og de tiltak og planer som iverksettes for å forsøke å møte kommunes folkehelseutfordringer, jf. folkehelseloven § 7.

---

²⁹ Iveland kommune, *Medvirkningsrapport – medvirkning med kommunens ansatte, en rapport til arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel 2022-2024*, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/kommuneplanenes-samfunnsdel.570915.no.html>

³⁰ Iveland kommune, *Møteprotokoll kommunestyre 20.10.22*, hentet fra <http://159.171.48.136/elnnsynlve-land/Dmb/ShowDmbDocument?mld=192&documentTypeld=MP>

I denne problemstillingen har vi undersøkt om Iveland kommune har tilstrekkelig oversikt over levekårene til barn og unge, og vi har sett nærmere på hva slags informasjon kommunen har i eget planverk, i interne dokumenter og vi har snakket med ansatte som jobber i kommunen.

Revisjonens gjennomgang viser at Iveland kommune har kjennskap til relevant informasjon om barn og unges oppvekst- og levekårsforhold. Med oppvekst og levekårsforhold menes for eksempel økonomiske vilkår, bo- og arbeidsforhold og utdanningsforhold, jf. forskrift om oversikt over folkehelsen³¹. Gjennomgangen viser at informasjonen bygger på offentlig statistikker og undersøkelser, samt kommunens egne undersøkelser i kommunen. Iveland er en relativt liten kommune med en liten administrasjon, og revisjonen opplever at det er mye informasjonsutveksling på tvers av relevante tjenester der barn og unges levekår er tema.

Revisjonen vurderer at kommunen har tilstrekkelig oversikt over levekårene til barn og unge, og at dette er et godt utgangspunkt for videre arbeid med barnefattigdomstematikken. Kommunen har hatt noen kjente levekårsutfordringer over tid, og i tredje problemstilling ser vi nærmere på hvordan kommunen benytter kunnskapen om barn og unges levekår til å jobbe med å forebygge og bekjempe barnefattigdom i Iveland kommune.

---

³¹ Forskrift folkehelseloven § 3, hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-06-28-692/%C2%A73?q=folkehelseloven%20%C2%A7%203#%C2%A73>

5.3 Barn og unges behov ved søknad om økonomisk stønad

Kommunen er ansvarlig for å yte økonomisk stønad til personer som ikke kan sørge for eget livsopphold, jf. sosialtjenesteloven §§ 18 og 19. Det er presisert i rundskrivet til loven at det særlig skal tas hensyn til barn og unges behov³². Barn og unge skal sikres en trygg oppvekst og kunne delta i alminnelige skole- og fritidsaktiviteter, uavhengig av om foreldrene har en vanskelig økonomisk situasjon. Revisjonen vil i denne problemstillingen undersøke følgende:

I hvilken grad hensyntas barn og unges behov ved behandling av søknad om økonomisk sosialhjelp?

Forskningen på barnefattigdom i Norge viser blant annet til at barn og unge selv uttaler at det verste med å være fattig, er at man ikke kan delta på det andre kan³³. Det vil derfor være relevant å undersøke hvorvidt NAV ivaretar barn og unges behov i behandlingen av søknad om økonomisk stønad.

5.3.1 Om NAV Midt-Agder og økonomisk sosialhjelp

Fra 01.01.2020 har Iveland kommune vært en del av NAV Midt-Agder. Dette er et samarbeid mellom kommunene Vennesla, Iveland, Åseral, Bygland, Valle og Bykle, med Vennesla som vertskommune. Samarbeidet innebærer at de nevnte kommunene har felles NAV-kontor som leverer tjenester for alle kommunene i samarbeidet. Det er lokalkontor i de øvrige kommunene, og NAV Midt-Agder forsøker å være til stede på lokalkontoret i Iveland 3 dager pr uke.

Økonomisk sosialhjelp skal sikre at alle har tilstrekkelig midler til livsopphold. Retten til sosialhjelp utløses først når alle andre muligheter til forsørgelse er vurdert, for eksempel gjennom arbeid, andre økonomiske rettigheter eller egne midler. Stønadene er i utgangspunktet midlertidig, og bør ta sikte på å gjøre mottaker selvhjulpne. Det fremgår av rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV at stønadsmottaker skal sikres et forsvarlig livsopphold, samtidig som stønadsnivået skal motivere til å skaffe inntektsgivende arbeid, delta i kvalifiseringsprogram, arbeidsmarkedstiltak eller andre aktiviteter som kan fremme overgang til arbeid³⁴.

Kommune	Økonomisk sosialhjelp (uten flyktninger)	Økonomisk sosialhjelp – flyktninger innenfor 5-års-perioden
Vennesla	9 190 421 (9 583 828)	2 087 985 (1 287 322)
Iveland	329 342 (668 250)	403 319 (316 895)
Åseral	129 203 (57 308)	237 269 (275 658)
Bygland	98 797 (331 914)	0 (91 272)
Valle	79 405 (262 768)	11 613 (0)
Bykle	180 161 (122 514)	0 (123 269)

Ifølge NAV Midt-Agders årsrapport for 2021 er det forskjeller mellom kommunene i samarbeidet i hvor mye økonomisk sosialhjelp som utbetales. Det fremgår at dette i hovedsak skyldes ulike sosiale, matrielle og demografiske forhold i kommunene. Spesielt i kommuner med få innbyggere, vil små endringer i antall enkeltfamilier og enkeltinnbyggere som strever sosialt og økonomisk, få relativt stor betydning

for hvor mye stønad som utbetales. Tabellen viser utbetalinger fordelt på kommunene i samarbeidet i 2021, 2020 tallene er satt i parentes.

³² Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV, hentet fra https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00#KAPITTEL_3-2

³³ Bufdir, *Barn i lavinntektsfamilier*, hentet fra https://www.bufdir.no/Familie/Fattigdom/Ny_Barnefattigdom_i_Norge/

³⁴ Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV, hentet fra <https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00#ref/lov/2009-12-18-131/C2%A718>

NAV Midt-Agder har analysert utviklingen i tiltakene innenfor økonomisk sosialhjelp. Denne oversikten gjelder samlet for alle kommunene som deltar i samarbeidet:

	Livsopphold	Husleie	Strøm	Misligholdte garantier	Midlertidig botilbud	Nødhjelp	Tannbehandling	Helsetjenester
2021	5 439 709	3 808 539	1 094 458	135 284	71 680	75 470	1 131 196	68 450
2020	5 777 095	4 295 874	524 269	17 000	137 138	123 977	684 513	52 184

Oversikten viser at faktiske kostnader til livsopphold (mat og andre nødvendige daglige produkter) har gått ned i 2021 sammenlignet med 2020. Kostnader til strøm og tannlegebehandling har imidlertid økt betydelig.

NAV Midt-Agder forteller i samtale med revisjonen at de i 2022 ikke har sett en økning i antall som søker om økonomisk sosialhjelp, men de ser at de som søker har høyere utgifter enn tidligere³⁵.

NAV Midt-Agder har gjort et foreløpig estimat for 2022, pr 1.11.2022. Som ser slik ut:

	Livsopphold	Husleie	Strøm	Garantier	Midlertidig botilbud	Nødhjelp	Tannbehandling	Helsetjenester
2022	5 500 000	3 700 000	2 100 000	100 000	200 000	250 000	900 000	100 000

Det presiseres at tallene er høyst usikre. Dette estimatet viser en betydelig økning i søkerens strømutfgifter og nødhjelp.

NAV Midt-Agder påpeker at det i lveland er større trykk på sosiale tjenester enn i de øvrige kommunene, og flere har mottatt stønad over tid. Det er mange, særlig unge og barnefamilier, på arbeidsavklaringspenger (AAP). Da er ofte økonomisk sosialhjelp en supplerende ytelse.

5.3.2 Gjennomgang av enkeltsaker

Revisjonen har gjennomgått noen enkeltsaker for å se i hvilken grad barn og unges behov blir ivaretatt i behandlingen av søknad om økonomisk stønad. Vi har gjennomgått til sammen 25 vedtak om økonomisk sosialhjelp fra perioden 2020-2022. Vi har både sett på ordinære søknader og søknader om nødhjelp. Hensikten med gjennomgangen har vært å undersøke hvorvidt barn og unges behov har blitt ivaretatt i behandlingen.

Det er viktig å huske at vi ved gjennomgangen av enkeltsakene ikke har sett nærmere på alle forhold som knytter seg til saksbehandlingen av saken. I gjennomgangen har vi hatt fokus på om kommunen sikrer en forsvarlig kartlegging og om det gjøres individuelle vurderinger for å innvilge eller avslå søknad om økonomisk stønad. Det er barn og unges behov som har blitt undersøkt spesielt.

³⁵ Samtalen fant sted 07.09.2022.

5.3.3 Kartlegging av barn og unges behov

Kommunen har ansvar for å yte økonomisk stønad til innbyggere som ikke kan sørge for eget livsopphold, jf. sosialtjenesteloven § 18. Den som ikke har tilstrekkelig med penger til å dekke levekostnader gjennom arbeid, egne midler eller ved å gjøre gjeldende økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad. Det fremgår videre av sosialtjenesteloven § 19 at kommunen i særlige tilfeller kan yte økonomisk hjelp til personer som trenger det for å kunne overvinne eller tilpasse seg en vanskelig livssituasjon, selv om vilkårene i § 18 ikke er til stede. Det presiseres i lovverket at dersom søker har forsørgeransvar, skal det tas særlig hensyn til barn og unges behov.

Avgjørelser om økonomisk stønad regnes som et enkeltvedtak, jf. sosialtjenesteloven § 41. Ved saksbehandlingen av søknader står derfor forvaltningslovens bestemmelser sentralt. Her fremgår det blant annet at en sak skal være tilstrekkelig opplyst før det tas en beslutning jf. forvaltningsloven § 17. Dette innebærer at NAV-kontoret må hente inn nødvendig informasjon før det treffes et vedtak i saken. Hvilke opplysninger som er nødvendige, vil avhenge av søkers situasjon og hva det søkes om. Av rundskriv til lov om sosiale tjenester³⁶ fremgår det at hvis søker har barn, kan det for eksempel være nødvendig å innhente nærmere opplysninger om barnets behov i tilknytning til sosialt samvær eller fritidsaktiviteter.

Statens helsetilsyn har besluttet at det skal gjennomføres et landsomfattende tilsyn med NAV-kontorenes ansvar for å ivareta barns behov når familien søker økonomisk stønad. Helsetilsynet har i denne forbindelse utarbeidet en veileder for tilsynet hvor det er gitt en rekke eksempler på hva som bør kartlegges³⁷.

Barnas særskilte behov og situasjon som må kartlegges (listen er ikke uttømmende):

- Antall barn og alder
- Sosial- og helsesituasjon – psykisk og fysisk
- Bosituasjon (eie/leie, antall rom, standard, beliggenhet og andre relevante forhold)
- Overgangs- og etableringsfase
- Omsorgssituasjon – samvær
- Familiens nettverk
- Kontakt med andre deler av kommunen/andre sektorer
- SFO/AKS/barnehage/annen barnepass
- Barnas skolesituasjon
- Fritidsaktiviteter
- Behov for utstyr (eks. PC og mobiltelefon) og klær
- Internettilgang og mobilabonnement
- Andre særlige behov (eks. bil)

Revisjonen har i sin gjennomgang av enkeltsaker sett nærmere på hvilken informasjon NAV-kontoret har om barn og unges situasjon.

---

³⁶ Rundskriv til Lov om sosiale tjenester i NAV, hentet fra <https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00#ref/lov/2009-12-18-131/C2%A743>

³⁷ Statens helsetilsyn, *Veileder for landsomfattende tilsyn 2022 -2023*, s. 14. Hentet fra https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/publikasjoner/internserien/2022/veileder_landsomfattende_tilsyn_sosiale_tjenester_internserien_4_2022.pdf

I sakene vi har gjennomgått, fremgår informasjonen om barn og unge i all hovedsak av selve søknadsskjemaet. I søknadsskjemaet skal søkeren oppgi hva det søkes om og gi en kort begrunnelse for dette. Videre skal det legges inn informasjon om antall barn, alder og kjønn, bo-situasjon, omsorgssituasjon og eventuelle utgifter til barna. I de fleste sakene revisjonen har gått gjennom, er det fra søker side gitt relativt lite informasjon om barnas særskilte behov / situasjon. Under punktet «utgifter knyttet til barn», blir dette oftest besvart med å vise til kostnader til barnehage eller SFO. I et par saker er det imidlertid gitt ytterligere opplysninger som knytter seg til barnas behov, for eksempel ved at det ble opplyst om at barna hadde behov for spesifikt utstyr knyttet til en fritidsaktivitet.

Det er imidlertid opp til NAV-kontoret å vurdere om saken er tilstrekkelig opplyst, jf. forvaltningsloven § 17. Dersom det ikke fremkommer tilstrekkelig informasjon av søknadsskjemaet til å fatte et vedtak i saken, må NAV-kontoret hente inn ytterligere informasjon. I de sakene revisjonen har gjennomgått, kan vi ikke se at NAV-kontoret har hentet inn ytterligere opplysninger om barnas behov / situasjon. I de gjennomgåtte sakene finnes det derfor ikke informasjon om barnas behov for klær, sko og utstyr, om de har spesielle behov knyttet til sosiale aktiviteter eller om de deltar på fritidsaktiviteter. Unntaket er i et par saker der søker selv har gitt spesifikk informasjon om at det er behov for nye vinterklær eller nye treningsklær / utstyr i forbindelse med fritidsaktiviteter.

I møte med NAV Midt-Agder stilte revisjonen spørsmål til saksbehandlingen av økonomisk stønad for personer med forsørgeransvar. NAV Midt-Agder forteller at hvis søker har barn, skal det undersøkes om barna deltar i aktiviteter. Ofte opplyser ikke søker om dette i søknaden, saksbehandler skal da ta kontakt med søker for å undersøke dette nærmere. Videre forteller NAV at de også tar kontakt med søker dersom søker har krysset av «ja» til at de har utgifter knyttet til barn - uten at de har spesifisert nærmere hva dette innebærer. Det påpekes imidlertid at det kan være vanskelig å komme i kontakt med søkeren når saksbehandler skal etterspørre supplerende informasjon, det kan være at søker ikke svarer på verken telefon eller e-post.

NAV Midt-Agder forteller videre at det er en del søkere som trenger hjelp / veiledning til å fylle ut søknaden. I disse tilfellene oppsøker søkerne velkomstsenteret, og ofte er det da lange samtaler med søker, blant annet om forhold som knytter seg til barnas behov / situasjon.

Det fremgår av rundskriv til lov om sosiale tjenester³⁸, at opplysningene i saken skal være skriftlig – enten dette er i form av innhentede dokumenter eller nedtegnelser i søknad eller øvrige saksdokumenter. Det foreligger ikke noe dokumentasjon i saksbehandlingssystemet som viser at NAV Midt-Agder har vært i kontakt med søker eller forsøkt å komme i kontakt med søker for å innhente ytterligere informasjon. Det foreligger heller ikke dokumentasjon på at det er foretatt kartlegging av barnas behov / situasjon når søker har fått bistand med søknaden på NAV-kontoret. NAV Midt-Agder forteller at de er klar over at relevante opplysninger skal nedtegnes i den enkelte sak, og at de trolig har et forbedringspotensial når det gjelder dokumentasjon.

---

³⁸ Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV, hentet fra https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00#KAPITTEL_6-3

5.4 Vurdering

Det fremgår videre av lovverket at hovedprinsippet for behandling av søknad om økonomisk stønad, er at det skal foretas *konkrete og individuelle vurderinger* av hjelpebehov, stønadsbeløp og stønadsform. NAV-kontoret har både rett og plikt til å foreta skjønnsmessige vurderinger i den enkelte sak. Det er utarbeidet statlig veiledende normer for økonomisk stønad, disse kan være et hjelpemiddel, men skal ikke erstatte den individuelle vurderingen³⁹. I NAV Midt-Agders årsrapport fremgår det at kontoret forholder seg til statlige veiledende normer for økonomisk sosialhjelp, samtidig som de skal ha individuelle vurderinger i hver enkelt sak⁴⁰.

Dersom det ikke er innhentet tilstrekkelig informasjon i saken, jf. forvaltningsloven § 17, vil det samtidig være vanskelig å foreta en individuell vurdering i saken samt vurdere størrelsen på stønadsbehovet. Som revisjonen har beskrevet i forrige avsnitt, er det i liten grad dokumentert at det er foretatt en kartlegging av barn og unges behov i den enkelte sak. Opplysninger som eventuelt har blitt innhentet via telefon eller ved oppmøte på NAV-kontoret, fremkommer ikke av selve vedtaket i saken. Revisjonens gjennomgang viser at vedtakene ofte er standardiserte, og at barn og unges behov ikke vektlegges i selve vurderingen, jf rundskriv sosialtjenesteloven § 4⁴¹. I de få sakene der søker selv har oppgitt spesielle forhold knyttet til behov for klær eller utstyr til barna, er det imidlertid foretatt mer konkrete og individuelle vurderinger av NAV Midt-Agder.

Videre viser revisjonens gjennomgang av enkeltsaker at det i all hovedsak er brukt veiledende satser for barnetillegg. Disse satsene skal være veiledende, og det fremkommer ikke at det er foretatt noen vurdering av hvorfor dette beløpet er gitt og om standardsatsen er dekkende. Vi ser at det i sakene gis lite ekstra utover veiledende sats. I de få sakene der søker har oppgitt at det er behov for ekstra klær eller utstyr til barna, har det derimot blitt gitt ekstra stønad.

5.4.1 Internkontroll

Det fremgår av sosialtjenesteloven § 5 at kommunen skal ha en internkontroll, jf. kommunelovens § 25-1. Dette innebærer at kommunen skal ha nødvendige rutiner og prosedyrer for å avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik.

Det er kommunedirektøren som er ansvarlig for internkontrollen. Kommunedirektøren har delegert den løpende kontrollen til den enkelte enhetsleder. NAV Midt-Agder er et interkommunalt samarbeid, hvor Vennesla kommune er vertskommune. Det er dermed kommunedirektøren i Vennesla som har ansvar for å følge opp internkontrollen. Det fremgår av kommuneloven § 25-1 at internkontroll skal dokumenteres.

Leder i NAV Midt-Agder skriver i en e-post til revisjonene⁴² at alle vedtak har totrinnsbehandling. Det er fagansvarlig som har ansvar for denne kontrollen. Revisjonen finner at alle vedtak har to signaturer. Det foreligger ingen dokumentasjon på hva som er

---

³⁹ Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV, hentet fra <https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00#ref/lov/2009-12-18-131/%C2%A718>

⁴⁰ NAV Midt-Agder, *Årsrapport for 2021 – Drift, fagområder og stønadsområder – samlet*, hentet fra <http://159.171.48.136/elnn-syn/veland/DmbHandling/ShowDmbHandlingDocument?dmbId=1773&caseType=CasesFremlegg&registryEntryId=34782>

⁴¹ Rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV, hentet fra https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00#KAPITTEL_3-2

⁴² E-post mottatt av revisjonen 18.09.22.

gjort av hver enkelt saksbehandler. Leder forteller at det ikke er lagt oppdaterte internkontrolldokumenter etter at kommunene gikk sammen i NAV Midt-Agder. Det fremstår for revisjonen som om det er noe uklart hvordan kommunen skal følges opp og dokumentere internkontrollen.

Revisjonen finner ikke dokumentasjon på internkontroll utover to signaturer på vedtak.

5.5 Oppsummering og vurdering

Revisjonen har i denne delen av rapporten sett nærmere på saksbehandlingen av søknader om økonomisk stønad for personer med forsørgeransvar. Kommunen (NAV) er ansvarlig for å yte økonomisk stønad til personer som ikke kan sørge for eget livsopphold, jf. sosialtjenesteloven §§ 18 og 19. Det er presisert i rundskrivet til loven at det særlig skal tas hensyn til barn og unges behov. Barn og unge skal sikres en trygg oppvekst og kunne delta i alminnelige skole- og fritidsaktiviteter, uavhengig av om foreldrene har en vanskelig økonomisk situasjon. Revisjonen har undersøkt hvordan dette har blitt ivaretatt av NAV Midt-Agder ved å gjennomgå utvalgte enkeltsaker.

Revisjonens gjennomgang viser i korte trekk at det er mangler ved kartleggingen av barn og unges behov / situasjon, jf. forvaltningsloven § 17. Det er i liten grad dokumentert at det er foretatt konkrete og individuelle vurderinger av barnas behov i den enkelte sak. Dette øker risiko for feil, og at familiens behov ikke blir tilstrekkelig ivaretatt i saksbehandlingen.

NAV Midt-Agder har ikke utarbeidet egne rutiner / retningslinjer for saksbehandlingen av økonomisk stønad etter sosialtjenestelovens §§ 18 og 19. Det foreligger ingen konkret plan / rutine for hvordan internkontroll skal utføres og dokumenteres. Vedtakene om økonomisk sosialhjelp foretas gjennom en to-trinns prosess som kontroll. Det fremgår ikke av saksdokumenter hva som er blitt gjort av de ulike saksbehandlerne. Økt fokus på internkontroll, etter kommunelovens § 25-1, i form av rutiner og sjekklister vil kunne bidra til å sikre og dokumentere at NAV Midt-Agder leverer forsvarlige tjenester etter sosialtjenesteloven § 4.

Revisjonen vurderer at det er behov for å styrke fokuset på barn og unges behov i behandlingen av søknad om økonomisk sosialhjelp. Revisjonen vurderer at internkontrollen bør styrkes og dokumenteres.

Revisjonen konkluderer at barn og unges behov i liten grad hensyntas i behandlingen av søknad om økonomisk sosial hjelp.

5.6 Oppfølging av vedtatte planer, mål og tiltak.

5.6.1 Innledning

Regjeringen har lenge hatt som uttalt mål at den ønsker å få bort barnefattigdom. Regjeringen har utarbeidet flere strategier for hvordan dette målet skal nås. Regjeringen er veldig tydelig på at barnefattigdom er en kompleks utfordring. Det gjør at det ofte er behov for at kommunen ser på komplekse løsninger. Regjeringens strategi, sammen med Bufdir sin rapport, er tydelig på at fattigdomsbekjempelse må foregå på tvers av sektorer. Strategiene legger vekt på økt deltakelse for barn, unge og foreldre på arenaer som barnehage, skole, SFO, fritidsaktiviteter og i arbeidslivet. Som nevnt tidligere så er fokuset til revisjonen barneperspektivet. Vi tar dermed ikke med noe om deltakelse i arbeidslivet for de voksne.

Å forebygge barnefattigdom og utjevne sosial ulikhet er et sentralt mål for Iveland kommune, dette fremgår av flere kommunale styringsdokumenter. I denne delen av rapporten undersøker revisjonen følgende problemstilling;

I hvilken grad har mål og tiltak for å forebygge og bekjempe barnefattigdom blitt fulgt opp av Iveland kommune?

Revisjonen vil belyse hvordan Iveland kommune jobber for å forebygge og bekjempe barnefattigdom. Barnefattigdom er, som nevnt, et komplekst og sammensatt tema, og det er flere tjenesteområder som er involvert i arbeidet for å forebygge og bekjempe barnefattigdom. For å lykkes bedre i arbeidet, er det ofte behov for samarbeid på tvers av sektorer og tjenester. Revisjonen har i arbeidet med rapporten hatt samtaler med flere kommunale tjenester, i tillegg til at vi har snakket med deler av frivilligheten i kommunen. Vi har også sett nærmere på ulike kommunale dokumenter og planer som er relevante for tematikken.

Vi vil videre belyse revisjonskriteriene, se på organiseringen av Iveland kommune og hvordan de ulike tjenesteområdene har jobbet med mål og tiltak for å forebygge og bekjempe barnefattigdom. Til slutt vil vi se på samarbeidet på tvers av enhetene i kommunen og kommunens samarbeid med frivilligheten.

5.6.2 Mål og tiltak for å forebygge og bekjempe barnefattigdom i Iveland kommune

Som beskrevet i denne rapportens kapittel 3.2 så vil revisjonene besvare problemstillingen ovenfor ved bruk av mål og tiltak som er beskrevet i kommunens egne planer. De tiltakene som er formulert her har vært tema for intervju med kommunens ulike enheter og frivilligheten. Revisjonen har tatt utgangspunkt i barneperspektivet, og kun sett på de mål og tiltak som er rettet direkte mot barn og unge.

I kommuneplanen, *Iveland kommune fram mot 2026*, trekkes det frem i samfunnsdelen, som mål, at alle: «*barn og unge i Iveland opplever å ha gode oppvekstsvilkår*». I planen er det beskrevet ulike tiltak for å nå dette målet.

I kommuneplanens samfunnsdel første tema er det trukket frem ulike tiltak for å sikre alle barn og unge har grunnleggende ferdigheter som gjør dem kompetente for videre utdanning og arbeidsliv. Det kommer frem i kommuneplanen at oppvekstsektoren skal

ha fokus på å stimulere barn og unge til å fullføre videregående skole, ta høyere utdanning og komme seg inn i arbeidslivet.

Kommuneplanens samfunnsdel andre tema har som overordnet mål at innbyggerne i Iveland kommune opplever levevilkår og folkehelse minst på nivå med landsgjennomsnittet. En strategi her er at kommunen skal tilrettelegge for en aktiv og meningsfylt fritid i samarbeid med frivillige organisasjoner. Kommunen ønsker tilrettelegging og tiltak for tidlig intervensjon for utjevning av sosial ulikhet i helse og velferd.

Videre vil revisjonen se på målene i *Handlingsplan for folkehelse i Iveland kommune år 2020*. Som beskrevet i kapittel 3.2 så er det handlingsplanens fjerde tema; *Utjevne sosial ulikhet*, som er relevant for denne rapporten. I denne planen er det listet opp seks tiltak for å nå de tre overordna målene som beskrevet i kapittel 3.2. Av disse tiltakene har revisjonen sett på de tiltakene som er rettet mot barn og unge:

- «Årlige besøk i ungdomsskolen av lokale foreldre som har utdanning og jobb. Målet er å snakke varmt om utdanning og økt kompetanse.
- Utforske muligheten om å tilby/starte opp et fysisk aktivitetstilbud til unge utføre gjennom frisklivssentralen.
- Gratis ferietilbud til barn, ungdom og familier i samarbeid med Kilandsenteret.
- Øke bruk av utstyrs bua (gratis utlån av turutstyr til helårsbruk).
- Ivareta engasjement blant lokale initiativtakere. Bidra med støtte til å søke prosjektmidler fra folkehelsefondet»⁴³.

Iveland kommune har en *Handlingsplan for å forebygge barnefattigdom i Iveland kommune*. Denne handlingsplanen er forankret i FN's barnekonvensjon. Denne handlingsplanen trekker frem en arbeidsmetode. Her deles tilnærmingen til fattigdomsproblematikken i to. Den ene arbeidsmetoden retter seg mot å forhindre fattigdom, gjennom å tilby økonomisk veiledning til familiene og hjelpe dem til å kunne leve uavhengig av det offentlige hjelpeapparatet. Den andre arbeidsmetoden handler om å sørge for at barn skal få gode opplevelser og en meningsfull fritid, uavhengig av foreldrenes økonomiske situasjon. Det er i handlingsplanen trukket frem en *aktivitetspakke*.

Disse planene har vært tema for samtale med kommunens ansatte i de ulike sektorene og med frivilligheten.

Revisjonen har også sett på tverrfaglig samarbeid. Fattigdomsproblematikken er sammensatt og det er dermed ofte behov for at flere jobber sammen for å finne løsninger på problematikken, jf. Bufdir sin veileder for *tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom*. Iveland kommunestyre vedtok 10.februar 2022, sak 3/22, *Plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggelse innsats for barn, unge og familier i Iveland Kommune 2022-2026*. Dette arbeidet vil bli sett på i denne rapportens kapittel 5.9.

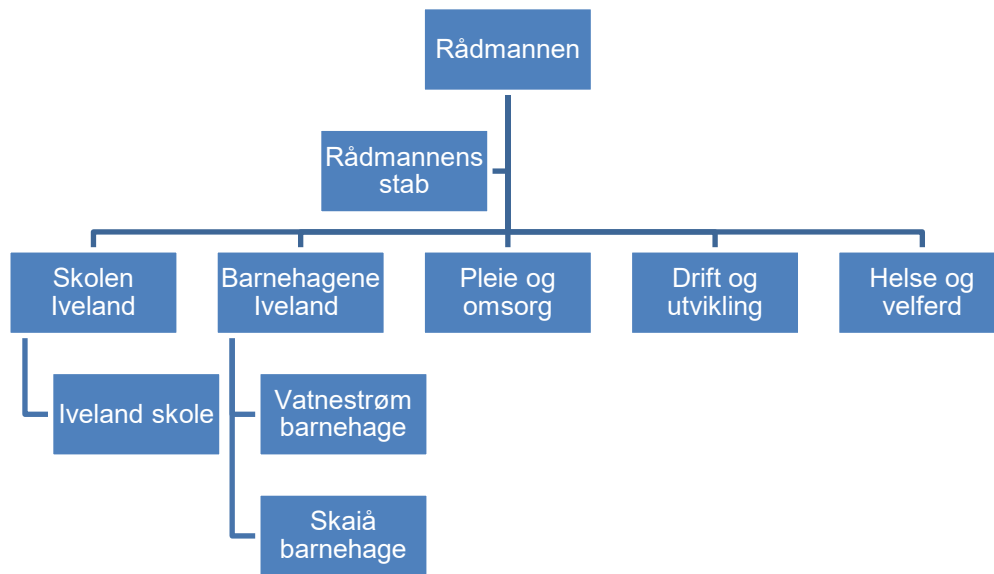
Videre vil revisjonene vise en oversikt over organiseringen og vise til tiltak som er iverksatt av de ulike enhetene og frivilligheten i kommunen.

---

⁴³ Iveland kommune, *Handlingsplan for folkehelse i Iveland kommune år 2020*, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/get-file.php/4704607.2242.tutpwpzziljpb7/Handlingsplan+folkehelse+2020.pdf>

5.6.3 Organiseringen i Iveland kommune

Tjenesteytingen i Iveland er organisert i seks enheter:

Revisjonene vil i det kommende se på hvordan de ulike enhetene jobber med tiltakene for å nå målene i kommunens planer.

5.7 Data

Dette kapittelet vil ta for seg data innsamlet gjennom samtale med ansatte i kommunen og frivilligheten. Fokuset for disse samtalene har vært å få kartlagt tiltakene som er iverksatt for å nå målene i kommuneplanene, jf. kapittel 3.2 og 5.6.2

5.7.1 Tiltak i barnehage og skole

Oppvekst er et svært viktig satsingsområde for Iveland kommune. Barnehagene og skolen i Iveland spiller en sentral rolle i forebygging og bekjempelse av barnefattigdom i kommunen. Det fremkommer av regjeringens samarbeidsstrategi for barn og unge i lavinntektsfamilier at:

«Det er viktig at alle barn og unge har de samme mulighetene til å delta på de viktigste arenaene i samfunnet. Gjennom å delta i barnehage, skolefritidsordninger og fritidsaktiviteter utvikler barna sosiale ferdigheter, relasjoner og nettverk. Deltagelse gir sosial og kulturell kompetanse som etterspørres i dagens samfunn. Forskning viser at barn i familier med lav inntekt deltar i mindre grad enn andre barn på flere av disse arenaene. Lavere deltagelse kan føre til at man får færre muligheter senere i livet, og det kan i verste fall bidra til utenforskap og marginalisering. Dette er en stor utfordring, både for samfunnet og for de som rammes. Aktiv deltagelse kan føre til at barn i lavinntektsfamilier bryter dette mønsteret og at man dermed unngår at problemene overføres fra en generasjon til den neste.»⁴⁴

⁴⁴ Like muligheter i oppveksten, regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier, s. 16-17, hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/bb45eed3479549719fb14c78eba35bd4/strategi-mot-barnefattigdom_web.pdf

Iveland har to barnehager og en skole, se organisasjonskart i kapittel 5.6.3. Både barnehagene, skolen og rådgiver oppvekst forteller at kommunen har stort fokus på barnefattighedsproblematikken. De forteller at de jobber på forskjellige måter med problematikken. De arbeider med tiltak for å dempe konsekvensene for barn som lever i familier med lavinntekt, og tiltak som forebygger og bekjemper at barn og unge selv havner i lavinntekt.

Barnehagene og skolen jobber aktivt med gode relasjoner til familiene. De som er i kontakt med familiene opplever ofte at det er vanskelig å få informasjon om familiens økonomiske situasjon. Det kan dermed være vanskelig å avdekke hvem som trenger ekstra hjelp og ikke. En ansatt på skolen opplever å ha god relasjon til familier som sliter og opplever at kontakten dem imellom ikke er stigmatiserende.

Stigmatisering blir trukket frem som en utfordring av kommunen. De opplever ingen familier som selv tar initiativ til å fortelle at de trenger noe ekstra på grunn av sin økonomiske situasjon. Skolen opplever at økonomi er av liten betydning for elevene.

«Det er ikke noe merkepress på skolen, slik det gjerne kan være i større byer og på større skoler,» sier en ansatt på skolen.

Både barnehagene og skolen opplyser å ha mange «her og nå»-tiltak. Som for eksempel klær til utlån, mat som kjøpes inn og gis til barn som kommer uten niste. Alle kjenner til kommunens «utstyrsbua», som låner ut utstyr gratis. De henviser og markedsfører den til alle. Det kommer frem i intervjuene at hele kommunen har fokus på å ikke ha tiltak som virker stigmatiserende. I barnehagen får alle foreldre opplyst at det er muligheter for å søke om redusert foreldrebetaling og skolen driftes etter gratisprinsippet. Barnehagen har også sluttet med arrangementer som fører til et press om å bruke mer penger, som for eksempel «vise dag».

Skolen opplyser at de sørger for at elevene har alt av nødvendig utstyr. Skolen har i tillegg en ordning hvor ungdom får ta mopedlappen gjennom skolen (dette ligger det politisk vedtak på, og følger med midler til). Skolen arrangerer også trafikalt grunnkurs og leier inn opplæring til mørkekjøring. Kommunen vet at transport er en utfordring for ungdommene i kommunen.

Når skolen har arrangert «ski-dag» og noen av barna har lyst til å renne i bakken, så har skolen betalt for dette. Skolen forteller at det er for tidkrevende å be NAV om midler til de elevene det gjelder.

Det snakkes om økonomi og viktigheten av utdanning og arbeid jevnlig med barnehagebarn og på skolen. Alle elever i 10. klasse får tilbud om en ukes sommerjobb i kommunen, skolen organiserer dette, men betaler ikke for det⁴⁵. Dette ses på som en del av det langsiktige arbeidet. Det kommer frem at det er rådgiver oppvekst som jobber mest langsiktig, gjennom utvikling av kommunale planer.

Rådgiver oppvekst har vært involvert i utarbeidelsen av mål og tiltak som står i kommunedelplanen *Kvalifisert for fremtida 2022*. Det blir trukket frem viktigheten av at det følger med midler i kommunens budsjett til å følge opp denne planen.

---

⁴⁵ Kommunen betaler for dette.

5.7.2 Tiltak i helse og velferd

Inn under enhet for helse og velferd er det flere tjenester som er relevante med hensyn til barnefattigheds tematikken, blant annet NAV, psykisk helse, flykningtjenesten, folkehelsekoordinator og helsestasjon / skolehelsetjeneste.

Helse

Helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom har en sentral rolle i å kunne identifisere barn og unge som står i risiko for å oppleve negative konsekvenser av fattigdom. Disse helsetjenestene har både et forebyggende mandat og et «tidlig-inn-perspektiv»⁴⁶.

Helsestasjonen er for barn 0-5 år og deres foreldre. De ansatte på helsestasjonen møter gravide, foreldre og barn, og har mulighet til å gjennomføre hjemmebesøk. Helsestasjonen er den eneste offentlige helsetjenesten som møter barnet regelmessig det første leveåret, og har derfor en sentral rolle som barnets sikkerhetsnett⁴⁷. Regelmessige møter mellom helsepersonell og familier skaper et tillitsforhold som gir helsepersonell mulighet til å komme tidlig inn – styrke, veilede og støtte foreldrene i foreldrerollen. Ved å ha fokus på fattigdom som påvirkningsfaktor på helsen når helsestasjonen følger barns fysiske og psykososiale utvikling, kan de både bidra til å forebygge negative konsekvenser av fattigdom, samt identifisere barn som opplever konsekvenser av fattigdom.

Helsestasjonen på Iveland har pr.01.07.21⁴⁸:

- To helsesykepleiere (50 % og 70 %) med ansvarsområde 0-5 år og skolehelsetjenesten 1-10 klasse.
- Jordmor 30 %, til stede en dag i uka og 10 % tilpasset hjemmebesøk
- Helsestasjonslege 10 % stilling.

Helsestasjonen forteller at det eksisterer et tverrfaglig familieteam som skal ta hovedansvaret for familiene, altså kartlegger og henviser ut fra problemstilling. Problemstillingene handler ofte om økonomi. Helsestasjonen forteller at det blir mye «her og nå problemer» som løses, fremfor et langsiktig arbeid. Det tverrfaglige familieteamet er en pilot som det er lagt inn forslag til i *Kvalifisert for fremtida 2022*. Som pilot har det ikke fulgt økonomiske midler med. Det forventes å følge med midler når *Kvalifisert for fremtida 2022* er vedtatt⁴⁹.

Videre opplyser helsestasjonene at de har et universelt tiltak rettet mot barnefattigdom for alle i kommunen, det heter «*Sammen Iveland*». De ansatte på helsestasjonen opplever at økonomiske problemer ikke er noe familien selv forteller om i møte med helsepersonell. Det samme opplever psykisk helse og flykningtjenesten.

Psykisk helse og flykningtjenesten jobber primært med voksne. Men de kjenner til at kommunene for eksempel dekker en fritidsaktivitet for flykningbarn de to første årene fra de er 6 år og oppover, et tilbud de passer på å informere om.

---

⁴⁶ Bufdir, *Fattigdom – Veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom*, hentet fra https://bufdir.no/fagstotte/produkter/fattigdom_veileder_for_tverrsektorielt_arbeid_for_barn_som_lever_i_fattigdom/

⁴⁷ Ibid.

⁴⁸ Iveland kommune, *Virksomhetsplan for Iveland helsestasjon og skolehelsetjeneste*, s. 8, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/kommunale-planer.294787.no.html>

⁴⁹ I budsjettet for 2023 er det foreslått en tiltakspakke på 100 000 kr til familieteam, hentet fra [file:///C:/Users/AKO-an1207/Downloads/R%C3%A5dmannens+forslag+2023-2026+-+hele+dokumentet%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/AKO-an1207/Downloads/R%C3%A5dmannens+forslag+2023-2026+-+hele+dokumentet%20(1).pdf)

Folkehelsekoordinator arrangerer et fysisk aktivitetstilbud til unge uføre og andre brukere i kommunen gjennom Frisklivssentralen. Dette er primært et tilbud rettet mot voksne.

Tjenestene trekker frem mangel på offentlig transport som en utfordring, både knyttet til arbeidsliv, men mest relevant for denne rapporten er utfordringen knyttet til barns deltakelse i fritidsaktiviteter. Tjenestene er opptatt av at både foreldre og barn har godt av å delta på aktiviteter. Det trekkes også frem at foreldre er viktige bidragsyttere til fritidsaktiviteter i Iveland.

De ansatte i kommunen forteller at ressurser er en stor utfordring. Noen av de ansatte opplever å få flere og flere oppgaver. De savner tilstrekkelig med midler for å kunne jobbe mer målrettet enn de gjør i dag. Det presiseres i *Kvalifisert for fremtida 2022* hva som trengs av midler. Det forventes av de ansatte i helsetjenestene at politikerne følger opp planen med midler i budsjettet.

Tjenestene opplever at mange ansatte strekker seg langt og ofte ut over det som kan forventes, men at kommunen mangler spisskompetanse på mange felt for å møte problemstillingen på en helhetlig måte. Flere ansatte i tjenestene trekker frem at Iveland skal være en generalistkommune som en mulig forklaring på mangelen på spisskompetanse.

Velferd

Arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV) skal innenfor sitt ansvarsområde bidra til å forebygge og redusere fattigdom, fremme sosial inkludering og bygge et sterkere sosialt sikkerhetsnett⁵⁰.

NAV forvalter ulike sosialtjenester, blant annet:

- **Opplysning, råd og veiledning:** Kommunen skal gi opplysning, råd og veiledning som kan bidra til å løse eller forebygge sosiale problemer.
- **Økonomisk stønad:** De som ikke kan sørge for sitt livsopphold gjennom arbeid eller økonomiske rettigheter, har krav på økonomisk stønad. Det skal tas særlig hensyn til barns behov. Utgifter til barn og unge kan være en del av livsoppholdet, selv om tilsvarende utgifter til voksne ikke er det.

I tillegg til å gi støtte i form av økonomisk sosialhjelp som vi har omtalt i denne rapportens andre problemstilling, har også NAV andre virkemidler som er sentrale for å kunne bidra til å bekjempe barnefattigdom – for eksempel opplysning, råd og veiledning.

Slik det fremgår av rapportens avgrensning i kapittel 1.5, har revisjonen valgt å legge et barneperspektiv til grunn for denne rapporten. Dette innebærer at vi ikke vil se grundig på hvordan kommunen jobber for å få voksne ut i arbeid og aktivitet. Styrket inntektssituasjon for de voksne er det viktigste virkemidlet for å løfte barn og familier ut av fattigdom, og det er derfor nødvendig å si noe om hvordan NAV opplever situasjonen i forhold til de voksne;

---

⁵⁰ Bufdir, *Fattigdom – Veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom*, hentet fra https://www.bufdir.no/fags-totte/produkter/fattigdom_veileder_for_tverrsektorielt_arbeid_for_barn_som_lever_i_fattigdom/

NAV Midt-Agder forteller i samtale med revisjonene at flere av de voksne i Iveland i større grad enn i nabokommunene er utenfor arbeidslivet. Dette er en problematikk som de opplever som todelt; Iveland kommune har bosatt mange store barnefamilier med flyktningbakgrunn, hvor kvinnen er hjemme med barna, mens mennene strever med å komme ut i arbeid. Den andre delen av problematikken er knyttet til fattigdom som går i arv mellom generasjoner.

NAV Midt-Agder opplever at avstandene i Iveland er store og at manglende transporttilbud gjør det vanskelig å få voksne som ikke disponerer egen bil ut i arbeid. Iveland kommune skiller seg her fra nabokommunene da innbyggerne i nabokommuner flytter til mer sentrale strøk for å få arbeid. Dette skjer ikke i Iveland. NAV Midt-Agder peker på kostnad knyttet til bolig som mulig årsak. Som en ansatt sier:

«Det er billig å bo i Iveland».

Transporttilbudet kan også gjøre det vanskelig for noen barn og unge å delta på fritidsaktiviteter.

NAV Midt-Agder peker også på at de voksne sliter med gjeld, lavt utdanningsnivå og at det er mange ressursvake i kommunen. NAVs veiledere opplever at noen innbyggere oppsøker velkomstsenteret kun for å slå av en prat. Iveland har også en høyere andel uføre, sammenlignet med resten av landet. De uføre må selv ta kontakt med NAV / kommunen for å komme tilbake i arbeid og aktivitet.

NAV Midt-Agder forteller også at når de forsøker å ta kontakt med sine brukere for å få informasjon om for eksempel barnets behov i en søknad om sosialhjelp så mottar de ofte ingen respons fra de voksne, hverken på telefon eller e-post.

NAV Midt-Agder jobber primært opp mot de voksne. De tilbys økonomisk rådgivning og veiledning, men NAV opplever at mange av de som takker ja til dette ikke møter opp til avtalene sine. NAV Midt-Agder er usikker på årsaken til dette. De strever også her med å få tak i familiene. Det gis videre informasjon og mulighet til å søke om startlån slik at familier kan få et fast bosted.

NAV informerer revisjonen om at de får ulike tilbakemeldinger, hvor noen opplever at NAV driver med for lite utadrettet virksomhet, mens andre opplever at NAV er på tilbudssiden.

5.7.3 Tiltak i kultur og fritid

Å delta i fritidsaktiviteter er viktig for barn og unge, og har betydning for en god oppvekst. Fritidsaktivitet gir blant annet barn og unges muligheter til å utvikle sosiale ferdigheter og er sentralt for sosial inkludering. Barn og unge som har foreldre med høy inntekt og høy utdanning deltar oftere i fritidsaktiviteter, enn barn og unge med foreldre med lavinntekt og lav / ingen utdanning.

Kommunen

Iveland kommune har en ansatt i ca. 30% stilling på kulturfeltet. Vedkommende har da ansvar for biblioteket, kulturskolen, er sekretær for ungdomsrådet, kontakt med frivilligheten og noe ansvar for «utstyrsbua».

Iveland kommune arrangerer ulike ferie- og fritidstilbud for barn og unge som er gratis. I sommer fikk rådgiver oppvekst midler til å arrangere flere fritidstilbud gjennom sommerferien, kulturenheten bidro da med markedsføring. Dette var et tilbud som gikk ut til alle og som fikk god respons. Kommunens ansatt forteller:

«Det er jo noe usikkert om de som trenger det mest, var de som benyttet seg av tilbudet».

Denne høsten tar kommunen barn og unge med på paintball, som et sosialt tilbud.

Kulturenheten forteller at de sammen med Vennesla kommune drifter ungdomsklubben Moonlight. Der treffes ungdom hver torsdag og annen hver fredag. Blåkors har tidligere driftet et busstilbud, men dette har falt bort. Dermed er ungdommene i Iveland avhengig av at foreldre kan kjøre. Moonlight driver forebyggende arbeid i forhold til rus, kriminalitet, psykisk helse og er generelt for de som er i risikogruppen for å havne i utenforskap. I tillegg til det faste opplegget, tilbys det aktiviteter og turer som ungdommene har mulighet til å delta på i skoleferier og enkelte helligdager⁵¹.

Kulturskolen er også en del av kommunenes tilbud. Iveland kommune kjøper da plasser på kulturskolen som driftes av Vennesla kommune. Iveland kommune har seks plasser totalt. Kommunen forteller at dette tilbudet er for å ha et mer variert tilbud med aktiviteter til barn og unge i kommunen. 10% av utgiftene til kulturskolen dekkes av Iveland kommune, mens resten dekkes gjennom en elevkontingent.

Kommunen har en oversikt over lag og foreninger i kommunen med kontaktpersoner som ligger på kommunens hjemmeside. Rådgiver forteller at det er mange familier som benytter seg av kommunens frivillige lag og foreninger. Kommunen har ikke en fast formell arena hvor de treffer frivilligheten. Det er imidlertid en liten kommune og kommunene forteller at det åpner muligheten for mye uformell kontakt. Rådgiver forteller at det er mye uformell kontakt, som blant annet førte til at det ble fremmet forslag til kommunestyret om en «frivilligpott» som frivilligheten kunne søke på.⁵² Når revisjonen var i samtale med kulturenheten eksisterte det ikke noen kulturmidler som det kunne søkes på.

Kulturenheten forteller at ungdomsrådet er verdsatt i kommunen. Ungdomsrådet opplever å bli hørt av kommunestyret.

Kommunen har også «utstyrsbua». Her kan man få lånt sports- og fritidsutstyr gratis. Målsettingen med utstyrsbua er å få innbyggere i alle aldre ut i mer variert aktivitet. Kommunen har ifølge kulturenheten et spesielt fokus på barn og unge.

Kulturenheten kjenner godt til kommunedelplanen *Kvalifisert for fremtida 2022*, og at det her er en del mål og tiltak knyttet opp til barnefattighedsproblematikken. I samtalen med revisjonen trekkes det frem at internkontroll i kommunen vil være viktig for å sikre at denne planen blir fulgt opp i fremover.

---

⁵¹ Iveland kommune, *Høringsutkast; Kvalifisert for fremtida*, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/kvalifisert-for-framtida-hoering.6536310-433121.html>

⁵² Det ble vedtatt av kommunestyret 08.12.22 å bevilge penger til en frivilligpott, jf. sak 63/22.

Frivilligheten

Frivillig sektor kan bidra inn i arbeidet mot barnefattigdom på flere måter. Fritidsaktiviteter gir tilgang til opplevelser, mestring, venner og sosial tilhørighet. En stor del av fritidstilbudet i Iveland ivaretas i dag av frivillig sektor. Revisjonen har derfor valgt å snakke med noen aktører som er sentrale i dette arbeidet i Iveland kommune; ungdomslaget, frivilligsentralen, bedehuset og idrettslaget.

De frivillige forteller at de har fokus på å holde kostnader for deltakere nede. Det kommer frem i samtale med revisjonen at de kjenner godt til utfordringene kommunen har knyttet til levekårene til barn og unge i kommunen, og tar hensyn til dette når pris på medlemskap og arrangementer settes. Kommunen bidrar med gratis leie av idrettshallen og andre lokaler som kommunen disponerer. For eksempel så drifter idrettslaget treningssenteret, men kommunen betaler for lokalet i bytte mot at treningssenteret kan benyttes av kommunens fysioterapeut.

De frivillige forteller at det er ulike forklaringer på hvorfor barn og unge ikke deltar i fritidsaktiviteter. Mange fritidsaktiviteter forutsetter foreldreengasjement og foreldrefrivillighet. Flere av de frivillige sier at det er vanskelig å rekruttere til dugnad. Ungdomslaget forteller for eksempel at enkelte har nølt med medlemskap for å slippe å binde seg til eventuell dugnad. Idrettslaget forteller at det er mange som vil bidra, men at det kun er et fåtall som vil binde seg til noe fast. Idrettslaget trekker frem at tilbudet kunne blitt bedre med flere frivillige. Bedehuset forteller at deres arrangementer ofte er todelte. Aktiviteten kommer først og det religiøse etterpå. Dette gjør de slik at flere kan delta, uavhengig av religiøs tilhørighet.

Økonomien til familier kan prege betalingsevne og mange aktiviteter forutsetter transport. Frivilligsentralen forteller at de eier en minibuss som kommunen har lånt til aktiviteter for barn og unge. Frivilligsentralen har også spilt inn flere forslag til kommunen om hvordan transportutfordringen i kommunen kan løses. De foreslår å selv administrere både transporten og kjøregodtgjørelse, men at kommunen må bevilge midler til dette. Frivilligsentralen peker også på at det er viktig at disse midlene blir lett tilgjengelig, uten en lang søknadsprosess, slik at de som kjører på dugnad ikke må bære kostnaden selv.⁵³

Frivilligheten forteller at de ikke har noen oversikt over hvem som er fattige i kommunen. Dermed vil de ikke vite om tilbudene treffer riktig målgruppe når de tilbyr ulike aktiviteter. Idrettslaget forteller at de tidligere har hatt tilbud om å sponse sko til trening for de som trengte det, men at ingen henvendte seg for den hjelpen. Frivilligsentralen opplever det samme knyttet til å levere mat til familier. Stigmatisering ser for frivilligheten ut til å være en stor utfordring. Frivilligheten uttrykker at NAVs taushetsplikt er en utfordring når det gjelder å kunne hjelpe de som strever. De er dermed avhengig av at NAV forteller om tilbudene til de det er aktuelt for.

Frivilligheten kjenner godt til «utstyrsbua» og henviser alle til denne. De er bevisste på at dette markedsføres som et universelt tiltak, slik at det å bruke tjenesten ikke virker stigmatiserende. Det er noe variert hvor aktuelt det har vært å benytte seg av det utstyret som lånes ut til arrangementer og aktiviteter.

---

⁵³ Det ble vedtatt av kommunestyret 08.12.22 å bevilge penger til en minibuss, jf. sak 63/22.

Det er noe ulikt hvordan frivilligheten opplever kontakten med kommunen. Idrettslaget, bedehuset og frivilligsentralen forteller om et veldig tett samarbeid med kommunen og jevnlig kontakt med kommunens ansatte. Idrettslaget forteller at de tidligere har samarbeidet tett med SLT-koordinator og fått hjelp til å søke om bla. frifondsmidler. De opplyser videre at det samarbeidet har opphørt, da det har vært mye utskiftninger i stillingen som SLT-koordinator. Mens ungdomslaget ikke vet hvem de kan kontakte i kommunen for å komme med innspill eller spør om midler.

5.8 Vurdering

Revisjonen ser at alle enhetene i kommunen har tiltak for å gjøre en innsats for å forebygge og bekjempe barnefattigdom. Det er noen av tiltakene som er såkalte «her og nå»-tiltak og noen tiltak som er ment å virke langsiktig. «Her og nå»-tiltakene bærer mer preg av å dempe konsekvensen av barnefattigdom fremfor å forebygge og bekjempe barnefattigdom. Revisjonen vurderer at disse tiltakene er i tråd med Bufdirs veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom.

Når vi ser på kommunens plan, *Iveland kommune fram mot 2026*, så kan vi se at en del av tiltakene som er skissert her er blitt fulgt opp av administrasjonen. I oppvekst forteller de om fokuset på økonomi, utdanning og arbeid, som er i tråd med første tema i kommuneplanens samfunnsdel. Revisjonen ser gjennom samtale med helsestasjonen at det er tilrettelagt for tidlig intervensjon i familier for å utjevne sosial ulikhet i helse og velferd, som er i henhold til kommuneplanen. Helsestasjonene er i kontakt med småbarnsfamilier helt fra starten og fungerer som barnas sikkerhetsnett. Piloten *Familieteam* og *Sammen Iveland* er en videre styrking i dette arbeidet.

I *Handlingsplan for folkehelse i Iveland kommune år 2020* så er det skissert noen tiltak for å utjevne sosial ulikhet. Her finner revisjonen at tre av fem tiltak er blitt gjennomført. Revisjonen savner tiltaket årlige besøk i ungdomsskolen av foreldre som har utdanning og jobb. Deler av frivilligheten sier at de ikke vet hvem de kan henvende seg til for å få hjelp til å søke prosjektmidler fra folkehelsefondet. Idrettslaget er her et unntak som forteller at de tidligere har fått god hjelp til dette av SLT-koordinator, men at det i denne stillingen har vært noe utskiftninger og perioder uten ansatt. Det har gjort at det arbeidet fra idrettslagets side har falt bort.

Revisjonen finner at det er iverksatt et fysisk aktivitetstilbud for unge uføre gjennom frisklivssentralen, at kommunen har hatt et gratis ferietilbud til barn, ungdom og familier og at «utstyrsbua» markedsføres bredt i kommunen.

I *Handlingsplan for å forebygge barnefattigdom i Iveland kommune 2014* er den ene delen rettet mot voksne og dermed ikke så relevant for denne forvaltningsrevisjonen. Revisjonen merker seg at det tilbys økonomisk veiledning til familier med mål om å gjøre familier uavhengige av det offentlige hjelpeapparatet. Videre i handlingsplanen står det at barn og unge skal få gode opplevelser og en meningsfull fritid. Handlingsplanen trekker frem en *aktivitetspakke*. Revisjonen finner ikke noen aktivitetspakke i samtale med kommunen, men kommunen har flere tilbud for å gi barn og unge en meningsfull fritid. Kommunen har gratis ferie og fritidstilbud som blir arrangert. Ungdomsklubben Moonlight er også et slikt tiltak i regi av kommunen. Kommunens tilbud om gratis leie av lokaler til idrettslaget og andre arrangementer tolkes av revisjonene som kommunens bidrag i å sikre barn og unge gode opplevelser og en meningsfull

fritid. Flyktning tjenesten forteller at kommunen dekker en fritidsaktivitet for flyktning-barn de to første årene, fra fylte 6 år og oppover. Revisjonen vurderer dette til å være innholdet i en skissert aktivitetspakke, selv om dette begrepet er uteblitt.

Gjennom samtalene med revisjonen kommer det frem at alle aktører ser positivt på den nye kommunedelplanen, *Kvalifisert for fremtida 2022*. Flere påpeker viktigheten av denne planen, og at den følges opp i budsjettene.

5.9 Tverrfaglig samarbeid

Barnefattigdom er, som nevnt, en kompleks og sammensatt problematikk. Flere tjenester spiller en rolle i arbeidet for å bekjempe og forebygge barnefattigdom. For å lykkes med arbeidet kreves det imidlertid samarbeid og nettverk mellom kommunale tjenester og frivilligheten⁵⁴.

Iveland kommune vedtok i februar 2022 plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats for barn, unge og familier i Iveland kommune. Hensikten med planen er ifølge kommunen todelt;

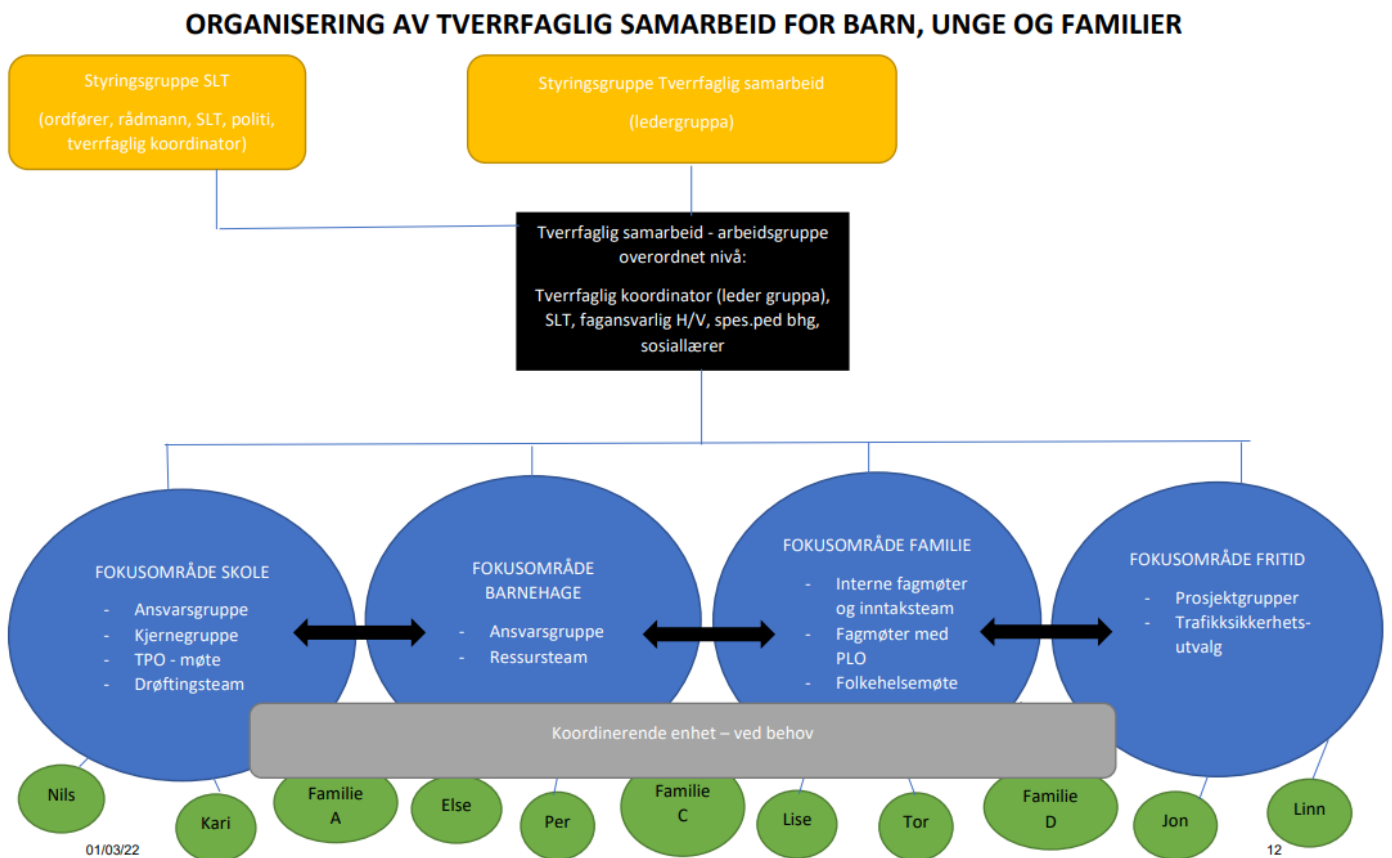
1. *Oppfylle lovkrav og et godt tjenestetilbud på området forebyggende innsats for barn, unge og deres familier*
2. *Systematisere det tverrfaglige samarbeidet slik at dette blir best mulig både på et overordnet kommunalt plan, og i arbeidet med enkeltindivider og familier⁵⁵.*

---

⁵⁴ Bufdir, Veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom, hentet fra https://bufdir.no/fagstotte/produkter/fattigdom_veileder_for_tverrsektorielt_arbeid_for_barn_som_lever_i_fattigdom/

⁵⁵ Iveland kommune, Saksfremlegg plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats 2022 – 2026, hentet fra <http://159.171.48.136/eInnsynIveland/DmbHandling/ShowDmbHandlingDocument?dmbld=1711&caseType=CasesFremlegg&registryEntryId=33243>

I planen gjøres det rede for hvordan det tverrfaglige samarbeidet i kommunen skal gjennomføres, både på et overordnet nivå og i konkrete enkeltsaker. Dette kan oppsummeres med følgende figur⁵⁶; For mer utfyllende informasjon om denne figuren vises det til planen.

Revisjonen har fått opplyst at kommunen er i gang med å jobbe med barn og unge etter denne modellen / planen. Revisjonen kjenner til at det for eksempel gjennomføres tverrfaglige drøftingsmøter for å finne frem til riktig tiltak til familiene det gjelder.

I møtene med kommunens tjenester, er det flere som forteller at de har et godt tverrfaglig samarbeid i kommunen. Skolen forteller for eksempel;

- Opplever at de har et veldig godt tverrfaglig samarbeid i kommunen. De har strukturer for dette, samtidig som slikt samarbeid også kan være litt personavhengig. I Iveland opplever de at de ansatte har samme syn på barna, og samarbeidet blir lett. De har en felles vilje og forståelse for at den jobben de gjør er viktig, og at det er nødvendig å jobbe systematisk og langsiktig med disse tingene.

I tillegg er det flere som nevner at i forhold til det tverrfaglige samarbeidet, er det en fordel at kommunen / administrasjonen er liten. Dette bidrar til at det er lett å ta kontakt

⁵⁶ Iveland kommune, *Plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats for barn, unge og familier i Iveland kommune*, s.12, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/kommunale-planer.294787.no.html>

med hverandre på tvers av tjenestene, og de opplever også at det går raskt siden man ikke må gjennom mange ledd, som man kanskje må i en større kommune. Som en ansatt beskriver det:

«Hvis det er noe – så fikser vi det bare».

Mye av samarbeidet i kommunen skjer på individ nivå.

Det har i en periode pågått en pilot i kommunen. Det er en tverrfaglig arbeidsgruppe, et familieteam, som skal kartlegge og ta hovedansvaret for familier ut fra problemstillingen til familien. Dette har pågått i en prøveperiode, uten ekstra midler. Dette er et av forslagene i kommunedelplanen *Kvalifisert for fremtida 2022*. Den ble endelig vedtatt 20.oktober 2022 av kommunestyret.

Enkelte i kommunen opplever at NAV er en litt fjern aktør etter at de gikk over til NAV Midt-Agder. Kontoret er bemannet tre dager i uka og mange av enhetene kjenner ikke til at det er en fast kontaktperson for Iveland kommune. Andre opplever at NAV er på tilbudssiden og interessert i samarbeid.

Flere av aktørene informerer revisjonen om at tverrfaglig samarbeid i kommunene kan være litt personavhengig. Idrettslaget og bedehuset opplever god kontakt med kommunen, men her forteller lederne at de selv er veldig aktive, av eget ønske, og har deltatt i mange prosjekter og kjenner kommunen godt. Ungdomslaget er her et unntak, da de opplyser å kun kjenner til «utstyrsbua». Idrettslaget forteller også at mye av rekrutteringen skjer gjennom skolen, og ofte da fordi læreren også er trener i idrettslaget.

Det pågår også et prosjekt i Iveland kommune, *sosialt entreprenørskap*, som skal finne nye måter å jobbe med utenforskap på. Dette er et tverrfaglig samarbeid med NAV, frivilligheten (idrettslaget og bedehuset) og de ulike enhetene i kommunen. Dette er et arbeid på systemnivå.

Høsten 2022 gjøres det et forsøk på å opprette et *Frivillighetsråd*. Alle frivillige organisasjoner er da invitert og kommunen vil stille med representanter. Dette rådet vil kunne styrke samarbeid mellom kommunen og frivilligheten. Opprettelsen av *frivillighetsrådet* er satt til 21. november 2022.

5.10 Vurdering

Revisjonen finner i samtale med kommunen at det tverrfaglige samarbeidet fungerer delvis på grunn av kommunens størrelse. Det er kort avstand mellom aktørene og dermed enkelt å ta kontakt. *Plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats for barn, unge og familier i Iveland kommune* ser ut til å ha blitt iverksatt uten store utfordringer.

Revisjonene finner videre at kontakten med NAV Midt-Agder er mindre hyppig, uten at det peker seg ut en årsak til dette. NAV Midt-Agder erkjenner selv at de har et forbedringspotensial, slik at alle aktørene i Iveland skal vite hvem de kan kontakte.

Revisjonen vurderer at deler av det tverrfaglige samarbeidet fremstår som noe personavhengig. Spesielt gjelder dette kontakten mellom frivilligheten og kommunen. Mye av det tverrfaglige samarbeidet ser her for revisjonen ut til å være uformelt, og preget av

tilfeldighet. Det foreligger ingen rutine for hvordan kontakten mellom kommunen og frivilligheten skal foregå. Kommunen forsøker med *Frivillighetsrådet* å gjøre denne kontakten mer formell. Revisjonen vurderer dette som positivt, da et fast forum gjør at kommunen og frivilligheten kan utveksle tanker og erfaringer med hverandre. Forumet kan videre bidra til å bedre koordinere den frivillige innsatsen i kommunen. Revisjonene mener at *Frivillighetsrådet* bør evalueres innen utgangen av 2023 for å vurdere samarbeidet mellom kommunen og frivilligheten.

Revisjonen finner formalisert tverrfaglig samarbeid gjennom *familieteam* piloten, *Sammen Iveland*, som er på individnivå, og *sosialt entreprenørskap*, som er på systemnivå. Revisjonen vurderer dette til å være i tråd med nasjonale føringer for tverrsektorielt samarbeid, jf. Bufdirs veileder.

5.11 Oppsummering og vurdering

Fattigdom og levekårsutfordringer er komplekse og sammensatte problemer. Det handler ofte om mer enn inntektssituasjonen til familien, og det er derfor nødvendig med en helhetlig tilnærming for å kunne bekjempe fattigdom⁵⁷. Revisjonen har i denne delen av rapporten sett nærmere på hvordan Iveland kommune jobber med barnefattigdomsproblematikken. Vi har snakket med ulike tjenester i kommunen for å høre hvordan de jobber med denne tematikken, og vi har sett nærmere på hvordan ulike planer / tiltak har blitt fulgt opp i kommunen.

Revisjonen opplever at temaet barnefattigdom er et område som det er høyt fokus på i kommunen. Kommunen har over lengre tid hatt utfordringer knyttet til utenforskap og høy andel innbyggere som er uføre, og de ser at dette er utfordringer som går over generasjoner. Enhetene i kommunen har dermed en bevisst tilnærming til barnefattigdom og jobber aktivt med å dempe konsekvensene, i henhold til kommunens styringsdokumenter. Når det kommer til forebyggende og bekjempende tiltak finner revisjonen at disse er blitt fulgt opp i noe varierende grad, som for eksempel tiltaket i ungdomsskolen med årlig besøk av en forelder med utdanning og jobb.

Det tverrfaglige samarbeidet er av en mer uformell karakter. Revisjonen vurderer at kommunen nyter godt av korte avstander og mye uformell kontakt mellom aktuelle aktører. Revisjonen finner tre formelle arenaer for tverrfaglig samarbeid: *piloten familieteam*, *Sammen Iveland* og *sosialt entreprenørskap*.⁵⁸ Når revisjonen ser dette i sammenheng med Bufdirs veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom, vurderes dette som høy grad av tverrsektorielt samarbeid. Behovet for samarbeid kan være av varierende karakter, jf. Bufdirs veileder.

---

⁵⁷ Bufdir, Fattigdom – Veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom, hentet fra https://ny.bufdir.no/fags-totte/produkter/fattigdom_veileder_for_tverrsektorielt_arbeid_for_barn_som_lever_i_fattigdom/?_gl=1*1unxa0*_ga*MzQ5NzI5ODk4LjE2NTI5NDA5NTE.*_ga_E0HBE1SMJD*MTY1OTQyOTU2NC4zMzY4xLjE2NTk0Mjk1NzluMA

⁵⁸ Revisjonen vil påpeke at det i november 2022 ble opprettet et frivillighetsråd, dermed vil det fremover være også en formell arena for samarbeid mellom kommunen og frivillige.

6. KONKLUSJONER OG ANBEFALINGER

6.1 Problemstilling 1: Har Iveland kommune tilstrekkelig oversikt over levekårene til barn og unge?

I denne problemstillingen har vi undersøkt om Iveland kommune har tilstrekkelig oversikt over levekårene til barn og unge i kommunen. Vi har sett på hva slags informasjon kommunen har i eget planverk, i interne dokumenter og vi har snakket med ansatte som jobber i kommunen.

Revisjonens gjennomgang viser at Iveland kommune har kjennskap til relevant informasjon om barn og unges oppvekst- og levekårsforhold.

Revisjonen vurderer at kommunen har tilstrekkelig oversikt over levekårene til barn og unge. Revisjonen vurderer videre at dette er et godt utgangspunkt for videre arbeid med barnefattigdomstematikken.

6.2 Problemstilling 2: I hvilken grad hensyntas barn og unges behov ved behandling av søknad om økonomisk sosialhjelp?

Det fremgår av lovverket at hovedprinsippet for behandling av søknad om økonomisk stønad, er at det skal foretas *konkrete og individuelle vurderinger* av hjelpebehov, stønadsbeløp og stønadsform. NAV-kontoret har både rett og plikt til å foreta skjønnsmessige vurderinger i den enkelte sak.

Revisjonen har gjennomgått 25 vedtak om økonomisk sosialhjelp fra perioden 2020-2022. Revisjonen har her hatt fokus på hvorvidt barn og unges behov er vurdert i vedtaket, slik rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV § 4 presiserer. Revisjonens gjennomgang viser at vedtakene ofte er standardiserte, og at barn og unges behov ikke vektlegges i selve vurderingen.

Revisjonens gjennomgang av enkeltsaker viser at det i all hovedsak er brukt veiledende satser for barnetillegg. Disse satsene skal være veiledende, og det er ikke foretatt noen vurdering av hvorfor dette beløpet er gitt og om standardsatsen er dekkende, jf. rundskriv til lov om sosiale tjenester i NAV § 18. Vi ser at det i sakene gis lite ekstra utover veiledende sats.

Revisjonen finner at NAV Midt-Agder ikke har utarbeidet egne rutiner / retningslinjer for saksbehandlingen av økonomisk stønad etter sosialtjenesteloven §§ 18 og 19. Det foreligger ingen konkret modell for hvordan internkontroll, etter kommuneloven § 25-1 skal utføres. Vedtakene om økonomisk sosialhjelp foretas gjennom en to-trinns prosess som en kontroll. Det fremgår imidlertid ikke av saksdokumenter hva som er blitt gjort av de ulike saksbehandlerne.

Revisjonen anbefaler at

1. Iveland kommune bør sikre at NAV Midt-Agder utarbeider rutiner for hvordan de innhenter informasjon om barn og unges behov i forbindelse med saksbehandling av søknader om økonomisk sosialhjelp jf. sosialtjenesteloven § 4.

2. Iveland kommune bør kontrollere at NAV Midt-Agder utarbeider rutiner for hvordan internkontroll skal utføres og dokumenteres jf. sosialtjenesteloven § 5 om internkontroll etter reglene i kommuneloven § 25-1.

6.3 Problemstilling 3: I hvilken grad har mål og tiltak for å forebygge og bekjempe barnefattigdom blitt fulgt opp av Iveland kommune?

Revisjonen har for å besvare denne problemstillingen sett på kommunens egne planer for å finne fram til hvilke mål og tiltak kommunen har vedtatt å følge. Revisjonen har sett på mål og tiltak i følgende planer:

- *Iveland kommune fram mot 2026*
- *Handlingsplan for folkehelse i Iveland kommune år 2020.*
- *Handlingsplan for å forebygge barnefattigdom i Iveland kommune.*
- *Plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggelse innsats for barn, unge og familier i Iveland Kommune 2022-2026.*

Revisjonen finner gjennom samtale med enhetene i kommunen og frivilligheten at en del av disse målene og tiltakene er blitt fulgt, men ikke alle.

Revisjonen ser at planen for tverrfaglig samarbeid var ny i 2022, samme år som denne rapporten ble ferdigstilt, og legger dermed ikke for stor vekt på at det ikke er veldig synlig for revisjonen at denne planen er innarbeidet i alle delene av kommunen ennå. Revisjonen finner tverrfaglig samarbeid gjennom *familieteam*, *Sammen Iveland* og *socialt entreprenørskap*. Det som foregår av samarbeid utover dette er ikke formalisert, men alle aktørene opplyser at det er kontakt mellom enhetene i kommunen og mellom kommunen og frivilligheten av varierende grad. *Frivillighetsrådet* er opprettet og kan gi et mer formalisert samarbeid mellom frivilligheten og kommunen.

Revisjonen anbefaler at

3. Iveland kommune bør styrke oppfølging av kommuneplaner og rapportering på iverksettelse / måloppnåelse, jf. kommunelovens § 25-1.
4. Iveland kommune bør årlig vurdere om kommunedelplanen *Kvalifisert for fremtida 2022* dekker tematikken barnefattigdom godt nok.
5. Iveland kommune bør evaluere *Frivillighetsrådet* innen utgangen av 2023, for å vurdere samarbeidet mellom kommunen og frivilligheten.

7. REVISJONENS ANBEFALINGER OPPSUMMERT

---

1. Iveland kommune bør sikre at NAV Midt-Agder utarbeider rutiner for hvordan de innhenter informasjon om barn og unges behov i forbindelse med saksbehandling av søknader om økonomisk sosialhjelp jf. sosialtjenesteloven § 4.
2. Iveland kommune bør kontrollere at NAV Midt-Agder utarbeider rutiner for hvordan internkontroll skal utføres og dokumenteres jf. sosialtjenesteloven § 5 om internkontroll etter reglene i kommuneloven § 25-1.
3. Iveland kommune bør styrke oppfølging av kommuneplaner og utarbeide en plan for når og hvordan dette arbeidet skal gjøres, og hvordan det rapporteres jf. kommunelovens § 25-1.
4. Iveland kommune bør jevnlig vurdere om kommunedelplanen *Kvalifisert for fremtida 2022* dekker tematikken barnefattigdom godt nok.
5. Iveland kommune bør evaluere *Frivillighetsrådet* innen utgangen av 2023, for å vurdere samarbeidet mellom kommunen og frivilligheten.

8. HØRINGSUTTALELSE

Rapporten har blitt sendt på høring til Iveland kommune. Revisjonen mottok hørings-svar fra kommunen 12.januar 2023. Vedlagt følger kommunens høringsuttalelse:

Hei!

Jeg har ikke fått innspill som bør komme med i rapporten eller endre på noe av det som er belyst i rapporten.

Vi tar til etterretning det som framkommer.

Vi vil søke å løse de forhold som er nevnt i forhold til kontroll og vurderinger, sammen med NAV og i egen organisasjon.

Vi oppfatter også at rapporten underbygger/framhever mye av det administrasjonen har jobbet med, og ønsker å få inn som tjenestetilbud ovenfor denne gruppen.

Vi håper at rapporten kan bidra til at antallet i denne gruppen reduseres og får bedre «leve-kår» i kommunen.

Med vennlig hilsen

Sten A. Reisænen

Rådmann

M +47 91 85 95 11 | E Sten.Albert.Reisaenen@iveland.kommune.no

9. LITTERATURLISTE

Bufdir, *Fattigdom – Veileder for tverrsektorielt arbeid for barn som lever i fattigdom*, hentet fra https://bufdir.no/fagstotte/produkter/fattigdom_veileder_for_tverrsektorielt_arbeid_for_barn_som_lever_i_fattigdom/

Bufdir, *Hva er fattigdom*, hentet fra https://www.bufdir.no/Familie/Fattigdom/Veileder/Om_fattigdom1/Hva_er_fattigdom/

Bufdir, *Barn i lavinntektsfamilier*, hentet fra https://www.bufdir.no/Familie/Fattigdom/Ny_Barnefattigdom_i_Norge/

Bufdir, *Barnefattigdom*, hentet fra https://bufdir.no/Statistikk_og_analyse/Barnefattigdom/#/

Forskrift om oversikt over folkehelsen, hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-06-28-692>

Lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven), hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1967-02-10>

Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven), hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29>

Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven), hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2018-06-22-83>

Lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen (sosialtjenesteloven), hentet fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2009-12-18-131>

Forskrift folkehelseloven § 3, hentet fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2012-06-28-692/%C2%A73?q=folkehelseloven%20%C2%A7%203#%C2%A73>

Iveland kommune, *Kommuneplanens del A; Samfunnsdelen*, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/planer-og-styringsverktøey.294787.no.html>

Iveland kommune, *Kommunal planstrategi for Iveland kommune 2020-2023*, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/getfile.php/4764469.2242.uamunmmjijkpkb/Planstrategi+2020-2023.pdf>

Iveland kommune, *Handlingsplan for folkehelse i Iveland kommune*, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/getfile.php/4704607.2242.tutpwpzzijljb7/Handlingsplan+folkehelse+2020.pdf>

Iveland kommune. *Handlingsplan for å forebygge barnefattigdom i Iveland kommune*. Se vedlegg i denne rapporten.

Iveland kommune. *Medvirkningsrapport – medvirkning med kommunens ansatte, en rapport til arbeidet med kommuneplanens samfunnsdel 2022-2024*, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/kommuneplanenes-samfunnsdel.570915.no.html>

Iveland kommune. *Virksomhetsplan for Iveland helsestasjon og skolehelsetjeneste*, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/kommunale-planer.294787.no.html>

Iveland kommune. *Møteprotokoll kommunestyret 09.12.21*, hentet fra <http://159.171.48.136/eInnsynIveland/DmbHandling/Details/1635?sourceDatabase=>

Iveland kommune, Saksfremlegg *plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats 2022 – 2026*, hentet fra <http://159.171.48.136/eInnsynIveland/DmbHandling/ShowDmbHandlingDocument?dmbld=1711&caseType=CasesFremlegg&registryEntryId=33243>

Iveland kommune, *Plan for tverrfaglig samarbeid og forebyggende innsats for barn, unge og familier i Iveland kommune 2022-2026*, hentet fra <https://www.iveland.kommune.no/kommunale-planer.294787.no.html>

Iveland kommune, *Møteprotokoll kommunestyre 20.10.22*, hentet fra <http://159.171.48.136/eInnsynIveland/Dmb/ShowDmbDocument?mld=192&documentTypeId=MP>

Iveland kommune, *Møteprotokoll kommunestyre 08.12.22*, hentet fra <http://159.171.48.136/eInnsynIveland/Dmb/DmbMeetingDetail?meetingId=194>

NAV Midt-Agder, *Årsrapport for 2021 – Drift, fagområder og stønadsområder – samlet*, hentet fra <http://159.171.48.136/eInnsynIveland/DmbHandling/ShowDmbHandlingDocument?dmbld=1773&caseType=CasesFremlegg&registryEntryId=34782>

Norges Kommunerevisorforbund (NKRF) (2016). *Veileder i forvaltningsrevisjon*. Hentet fra http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_i_forvaltningsrevisjon_NKRF_2016_04_25.pdf

NKRF, *Veileder i forvaltningsrevisjon*, s.49. Hentet fra http://www.nkrf.no/filarkiv/File/Publikasjoner/Veileder_i_forvaltningsrevisjon_NKRF_2016_04_25.pdf

Regjeringen, *Like muligheter i oppveksten, regjeringens samarbeidsstrategi for barn og ungdom i lavinntektsfamilier (2020-2023)*, hentet fra https://www.regjeringen.no/contentassets/bb45eed3479549719fb14c78eba35bd4/strategi-mot-barnefattigdom_web.pdf

Rundskriv til Lov om sosiale tjenester i NAV, hentet fra <https://lovdata.no/nav/rundskriv/r35-00>

Statens helsetilsyn. *Veileder for landsomfattende tilsyn 2022 -2023*, hentet fra https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/publikasjoner/internserien/2022/veileder_landsomfattende_tilsyn_sociale_tjenester_internserien_4_2022.pdf

10. VEDLEGG

Tabellen viser lavinntekstgrenser (årsinntekt etter skatt, EU-definisjon) i 2019 etter husholdningstype:

	EU-skala, 60 prosent (kr)
	2019
Enslig	237 600
Enslig forsørger med ett barn	308 800
Enslig forsørger med to barn	380 100
Enslig forsørger med tre barn	451 400
Par uten barn	356 400
Par med ett barn	427 600
Par med to barn	498 900
Par med tre barn	570 200
Par med fire barn	641 500

Kilde: SSB – inntekts – og formuesstatistikk for husholdninger

Bykle kommune

ÅRSREGNSKAP

FOR

2022

of

Bykle kommune

BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT

	Note	Regnskap 2022	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2021
1 Rammetilskudd		-8 999 013	-12 239 000	-12 239 000	-10 928 919
2 Inntekts- og formuesskatt		-47 450 656	-37 189 000	-37 189 000	-44 230 419
3 Eiendomsskatt		-48 835 821	-48 800 000	-53 000 000	-53 110 095
4 Andre generelle driftsinntekter		-88 541 391	-76 358 000	-76 358 000	-83 348 681
5 Sum generelle driftsinntekter		-193 826 881	-174 586 000	-178 786 000	-191 618 114
6 Sum bevilgninger drift, netto		144 926 122	151 643 692	166 493 692	130 040 477
7 Avskrivninger	4	25 989 901	20 637 000	20 637 000	24 906 622
8 Sum netto driftsutgifter		170 916 023	172 280 692	187 130 692	154 947 099
9 Brutto driftsresultat		-22 910 858	-2 305 308	8 344 692	-36 671 016
10 Renteinntekter		-6 817 505	-2 747 000	-2 747 000	-2 725 004
11 Utbytter		-5 537 398	-6 250 000	-2 900 000	-3 102 645
12 Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0
13 Renteutgifter		3 298 992	2 893 000	2 893 000	2 437 635
14 Avdrag på lån	7	9 476 015	9 692 000	9 692 000	15 551 801
15 Netto finansutgifter		420 104	3 588 000	6 938 000	12 161 787
16 Motpost avskrivninger		-25 989 901	-20 637 000	-20 637 000	-24 906 622
17 Netto driftsresultat		-48 480 655	-19 354 308	-5 354 308	-49 415 850
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
18 Overføring til investering		23 325 781	44 321 000	39 150 000	20 188 000
19 Avsetninger til bundne driftsfond	10	50 112 508	37 138 000	37 138 000	51 975 760
20 Bruk av bundne driftsfond	10	-23 509 451	-27 322 000	-52 058 000	-26 686 897
21 Avsetninger til disposisjonsfond		12 717	638 268	0	6 043 487
22 Bruk av disposisjonsfond		-1 460 900	-35 420 960	-18 875 692	-2 104 500
23 Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0
24 Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat		48 480 655	19 354 308	5 354 308	49 415 850
25 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

Bykle kommune

BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT - BUDSJETTOMRÅDER

	Regnskap 2022	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2021
Bevilgning drift, netto budsjettområde 100	21 253 504	27 632 269	26 632 269	20 810 296
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-40 000	0	0	-164 229
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-464 000	0		
Sum budsjettområde 100 Kommunedirektøren	20 749 504	27 632 269	26 632 269	20 646 067
Bevilgning drift, netto budsjettområde 101	-48 283 669	-45 200 000	-23 700 000	-34 013 908
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond		0		
Sum budsjettområde 101 Skatt,avgift,finansinntekt	-48 283 669	-45 200 000	-23 700 000	-34 013 908
Bevilgning drift, netto budsjettområde 102	2 591 970	0	0	-7 692 784
Overføring til investering	0	0	0	
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	0	0	0	6 037 567
Sum budsjettområde 102 fond, interne overføringer	2 591 970	0	0	-1 655 217
Bevilgning drift, netto budsjettområde 103	4 754 826	4 310 567	4 310 567	7 352 225
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde103 Politisk styre,råd og utvalg	4 754 826	4 310 567	4 310 567	7 352 225
Bevilgning drift, netto budsjettområde 104	2 530 802	6 358 559	6 958 559	2 111 662
Overføring til investering	0			
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	0			
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde 104 Kom.dir stab personal	2 530 802	6 358 559	6 958 559	2 111 662
Bevilgning drift, netto budsjettområde 106	27 105 815	25 605 292	21 605 292	19 140 821
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	2 000 000			5 565 274
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde 106 Kom.dir stab næring	29 105 815	25 605 292	21 605 292	24 706 095
Bevilgning drift, netto budsjettområde 107	7 326 430	8 331 687	8 331 687	7 161 349
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				-450 000
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde 107 Kom.dir stab plan	7 326 430	8 331 687	8 331 687	6 711 349
Bevilgning drift, netto budsjettområde xxx				0
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde xxx	0	0	0	0
Bevilgning drift, netto budsjettområde 108	7 063 501	9 653 198	9 653 198	7 665 516
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-179 000			
Sum budsjettområde 108 Kom.dir stab kommunikasjon	6 884 501	9 653 198	9 653 198	7 665 516

Bevilgning drift, netto budsjettområde 110	33 359 975	27 372 085	26 861 185	29 052 475
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-64 180			67 956
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				-684 000
Sum budsjettområde 110 Pleie og hjelpetenesta	33 295 795	27 372 085	26 861 185	28 436 431
Bevilgning drift, netto budsjettområde 121	15 452 413	14 102 667	14 102 667	15 231 652
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	1 871 153			
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde 121 Helsetenesta i Bykle og Valle	17 323 566	14 102 667	14 102 667	15 231 652
Bevilgning drift, netto budsjettområde 130	42 732 322	40 257 434	38 607 734	37 656 349
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-756 900	0	0	
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-810 900			
Sum budsjettområde 130 teknisk drift og eigedom	41 164 522	40 257 434	38 607 734	37 656 349
Bevilgning drift, netto budsjettområde 131	-17 330 566	-16 166 872	-16 166 872	-19 921 425
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	2 345 972	0	0	6 968 879
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde 131 Sjølvkost	-14 984 594	-16 166 872	-16 166 872	-12 952 546
Bevilgning drift, netto budsjettområde 150	11 498 563	13 802 030	13 802 030	11 928 278
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	0			
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	0			-464 580
Sum budsjettområde 150 Kultur og fritid	11 498 563	13 802 030	13 802 030	11 463 698
Bevilgning drift, netto budsjettområde 160	14 531 612	15 158 673	15 083 173	14 819 593
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	0			-9 133
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde 160 Bykle barne- og ungdomsskule	14 531 612	15 158 673	15 083 173	14 810 460
Bevilgning drift, netto budsjettområde 170	10 303 655	11 566 260	11 555 060	9 610 457
Overføring til investering				
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond	-6 743			-1 821
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde 170 barnehage	10 296 913	11 566 260	11 555 060	9 608 636
Bevilgning drift, netto budsjettområde 180	10 034 971	8 859 843	8 857 143	9 127 921
Overføring til investering				0
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde 180 fjellgardane skule	10 034 971	8 859 843	8 857 143	9 127 921
Bevilgning drift, netto budsjettområde xxx				
Overføring til investering				0
Netto avsetning til eller bruk av bundne driftsfond				
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond				
Sum budsjettområde xxx	0	0	0	0
Sum bevilgninger drift netto	144 926 122	151 643 692	166 493 692	130 040 477
Sum overføring til investering	0	0	0	0
Sum netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	5 349 303	0	0	11 976 926
Sum netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	-1 453 900	0	0	4 888 987
Sum budsjettområdene	148 821 524	151 643 692	166 493 692	146 906 390

Bykle kommune

BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING

	Note	Regnskap 2022	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2021
1		28 039 122	41 371 000	74 662 500	41 879 322
2		0	0	0	0
3		519 407	600 000	600 000	477 186
4		0	6 000 000	6 000 000	0
5		0	0	0	437 299
6		28 558 529	47 971 000	81 262 500	42 793 807
7		-1 092 864	-1 450 000	-4 112 500	-4 101 646
8		-2 614 861	0	0	0
9		-4 178 211	0	0	-1 368 882
10		0	0	0	0
11		0	0	0	0
12		-1 349 995	-250 000	-250 000	-1 973 332
13		0	-6 000 000	-38 000 000	-4 612 000
14		-9 235 931	-7 700 000	-42 362 500	-12 055 860
15		5 764 197	0	0	430 000
16		-5 764 197	0	0	0
17		474 380	250 000	250 000	215 888
18	7	-271 197	0	0	-347 970
19		203 183	250 000	250 000	297 918
20		-23 325 781	-44 321 000	-39 150 000	-20 188 000
21	10	0	0	0	0
22	10	0	0	0	-361 159
23		3 800 000	3 800 000	0	0
24		0	0	0	-10 486 706
25		0	0	0	0
26		-19 525 781	-40 521 000	-39 150 000	-31 035 865
27		0	0	0	0

Bykle kommune

BEVILGNINGSOVERSIKT INVESTERING - INVESTERINGER

	Regnskap 2022	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2021
Investeringer i varige driftsmidler				
Prosjekt 240 Bykle næringshage				1 500 000
Prosjekt 269 Fjellgardane barnehage				89 367
Prosjekt 311 Ombygging svømmehallen Bykle				4 912 811
Prosjekt 400* Bykle alders og sjukeheim				2 041 904
Prosjekt 416 Utskifting utstyr	1 020 748	2 500 000	2 500 000	1 042 710
Prosjekt 448 habilitering Hovden	1 207 618	1 500 000		224 284
Prosjekt 555 Hovedplan VA	3 685 267	5 000 000	5 000 000	820 712
Prosjekt 572 Høydebasseng				1 684 572
Prosjekt 581 Avfallsboder		352 000	600 000	848 365
Prosjekt 591 Hovden vassverk	18 246 229	23 062 000	16 000 000	15 937 586
Prosjekt 6411 Frisbeebane				251 020
Prosjekt 6509 Ungdomsarr	307 875			125 500
Prosjekt 675 Kunstdekke Hovden				5 954 128
Prosjekt 925 Brannstasjonen Hovden				5 029 712
Prosjekt 927 Hovdenut	1 432 704	3 375 000	1 875 000	1 416 650
Prosjekt 2202 Dagsturhytte	1 267 174	657 000	250 000	
Prosjekt 2204 Lager Hovden	50 214	0	6 250 000	0
Prosjekt 2205 Ladepunkt	104 438	350 000	750 000	
Prosjekt 773 Trafikksikkerhetstiltak	605 704	1 000 000	5 000 000	
Prosjekt 240 Kunst	111 151	0	0	0
Prosjekt 2201 Kulturbuss	0	0	850 000	
Prosjekt 2203 Næringsareal Tykkås	0	500 000	4 000 000	
Prosjekt 2206 Parkering Hegni	0	0	3 750 000	
Prosjekt 2209 Undergang Hotelkrysset	0	1 000 000	7 500 000	
Prosjekt 2210 Kommunal Bustad	0	0	3 000 000	
Prosjekt 2212 Tykkås Oppgradering	0	0	400 000	
Prosjekt 249 Utbyggingsavtaler	0	1 250 000	1 250 000	
Prosjekt 6101 Lysløype Bykle	0	625 000	625 000	
Prosjekt 641 lekeplass	0	0	1 250 000	
Prosjekt 673 Hovden aktivitetspark	0	0	1 437 500	
Prosjekt Næringsformål	0	200 000	8 000 000	
Prosjekt 941 Sarvsdammen	0	0	625 000	
Prosjekt 942 Garage	0	0	3 750 000	
Prosjekt x				
Sum investeringer i varige driftsmidler	28 039 122	41 371 000	74 662 500	41 879 322
Tilskudd til andres investeringer				
Prosjekt x				
Prosjekt x				
Sum tilskudd til andres investeringer	0	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper				
Prosjekt 240 Aksjer	519 407	600 000	600 000	477 186
Prosjekt x				
Sum investeringer i aksjer og andeleer	519 407	600 000	600 000	477 186
Utlån av egne midler				
Utlån Startlån		6 000 000	6 000 000	
Prosjekt x				
Sum utlån av egne midler	0	6 000 000	6 000 000	0

Bykle kommune

ØKONOMISK OVERSIKT ETTER ART - DRIFT

	Note	Regnskap 2022	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2021
1 Rammetilskudd		-8 999 013	-12 239 000	-12 239 000	-10 928 919
2 Inntekts- og formuesskatt		-47 450 656	-37 189 000	-37 189 000	-44 230 419
3 Eiendomsskatt		-48 835 821	-48 800 000	-53 000 000	-53 110 095
4 Andre skatteinntekter		-81 211 310	-76 358 000	-76 358 000	-78 429 437
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten		-7 330 081	0	0	-4 919 244
6 Overføringer og tilskudd fra andre		-97 596 250	-63 955 666	-42 455 666	-70 147 744
7 Brukerbetalinger		-4 731 709	-3 632 500	-3 632 500	-4 597 534
8 Salgs- og leieinntekter		-51 271 204	-42 394 500	-42 394 500	-48 956 529
9 Sum driftsinntekter		-347 426 044	-284 568 666	-267 268 666	-315 319 921
10 Lønnsutgifter		127 326 925	122 586 421	122 586 421	118 481 025
11 Sosiale utgifter		33 453 714	30 662 155	30 662 155	24 139 766
12 Kjøp av varer og tjenester		94 523 625	85 339 782	82 689 782	76 194 710
13 Overføringer og tilskudd til andre		43 221 021	23 038 000	19 038 000	34 926 782
14 Avskrivninger	4	25 989 901	20 637 000	20 637 000	24 906 622
15 Sum driftsutgifter		324 515 186	282 263 358	275 613 358	278 648 905
16 Brutto driftsresultat		-22 910 858	-2 305 308	8 344 692	-36 671 016
17 Renteinntekter		-6 817 505	-2 747 000	-2 747 000	-2 725 004
18 Utbytter		-5 537 398	-6 250 000	-2 900 000	-3 102 645
19 Gevinst og tap på finansielle omløpsmidler		0	0	0	0
20 Renteutgifter		3 298 992	2 893 000	2 893 000	2 437 635
21 Avdrag på lån	7	9 476 015	9 692 000	9 692 000	15 551 801
22 Netto finansutgifter		420 104	3 588 000	6 938 000	12 161 787
23 Motpost avskrivninger		-25 989 901	-20 637 000	-20 637 000	-24 906 622
24 Netto driftsresultat		-48 480 655	-19 354 308	-5 354 308	-49 415 850
Disponering eller dekning av netto driftsresultat					
25 Overføring til investering		23 325 781	44 321 000	39 150 000	20 188 000
26 Avsetninger til bundne driftsfond	10	50 112 508	37 138 000	37 138 000	51 975 760
27 Bruk av bundne driftsfond	10	-23 509 451	-27 322 000	-52 058 000	-26 686 897
28 Avsetninger til disposisjonsfond		12 717	638 268	0	6 043 487
29 Bruk av disposisjonsfond		-1 460 900	-35 420 960	-18 875 692	-2 104 500
30 Dekning av tidligere års merforbruk		0	0	0	0
31 Sum disponeringer eller dekning av netto driftsresultat		48 480 655	19 354 308	5 354 308	49 415 850
32 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)		0	0	0	0

Bykle kommune

Balanseregnskapet

	Note	Regnskap 2022	Regnskap 2021
EIENDELER			
A. Anleggsmidler		1 061 084 146	1 043 798 393
I. Varige driftsmidler		715 048 330	716 282 238
1. Faste eiendommer og anlegg	4	701 751 152	703 253 338
2. Utstyr, maskiner og transportmidler	4	13 297 178	13 028 900
II. Finansielle anleggsmidler		65 141 254	66 508 843
1. Aksjer og andeler	5	48 205 403	47 685 996
2. Obligasjoner		0	0
3. Utlån	6	16 935 851	18 822 847
III. Immaterielle eiendeler		0	0
IV. Pensjonsmidler	8	280 894 561	261 007 312
B. Omløpsmidler		368 955 511	326 804 453
I. Bankinnskudd og kontanter		321 582 635	286 009 291
II. Finansielle omløpsmidler		0	0
1. Aksjer og andeler		0	0
2. Obligasjoner		0	0
3. Sertifikater		0	0
4. Derivater		0	0
III. Kortsiktige fordringer		47 372 877	40 795 162
1. Kundefordringer		15 556 397	19 570 463
2. Andre kortsiktige fordringer		24 384 063	11 200 312
3. Premieavvik	8	7 432 417	10 024 387
Sum eiendeler		1 430 039 657	1 370 602 846

EGENKAPITAL OG GJELD

C. Egenkapital		-955 532 757	-923 953 558
I. Egenkapital drift		-274 360 063	-249 205 189
1. Disposisjonsfond		-137 583 550	-139 031 733
2. Bundne driftsfond	10	-136 776 514	-110 173 457
3. Merforbruk i driftsregnskapet		0	0
II. Egenkapital investering		-30 948 219	-27 148 219
1. Ubundet investeringsfond		-30 948 219	-27 148 219
2. Bundne investeringsfond	10	0	0
3. Udekket beløp i investeringsregnskapet		0	0

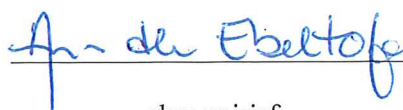
Bykle kommune

Balanseregnskapet

	Note	Regnskap 2022	Regnskap 2021
III. Annen egenkapital		-650 224 475	-647 600 150
1. Kapitalkonto	2	-651 543 910	-648 919 585
2. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen drift	3	1 319 435	1 319 435
3. Prinsippendringer som påvirker arbeidskapitalen investering	3	0	0
D. Langsiktig gjeld		-423 071 698	-408 174 467
I. Lån		-142 929 295	-146 999 053
1. Gjeld til kredittinstitusjoner	7	-142 929 295	-146 999 053
2. Obligasjonslån	7	0	0
3. Sertifikatlån	7	0	0
II. Pensjonsforpliktelse	8	-280 142 403	-261 175 414
E. Kortsiktig gjeld		-51 435 202	-38 474 820
I. Kortsiktig gjeld		-51 435 202	-38 474 820
1. Leverandørgjeld		-16 815 460	-22 751 321
2. Likviditetslån		0	0
3. Derivater		0	0
4. Annen kortsiktig gjeld		-34 619 743	-15 723 499
5. Premieavvik	8	0	0
Sum egenkapital og gjeld		-1 430 039 657	-1 370 602 846
F. Memoriakonti		0	0
I. Ubrukte lånemidler		13 531 462	13 295 659
II. Andre memoriakonti		25 673 654	25 531 367
III. Motkonto for memoriakontiene		-39 205 116	-38 827 026

kommunedirektør

Bykle, 19/4-23
Sted/dato

økonomisjef

Bykle kommune

OVERSIKT OVER SAMLET BUDSJETTAVVIK OG ÅRSAVSLUTNINGSDISPOSISJONER

Regnskap
2022

Driftsregnskapet

Disposisjoner som er foretatt i samsvar med § 4-1 til § 4-4 for driftsregnskapet:

1 Netto driftsresultat	-48 480 655
2 Avsetninger til bundne driftsfond	50 112 508
3 Bruk av bundne driftsfond	-23 509 451
4 Overføring til investering i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	44 321 000
5 Avsetninger til disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	638 268
6 Bruk av disposisjonsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-36 874 860
7 Budsjettetert dekning av tidligere års merforbruk	0
8 Årets budsjettavvik (mer - eller mindreforbruk før strykninger)	-13 793 190
9 Strykning av overføring til investering	-20 995 219
10 Strykning av avsetninger til disposisjonsfond	0
11 Strykning av dekning av tidligere års merforbruk	0
12 Strykning av bruk av disposisjonsfond	34 788 409
13 Mer- eller mindreforbruk etter strykninger	0
14 Bruk av disposisjonsfond for reduksjon av årets merforbruk etter strykninger	0
15 Bruk av disposisjonsfond for inndekning av tidligere års merforbruk	0
16 Bruk av mindreforbruk etter strykninger for dekning av tidligere års merforbruk	0
17 Avsetning av mindreforbruk etter strykninger til disposisjonsfond	0
18 Fremført til inndekning i senere år (merforbruk)	0

Investeringsregnskapet

Disposisjoner som er foretatt i samsvar med § 4-1, § 4-5 og § 4-6 for investeringsregnskapet:

1 Sum utgifter og inntekter eksklusiv bruk av lån	25 289 978
2 Avsetninger til bundne investeringsfond	0
3 Bruk av bundne investeringsfond	0
4 Budsjettetert bruk av lån	-6 000 000
5 Overføring fra drift i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	-44 321 000
6 Avsetninger til ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	3 800 000
7 Bruk av ubundet investeringsfond i henhold til årsbudsjettet og fullmakter	0
8 Dekning av tidligere års udekket beløp	0
9 Årets budsjettavvik (udekket eller udisponert beløp før strykninger)	-21 231 022
10 Strykning av avsetninger til ubundet investeringsfond	0
11 Strykning av bruk av lån	235 803
12 Strykning av overføring fra drift	20 995 219
13 Strykning av bruk av ubundet investeringsfond	0
14 Udisponert beløp etter strykninger	0
15 Avsetning av udisponert beløp etter strykninger til ubundet investeringsfond	0
16 Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0

Bykle kommune

Regnskapsprinsipper og vurderingsregler

Kommuneregnskapet er finansielt orientert, og skal vise all tilgang på og bruk av midler i året. Inntekter og utgifter skal tidsmessig plasseres i det året som følger av anordningsprinsippet. Anordningsprinsippet betyr at alle kjente utgifter og inntekter i løpet av året som vedrører kommunens virksomhet skal fremgå av drifts- eller investerings-regnskapet i året enten de er betalt eller ikke.

Regnskapet er avlagt i henhold til god kommunal regnskapsskikk, herunder kommunale regnskapsstandarder (KRS) utgitt av Foreningen for god kommunal regnskapsskikk (GKRS).

Ved lånefinansiering av investeringer er ikke renteutgiftene lagt til anskaffelseskost i samsvar med anbefalt løsning i KRS nr. 2.

Selvkostberegninger

Innenfor de rammer der selvkost er satt som den rettslige rammen for hva kommunen kan kreve av brukerbetaling er beregner kommunen selvkost etter forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer.

For de tjenestene kommunen selv har valgt å kreve brukerbetaling etter selvkostprinsippet følges samme retningslinjer.

Bykle kommune

Organisering av kommunens virksomhet

	Type virksomhet	Type enhet	Kontor-/vertskommune
Vertskommunesamarbeid Helsesamarbeid Bykle og Valle	Helsesamarbeid		Bykle
Enheter som avlegger særregnskap Setesdal IKT Agder revisjon Agder sekretariat iks Konsesjonskraft iks Setesdal Brannvesen iks Setesdal miljø og gjenvinning iks Setpro as	ikt revisjon sekretariat kontrollutval distribusjon og handel med elektrisitet brannvern og brannberedskap renovasjon tilrettelagde arbeidsplasser		Bykle Kristiansand Kvinesdal Valle Evje og Hornnes Evje og Hornnes Valle
Andre rettssubjekter Bykle og Hovden vekst AS Hovden badeland as Hovden prosjektutvikling as Hovden parkering as Hovdetun As Bykle Breiband as Bykle nærings- og utviklingsselskap as	konsulentoppdrag drift av fornøyelsesetablissement utleie av fast eiendom parkeringsvirksomhet utleie av fast eiendom infrastruktur og ikt-tjenester utleie av fast eiendom		Bykle Bykle Bykle Bykle Bykle Bykle Bykle

Bykle kommune

Note 1 - Endring i arbeidskapital

Balanseregnskapet	2022	2021	Endring
2.1 Omløpsmidler	368 955 511	326 804 453	42 151 059
2.3 Kortsiktig gjeld	-51 435 202	-38 474 820	-12 960 382
Arbeidskapital	317 520 309	288 329 632	29 190 677

Drifts- og investeringsregnskapet	Beløp
Driftsregnskapet	
Sum driftsutgifter eksklusiv avskrivninger	298 525 285
Sum driftsinntekter	-347 426 044
Netto finansutgifter	420 104
Netto driftsresultat	-48 480 655
Investeringsregnskapet	
Sum investeringsutgifter	28 558 529
Sum investeringsinntekter	-9 235 931
Netto utgifter til videreutlån	203 183
Netto utgifter i investeringsregnskapet	19 525 781
Netto tilgang (+)/bruk (-) i drifts- og investeringsregnskapet	28 954 874
Endring ubrukte lånemidler (økning +/-reduksjon -)	235 803
Endring i regnskapsprinsipp ført direkte mot egenkapital	0
Endring i arbeidskapital i drifts- og investeringsregnskapet	29 190 677

Bykle kommune

Note 2 - Kapitalkonto

Saldo 01.01	648 919 585
Økning av kapitalkonto (kreditposterings)	
Aktivering av fast eiendom og anlegg	25 868 144
Reversert nedskrivning av fast eiendom og anlegg	0
Aktivering av utstyr, maskiner og transportmidler	2 170 978
Reversert nedskrivning utstyr, maskiner og transportmidler	0
Aktivering av immaterielle eiendeler	0
Kjøp av aksjer og andeler	10 000
Reversert nedskrivning av aksjer og andeler	0
Utlån	5 764 197
Aktivert egenkapitalinnskudd pensjonskasse	509 407
Reversert nedskrivning av egenkapitalinnskudd pensjonskasse	0
Avdrag på eksterne lån	9 950 395
Økning pensjonsmidler	19 887 249
Reduksjon pensjonsforpliktelser	0
Reduksjon av kapitalkonto (debitposterings)	
Avgang fast eiendom og anlegg	3 283 130
Av- og nedskrivning av fast eiendom og anlegg	24 087 200
Avgang utstyr, maskiner og transportmidler	0
Av- og nedskrivning av utstyr, maskiner og transportmidler	1 902 700
Avgang immaterielle eiendeler	0
Av- og nedskrivning av immaterielle eiendeler	0
Avgang aksjer og andeler	0
Nedskrivning av aksjer og andeler	0
Avdrag på utlån	5 621 193
Avskrivning utlån	2 030 000
Reduksjon egenkapitalinnskudd pensjonskasse	0
Bruk av midler fra eksterne lån	5 764 197
Reduksjon pensjonsmidler	0
Økning pensjonsforpliktelser	18 966 989
Urealisert kurstap utenlandslån	0
Saldo 31.12	651 424 547

Bykle kommune

Note 3 - Vesentlige endringer i regnskapsprinsipp

Konto for endring av regnskapsprinsipp

Virkning av endringer i regnskapsprinsipp føres mot egne egenkapitalkontoer for endring av regnskapsprinsipp. Positiv saldo på disse kontoene kan ikke disponeres og negativ saldo skal ikke dekkes inn.

Bykle kommune

Note 4 - Varige driftsmidler

Utstyr, maskiner og transportmidler

TEKST	Kunst etc..	IKT-utstyr, kontor- maskiner	Inventar, utstyr, kjøretøy	Brannbiler, anleggs- maskiner	SUM
Anskaffelseskost 01.01	1 146 690	9 890 879	40 452 542	3 552 709	55 042 820
Årets tilgang	111 151	1 020 748	1 039 079		2 170 978
Årets avgang					0
Anskaffelseskost 31.12	1 257 841	10 911 627	41 491 621	3 552 709	57 213 798
Akk. avskrivninger 01.01		9 671 968	30 916 976	1 424 975	42 013 919
Årets avskrivning		63 941	1 661 124	177 635	1 902 700
Årets avgang avskrivninger					0
Akk. avskrivninger 31.12	0	9 735 909	32 578 100	1 602 610	43 916 619
Akk. nedskrivninger 01.01					0
Årets nedskrivning					0
Årets reverserte nedskrivninger					0
Akk. nedskrivning 31.12	0	0	0	0	0
Bokført verdi pr. 31.12	1 257 841	1 175 718	8 913 521	1 950 099	13 297 179
Tap ved salg av anleggsmidler					0
Gevinst ved salg av anleggsmidler					0
Økonomisk levetid		5 år	10 år	20 år	
Avskrivningsplan	Ingen avskr.	Lineær	Lineær	Lineær	

Bykle kommune

Note 4 - Varige driftsmidler

Faste eiendommer og anlegg

TEKST	Tomter	Tekn.anl. VAR	Boliger, skoler, veier	Adm.bygg, sykehjem mv.	SUM
Anskaffelseskost 01.01	22 018 675	127 113 597	445 033 726	340 528 678	934 694 676
Årets tilgang			7 116 776	1 267 174	8 383 950
Årets avgang	186 078		3 538 146		3 724 224
Anskaffelseskost 31.12	21 832 597	127 113 597	448 612 356	341 795 852	939 354 403
Akk. avskrivninger 01.01		57 996 628	119 382 794	72 982 665	250 362 087
Årets avskrivning		5 843 684	11 096 960	6 992 688	23 933 332
Årets avgang avskrivninger			441 093		441 093
Akk. avskrivninger 31.12	0	63 840 312	130 038 661	79 975 353	273 854 326
Akk. nedskrivninger 01.01					0
Årets nedskrivning					0
Årets reverserte nedskrivninger					0
Akk. nedskrivning 31.12	0	0	0	0	0
Bokført verdi pr. 31.12	21 832 597	63 273 285	318 573 695	261 820 499	665 500 077
Tap ved salg av anleggsmidler					0
Gevinst ved salg av anleggsmidler			895 081		895 081
Økonomisk levetid Avskrivningsplan	Ingen avskr.	20 år Lineær	40 år Lineær	50 år Lineær	

Bykle kommune

Note 5 - Aksjer og andeler i varige eie

Selskapets navn	Eierandel i selskapet	Balanseført verdi 2022	Balanseført verdi 2021
KLP egenkapitaltilskudd		7 032 342	6 522 935
Agder Sekretariat	6,25 %	40 000	40 000
Setesdal IKT	25,00 %	1	1
Setesdal regionråd	25,00 %	1	1
Setesdal Miljø og gjenvinning iks	20,00 %	48 531	48 531
Konsesjonskraft iks	13,50 %	1	1
Agder kommunerevisjon iks	4,00 %	1	1
Setesdal brannvesen iks	18,80 %	1 841 600	1 841 600
Biblioteksentralen		300	300
Bykle og Hovden vekst as	100,00 %	37 509 001	37 509 001
Setpro as	20,00 %	270 000	270 000
Agder Næringssselskap	0,03 %	1 000	1 000
Kommunekraft As	0,31 %	1 000	1 000
Hovden skigymnas AS	58,90 %	741 600	741 600
Agder energi	0,73 %	1	1
Norsk Bane as	5,41 %	1	1
Visit Telemark II	1,00 %	10 000	10 000
Setesdal bilruter II	13,11 %	650 020	650 020
Setesdal informasjons- og kompetansesenter	2,40 %	1 000	1 000
Visit Sørlandet	1,07 %	49 001	49 001
Setsdalesmuseet eigedom iks	33,30 %	1	1
Agder museum og arkiv iks	2,00 %	1	1
E134 Haukelivegen		10 000	
Sum		48 205 403	47 685 996

Vesentlige endringer i løpet av året i eierandel:

Bykle kommune

Note 6 - Utlån

Låntaker	Utlån (beløp)	Finansiert med egne midler	Finansiert med lån	Vesentlige tap på utlån
Øyne Industribygg	560 000	560 000		
Bykle Breiband AS	4 700 000	4 700 000		
Bykle industri AS	2 450 008	2 450 008		
Fjellgardshallen AS	319 000	319 000		
Hovden Skisenter	2 317 000	2 317 000		
etablerings/startlån/tomtelån	11 242 726	86 979	11 155 747	
Avsetning tap	-4 652 883			
Sum	16 935 851	10 432 987	11 155 747	0

Bykle kommune

Note 7 - Langsiktig gjeld

Fordeling av langsiktig gjeld:	2022	2021	Gj.snittlig gjenstående løpetid	Gj.snittlig rente
Lån til egne investeringer	130 814 513	140 220 461	32,00	3,90 %
Lån til andres investeringer				
Innfrielse av kausjoner				
Videreutlån	12 114 782	6 537 242	6,00	2,60 %
Finansiell leasing		241 350		
Sum bokført langsiktig gjeld	142 929 295	146 999 053		

Fordeling av langsiktig gjeld etter rentebetingelser	2022	Gj.sn. rente
Langsiktig gjeld med fast rente	63 573 270	2,30 %
Langsiktig gjeld med flytende rente	79 356 025	3,70 %
Sum	142 929 295	

Minimumsavdrag

	2022	2021
Utgiftsført avdrag i driftsregnskapet	9 354 028	15 551 801
Beregnet minimumsavdrag	5 382 431	6 015 936
Avvik	3 971 597	9 535 865

Beregningsgrunnlag minimumsavdrag:

Sum årets avskrivninger	25 836 032	24 906 622
Sum lånegjeld pr. 01.01 eks. lån til videre utlån	140 461 811	156 013 612
Avskrivbare anleggsmidler pr. 01.01	674 226 125	645 913 114

Avdrag på lån til videre utlån og forskotteringer

	2022	2021
Mottatte avdrag på startlån	-271 042	-347 970
Utgiftsførte avdrag i investeringsregnskapet	474 390	653 187
Forskjell	203 348	305 217
Saldo avdragsfond 1.1	0	361 159
Avsetning til (+)/bruk av avdragsfond (-)		-361 159
Saldo avdragsfond 31.12	0	0

Bykle kommune

Note 8 - Pensjonsforpliktelser

Generelt om pensjonsordningene i kommunen

Kommunen har kollektive pensjonsordninger i Kommunal Landspensjonskasse (KLP) og Statens pensjonskasse (SPK) som sikrer ytelsesbasert pensjon for de ansatte.

Premiefond

Premiefondet er et fond for tilbakeført premie og overskudd. Eventuelle midler på premiefondet kan bare brukes til fremtidig premiebetaling. Premiefondet fremgår ikke av kommuneregnskapet, men bruk av fondet reduserer faktisk betalte pensjonspremier.

	2022	2021
Innestående på premiefond 01.01	11 494 047	122 530
Tilført premiefondet i løpet av året	5 377 721	12 850 767
Bruk av premiefondet i løpet av året	5 334 093	1 479 250
Innestående på premiefond 31.12	11 537 675	11 494 047

Regnskapsføring av pensjon

Etter § 3-5 og § 3-6 i årsregnskapsforskriften skal driftsregnskapet belastes med pensjonskostnader som er beregnet ut fra langsiktige forutsetninger om avkastning, lønnsvekst og G-regulering. Pensjonskostnadene beregnes på en annen måte enn pensjonspremien som betales til pensjonsordningen, og det vil derfor normalt være forskjell mellom disse to størrelsene. Forskjellen mellom betalt pensjonspremie og beregnet pensjonskostnad betegnes premieavvik, og skal inntekts- eller utgiftsføres i driftsregnskapet.

Premieavviket tilbakeføres igjen neste år.

Regnskapsføringen av pensjon innebærer et unntak fra de grunnleggende prinsippene for kommuneregnskapet om at alle kjente utgifter og inntekter i året skal tas med i årsregnskapet for vedkommende år (kl § 14-6, 2. ledd nr c). Regnskapsføringen av premieavvik og amortisering av premieavvik har hatt innvirkning på netto driftsresultat i 2022 ved at regnskapsførte pensjonsutgifter er kr 2 591 970 høyere enn faktisk betalte pensjonspremier.

Bestemmelsene innebærer også at beregnede pensjonsmidler og pensjonsforpliktelser er oppført i balansen som henholdsvis anleggsmidler og langsiktig gjeld.

Økonomiske forutsetninger for beregning av pensjonskostnaden

	KLP	SPK
Diskonteringsrente	3,00 %	3,00 %
Lønnsvekst	2,98 %	1,98 %
G-regulering	1,98 %	1,98 %
Pensjonsregulering	1,22 %	
Forventet avkastning	3,50 %	3,00 %
Amortiseringstid	1,00	1

Bykle kommune

Note 8 - Pensjonsforpliktelser

Total - Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

	2022	2021
Pensjonskostnad og premieavvik		
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	11 330 874	11 071 030
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	8 283 702	7 706 999
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-9 359 489	-8 618 347
Administrasjonskostnad	605 315	520 430
A Beregnet netto pensjonskostnad (inkl. adm.)	10 860 402	10 680 112
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. kostnader)	17 580 496	19 743 753
C Årets premieavvik (B-A)	6 720 094	9 063 641

	2022	2021
Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet		
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. kostnader)	17 580 496	19 743 753
C Årets premieavvik	-6 720 094	-9 063 641
D Amortisering av tidligere års premieavvik	9 063 641	2 108 140
E Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	19 924 043	12 788 252
F Pensjonstrekk ansatte	2 056 616	1 920 325
Årets regnskapsførte pensjonsutgift (E-F)	17 867 427	10 867 927

	2022	2021
Akkumulert premieavvik		
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01)	9 063 640	2 108 139
Årets premieavvik	6 720 094	9 063 641
Sum amortisert premieavvik dette året	-9 063 641	-2 108 140
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	6 720 093	9 063 640
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	712 329	960 746
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	7 432 422	10 024 386

	2022	2021
Spesifikasjon av brutto pensjonsforpliktelse UB - estimat		
Brutto pensjonsforpliktelser IB 1.1 - estimat	261 159 304	265 166 176
Planendring forpliktelse IB 1.1	0	0
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	10 695 528	-12 925 735
Årets opptjening	11 330 874	11 071 030
Rentekostnad	8 283 702	7 706 999
Utbetalinger	-11 254 917	-9 859 166
Brutto pensjonsforpliktelser UB 31.12	280 214 491	261 159 304

	2022	2021
Spesifikasjon av brutto pensjonsmidler UB - estimat		
Brutto pensjonsmidler IB 1.1 - estimat	261 007 313	253 405 272
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	4 807 495	-10 380 463
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	17 580 496	19 743 753
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	-605 315	-520 430
Utbetalinger	-11 254 917	-9 859 166
Forventet avkastning	9 359 489	8 618 347
Brutto pensjonsmidler UB 31.12	280 894 561	261 007 313

	2022	2021
Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12	-752 157	168 102
Herav:		
Brutto pensjonsforpliktelse	280 214 491	261 159 304
Pensjonsmidler	280 894 561	261 007 313
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	-72 087	16 111

Bykle kommune

Note 8 - Pensjonsforpliktelser

KLP - Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

	2022	2021
Pensjonskostnad og premieavvik		
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	9 896 014	9 589 098
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	7 809 367	7 213 362
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-9 094 687	-8 309 987
Administrasjonskostnad	555 440	470 425
A Beregnet netto pensjonskostnad (eks. adm.)	9 166 134	8 962 898
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. kostnader)	15 975 907	18 083 622
C Årets premieavvik (B-A)	6 809 773	9 120 724
Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	2022	2021
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. kostnader)	15 975 907	18 083 622
C Årets premieavvik	-6 809 773	-9 120 724
D Amortisering av tidligere års premieavvik	9 120 724	2 036 925
E Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	18 286 858	10 999 823
F Pensjonstrekk ansatte	1 734 310	1 574 954
Årets regnskapsførte pensjonsutgift (E-F)	16 552 548	9 424 869
Akkumulert premieavvik	2022	2021
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01)	9 120 724	2 036 925
Årets premieavvik	6 809 773	9 120 724
Sum amortisert premieavvik dette året	-9 120 724	-2 036 925
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	6 809 773	9 120 724
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	721 835	966 796
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	7 531 608	10 087 520
Spesifikasjon av brutto pensjonsforpliktelse UB - estimat	2022	2021
Brutto pensjonsforpliktelser IB 1.1 - estimat	242 729 151	240 871 531
Planendring forpliktelse IB 1.1		
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	13 314 520	-5 085 674
Årets opptjening	9 896 014	9 589 098
Rentekostnad	7 809 367	7 213 362
Utbetalinger	-11 254 917	-9 859 166
Brutto pensjonsforpliktelser UB 31.12	262 494 135	242 729 151
Spesifikasjon av brutto pensjonsmidler UB - estimat	2022	2021
Brutto pensjonsmidler IB 1.1 - estimat	249 615 228	232 339 852
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	8 150 211	1 211 358
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	15 975 907	18 083 622
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	-555 440	-470 425
Utbetalinger	-11 254 917	-9 859 166
Forventet avkastning	9 094 687	8 309 987
Brutto pensjonsmidler UB 31.12	271 025 676	249 615 228
Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12	-9 435 884	-7 616 001
Herav:		
Brutto pensjonsforpliktelse	262 494 135	242 729 151
Pensjonsmidler	271 025 676	249 615 228
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	-904 343	-729 924

Bykle kommune

Note 8 - Pensjonsforpliktelser

SPK - Spesifikasjon av samlet pensjonskostnad, premieavvik pensjonsforpliktelser og estimatavvik

	2022	2021
Pensjonskostnad og premieavvik		
Årets pensjonsopptjening, nåverdi	1 434 860	1 481 932
Rentekostnad av påløpt pensjonsforpliktelse	474 335	493 637
Forventet avkastning på pensjonsmidlene	-264 802	-308 360
Administrasjonskostnad	49 875	50 005
A Beregnet netto pensjonskostnad (eks. adm.)	1 694 268	1 717 214
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. kostnader)	1 604 589	1 660 131
C Årets premieavvik (B-A)	-89 679	-57 083
Pensjonsutgifter i drifts- og investeringsregnskapet	2022	2021
B Forfalt pensjonspremie (inkl. adm. kostnader)	1 604 589	1 660 131
C Årets premieavvik	89 679	57 083
D Amortisering av tidligere års premieavvik	-57 083	71 215
E Brutto pensjonsutgift etter premieavvik og amortisering (SUM B:D)	1 637 185	1 788 429
F Pensjonstrekk ansatte	322 306	345 371
Årets regnskapsførte pensjonsutgift (E-F)	1 314 879	1 443 058
Akkumulert premieavvik	2022	2021
Sum gjenstående premieavvik tidligere år (pr. 01.01)	-57 084	71 214
Årets premieavvik	-89 679	-57 083
Sum amortisert premieavvik dette året	57 083	-71 215
Akkumulert premieavvik pr. 31.12	-89 680	-57 084
Arbeidsgiveravgift av akkumulert premieavvik	-9 506	-6 050
Sum akkumulert premieavvik inkl. arb.g.avgift	-99 186	-63 134
Spesifikasjon av brutto pensjonsforpliktelse UB - estimat	2022	2021
Brutto pensjonsforpliktelser IB 1.1 - estimat	18 430 153	24 294 645
Planendring forpliktelse IB 1.1		
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	-2 618 992	-7 840 061
Årets opptjening	1 434 860	1 481 932
Rentekostnad	474 335	493 637
Utbetalinger		
Brutto pensjonsforpliktelser UB 31.12	17 720 356	18 430 153
Spesifikasjon av brutto pensjonsmidler UB - estimat	2022	2021
Brutto pensjonsmidler IB 1.1 - estimat	11 392 085	21 065 420
Estimatavvik forpliktelse IB 1.1	-3 342 716	-11 591 821
Innbetalt premie/tilskudd (inkl. adm.)	1 604 589	1 660 131
Administrasjonskostnad/Rentegaranti	-49 875	-50 005
Utbetalinger	0	0
Forventet avkastning	264 802	308 360
Brutto pensjonsmidler UB 31.12	9 868 885	11 392 085
Netto pensjonsforpliktelser pr. 31.12	8 683 727	7 784 103
Herav:		
Brutto pensjonsforpliktelse	17 720 356	18 430 153
Pensjonsmidler	9 868 885	11 392 085
Arbeidsgiveravgift av netto pensjonsforpliktelse	832 256	746 035

Bykle kommune

Note 10 - Bundne fond

Bundne fond - formål	2021	Avsetninger	Bruk av fond	2022
<i>Bundne driftsfond</i>				
Selvkostfond	12 720 186	2 533 767	187 795	15 066 158
Øremerket statstilskudd - spesifiser	1 672 687	1 871 153	955 000	2 588 840
Næringsfond/kraftfond	79 080 136	43 707 588	21 538 834	101 248 890
Gavefond	114 350		64 180	50 170
.....	16 586 098	2 000 000	763 643	17 822 456
Øvrige bundne driftsfond				0
Sum	110 173 457	50 112 508	23 509 452	136 776 514
<i>Bundne investeringsfond</i>				
Øremerket statstilskudd - spesifiser				0
Gavefond				0
Avdragsfond husbankmidler				0
.....				0
Øvrige bundne investeringsfond				0
Sum	0	0	0	0

Bykle kommune

Note 11 - Selvkostområder

2022

Selvkostkalkyle	Vann	Avløp	Renovasjon	Slam- tømming	Feiing
A. Direkte driftskostnader	3 792 806	7 859 558	6 033 635	223 366	1 217 506
B. Henførbare indirekte driftskostnader	210 936	242 384	100 507	1 117	60 338
C. Kalkulatoriske rentekostnader	3 734 695	3 371 679	229 993		
D. Kalkulatoriske avskrivinger	3 175 864	5 994 508	206 349		
E. Andre inntekter og kostnader	9 469	11 799	5 025	56	3 017
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D+E)	10 923 770	17 479 928	6 575 509	224 539	1 280 861
G. Gebyrinntekter	12 959 332	17 511 333	6 634 524	26 714	1 146 322
H. Årets selvkostresultat (G-F)	2 035 562	31 405	59 015	-197 825	-134 539
Årets dekningsgrad	118,63 %	100,18 %	100,90 %	11,90 %	89,50 %
Vedtatt dekningsgrad			100,00 %	100,00 %	
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremført underskudd	2 035 562	31 405	59 015	0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	0	0	197 825	134 539
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)	0	0	0	0	0
L. Saldo selvkostfond (+) og fremføring av underskudd (-) per 1.1 i rapporteringsåret	4 374 396	7 793 163	-2 020 307	546 817	5 807
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd	190 672	276 128	-70 396	15 838	-2 173
N. Saldo selvkostfond (+) og fremføring av underskudd (-) (per 31.12 i rapporteringsåret (L+M+I+J))	6 600 630	8 100 696	-2 031 688	364 830	-130 905

Bykle kommune

Note 11 - Selvkostområder

Selvkostkalkyle	2022				
	Reg-ulerings- planer	Bygge- og eierseksj.- saker	Kart og oppmåling	Utslipps- tillatelser og kontroll	
A. Direkte driftskostnader	3 246 417	2 738 764	3 866 651		
B. Henførbare indirekte driftskostnader		14 998			
C. Kalkulatoriske rentekostnader					
D. Kalkulatoriske avskrivinger					
E. Andre inntekter og kostnader	-789 576		-1 026 923		
F. Gebyrgrunnlag (A+B+C+D+E)	2 456 841	2 753 762	2 839 728	0	0
G. Gebyrinntekter	720 000	1 684 964	1 985 904		
H. Årets selvkostresultat (G-F)	-1 736 841	-1 068 798	-853 824	0	0
Årets dekningsgrad	29,31 %	61,19 %	69,93 %	#DIV/0!	#DIV/0!
Vedtatt dekningsgrad					
I. Avsetning til selvkostfond og dekning av fremført underskudd	0	0	0	0	0
J. Bruk av selvkostfond og fremføring av underskudd	0	0	0	0	0
K. Kontrollsum (subsidierring) (H-I+J)	-1 736 841	-1 068 798	-853 824	0	0
L. Saldo selvkostfond (+) og fremføring av underskudd (-) per 1.1 i rapporteringsåret					
M. Alternativkostnad ved bundet kapital på selvkostfond eller fremføring av underskudd					
N. Saldo selvkostfond (+) og fremføring av underskudd (-) (per 31.12 i rapporteringsåret (L+M+I+J))	0	0	0	0	0

Bykle kommune

Note 11 - Selvkostområder

Utvikling i selvkostresultat

	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)
Utviklingen i selvkostresultat	2022	2021	2020	2019	2018
Vann	2 035 562	4 395 020	3 078 033	1 326 276	24 391
Avløp	31 405	2 617 500	6 943 730	6 289 420	5 303 537
Renovasjon	59 015	-481 874	-586 573	-1 336 049	-332 112
Slamtømming	-197 825	53 476	57 199	200 819	35 495
Feiing	-134 539	-178 699	-23 711	63 405	81 995

Utviklingen i fond (+) og underskudd til fremføring (-)

	Positiv (+) / negativ (-)	Positiv (+) / negativ (-)	Positiv (+) / negativ (-)	Positiv (+) / negativ (-)	Positiv (+) / negativ (-)
Utgående balanse i fond (+) og underskudd til fremføring (-)	2022	2021	2020	2019	2018
Vann	6 600 630	4 374 395	-62 387	-3 118 466	-4 359 721
Avløp	8 100 696	7 793 164	5 051 264	-1 914 119	-8 089 802
Renovasjon	-2 031 688	-2 020 307	-1 504 296	-901 121	-445 175
Slamtømming	364 830	546 819	480 344	416 963	209 027
Feiing	-130 905	5 808	185 702	207 875	14 051

Bykle kommune

Note 11 - Selvkostområder

Utvikling i selvkostresultat

	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)	Over- (+) / underskudd (-)
Utviklingen i selvkostresultat	2022	2021	2020	2019	2018
Reg-ulerings-planer	-1 736 841	-2 043 932	-2 308 275	-3 924 337	
Bygge- og eierseksj.- saker	-1 068 798	-861 566	-1 190 358	-1 669 353	
Kart og oppmåling	-853 824	-1 938 391	-1 837 878	-1 064 370	
Utslipps-tillatelse og kontroll	0				
0	0				

Utviklingen i fond (+) og underskudd til fremføring (-)

	Positiv (+) / negativ (-)	Positiv (+) / negativ (-)	Positiv (+) / negativ (-)	Positiv (+) / negativ (-)	Positiv (+) / negativ (-)
Utgående balanse i fond (+) og underskudd til fremføring (-)	2022	2021	2020	2019	2018
Reg-ulerings-planer	0	0			
Bygge- og eierseksj.- saker	0	0			
Kart og oppmåling	0	0			
Utslipps-tillatelse og kontroll	0	0			
0	0	0			

Bykle kommune

Note 12 - Ytelser til ledende personer og revisor

Tekst	2022	2021
Lønn kommunedirektør: - samlet lønn og annen fast godtgjørelse samt eventuelle bonusutbetalinger - godtgjørelse fra andre verv i kommunen - vesentlig tilleggsgodtgjørelse for tjenester utenfor normal funksjon - betalt eller skyldig vederlag i forbindelse med avslutning av ansettelsesforhold eller verv. - beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter som anses som godtgjørelse (naturalytelser)	1 250 381 18 245	1 103 712 4 500 38 844
Sum lønn kommunedirektør	1 268 626	1 147 056
Godtgjørelse ordfører: - samlet lønn og annen fast godtgjørelse samt eventuelle bonusutbetalinger - godtgjørelse fra andre verv i kommunen - vesentlig tilleggsgodtgjørelse for tjenester utenfor normal funksjon - betalt eller skyldig vederlag i forbindelse med avslutning av ansettelsesforhold eller verv. - beregnet verdi av totale fordeler i annet enn kontanter som anses som godtgjørelse (naturalytelser)	1 136 901 9 361	1 033 000 8 084
Sum godtgjørelse til ordfører	1 146 262	1 041 084
Godtgjøring revisor: - revisjonstjenester - rådgivning	691 900 293 600	675 000 998 000
Sum godtgjørelse til revisor	985 500	1 673 000

Bykle kommune

Note 13 - Usikre forpliktelser, betingede eiendeler og hendelser etter balansedagen

Usikre forpliktelser

Følgende usikre forpliktelser er regnskapsført:

Forpliktelsens art	Antatt oppgjørstidspunkt	Balansført forpliktelse	Endring i året
Sum usikre forpliktelser		0	0

Følgende usikre forpliktelser er ikke regnskapsført:

Setesdal Miljø og gjenvinnings andel av Returkraft AS sitt negative selvkostfond var per 31.12.22 på kr 613 Per 31.12.21 var tilsvarende andel 1,668 mill,

Beregnet etter levert andel tonn avfall i 2016 for setesdalskommunene er andel fordelt som følger

	Tonn	%andel	selvkost pr 31.12.21	Pr 31.12.22
Bykle	655	23,33	389 252	143 154
Valle	422	15,03	250 769	92 225
Bygland	374	13,32	222 239	81 732
Evje og Hornnes	1170	41,68	695 415	255 750
Iveland	186	6,63	110 787	40 744
	2807	100	1 668 462	613 605

Returkraft AS har selvkostfond for husholdningsdelen av forbrenningsanlegget, og som følge av negativt selvkostfond opprettholder selskapet en høyere pris per levering av husholdningsavfall over en lengere periode enn tidligere skissert, inntil det negative selvkostfondet er borte. Dette medfører at SMG IKF mottar faktura fra returkraft AS i samme størrelsesorden som nå, men over en lengre periode enn tidligere antatt. Dette vil påvirke kommunene gjennom høyere faktura fra SMG IKS.

Det betyr at ingenting bokføres per nå, men kommunens andel av negativt selvkostfond i Returkraft AS er angitt her.

Ikke utbetalt lønn til gode etter lærernes lønnsoppgjør Ikke bokført som krav, anslag kr 75 000

Betingede eiendeler

Bykle kommune

Note 14 - Spesifikasjon av vesentlige poster og transaksjoner

Utbyggingsavtaler- avsatt til fond til bruk til
rundkjøring og infrastrukturtiltak løyper

16 720 495

Bykle kommune

Note 18 - Interkommunalt samarbeid kommuneloven kap 18 og 19 (som ikke avlegger særregnskap) samt vertskommunesamarbeid etter kommuneloven kapittel 20

	Helsesamarbeidet Bykle og Valle	Sam- arbeidets navn	Sam- arbeidets navn	Sam- arbeidets navn
Overføring fra Bykle kommune (kontorkommunen)	14 707 071			
Overføring fra Valle kommune	14 732 668			
Sum overføringer fra deltakerkommunene	29 439 739	0	0	0
Overføring til A kommune (kontorkommunen)				
Overføring til B kommune				
Sum overføringer til deltakerkommunene	0	0	0	0
Resultat av overføringer til/fra deltakerne	29 439 739	0	0	0
Samarbeidets egne inntekter				
Salgsinntekter	2 565 750			
Refusjoner	5 512 540			
Overføringer	1 907 153			
Avskrivinger	221 993			
Sum samarbeidets egen inntekter	10 207 436	0	0	0
Samarbeidets driftsutgifter				
Lønn inkl. sosiale utgifter	33 844 483			
Kjøp av varer og tjenester	3 680 346			
Avsatt felles fond	1 871 153			
rente og finanskostnad	29 260			
Avskrivinger	221 933			
Sum samarbeidets driftsutgifter	39 647 175	0	0	0
Resultat av virksomheten	0	0	0	0
Disponering av årets resultat:				
Tilbakeført deltaker kommunene				
Overført til neste driftsår				
Udekket underskudd				

Fondsmidler Styrking legevakt kr 1500 000
og styrking helsestasjon kr 371 153

Årsmelding 2022 for Bykle kommune

Føreord

Kommunedirektøren i Bykle legg med dette fram årsmelding for 2022. Bykle kommune har eit aktivt, men også krevjande år bak seg. Det er sett i gang svært mange gode, positive og framtidsretta tiltak innan alt frå skulesektoren til kommunikasjon – tiltak ein arbeider dagstøtt med, og som ein alt ser lovande resultat av.

Mykje har vore annleis i 2022, og noko kunne heilt sikkert ha vore *gjort* annleis for å handtere utfordringane. Kommunen, som organisasjon, har hausta mange erfaringar som legg føringar for korleis ein skal jobbe framover. Sjølv om her og no-situasjonen krev mykje, er det viktig å ikkje misse fokus i det langsiktige arbeidet for ei positiv samfunnsutvikling. Så kan det skje feil. Det er faktisk ikkje til å unngå. Det Bykle kommune fokuserer på, er evna til å lære av dei feil som måtte oppstå. Å gjere feil er menneskeleg – å unngå å gjere feila om att er målet. Open dialog, trygge rammer og tillit mellom aktørane er avgjerande for at ein skal kome vidare.

Tenesteutvikling:

Bykle kommune har fokus på kvalitet i tenestene. Rekruttering og kompetanseutvikling er sentralt for å møte både lovkrav og utfordringar som treff småkommunar på lik line med større organisasjonar. Kommunen er godt i gang med arbeidet med ny arbeidsgjevarstrategi. Kva slag arbeidsgjevar skal Bykle kommune vere? Korleis rekruttere arbeidskraft, og korleis behalde arbeidskraft over tid? Kva med utflutt ungdom – kan ein få dei heim att?

Arbeidsgjevarstrategien blir eit viktig verktøy i den samanhengen. Arbeidsgruppa som er sett ned og i full sving skal også sikre brukarmedverknad frå tilsette og tillitsmannsapparatet.

Som liten kommune opplever ein svingingar med omsyn til kortare og lengre vakansar. Rekruttering og stabil bemanning i basistjenester er viktig for å vere robuste og for å dekke stadig aukande krav til kompetanse, tenesteutvikling og forventningar frå innbyggjarar og gjester

Gode og tilgjengelege digitale tenester styrker dialogen med innbyggjarane og næringslivet – og ikkje minst kommunen. Det gjer kvardagen enklare og gjev gode lokalsamfunn. Digitale tenester er viktige i dag og det er avgjerande for kommunen å satse digitalt for å bli endå betre i framtida. I 2022 har det blitt jobba målretta for å auke omfanget av, og kvaliteten på dei digitale tenestene. Arbeidet har vore leia av interne ressursar og ein har i første omgang fokusert på plansektoren. I det digitale aspektet skal Bykle kommune vere i forkant! Det skal vere enkelt og lettfattelig å kommunisere digitalt øvst i Setesdal! Så er ikkje digitale løysingar nøkkelen til alt – men som eit framtidsretta grep satsar Bykle kommune vidare med fleire løysingar som skal gje brukarane ein enklare kvardag. Arbeidet vert ført vidare i 2023. Arbeidet med internkontroll er pågåande og eit prioritert område. I tillegg er det auka ressursar mellom anna innan skulesektoren – eit fagfelt som troner på toppen av kommunens prioriteringsliste. Ingenting er viktigare enn å sikre at born og unge har og finn sin plass i Bykle kommune!

Investeringar for framtida:

Bykle kommune har ein unik posisjon i Agder som den største vinterdestinasjonen. Det er stor vekst i hytter og større utbyggingar. Vi er i starten av ein ny epoke der vi vil investere tungt i opprusting og utbygging av infrastruktur og anlegg for å kunne møte behov og utløyse ynskja

utbyggingsaktivitet. Så blir det satsa vidare frå næringslivet med tanke på å gjere Hovden til ein heilårsdestinasjon. Bykle kommune skal vere med og legge til rette for dette. Gjennom heile den såkalla straumakrisa, og påfølgjande «dyrtid», har Bykle kommune støtta opp om lokalt næringsliv med solid straumstøtte. Det har kommunen gjort i trygg vissheit om at det lokale næringslivet er avgjerande også for Bykle kommune. Resultatet er eit næringsliv som har klart seg gjennom krisetidene, og som har eit grunnlag for vidare drift og satsing også i åra som kjem.

Samhandling og samarbeid:

I tillegg til å rekruttere og sikre god kompetanse i eigne tenester, er det òg fleire interkommunale samarbeid som er viktige for å kunne yte gode og trygge tenester til innbyggjarane og gjestene i Bykle kommune. Bykle kommune har over tid hatt særskilt god samhandling med regionale styresmakter, og ser tydinga av å følgje det regionale partnerskapet gjennom Regionplan Agder 2030.

Covid 19 viste korleis samhandling og samarbeid mellom kommunar og organisasjonar, er avgjerande for å løyse krevjande og kritiske oppgåver. Den lærdomen tar Bykle kommune med seg vidare. Pandemien er kanskje over, eller har i alle fall gått over i ein ny og mindre dramatisk fase, men behovet for samarbeid mellom kommunar og organisasjonar går aldri over. Bykle kommune vil vere ein spydspiss i vidare utvikling av samarbeid, og ynskjer å legge til rette slik at alle partnerar styrkar seg.

Næring og utvikling

Bykle kommune har auka kapasiteten i næringsapparatet for å legge til rette for etablering og utvikling. Det er ei satsing ein ynskjer å halde fram. Bare i samspel med lokalt næringsliv, fastbuande og tilreisande kan kommunen fullt ut nytte potensialet som tilretteleggjar og positiv aktør. Det er kommunen sitt ynskje. Næringslivet måtte slite under pandemien, og som vist til tidlegare kom både straumkrise og «dyrtid». Bykle kommune har vore og er med på å leggje til rette for trygge rammer og vidare utvikling av det lokale næringslivet.

Bykle kommune eig fleire aksjeselskap med utviklings- og driftsføremål. I løpet av 2020 vart dei samla i eit konsern for å få ein meir målretta styring og utvikling av verksemdene. Dette har gjeve lovande resultat – men arbeidet med vidare konsolidering av kreftene held fram.

I 2022 vart det arbeidd fram ny næringspolitisk plan. Planen skal ut på høyring i 2023. Som del av ei offensiv satsing på samspelet mellom kommunen og det lokale næringslivet blir planen eit viktig verktøy til nye, framtidretta grep.

Arbeid og inkludering

Det er ei høgt prioritert oppgåve i Bykle kommune å arbeide for arbeid og integrering, og motarbeide utanforskap. Eit grep som er jobba fram i 2022 med endeleg vedtak i 2023 er etablering av vaskeri i Bykle i samarbeid med Agder fylkeskommune og Setpro AS. Vaskeriet får fem VTA-plassar, varig tilrettelagte arbeidsplassar, og er eit offensivt grep på vegen fram mot målet: «Alle skal med»! Dette, og fleire tiltak som er under utvikling, skal vere med på å sikre at alle i Bykle kommune som kan og ynskjer det, skal få ta del i det lokale arbeidslivet, og vere integrerte i lokalsamfunnet på ein god måte.

Kommunikasjon

Bykle kommune satsar tungt på kommunikasjon. Det vart i 2022 tilsett kommunikasjonsansvarleg i full stilling med ansvar for informasjonsarbeid internt og eksternt, opp mot presse og ut til eigne innbyggjarar. Arbeidet gjev målbare resultat. Trafikk på heimesider og sosiale medier aukar dagstøtt, det blir stadig fleire positive oppslag frå Bykle kommune i pressa – alt dette er med på å auke det gode omdømet til kommunen. Bykle kommune var tidleg i 2023, etter oppstart av prosjektet i 2022, også først i Setesdal med å ta i bruk informasjonsappen Civis – noko som ytterlegare er med på å spreie informasjon frå kommunen. Bykle kommune ynskjer å vere ein moderne og open kommune, med offensiv haldning til meiroffentlegheit. Dit er me på veg! Stadig fleire får augene opp for alt det gode kommunen faktisk driv med i det daglege.

Takk for innsatsen!

Kommunedirektøren nyttar høvet til å takke alle tilsette for den gode innsatsen i 2022. Visst byr også 2023 på utfordringar, men dei siste åra me har lagt bak oss viser at me står sterkare saman. Det kan ein dra lærdom av. Jo fleire som arbeider for kommunens beste – jo betre grunnlag for vidare positiv utvikling i Bykle kommune. Det kjem både fastbuande og tilreisande til gode!

Karina Sloth

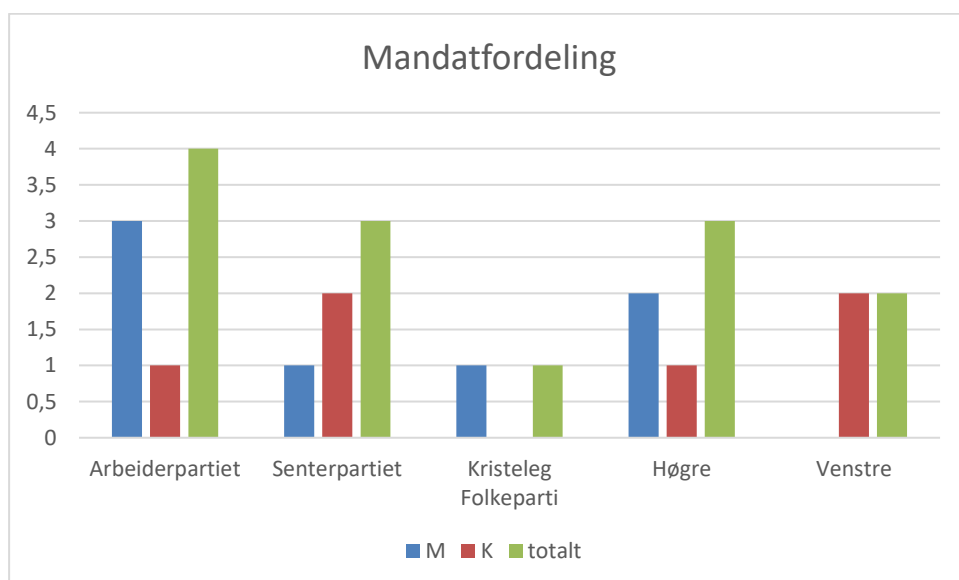
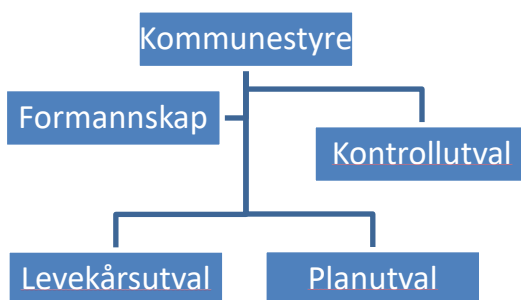
Kommunedirektør

Kommunedirektøren sitt framlegg til årsmelding 2022

Pliktig årsberetning	6
Organisering	6
Politisk organisering	6
Likestilling	7
Personale, HMS	8
Styring, kontroll og etisk standard	9
Rekruttering	9
Lønsoppgjeret 2022.....	10
Sjukefråvær	10
Verne- og miljøarbeidet	10
Tillitsvalde.....	10
Administrativ organisering:	11
Økonomi	12
Generelt.....	12
Driftsresultat for Bykle kommune	15
Finansielle måltal.....	15
Fordeling inntekter og utgifter	16
Resultat per eining, Driftsrekneskap	18
Driftsrekneskap, oversikt 2019-2022	18
Næringsfondet.....	19
Økonomisk analyse.....	19
Arbeidskapital.....	20
Nøkkeltal frå rekneskapen	20
Skattedekningsgrad	20
Resultatgrad.....	20
Rente- og avdragstyngd.....	21
Driftsrekneskap-Budsjett.....	22
Investeringsrekneskapen – Budsjett	25
Resultat 2022.....	28
Bruk av fond	30
Avsetning til fond	31
Annen informasjon	32
Årsmelding frå stab og tenesteeiningar	32
Eining 10* Sentraladministrasjonen/ Kommunedirektørens stab	32
Eining 110 Pleie- og hjelpetenesta	41
Eining 121 Helsetenesta i Bykle og Valle	44
Eining 130 Teknisk drift og eigedom	47
Eining 150 Kultur og fritid.....	51
Eining 160 Bykle barne- og ungdomsskule.....	55
Eining 170 Barnehage.....	59
Eining 180 Fjellgardane skule	62

Pliktig årsberetning Organisering

Politisk organisering

Kommunestyret, mandatfordeling ved val i 2019:

	M	K	Sum
Arbeiderpartiet	3	1	4
Senterpartiet	1	2	3
Kristeleg Folkeparti	1	0	1
Høgre	2	1	3
Venstre	0	2	2

Ordfører: Jon Rolf Næss, AP

Varaordfører: Tone Lise Avdal, V

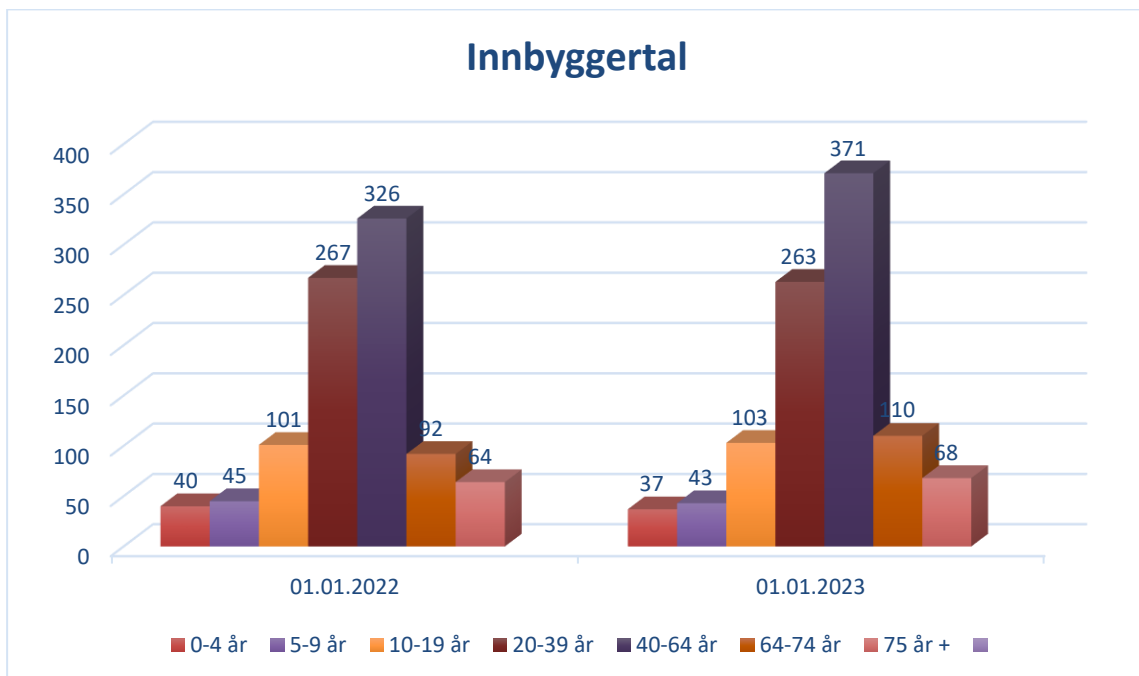
Leiar planutval: Hans Blattmann, AP

Leiar leverkårsutval: Thor Bernhard Sagland, KRF

Leiar kontrollutvalet: Olav Mandt, H

Saker	2019	2020	2021	2022
Delegerte vedtak: - Byggesak	516	609	540	453
Politiske saker: - Planutvalet	166	223	252	219
- Formannskap	144	114	144	127
- Kommunestyret	250	174	132	155
- Levekårsutvalet		15	39	36

Kommunen skal ha fokus på god tenesteproduksjon til brukarane våre og aktiv tilrettelegging for næringsutvikling. Brukarane er i første rekkje innbyggjarane i kommunen, men ”fritidsinnbyggjarane” er også brukarar av kommunale tenester.

Bykle kommune har i 2022 ein auke i innbyggertal på 60 personar, Per 1.1.2022 var det 935innbyggjarar i kommunen, per 31.12. 2022 var vi 995 personar, 517 menn og 478 kvinner. Her er vist folketal,etter alder. Tal frå SSB.

Likestilling.

Etter kommunelovas § 14-7 om årsberetning skal ein gjere greie for status når det gjeld kjønnslikestilling, likestillingstiltak som er sett i gang og tiltak som ein planlegg å starte opp.

Levekårsutvalet er Bykle kommune sitt politiske likestillingsutval som skal fremje likestilling, mangfald og inkludering, og hindre diskriminering. Som arbeidsgjevar har Bykle kommune plikt til å arbeide aktivt, målretta og planmessig for å fremje likestilling og hindre diskriminering. Bykle kommune har gjennom personalpolitisk plattform felt ned syn på og tiltak for å hindre diskriminering og for å fremje likestilling. Bykle kommune har sett i gang eit arbeid med ny overordna arbeidsgjevarpolitikk, og vil i samband med dette sjå vidare på om vi treng nye og endra tiltak for å hindre diskriminering og for å fremje likestilling.

Likestillingsbarometer Bykle kommune, kvinneandel per 31.12.22:

År	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kommunestyret	30,8%	30,8%	30,8%	45,15%	45,15%	45,15%	38,5%
Ordfører/varaordfører	0%	0%	0%	50%	50%	50%	50%
Tilsette	68,62%	70,79%	70,80%	74,27%	69,23%	72,72%	71,1%

Andelen kvinnelege leiarar var per 31.12.22 på 75 % (inkl. kommunedirektør)

Personale, HMS

Pr 31.12.22 var det 173 fast tilsette fordelt på 163,86 årsverk i Bykle kommune, 123 kvinner med 115,21 årsverk og 50 menn med 48,65 årsverk. I tillegg er det 2 Lis1 leger, 3 lærlingar, midlertidige på spesialpedagogiske tiltak og vakante stillingar som til saman utgjør 181,86 årsverk.

Fordeling kvinner og menn, personar:

Alder	Kvinner		Menn	
	Antal (123)	Årsverk	Antal (39)	Årsverk
60 - 69	10	9,50	5	5
50 - 59	47	44,27	22	22
40 - 49	35	32,95	12	11,5
30 - 39	27	25,84	6	5,15
20 - 29	4	2,65	5	5
Sum	123	115,21	50	48,65

Hovuddelen av arbeidsstyrken er mellom 50 og 59 år. I løpet av året har det vore arbeidstakarar som har gått av med pensjon, har uløna permisjon grunna sjukdom, har andre permisjonar, eller har slutta i kommunen. Vi ser at det byrjer å bli vanskeleg å rekruttere rett kompetanse til enkelte stillingar. Det er brukt mykje tid og ressursar på rekruttering.

Når det gjeld likestilling, har vi få menn i dei kvinnedominerte yrkene og få kvinner i dei mannsdominerte. Vi ser også at det er få menn som søker seg til leiarstilling. Det er ynskjeleg å få ei jamnare fordeling mellom kjønn.

Lønsmessig ligg kvinner og menn ganske jamt i samanlikna yrkesgrupper. I yrkesgrupper der vi konkurrerer med private aktørar er løn eit verkemiddel ein har brukt for å få inn kompetanse.

Kommunedirektøren si leiargruppe består 7 tenesteleiarar og 4 stabsleiarar. Fordelinga etter kjønn er 3 menn og 9 kvinner (inkl. kommunedirektør)

Vi har 5 lærlingplassar. Berre i tre av desse har vi hatt lærlingar i. Det har ikkje vore mogeleg å få tak i fleire.

22 fast tilsette er tilsett i deltidstilling. Det er ulike årsaker til dette. Nokon av desse er gradert ufør, har gått av med delvis AFP eller ynskjer ikkje større stilling. For dei som ynskjer heil /større stilling søker Bykle kommune så langt som råd å slå saman og tilby deltidstilsette utvida stilling når det er ledig stilling dei er kvalifisert for. I tillegg kjem dei som søker seg ned i stilling for ein periode f.eks. på grunn av omsorg for mindreårige barn, har studiepermisjon, permisjon pga. sjukdom ut over eitt år eller permisjon av andre årsaker. Med tilsette i ulike permisjonar er det behov for vikarar. Det blir ikkje lyst etter vikar anna enn når det er heilt nødvendig.

Vi har kontrakt med Medco Bedriftshelseteneste AS og har ein samarbeidsavtale der ein avtalar kva område dei skal engasjere seg i. Samarbeidsavtalen gjeld for eitt år av gonga og blir utarbeidd etter innspel frå einingane. Den blir vedteken av arbeidsmiljøutvalet.

Styring, kontroll og etisk standard

Det er viktig å sikre god internkontroll på alle felt i kommunen, og det blir arbeida aktivt for å sikre dette.

Det er utarbeida ei felles ROS-analyse for alle kommunane i Setesdal.

Bykle kommune har Compilo som er eit kvalitetssikringssystem, i alle einingar. I dette systemet blir alle internkontrollrutinar samla, rutinar for utføring av oppgåver mv, og alle tilsette har tilgang. Det blir lagt inn dato for revisjon av rutinane slik at desse blir oppdaterte jamnleg. Alle avvik i kommunen skal meldast gjennom Compilo, slik at leiarar, og kommunedirektør som øvste leiar, skal ha oversikt og kontroll over alle avvik. Compilo skal også nyttast ved varsling. Alle einingar har tatt systemet i bruk, nokon er veldig flinke til å melde avvik i systemet, medan andre framleis har ein veg å gå.

Det er økonomisk styring og kontroll gjennom budsjett og økonomiplan, og tilbakemeldingar som kjem ved tertialrapportar og årsmelding. Økonomisk internkontroll søker vi å sikre ved å lage gode rutinar for dei enkelte områda. Vi legg og opp til at det skal være meir enn ein person som kan kvart arbeidsområde, for på denne måten å sikre kontinuitet, minske sårbarheit og ha betre internkontroll.

Gjennomgang av Bykle kommune sine etiske retningslinjer for folkevalde og tilsette samt økonomireglementet er ein del av årshjulet til kommunen. Dette er med å sikre god kontroll og høg etisk standard i verksemda.

Rekruttering

Bykle kommune hadde 46 utlysingar av ledige stillingar med søknadsfrist i perioden 01.01.22– 31.12.22, der 3 stk. var annangongs-utlysing. Det er gjort vedtak i totalt 118 tilsetjingssaker som inkluderer tilkallingsvikarar, sommarvikarar, vikariat og faste stillingar. I 2022 hadde Bykle kommune totalt 3 lærlingar, helsefagarbeidar, byggdriftar og barne- og ungdomsarbeidar.

Lønsoppgjeret 2022

I 2022 var det hovudoppgjer og gjennomsnittleg årslønnsvekst (for alle kap. i hovudtariffavtalen) frå 2021 til 2022 for KS-område var 3,84 %. Verknadsdato for lønnsoppgjeret i 2022 var 01.05.22 for kapittel 4, 3 og 5. Utdanningsforbundet, Skolenes Landsforbund og Norsk Lektorlag godkjente ikkje tariffavtalen og gjekk ut i streik, etter Rikslønnsnemndas kjennelse vart virkningsdato 27.09.22. Dei fleste kommunalt tilsette får løna si fastsett ved sentrale forhandlingar (kap. 4). Lønnsutvikling i kapittel 3 (leiarar) og kapittel 5 (akademikarar) har lokal lønnsfastsetjing og blir berekna med utgangspunkt i gjennomsnittleg årslønnsvekst i kapitlet. Årslønnsveksten for kap. 3 og kap. 5 etter lokale forhandlingar lokalt blei høvesvis 3,84% inkludert overheng og lønnsgliding.

Sjukefråvær

Sjukefråværet i 2022 var totalt på 8,49 % mot 8,38 % i 2021. Sjukefråvær er ein økonomisk kostnad, då arbeidsgjevar betalar sjukepengane i arbeidsgjevarperioden, dei første 16 dagane av fråværet. Det vil seie at det meste av korttidsfråværet er det arbeidsgjevar som betalar for. Nokre har fritak for arbeidsgjevarperiode, der NAV betalar alt, men det er eit fåtal.

Fråværsprosenten er høgare enn det vi har som målsetting. Målsettinga for 2022 var eit sjukefråvær under 6%, noko som er under landsgjennomsnittet.

Bykle kommune ligg ikkje spesielt høgt sett i forhold til landet, men sjukefråværet har vore høgare under Covid 19-pandemien. Det er ikkje meldt at fråværet skuldast arbeidstilhøve.

Arbeidsgjevar har gjort tilrettelegging og tilpassing av oppgåver i nokre tilfelle. I einingane blir det gjort godt arbeid med oppfylgjing av sjuke arbeidstakarar, men vi kan gjere ein endå betre innsats på tett oppfylgjing og betre innsats på førebygging. Det skal lite til før fråværet svinger i ein liten organisasjon. Arbeidsmiljøutvalet skal i 2023 skal sette fokus på sjukefråvær og sjå på tiltak som kan redusere dette.

Verne- og miljøarbeidet

Arbeidsmiljøutvalet (AMU) hadde 5 ordinære møter i 2022 og handsama totalt 34 saker. Representant frå bedriftshelsetenesta blir inviterte på alle AMU møter. Bedriftshelsetenesta har som fast innslag hatt tema for AMU. Tema i 2022 har vore rapportering av årsrapport og handlingsplan, AKAN, sjukefråværsoppfylgjing og arbeidsmiljøet handlar om arbeidet. AMU har vedteke årshjul for faste saker, bl.a. handsaming av kvartalsvise rapportar over sjukefråvær og avvik. Bykle kommune har rammeavtale med bedriftshelseteneste (BHT). BHT utarbeider års- og statusrapportar kvart år, samt samarbeidsplan. BHT blir i hovudsak nytta til lovpålagte helsekontrollar for enkelte yrkesgrupper, samarbeidsmøter på einingane, deltaking i AMU, rådgjeving og opplæring. Det blir gjennomført 2 samarbeidsmøter på overordna nivå i året.

Det er etablert faste møter med hovudverneombod, kommunedirektør og personalsjef annankvar månad. Hovudverneombod har faste møter med verneomboda i einingane.

Tillitsvalde

Bykle kommune har 15 tillitsvalde ute på arbeidsplassane inkludert dei 3 hovudtillitsvalde (NSF, Fagforbundet og Utdanningsforbundet) Hovudtillitsvalde har faste møter med kommunedirektøren/personalsjefen og er med i tilsetjingar og drøftingar på leiarnivå. Dei andre tillitsvalde deltek i prosessar ute på einingane/avdelingane.

Administrativ organisering:

Kommunen er per 31.12. organisert med 7 tenesteeiningar og 4 avdelingar i kommunedirektøren sin stab. Budsjett vert vedteke per eining, som rammebudsjett.

Dei 7 tenesteeiningene er

- Pleie og hjelpetenesta,
- Helsetenesta i Bykle og Valle,
- Kultur og fritid,
- Barnehagane,
- Bykle barne- og ungdomskule,
- Fjellgardane skule,
- Teknisk drift og eigedom

Kommunedirektørens stab er organisert slik:

Direkte under kommunedirektøren i tillegg til stabseiningene: digitaliseringsansvarleg/beredskapskoordinator, seniorrådgjevar folkehelse, skulefagleg rådgjevar og seniorrådgjevar.

Stabseiningar med egne leiarar:

Planavdelinga: byggesak, oppmåling, landbruk/utmark, areal/plan, Gis/geodata, løyper, buplikt, sal av kommunale tomter

Personalavdelinga: personal/løn, og HMT

Økonomiavdelinga: budsjett, rekneskap, innfordring, økonomi/skatt.

Næring: administrativ kontaktperson overfor næringslivet, næringsutvikling og nærings saker.

Kommunikasjonsavdelinga: informasjon, politisk sekretariat, heimesida, arkiv, post, beredskap, val, Byklaren og innkjøp

Økonomi

Generelt

Bykle kommune har ein god økonomi. Inntektene er under press. Realverdien av skatter og avgifter vert redusert år for år. Avkastning, overskot, fondsbeholdning og resultatgrad er omgrep som blir nytta i analysen av kommunane som organisasjonar. Desse kan være aktuelle i visse høve, men ein bør hugse på at målet er å gje gode og relevante tenester, å investere i fellesgode og forvaltning som gjev innbyggjarane velferd, trivsel og utfolding.

Samla sett ligg driftsinntektene i 2022 over revidert budsjett og dekkar driftskostnadane som er over revidert budsjett. Verdiane på aksjar er vurdert i samsvar med gjeldande reglar. Avskrivning på bygg og anlegg er gjennomført med standard avskrivingssettar. Avsetjingar og periodiseringar er gjennomført i samsvar med gjeldande regelverk.

Dei viktigaste inntektskjeldene for Bykle kommune er: Naturressursskatt, formues- og inntektsskatt, eigedomsskatt, konsesjonsavgifter, konsesjonskraft, finansinntekter og brukarbetaling for kjøp av kommunale tenester.

Av driftsinntekter i 2022 på totalt kr 347 426 000 er kr 178 383 000 kraftrelaterte inntekter, som følgjer av erstatningar og kompensasjonar frå kraftutbygging og kraftproduksjon, og dei fordeler seg slik:

Konsesjonsavgifter (miljøavgift) kr 38 335 000

Konsesjonskraftinntekter kr 45 100 000

Eigedomsskatt på kraftproduksjon og kraftlinjer kr 48 836 000

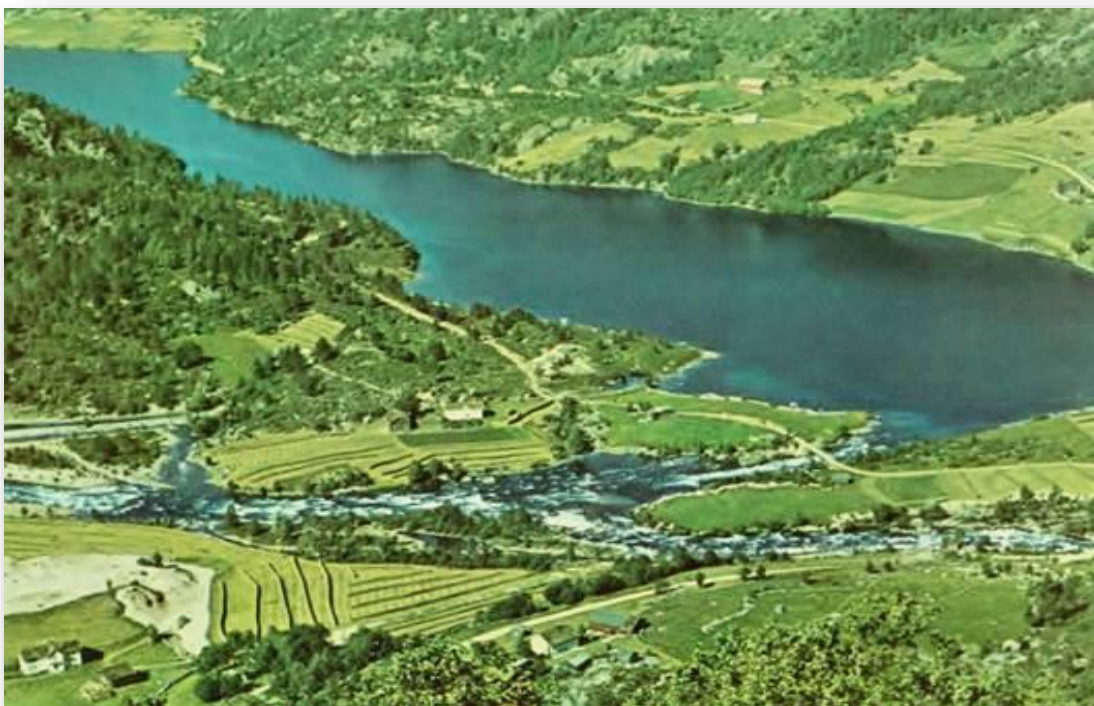
Naturressursskatt kr 42 876 000

Dei kraftrelatera inntektane er avgjerande for god teneste- og velferdsproduksjon i kommunen. Det er særskilt viktig å følgje opp desse rettane og inntektene i åra som kjem. Dette gjeld både ved å syte for at eigen komptanse er til stades i kommunen, og at forståinga for grunnlaget for inntekter er tilstrekkeleg.

Desse ovafor nemnde kraftinntekter er resultatet av store kraftutbyggingar i Bykle. Gjennom store reguleringsmagasin i kommunen vert det generera ei verdiskaping av fornybar rein energi på over 3,5 TWH. Dette tilsvarar straum til over 220.000 husstander, eller 45% av produksjonen i Agder Energi i eit normalår.

Men store utbyggingar har sin pris. Neddemde og øydelagde grender og bygdelag. Slik det vert illustrera av bileta på neste side frå Nordbygda. Bilete før og etter neddemming.

Etter kommunedirektøren sitt syn, dokumenterar desse bileta meir enn godt nok det dilemma lokale politikarar fort står over for. Det som før var eit levande bygdelag med eigen skule og forsamlingshus, er no ei rasera og fråflytta grend.

Det er derfor veldig viktig å få fram samanhengane mellom den store prisen lokalsamfunnet har betalt, og den rettmessige godtgjerings i form av skattar og avgifter som kjem ut i andre enden av desse utbyggingane, og som er eit avgjerande grunnlag for ei vidare drift og utvikling av lokalsamfunnet.

Avkastinga av desse utbyggingane til region og stat er i sum fleire gonger større enn det som vert attendeført til røde lokalsamfunn.

Driftsresultat for Bykle kommune

Bykle hadde eit netto driftsresultat i 2022 på kr 22 910 000. Netto driftsresultat er eit mål på kva kommunen sit att med av dei årlege driftsinntekter etter at driftsutgifter og finansutgifter er betalt. Resultatet syner om kommunen byggjer eller tærer på eigenkapitalen.

Konsesjonsavgifter, kr 38 335 000 for 2022, har særskilte reglar for korleis dei kan nyttast (næring og utbygging/infrastruktur). Brutto driftsresultat syner inntekter ein sit att med etter at alle driftsutgifter, også avskrivningar, er dekkja.

- = inntekt

Resultatmål (tal i 1000)	2018	2019	2020	2021	2022
Brutto driftsresultat	4 058	- 13 735	- 49 169	- 36 671	-22 910
Netto driftsresultat	- 16 430	- 35 193	- 65 842	-49 415	-48 480
Samla driftsinntekter	- 266 068	- 289 344	- 321 089	- 315 319	- 347 426
Samla driftsutgifter	270 127	275 609	271 920	278 648	324 515

Fom 2019 gjelder etter oppsett iht ny kommunelov 2020.

Brutto og netto resultatgrad syner forholdet mellom samla inntekter og utgifter. Forskjellen er at den eine (brutto) tek omsyn til avskrivningar, medan den andre (netto) tek omsyn til finansutgiftene. I kommunerekneskapen er det mest fokus på netto driftsresultat, og dette talet seier noko om kva kommunen har av eigne midlar til investering og avsetning. KS anslår at kommunane bør ha 2-5% netto driftsresultat for å ha ein sunn og berekraftig økonomi. Bykle har i 2022 netto driftsresultat på 14%.

Likviditetssituasjonen er god. Samla kommunal langsiktig gjeld, om ein ser bort frå pensjonsforpliktelser, er på kr 142 929 000. Dette er lån teke opp i Husbanken for vidare utlån, kr 12 115 000. Resterande er for finansiering av eige bygg og til sjølvkostområdet, vatn/kloakkutbygging samt renovasjonsboder. Kommunen har per 31.12 ikke langsiktige finansielle midler.

Saldo på næringsfond, driftsreguleringsfond og kapitalfond er auka med kr 22 169 000 i 2022. Total saldo på fond, inkludert bundne midlar, er på kr 274 360 000. Dette tilsvarar ca 78 % av årets driftsinntekter. Delar av desse midlane er bundne midlar, så som grunnkapital næringsfond, løyvde ikkje utbetale næringsstilskott, øremerka midlar og midlar sett av til vedtekne tiltak.

Forholdet mellom inntekter og utgifter utvikler seg i negativ retning, og vi må arbeide vidare med tiltak for å oppretthalde handlefridomen.

Finansielle måltal

Det er ved budsjetthandsaminga vedteke finansielle måltal. Dette for å ivereta den økonomiske handleevna over tid. Dei måltal som vart vedteke er

1. Netto driftsresultat vert sett til minimum 3 % av driftsinntektane
2. Disposisjonsfond skal vere minimum 15% av driftsinntektane
3. Langsiktig gjeld skal vere maksimum 65% av driftsinntektane
4. Eigenfinansiering investeringar skal vere minimum 20%

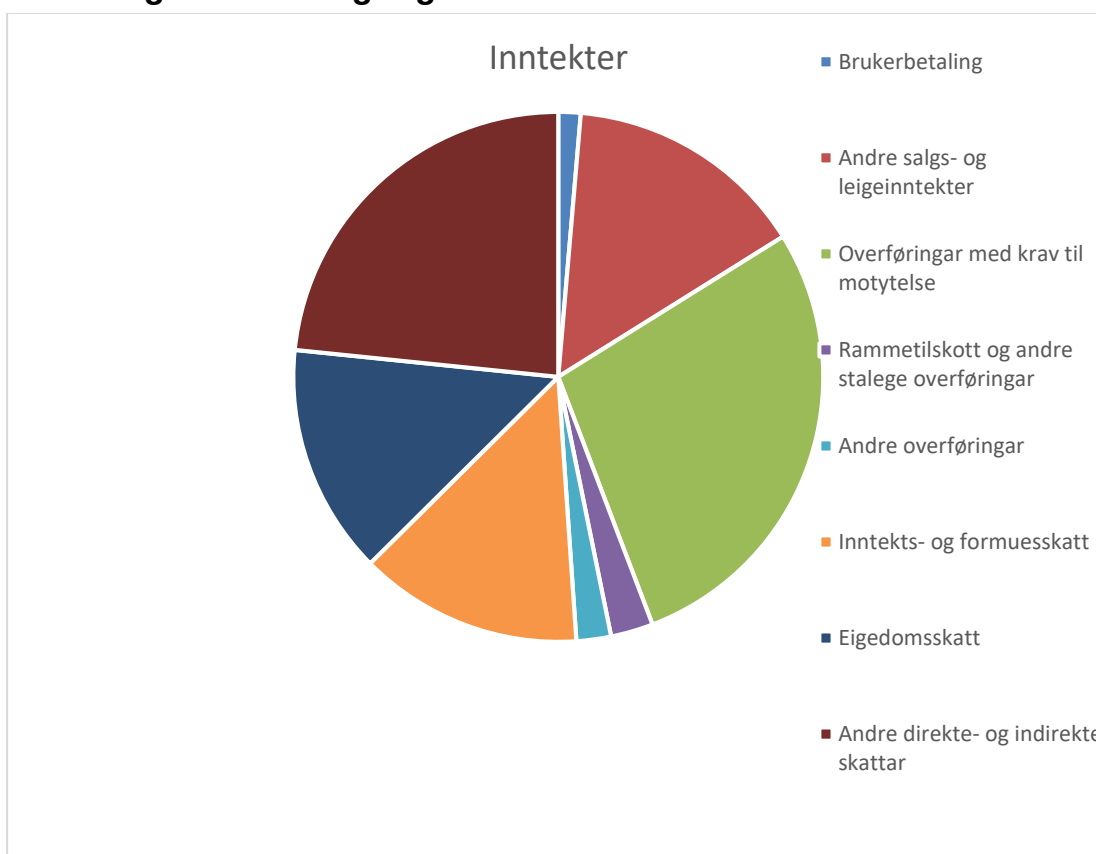
Resultatet for 2022 som gjeld dei finansielle måltala vart slik:

Netto driftsresultat	14%
Disposisjonsfond (frie fond)	30%
Langsiktig gjeld (fratrasket pensjonsforpl)	41%
Eigenfinansiering investeringar	100%

Disposisjonsfond gjeld driftsreguleringsfondet. Det er fleire disposisjonsfond, men dei er avsatt spesielle formål. Tala for 2022 viser at vi ligg godt innforbi dei måltal vi har sett for å kunne ivareta vår økonomiske handleevne over tid.

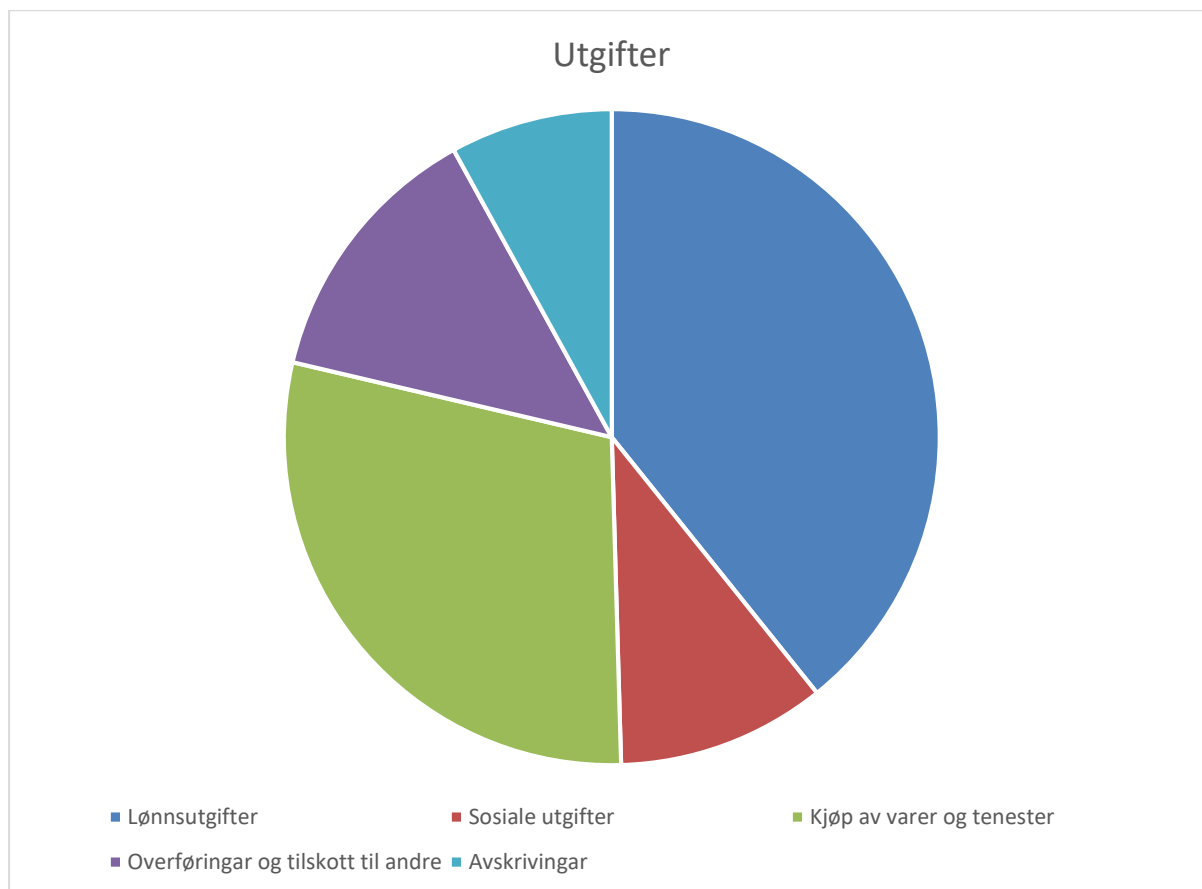
Finansiering av årets investeringar er i hovudsak gjort ved bruk av tidlegare avsette investeringsfond i tillegg til bruk av næringsfond. Det er i 2022 ikkje teke opp nye lån for dekning av investeringar.

Fordeling inntekter og utgifter

Kommunedirektøren sitt framlegg til årsmelding 2022

	Note	Regnskap 2022	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Regnskap 2021
1 Rammetilskudd		-8 999 013	-12 239 000	-12 239 000	-10 928 919
2 Inntekts- og formuesskatt		-47 450 656	-37 189 000	-37 189 000	-44 230 419
3 Eiendomsskatt		-48 835 821	-48 800 000	-53 000 000	-53 110 095
4 Andre skatteinntekter		-81 211 310	-76 358 000	-76 358 000	-78 429 437
5 Andre overføringer og tilskudd fra staten		-7 330 081	0	0	-4 919 244
6 Overføringer og tilskudd fra andre		-97 596 250	-63 955 666	-42 455 666	-70 147 744
7 Brukerbetalinger		-4 731 709	-3 632 500	-3 632 500	-4 597 534
8 Salgs- og leieinntekter		-51 271 204	-42 394 500	-42 394 500	-48 956 529
9 Sum driftsinntekter		-347 426 044	-284 568 666	-267 268 666	-315 319 921
10 Lønnsutgifter		127 326 925	122 586 421	122 586 421	118 481 025
11 Sosiale utgifter		33 453 714	30 662 155	30 662 155	24 139 766
12 Kjøp av varer og tjenester		94 523 625	85 339 782	82 689 782	76 194 710
13 Overføringer og tilskudd til andre		43 221 021	23 038 000	19 038 000	34 926 782
14 Avskrivninger	4	25 989 901	20 637 000	20 637 000	24 906 622
15 Sum driftsutgifter		324 515 186	282 263 358	275 613 358	278 648 905

Resultat per eining, Driftsrekneskap

Konto	Konto(T)	Beløp	Revider budsjett	avvik i kr	Forbruk i %
100	Enhet Kommunedirektøren	17 054 485,29	27 632 269,00	10 577 783,71	61,72
101	Enhet skatt,avgift,finansinntekt	-233 149 174,02	-215 518 000,00	17 631 174,02	108,18
102	Enhet fond, interne overføringer	46 713 965,20	19 374 308,00	-27 339 657,20	241,11
103	Enhet Politisk styre,råd,utvalg	4 754 825,97	4 310 567,00	-444 258,97	110,31
104	RM stab Personal	2 530 802,00	6 358 559,00	3 827 757,00	39,80
106	RM stab Næring	27 595 776,83	25 605 292,00	-1 990 484,83	107,77
107	RM stab Plan	7 201 429,58	8 331 687,00	1 130 257,42	86,43
108	RM stab Kommunikasjon	6 884 561,11	9 653 198,00	2 768 636,89	71,32
110	Enhet Pleie- og hjelpeteneste	33 317 779,07	27 372 085,00	-5 945 694,07	121,72
121	Helsetenesta i Bykle og Valle	15 445 845,52	14 102 667,00	-1 343 178,52	109,52
130	Enhet Teknisk drift og eigedom	42 886 650,63	40 257 434,00	-2 629 216,63	106,53
131	Selvkost inkl TDE	-16 706 723,11	-16 166 872,00	539 851,11	103,34
150	Enhet Kultur og fritid	11 060 635,26	13 102 030,00	2 041 394,74	84,42
160	Enhet Bykle barne- og ungdomsskule	14 080 955,47	15 158 673,00	1 077 717,53	92,89
170	Enhet Barnehage	10 314 209,30	11 566 260,00	1 252 050,70	89,17
180	Enhet Fjellgardane skule	10 013 975,90	8 859 843,00	-1 154 132,90	113,03

Eining 100-108 ligg alle under kommunedirektøren. Eining 110 pleie- og hjelpetenesta, eining 121 helsetenesta i Bykle og Valle, eining 13* teknisk drift og eigedom inkl sjølvkost og eining 180 Fjellgardane skule har meirforbruk, medan dei andre einingane mindreforuk i h t budsjett. Meir -eller mindreforbruk på eining 131 sjølvkost påverkar fondsavsetningar. Her vert mindreforbruk avsett til fond, og meirforbruk dekkja av fond (evt bokført mot memorakonti for seinare inndecking).

Driftsrekneskap, oversikt 2019-2022

Ein gjer merksam på at det kan ha vore interne endringar i kva for tal som ligg inne i den einiskilde eining år for år. Oppstillinga viser tal etter fordeling/organisering slik den er no, i 2022, og gjev ein liten oversikt over utviklinga frå år 2019 til år 2022. Oppstillinga syner netttotal, så auke i kostnader kan være dekkja inn ved auke i inntekter. Reduksjon i inntekter kan og gje utslag som viser auke i utgifter.

Konto	Konto(T)	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022
100	Enhet Kommunedirektøren	17 452 705	19 512 992	19 010 703	17 054 485
101	Enhet skatt,avgift,finansinntekt	-200 248 189	-251 206 428	-206 356 715	-233 149 174
102	Enhet fond, interne overføringer	32 096 533	81 885 070	29 468 720	46 713 965
103	Enhet Politisk styre,råd,utvalg	4 124 680	4 437 525	7 352 225	4 754 826
104	RM stab Personal	2 745 612	2 428 050	2 111 662	2 530 802
106	RM stab Næring	20 325 313	20 715 272	20 419 323	27 595 777
107	RM stab Plan	9 898 936	7 461 985	7 142 052	7 201 429
108	RM stab Kommunikasjon	7 441 009	7 725 975	7 665 516	6 884 561
110	Enhet Pleie- og hjelpeteneste	25 365 704	26 498 105	28 449 872	33 317 779
121	Helsetenesta i Bykle og Valle	12 171 274	13 361 240	15 258 795	15 445 845
130	Enhet Teknisk drift og eigedom	40 755 990	39 240 302	37 536 815	42 886 650
131	Selvkost inkl TDE	-19 731 725	-16 006 743	-12 918 547	-16 706 723
150	Enhet Kultur og fritid	11 526 989	11 314 733	11 486 394	11 060 635
160	Enhet Bykle barne- og ungdomsskule	16 084 996	14 453 392	14 757 400	14 080 955

170	Enhet Barnehage	11 135 655	9 509 971	9 623 572	10 314 209
180	Enhet Fjellgardane skule	8 854 519	8 668 559	8 992 214	10 013 975

Næringsfondet

Næringsfondet har en bunden grunnkapital på kr 20 900 000.

Saldo per 01.01.2022 var på kr 75 488 000. Årets tilførsel består av årets innbetalte konsesjonsavgifter tillagt renter, sum kr 39 707 000. Det er kr 2 569 000 over budsjetterte inntekter.

Bruk av næringsfond i 2022 er på kr 24 421 000 som er brukt slik;

Renter og avdrag	kr 12 100 000
Næringstilskott	kr 12 321 000

Bruk av næringsfond er under budsjett. For overføringer til investeringsrekneskapet skuldast dette at budsjetterte prosjekt ikkje har framdrift som budsjettert. Det er og nytta bruk av tidlegare lån og investeringsfond til å finansiere investeringstiltak.

Næringsfondet har per 31.12.2022 ein saldo på kr 76 757 000 i tillegg til bunden grunnkapital. Disse midlane vert i hovudsak å nytte til dekning egne investeringar.

Økonomisk analyse

Dette avsnittet visar utviklinga i kommunen si økonomiske stilling ved hjelp av balanseoppstillingar og endring i arbeidskapital.

Balanseoppstillinga viser utviklinga i kommunen sine bokførte eigenlutar, gjeld og eigenkapital. Det er gjennomført aktiveringar og avskrivningar på ordinær måte. I summen anleggsmidler er pensjonsmidlar i KLP og SPK bokført med kr 280 894 000 samt at i summen gjeld på lang sikt ligg pensjonsforpliktelse i KLP og SPK med kr 280 142 000. Eigenkapitalen er auka med kr 31 579 000.

i 1000				
Balanse pr 31.12	2019	2020	2021	2022
Anleggsmidler	1 008 609	1 026 626	1 043 798	1 061 084
Omløpsmidler	224 837	306 819	326 804	368 955
Sum eigenlutar	1 233 447	1 333 446	1 370 602	1 430 039
Eigenkapital	772 357	871 572	923 953	955 533
Langsiktig gjeld	406 363	428 616	408 174	423 071
Kortsiktig gjeld	54 727	33 258	38 474	51 435
Sum eigenkapital og gjeld	1 233 447	1 333 446	1 370 601	1 430 039

Arbeidskapital

Arbeidskapitalen er lik omlaupsmidlar minus gjeld på stutt sikt. Oversikt over utviklinga/endingar i arbeidskapitalen er nyttig informasjon i samband med vurdering av finansieringa av kommunen si drift.

Endingar i arbeidskapital	2019	2020	2021	2022
Sum omlaupsmidlar pr. 01.01.	197 338 965	224 837 363	306 819 657	326 804 453
Sum omlaupsmidlar pr. 31.12.	224 837 363	306 819 657	326 804 453	368 955 511
Ending i omlaupsmidlar (A)	27 498 398	81 982 294	19 984 796	42 151 058
Gjeld på kort sikt pr. 01.01.	42 217 780	54 727 623	33 258 010	38 474 820
Gjeld på kort sikt pr. 31.12.	54 727 623	33 258 010	38 474 820	51 435 202
Ending i gjeld på kort sikt (B)	-12 509 843	21 469 613	- 5 216 810	- 12 960 382
Ending i arbeidskapital (A-B)	14 988 555	103 451 907	14 767 986	29 190 676
Arbeidskapital pr. 31.12	170 109 740	273 561 648	288 329 634	317 520 309

Nøkkeltal frå rekneskapan

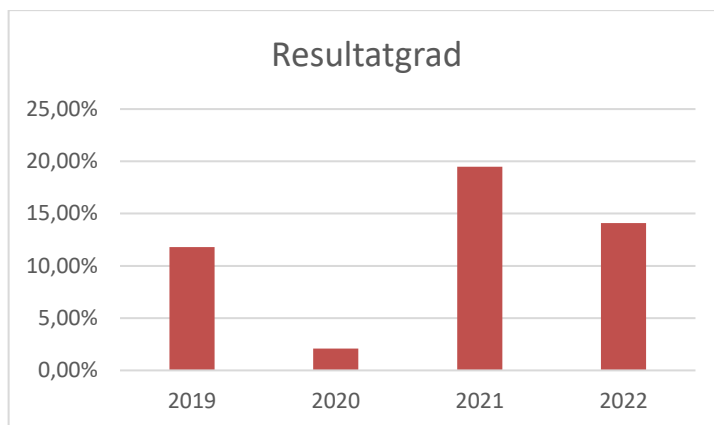
Skattedekningsgrad

Syner storleiken på skatteinntektene i høve til driftsutgiftene. Denne får ein fram ved å rekne ut summen av eigedomsskatten, formues- og inntektsskatten og naturressursskatten sin prosentvise andel av driftsutgiftene.

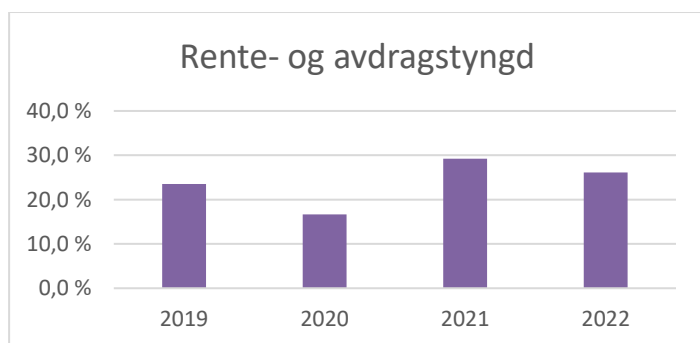
Resultatgrad

Resultatgrad syner kor stor del av brutto driftsresultat som kan nyttast til å dekke anna enn driftsutgifter. Ved å rekne ut brutto driftsresultat sin prosentvise andel av driftsinntektene, får ein slik resultatgrad. (Korrigerer for avskrivningar)

Rente- og avdragstyngd

Rente og avdragstyngd syner kor stor del av brutto driftsresultat (korrigera for avskrivningar) som vert nytta til dekking av renter og avdrag på lån.

Driftsrekneskap-Budsjett**BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT**

	Regnskap 2022	Regulert budsjett	Avvik mot reg.bud
Rammetilskudd	-8 999 013	-12 239 000	3 239 987
Inntekts- og formuesskatt	-47 450 656	-37 189 000	-10 261 656
Eiendomsskatt	-48 835 821	-48 800 000	-35 821
Andre generelle driftsinntekter	-88 541 391	-76 358 000	-12 183 391
Sum generelle driftsinntekter	-193 826 881	-174 586 000	-19 240 881
Sum bevilgninger drift, netto	144 926 122	151 643 692	-6 717 570
Avskrivninger	25 989 901	20 637 000	5 352 901
Sum netto driftsutgifter	170 916 023	172 280 692	-1 364 669
Brutto driftsresultat	-22 910 858	-2 305 308	-20 605 550
Renteinntekter	-6 817 505	-2 747 000	-4 070 505
Utbytter	-5 537 398	-6 250 000	712 602
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0
Renteutgifter	3 298 992	2 893 000	405 992
Avdrag på lån	9 476 015	9 692 000	-215 985
Netto finansutgifter	420 104	3 588 000	-3 167 896
Motpost avskrivninger	-25 989 901	-20 637 000	-5 352 901
Netto driftsresultat	-48 480 655	-19 354 308	-29 126 347
Overføring til investering	23 325 781	44 321 000	-20 995 219
Avsetninger til bundne driftsfond	50 112 508	37 138 000	12 974 508
Bruk av bundne driftsfond	-23 509 451	-27 322 000	3 812 549
Avsetninger til disposisjonsfond	12 717	638 268	-625 551
Bruk av disposisjonsfond	-1 460 900	-35 420 960	33 960 060
Dekning av tidligere års merforbruk	0	0	0
Sum disponering eller dekning av netto driftsresultat	48 480 655	19 354 308	29 126 347
Fremført til inndekning i senere år			
(merforbruk)	0	0	0

Kommentarer til bevilgningsoversikten drift.

Generelle driftsinntekter:

Generelle driftsinntekter er kr 19,2 mill over budsjett.

Rammetilskott er lågare enn budsjettert, kr 3,2 mill. Dette må ein sjå i samanheng med at skatteinntektene på inntekt og formue er over budsjett på kr 10,2 mill. Endring i skatteinntektane gjev utslag på rammetilskott. Budsjettering av rammetilskott og skatteinntekter vert gjort ved anslag, og endringar i den økonomiske situasjonen og

ekstraløyvingar frå staten til kommunane gjennom revidert nasjonalbudsjett kan gje slike utslag.

Andre generelle driftsinntekter er også over budsjett, kr 10,1 mill. Både naturressursskatten og konsesjonsavgiftane vart høgare enn budsjettert. Konsesjonsavgiftane vert avsett til næringsfondet. I tillegg er det kr 1,9 mill som gjeld øremerka tilskott til helsetenesta som er avsett til fond for bruk i 2023. Statleg tilskott i samband med flyktningar var heller ikkje budsjettera. Dette utgjer kr 1,9 mill.

Netto finansutgifter:

Renteinntekt netto er høgare enn budsjettert, og utgjer hovuddelen av budsjettavvik på netto finansutgifter på kr 3,1 mill. rentenivået har endra seg gjennom året. I tillegg har vi fått høgare inntekter og lågare utgifter. Dette gjer at inneståande sum for rentebereking har vore høgare enn budsjettert.

Utbytte er kr 712 000 mindre enn budsjettert. Differansen skuldast at det ikkje vart utbetalt budsjettert utbytte frå Setesdal Bilruter (som i 2021).

Disponering av netto driftsresultat:

Det er brukt mindre enn budsjettert av næringsfondet i investeringsrekneskapen. Bruk av disposisjonsfond for overføring til investeringsrekneskapen er mindre enn budsjettert. Dette skuldast i hovudsak at enkelte prosjekt ikkje vert gjennomført som planlagt. Totalt avvik på overføring til investeringsrekneskapen er på kr 21 mill.

Avsetning til bundne driftsfond er kr 13 mill over budsjett. Dette skuldast meirinntekter i konsesjonsavgifter, og avsetning av innbetalte forskotterte tippemidlar.

Sum bevilgningar drift, netto

Det er ein differanse mellom regneskap og regulert budsjett på bevilgningar drift netto, der rekneskapen viser 6,7 mill kr mindre enn budsjett.

Dette skuldast i hovudsak at inntekter og refusjoner er høgare enn budsjettert.

Sum bevilgningar drift netto, kr 144 926 122 vert fordelt ut på einingane, slik:

BEVILGNINGSOVERSIKT DRIFT - BUDSJETTOMRÅDER

Bevilgning drift, netto per budsjettområde	Regnskap 2022	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett	Avvik mot re.bud
Budsjettområde 100 Kommunedirektøren	21 253 504	27 632 269	26 632 269	-6 378 765
Budsjettområde 101 Skatt,avgift,finans	-48 283 669	-45 200 000	-23 700 000	-3 083 669
Budsjettområde 102 fond, interne overføringar	2 591 970	0	0	2 591 970
Budsjettområde 103 Politisk styre,råd, utval	4 754 826	4 310 567	4 310 567	444 259
Budsjettområde 104 Personal	2 530 802	6 358 559	6 958 559	-3 827 757
Budsjettområde 106 Næring	27 105 815	25 605 292	21 605 292	1 500 523
Budsjettområde 107 Plan	7 326 430	8 331 687	8 331 687	-1 005 257

Kommunedirektøren sitt framlegg til årsmelding 2022

Budsjettområde 108 Kommunikasjon	7 063 501	9 653 198	9 653 198	-2 589 697
Sum budsjettområde 100-108 Komunedirektøren med stab	24 343 178	36 691 572	53 791 572	-12 348 395
Budsjettområde 110 Pleie og hjelpetenesta	33 359 975	27 372 085	26 861 185	5 987 890
Budsjettområde 121 Helsesamarbeidet Bykle og Valle	15 452 413	14 102 667	14 102 667	1 349 746
Bevilgning drift, netto budsjettområde 130	42 732 322	40 257 434	38 607 734	2 474 888
Bevilgning drift, netto budsjettområde 131	-17 330 566	-16 166 872	-16 166 872	-1 163 694
Sum budsjettområde 130-131 Teknisk drift og eigedom	25 401 756	24 090 562	22 440 862	1 311 194
Budsjettområde 150 Kultur og fritid	11 498 563	13 802 030	13 802 030	-2 303 467
Budsjettområde 160 Bykle barne- og ungdomsskule	14 531 612	15 158 673	15 083 173	-627 061
Budsjettområde 170 barnehage	10 303 655	11 566 260	11 555 060	-1 262 605
Budsjettområde 180 Fjellgardane skule	10 034 971	8 859 843	8 857 143	1 175 128

Forklaring budsjettavvik per budsjettområde.

Budsjettområde 100-108 Kommunedirektøren med stab, Avvik kr -12 348 395

Eining kommunedirektør favner stabsfunksjoner inkludert nav/barnevern, ppt og spesialped. Fordeling av budsjett mellom einingane vert gjort av kommunedirektøren. Dette gjeld t.d. midlar til lælingar og sommarhjelp. Her finn ein og ekstraløyvingar i samband med løn- og pensjonskostnader. Driftstiltak løyvd i 2022 som ikke er nytta utgjer kr 1,9 mill. Dette gjeld prosjekt nærvær, teambuilding og ikt-kostnader. Desse midlane vert overført for gjennomføring i 2023. Utbetaling av tidlegare løyvd næringsstilsudd samt ubudsjetterte offentlege næringsstilsudd gjev og differanse mellom rekneskap og budsjett. Offentlege tilskudd til flyktningar var ikkje budsjettert. Dette utgjer kr 2,3 mill. Mindreforbruk løn samla for budsjettområde kommunedirektøren er på kr 7,3 mill. Dette vert nytta til å dekke opp meirforbruk i andre budsjettområde, som t.d. pleie- og hjelpetenesta. Mindreforbruk skuldast vakante stillingar og ramme til fordeling. Budsjettendring er ikkje vedteke, og differansen framkommer derfor per budsjettområde. Meirinntekter for budsjettområdet er samla på kr 2,3 mill. Dette skuldast meirinntekter på sakshandsamingsgebyr. Vedteke ekstraløyving på kr 1 mill til barnevern vart ikkje nytta, då behovet endra seg.

All mindreforbruk under eining kommunedirektør gjev redusera fondsbruk.

Budsjettområde 110 Pleie og hjelpetenesta, Avvik kr 5 987 890

Habilitering Hovden vart sett i drift frå 2022. Det var ikkje budsjettera driftskostnader til dette tiltaket. Samla meirforbruk habilitering var på kr 3,9 mill. Øvrig meirforbruk skuldast lønskostnad. For eininga samla er det og belasta kostnader i samband med covid-19 på kr 0,7 mill.

Budsjettområde 121 Helsesamarbeidet Bykle og Valle, Avvik kr 1 349 746

Avviket på kr 1,3 mill er Bykle sin del. Refusjon frå Valle for meirforbruk er ivareteke. Også for helsetenesta er det lønnskostnader som ligg over budsjett. Kostnader i samband med Covid-19 er kr 2,4 mill samla for einiga.

Budsjettområde 130-131, Teknisk drift og eigedom, Avvik kr 1 311 194

Auka straumkostnad er hovudgrunn for meirforbruk. I tillegg vert mindreforbruk innforbi sjølvkostområdet avsett til bundne fond, og meirforbruk søkast dekkast ved bruk av fond.

Budsjettområde 150, Kultur og Fritid, Avvik kr -2 303 467

Mindreforbruk skuldast driftsløyvingar for 2022 som ikkje er gjennomført. Desse tiltaka vert overført til 2023. Samla gjeld dette kr 1,7 mill. Resterande avvik skuldast vakante stillingar.

Budsjettområde 160 Bykle barne- og ungdomsskule, Avvik kr -627 061

Avvik skuldast auka refusjonar i samband med vaksenopplæring.

Budsjettområde 170 Barnehage, Avvik kr – 1 262 605

Differansen skuldast i hovudsak mindreforbruk på løn.

Budsjettområde 180 Fjellgardane skule, Avvik kr 1 175 128

Avvik på grunnnav meirforbruk løn og kjøp av inventar,utstyr og lærebøkar.

Investeringsrekneskapan – Budsjett

Bevilgningsoversikt

	Regnskap 2022	Regulert budsjett	avvik mot reg.bud
Investeringer i varige driftsmidler	28 039 122	41 371 000	-13 331 878
Tilskudd til andres investeringer	0	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	519 407	600 000	-80 593
Utlån av egne midler	0	6 000 000	-6 000 000
Avdrag på lån	0	0	0
Sum investeringsutgifter	28 558 529	47 971 000	-19 412 471
Kompensasjon for merverdiavgift	-1 092 864	-1 450 000	357 136
Tilskudd fra andre	-2 614 861	0	-2 614 861
Salg av varige driftsmidler	-4 178 211	0	-4 178 211
Salg av finansielle anleggsmidler	-0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-1 349 995	-250 000	-1 099 995
Bruk av lån	0	-6 000 000	6 000 000
Sum investeringsinntekter	-9 235 931	-7 700 000	--12 055 860

Kommunedirektøren sitt framlegg til årsmelding 2022

Vidareutlån	5 764 197	0	5 764 197
Bruk av lån til vidareutlån	-5 764 197	0	-5 764 197
Avdrag på lån til vidareutlån	474 380	250 000	224 380
Mottatte avdrag på vidareutlån	-271 197	0	-271 197
Netto utgifter vidareutlån	203 183	250 000	-46 817
Overføring fra drift	-23 325 781	-44 321 000	20 995 219
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0
Avsetning til ubundet investeringsfond	3 800 000	3 800 000	0
Bruk av ubundet investeringsfond	0	0	0
Dekning av tidligere års udekket beløp	0	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-19 525 781	-40 521 000	20 995 219
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	0	0	0

Utlån egne midler ligg i budsjettet med kr 6 mill. med bokført kr 0. Dette må sjåast i samanheng med vidareutlån på kr 5,7 mill som har kr 0 i budsjett. Midlane som er lånt ut er midlar frå husbanken. Budsjett er lagt på feil konto sett i forhold til at dette ikkje er egne midlar. Gjeld Utlån av egne midlar, Bruk av lån, Vidareutlån og Bruk av lån til vidareutlån.

Det var opprinneleg budsjettert med investeringer i varige driftsmidler med kr 74,662 mill. Revidert budsjett var på kr 41 ,37 mill. Rekneskapen viser kr 28,039 mill, altså en differanse på kr 13,331 mill. mot revidert budsjett.

Investeringar i aksjer gjeld eigenkapitaltilskott KLP. Budsjett er eit anslag, medan reelt beløp først kommer i løpet av året. Utlån og avdrag på lån gjeld husbankmidlar for vidareutlån.

Mvakompensasjon vert inntektsført i investeringsrekneskapen og nytta til finansiering av dei same prosjekt der kostnaden er bokført. Mindreforbruk investeringar gjev med det mindre mvakompensasjon.

Sal av driftsmidlar var ikkje budsjettert, og gjev eit avvik på kr 4,2 mill.

Tilskott frå andre til investeringsprosjekt var ikkje budsjettert, og utgjer kr 2,6 mill.

Differanse på mottekne avdrag på utlån utgjer kr 1,1 mill. Dette skuldast innbetalt avdrag på kr 1 mill frå Bykle Breibånd

Mindre investeringar gjer at det er trong for mindre overføringar frå drift til finansiering.

Fordelt på dei enkelte prosjekt:

	Regnskap 2022	Regulert budsjett	Opprinnelig budsjett
Investeringer i varige driftsmidler			
Prosjekt 416 Utsifting utstyr	1 020 748	2 500 000	2 500 000
Prosjekt 448 habilitering Hovden	1 207 618	1 500 000	
Prosjekt 555 Hovedplan VA	3 685 267	5 000 000	5 000 000
Prosjekt 581 Avfallsboder		352 000	600 000
Prosjekt 591 Hovden vassverk	18 246 229	23 062 000	16 000 000
Prosjekt 6509 Ungdomsarr	307 875		
Prosjekt 927 Hovdenut	1 432 704	3 375 000	1 875 000
Prosjekt 2202 Dagsturhytte	1 267 174	657 000	250 000
Prosjekt 2204 Lager Hovden	50 214	0	6 250 000
Prosjekt 2205 Ladepunkt	104 438	350 000	750 000
Prosjekt 773 Trafikksikkerhetstiltak	605 704	1 000 000	5 000 000
Prosjekt 240 Kunst	111 151	0	0
Prosjekt 2201 Kulturbuss	0	0	850 000
Prosjekt 2203 Næringsareal Tykkås	0	500 000	4 000 000
Prosjekt 2206 Parkering Hegni	0	0	3 750 000
Prosjekt 2209 Undergang Hotelkrysset	0	1 000 000	7 500 000
Prosjekt 2210 Kommunal Bustad	0	0	3 000 000
Prosjekt 2212 Tykkås Oppgradering	0	0	400 000
Prosjekt 249 Utbyggingsavtaler	0	1 250 000	1 250 000
Prosjekt 6101 Lysløype Bykle	0	625 000	625 000
Prosjekt 641 lekeplass	0	0	1 250 000
Prosjekt 673 Hovden aktivitetspark	0	0	1 437 500
Prosjekt Næringsformål	0	200 000	8 000 000
Prosjekt 941 Sarvsdammen	0	0	625 000
Prosjekt 942 Garage	0	0	3 750 000
Sum investeringer i varige driftsmidler	28 039 122	41 371 000	74 662 500

Hovden vassverk har vore det største prosjektet i 2022. Framdriften vart noko endra i forhold til opprinneleg budsjett. Prosjektet vert vidareført i 2023.

Prosjekt Hovdenut vert vidareført med etablering av hytte i 2023. Mindreforbruk iht budsjett på kr 1,9 mill vert nytta i 2023.

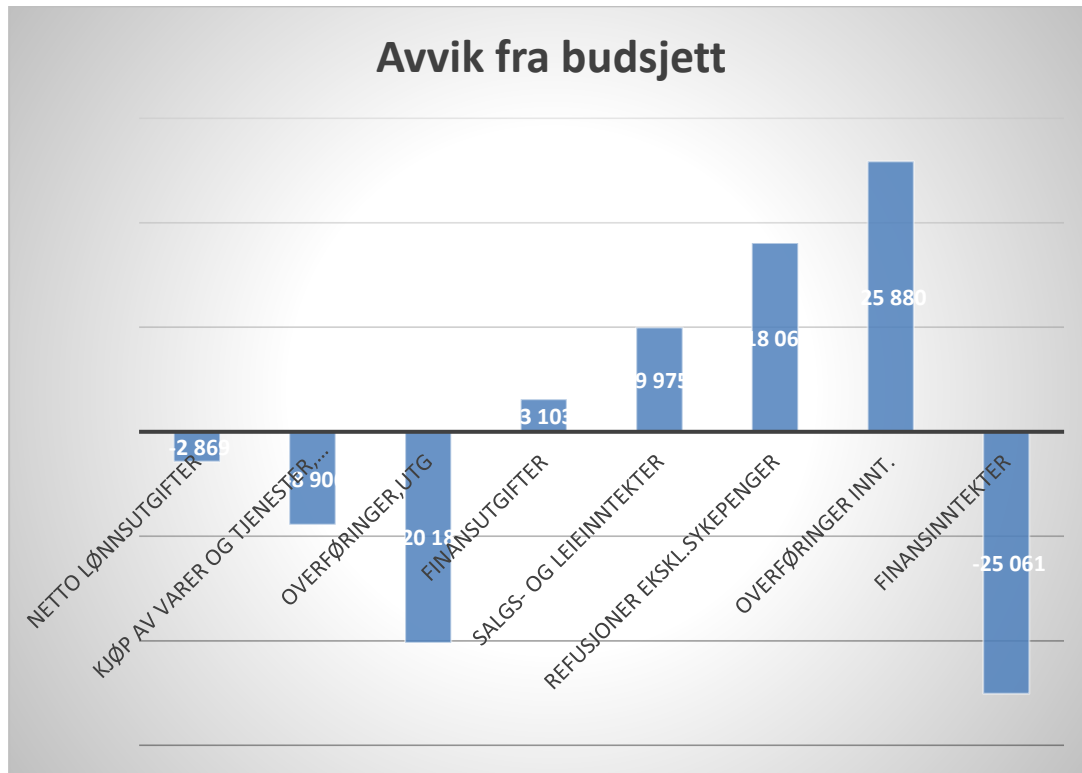
Dagsturhytte vart over budsjett, men dette gjeld i hovudsak forskottering tippemidlar.

Forbruk ligg under budsjett. Dei fleste prosjekt som ikkje er igangsett vert overført til 2023.

Mindreforbruk på utskifting utstyr, Hovedplan Va, lager Hovden og ladepunkt vert og overført til 2023.

Resultat 2022

Samla sett for kommunen har vi følgjande avvik frå budsjett:

Netto lønnsutgifter, kjøp av varer og tjenester samt overføringer er under budsjett.

Finansutgifter er over budsjett. Salgs og leieinntekter er over budsjett, mens refusjoner og finansinntekter er under budsjett. Overføringer er over budsjett. (Overføringer og refusjoner inneheld mvakompensasjon, utgift og inntekt, som utlikner hverandre, kr 12,2 mill)

Etter ny kommunelov er det ikkje lenger eit resultat til disponering som tidlegare. Mindreforbruk vert disponera av kommunedirektøren iht delegasjon i økonomireglementet ved avslutning av rekneskapen.

Årets mindreforbruk i henhold til budsjett gjer at det ikkje er brukt fond/overføringar som budsjettert. Dette igjen gjer at det har vore auke i innestående på fond.

Det er ikkje satt av til disposisjonsfond for einigane etter deira mindreforbruk. Einingane som hadde mindreforbruk i 2022 er kultur og fritid kr 2 041 000 (der kr 1 000 000 er overført til tiltak 2023), Bykle barne og ungdomskule kr 1 077 000 og barnehage kr 1 252 000.

Eventuell overført til disposisjonsfond for einingane vert gjort ved eige vedtak i 2023.

Det er eit negativt avvik på netto lønskostnader på kr 2 868 000. Premieavvik pensjonar utgjer kr 2 343 000. Rekneskapsteknisk vert dette tilbakeført i 2023 som ein inntekt. Elles er refusjon sjukepengar på kr 5 mill. delar av dette er nytta til vikarløn.

Ein har og i enkelte tilfelle nytta kjøp av tenester utanifrå for å dekke vakante stillingar/sjukefråvær. Også 2022 har på grunn av Covid-19 vore eit spesielt år. Det har og gjeve innverknad på kjøp av varer og tenester/eksternprodusera tenester. Ekstra energikostnad

utgjer kr 4,2 mill meir enn budsjettert. Prosjekt som i utgangspunktet var budsjettert i investeringsregnskapet, som leasing 9-seters bil, arbeid med rundkjøring Hovden, er flytta over til driftsregnskapen og kostnaden er belasta der. Auke i kjøp av inventar og utstyr (mellom anna til flyktningebustader) samt utgifter til konsulent utgjer samla kr 3 mill over budsjett. Samla meirforbruk på kjøp av varer og tenester og eksternproduserte tenester har eit meirforbruk på kr 8 906 000.

Overforbruk på overføringar, kr 20 183 000 skuldast mva-kompensasjon på kr 12,2 mill, viderformidling av statstilskott kr 3,9 mill og overføringer av tidlegare løyvde næringstilskott.

Finansutgifter er kr 3 103 000 under budsjett. Avskrivningar utgjer ein differanse på kr 5,3 mill, medan avsetningar til fond utgjer ein differanse på kr 12,4 mill. I tillegg er det mindre overføringer til investeringsregnskapen enn budsjettert på kr 21 mill.

Sals- og leigeinntektar ligg over budsjett med kr 9 975 000. Brukarbetalingar påmed kr 1 mill, handsamingsgebyr kr 2,1 mill, tilkoblingsavgifter kr 1,5 mill og kommunale avgifter kr 4 mill utgjer hovuddifferansen. Som nevnt over vert mindreforbruk innanfor sjølvkostområda avsett til fond.

Refusjonar(utenom ref.sjukepeng ol) ligg kr 18 060 000 over budsjett. Mindre momskompensasjon (som gjev lågare kostnader under overføringar) utgjer 12,2 mill, medan refusjon frå staten utgjer kr 1,9 mill. I tillegg gjev meirforbruk på eining helsetenesta ein auke i refusjon frå Valle kommune på kr 1,3 mill. Refusjon frå andre kommunar (på grunn av m.a. gjesteelevar)utgjer kr 1,7 mill. Samla refusjon sjukeløn/fødselspeng/feriepeng er på kr 4,9 mill. Det vert ikkje budsjettert med sjukelønsrefusjon, då dette vert nytta til å dekke vikarkostnad.

Overføringar ligg kr 25 880 000 over budsjett. Rammetilskott er kr 3,2 mill. under budsjett, medan integreringstilskudd flyktningar er kr 3,7 mill. over budsjett og andre stалеge tilskott kr 3,5 mill. over budsjett. Innbetalte spillemidler utgjer kr 3,8 over budsjett. Skatteinntektane ligg over budsjett, med kr 12 mill. for skatt på inntekt og formue. Konesjonsavgiftane vart og på kr 1,8 mill over budsjett.

Finansinntektane med positivt resultat på kr 25 061 000 skuldast at det ikkje er brukt så mye av næringsfondet og driftsreguleringsfondet som budsjettert på grunn av redusert overføring til investering og mindreforbruk elles. Renteinntekter er og over budsjett med kr 3,9 mill. Mindreforbruk næringsfondet utgjer kr 5,7 mill.og mindreforbruk andre fond utgjer kr 34 mill.

Bruk av fond

Konto	Konto(T)	Beløp
19506	Bruk av bundne driftsfond delegert	-64 180,00
3401	Pleie, omsorg hjelp i inst	-64 180,00
19506	Bruk av bundne driftsfond delegert	-181 987,00
3611	Kloakkrensaneanlegg	-181 987,00
19506	Bruk av bundne driftsfond delegert	-5 808,00
3675	Feiarvesen	-5 808,00
19401	Bruk av disposisjonsfond, drift	-7 000,00
3802	Diverse kulturføremål	-7 000,00
19500	Bruk av næringsfondet	-21 538 833,60
9143	Bundne driftsfond	-21 538 833,60
19505	Bruk av bundne driftsfond (statstilskudd)	-915 000,00
5101	Generell næringsutvikling	-915 000,00
2025	Komp.ordn Korona	-915 000,00
19505	Bruk av bundne driftsfond (statstilskudd)	-6 742,50
3214	Barnehager -prosjekter	-6 742,50
272	Sømjeopplæring	-6 742,50
19406	Bruk av fond etter del fullm	-50 000,00
3140	Andre undervisningsførem.	-50 000,00
19406	Bruk av fond etter del fullm	-9 000,00
3509	Andre støtteordningar	-9 000,00
19406	Bruk av fond etter del fullm	-405 000,00
3520	NAV (fom 2009)	-405 000,00
19406	Bruk av fond etter del fullm	-30 000,00
3661	Reinhald	-30 000,00
19406	Bruk av fond etter del fullm	-179 000,00
5002	Kommunikasjonsavd	-179 000,00
450	Flyktninger	-673 000,00
19506	Bruk av bundne driftsfond delegert	-256 442,00
3861	Idrettsanlegg Bykle	-256 442,00
19506	Bruk av bundne driftsfond delegert	-500 458,00
3862	Idrettsanlegg Hovden	-500 458,00
631	Skiløyper - vedlikehold	-756 900,00
19506	Bruk av bundne driftsfond delegert	-40 000,00
2030	Skulefagleg rådgjevar	-40 000,00
6507	Feleundervisning	-40 000,00
19406	Bruk av fond etter del fullm	-780 900,00
5121	Hybelbygg Bykle og Hovden	-780 900,00
819	Hybelbygg HSG	-780 900,00
		-24 970 351,10

Avsetning til fond

Konto	Konto(T)	Beløp
15506	Avsetning til bundne driftsfond, delegert	1 500 000,00
3301	Legetenesta	1 500 000,00
15506	Avsetning til bundne driftsfond, delegert	371 153,00
3330	Helsesøster-helsestasjon	371 153,00
15506	Avsetning til bundne driftsfond, delegert	2 226 235,00
3601	Vassverk	2 226 235,00
15506	Avsetning til bundne driftsfond, delegert	307 532,00
3611	Kloakkrensaneanlegg	307 532,00
15501	Avsetning til næringsfondet (renter)	1 372 540,00
9120	Renter-utbytte-avdrag	1 372 540,00
15500	Avsetning til næringsfondet	42 335 048,00
9143	Bundne driftsfond	42 335 048,00
1	Drift	48 112 508,00
15506	Avsetning til bundne driftsfond, delegert	2 000 000,00
5102	Reiseliv,turisme,næring	2 000 000,00
1	Drift	2 000 000,00
2009	Arbeidsmiljø	2 000 000,00
15401	Avsetning til disposisjonsfond til drift	12 717,00
3412	Aktivisering/dagsenter-Pleie	12 717,00
1	Drift	12 717,00
691	kult.spaserstokk	12 717,00
		50 125 225,00

Annen informasjon

Årsmelding frå stab og tenesteeiningar

Kommunen har vore i ein prosess der ein har arbeid med definerings av tenestnivå og prioritering innforbi dei ulike tenestemåla, samt tilpassing av organisasjonen til framtidige budsjettera rammer.

Eining 10* Sentraladministrasjonen/ Kommunedirektørens stab

Lokalsamfunn og utvikling: Rekruttering av yrkesgrupper kan til tider vere krevjande. Det er kamp om kompetansen og vi må kunne skilte med godar av ulike slag for å få personar til å søkje på dei ledige stillingane. Løn er eit av dei godane. I kommunal samanheng er vi konkurransedyktige på løn, men det er vanskeleg å matche det private næringslivet. Bykle kommune har gode velferds- og forsikringsordningar for tilsette.

Kompetanse og personalutvikling : Avdelingane har eigne fagmøter. Det er også fagmøter på tvers av avdelingane, som til dømes planforum. Dei tilsette har i gjennom året vore på ulike kurs for å halde seg fagleg oppdatert innafor sitt fagområde.

Interne prosessar: Medarbeidersamtalane syner at arbeidstakarane i stor grad trivast og at arbeidsmiljøet stort sett blir opplevd som godt.

Økonomi: Eininga totalt har gode rammer. Den interne arbeidsfordelinga er ikkje heilt avklara enda, slik at i nokre tilfelle ligg budsjettposten på ein stabspost, medan arbeidet utførast på ein annan stabspost. Av den grunn ser ein på økonomien samla for kommunedirektøren sin stab.

Kommunikasjonsavdelinga har 5 tilsette (4,6 årsverk) og har ansvar for arkiv, post, politisk sekretariat, beredskap, val, sentralbord, kommunikasjon internt og eksternt og saksbehandling innafor ei rekke områder. Kommunikasjonsavdelinga er limet på rådhuset og har eit spesielt ansvar i å betjene kommunens innbyggjarar/besøkande og vere støttespelarar for intern drift og utføre forefallende arbeid. Med limet på rådhuset meiner vi at alle besøkande som kjem til rådhuset, skal vende seg til resepsjonen. Her skal dei få hjelp og rettleiing, alt etter behov. Avdelinga har samla sett god oversikt over kommunen som organisasjon og særlig god innsikt i enkelte fagområde. Det er medarbeidarane sin kunnskap, ferdigheiter, evner og haldningar som utgjør kompetansen i avdelinga.

Personalavdelinga har 2 tilsette (2 årsverk) og har ansvar for lønnsutbetalingar (for eigne tilsette og tilsette i soknerådet), sakshandsaming og rådgjeving innan personalområdet, lov- og avtaleverk, rapporteringar til andre offentlege etatar (t.d. pensjon, AA-register, forskotstrekk, arbeidsgjevaravgift, fråvær) avstemming mot rekneskap, refusjonar, tilsetjingar, utarbeiding av ulike retningslinjer og reglement, deltaking i endringsprosessar, vernearbeid, lokale lønsforhandlingar, AMU, kontakt med hovudtillitsvalde.

Oppgåver som pensjon og forsikringar, oppfylgjing av lærlingar, revisjon av HMS – handbok, førebu og skrive saker til AMU, GDPR og legge inn rutinar i Compilo er lagt til stilling som seniorrådgjevar under kommunedirektøren.

Planavdelinga

Politisk arbeid:

Planutvalet under leiing av Hans Blattmann hadde 15 utvalsmøte i 2022, nokre gjennomført digitalt. Utvalet hadde synfaringar ved mange av desse møta for å sjå på fleire plan- og byggjesaker i felt. Saksomfang for utvalet i 2022 er 465 delegerte saker, 219 politiske saker og 46 referantsaker.

Administrative oppfølging av politiske saker og vedtak og gjeremål i 2022:

- Planlagt fokus på samhandling på planarbeid med ulike avdelingar er følgd opp med jamlege interne «Planforum» for å sikre medverknad og utsjekk i høve ulike tema som teknisk, VA, næring, beredskap, folkehelse mv.
- Det vart og lagt eit stort arbeid i gjennomgang av løypeavtaler og førebuing av nytt opplegg for utbyggingsavtaler med prinsipsaker og førseieleghetsvedtak mv.
- Det vart lagt politisk og administrativt arbeid i fells uttale frå kommunane for heile vasstrengen og deltaking i synfaringar i samband med revisjon av konsesjonsvilkår for Otravassdraget.
- Ferdelsrestriksjonar er prøvd ut på Urevassvegen, og har fungert etter intensjonane.
- Prosjekt med adaptiv løypeforvaltning er slutført.
- Prosjektet «Villreinen som verdiskapar» vart slutført.
- Grunnavståing rundt helikopterbasen på Hartevatn vart avklåra .
- Dagsturhytta på Jarekollen, Jarebu, vart godkjent og iverksett. Formgjeving og førebuing av dagsturhytta på Hovdenuten kom til prosjektering – og Sherpasti-prosjektet slutført så langt.
- Den historisk lengste reguleringsplanen vart vedteken. Den er 16 km lang – og omhandla utbetring av RV 9 frå Byklestøylane til Badstogdalen. Parsellen Badstogdalen- Hartevatn vart ferdigstilt.
- Arbeid med revisjon av prosjekteringsgrunnlag og mindre reguleringsendring for etablering av rundkøyring Skisentervegen / RV 9 – Hotellkrysset er følgd opp og klargjort for utlegging av anbod. Grunnerverv til rundkøyring og makebyte til erstatningstomter er i hamn.
- Moglegheitsstudien for Hegni danna grunnlag for oppstarten av reguleringsarbeid her med folkemøte osb.
- Reguleringsarbeid på Tykkås har ikkje hatt ønskjeleg framdrift.

Arrangement:

- Medverka til Villrein og Viking-arrangementet.
- Koordinerte det årlege påskemøtet med velforeiningane til hyttefolket.
- Arrangerte studietur til Geilo, Beitostølen/Øystre Slidre og Hafjell/Øyer for å sjå på destinasjonsutvikling og spesielt handtering av varme- og kalde senger-diskusjon.

- Tilrettela opningsarrangement Rv 9 - Solheimsmoen
- Gjennomførte og fasiliterte eigen temadag med kommunestyret om varme/kalde senger.

Kompetanse og kapasitet:

Planavdelinga har mykje særlovsforvaltning. Desse har gjerne fristar på sakshandsaming må ha prioritet. Også i 2022 var det ein del vakansar og fråvær som medførte behov for kjøpe tenester eksternt i eit visst omfang for å kapasitet til å halde tempo i saksgangen, og naudsynt spisskompetanse. Det vart gjennomført anbod på 3 lokale rammeavtaler for tenestekjøp; byggesak , regulerings- og planarbeid, og eigedomsrett – grunnerverv osv. Det vart inngått nye avtaler med Adv. Kjær og Co, Asplan Viak og WSP. Plansjef har og hatt anna type sakery/ saksførebuing til formannskap og kommunestyre på oppdrag frå kommunedirektøren og som assisterande .

Etterslep til oppfølging i 2023

I budsjettet for 2022 hadde vi som siktemål å kome i gang med kommuneplanen sin samfunnsdel og eit prosjekt Fjellbygdsatsing Bykle – som av same årsak vart skyvd til 2023 p.g.a. omfordeling av oppgåver på faste medarbeidarar. Ønskja fokus på risiko- og sårbarheit, samfunnssikkerheit og klimaendringar er også skyvd til 2023. Då vil ein og ta opp att arbeidet med klima- og miljøplan.

Omfang av ulike typer saker:

Byggesak:

- Bustader 1
- Hytter m/1 bueining 66
- Hytter m/2 bueiningar 8
- Tilbygg 12
- Driftsbygningar 3

Tilsyn og ulovlegheitsoppfølging m.v. byggesak :

- Førehandsvarsel 18
- Pålegg om retting/opphøyr av bruk/stans 4
- Tilsyn 12
- Utgreiing om mogleg ulovlegheit 7
- Tvangsmulkt 5
- Overtredingsgebyr 1

Planarbeid:

- 6 reguleringsplanar vart vedteke lagt ut på høyring
- 1 innseiing
- 10 klager til desse - ingen av desse ble tatt til følgje
- Statsforvaltaren opprettheld kommunen sine vedtak i alle desse.
- 114 dispensasjonsvedtak frå plan (føresegner/føremål) innfor plan og byggesak.

Oppmåling og delingssaker mv.

- 121 oppmålingsforretninger

- 3 seksjoneringsaker
- 1 nydyrking- 15 dekar
- 3 delingssaker etter jordlova

Motorferdsle:

- 114 løyve (101 gjeld frå tidlegare – 4 år), 13 nye
- 4 ervervsløyve

Økonomiavdelinga yter i størst grad tenester internt i organisasjonen. Elles dekker økonomiavdeling områda fakturering, innfordring, økonomi og budsjett. Avdelinga utfører også tenester for Bykle sokneråd og Setesdal IKT. Avdelinga er og eigedomsskattekontor.

Næringsavdelinga følgjer opp samarbeids- og utviklingsarbeidet i forhold til næringslivet.

Ambisjon: Bykle sitt næringsliv utviklast i hovudsak av verksemdene sjølv, mens kommunen skal stimulere og leggja til rette for næringsutvikling og vekst via politisk og administrativt arbeid. Bykle kommune skal være ein næringsoffensiv kommune som i samarbeid med næringsliv, utdanningsinstitusjonar og andre aktuelle aktørar legg forholda til rette for eit innovativ og framtidretta nærings- og arbeidsliv.

Hovudmål: Ein skal ha eit langsiktig perspektiv på utvikling og forvaltning av kommunen sine ressursar.

Det siste året har store deler av resursane i eininga vore retta mot samarbeid og tiltak knytt til etterverknader av Covid og auka kostnadsnivå for næringsaktørane. Auka straumprisar har hatt særleg høgt fokus. Tiltak for energieffektivisering og straumstøtte er etablert. I den forbindelse var det og arrangert ein eigen Enøk-dag. Ein har starta arbeid med betre rutinar og digitalisere av informasjon og søknadsprosessar. Ein har arbeida vidare med Strategisk næringsplan. Prosessen har tatt noko lengre tid enn førespegla, for å sikre samanheng mellom planen, overordna planar, trendar i marknaden og det faktiske tenestebehov. Arbeidet avsluttast i skrivande stund og planen kjem fortløpande til politisk handsaming. Ein har auka aktivitetsnivået på eksterne samarbeid og IKS, med mål om å auke ekstern finansiering i lokal næringsutvikling, kunne tilby relevant kunnskap til lokale bedrifter og styrke omdømme til kommunen i høve framtidig rekruttering og næringsattraktivitet. Ein har sikra resertifisering av Bykle kommune som berekraftig reisemål, samt satt i gang tiltak for å få fleire miljøfyrtårnbedrifter i kommunen. Ein har fått på plass ei pilotløyving for bygdebuss. Prosjektet Hydrogenvegen RV9 er starta opp og gjennomførast med midlar frå klimasats og Agder fylkeskommune. I tillegg er kommunen partner, saman med Agder fylkeskommune i det nasjonale hydrogenprosjektet Grøn Jyllandskorridor som gjennomførast med midlar frå EU. Gjennom samarbeid i etablerte nettverk og IKS har ein arbeida med å marknadsføre Bykle for nye grøne bedrifts- og industrietableringar. Ein har og arbeida vidare med å få etablert eit oppdrettsanlegg på land. Kommunen har gitt støtte og vore vertskapskommune for kommersielle arrangement med verdi for lokalt næringsliv, blant anna sykkelrittet Tour of Norway. Det har vore arrangert kurs i digital Marknadsføring for bedrifter i sosiale kanalar, i tillegg til kurs og kompetanseheving for bedrifter i samarbeid med Setesdal regionråd. Faste møtepunkt til fordel for lokalt næringsliv er etablert, med blant anna kommunal deltaking i Hydrogennettverket, Fjellnettverket, Næringsforeninga i Agder, Agder symbiose, Setesdal

Næringsforum, faste kaffemøter i tett samarbeid med Destinasjon Hovden, Hovden Markedsråd og anna.

Skulefagleg rådgjevar er ein god støttespelar for skulane, barnehagane og for skuleeigar. Opplæringslova § 13-1, siste ledd, lovfestar kravet om at kommunen skal ha skulefagleg kompetanse i kommuneadministrasjonen over skulenivå.

Pedagogisk- Psykologisk Teneste:

ØKONOMISTATUS:

PPT for Setesdal har ein rekneskap som er omtrent i tråd med budsjett: Totalt for alle tre kommunane, kjem PPT for Setesdal ut med eit forbruk på 98,6% i høve til budsjett.

STATUS SJUKEFRÅVER OG HMS:

Det har vore svært lågt sjukefråver i PPT for Setesdal også dette året, godt under 5 % og då korttidsfråver. Det vart ikkje gjennomført vernerunde dette året. PPT har hatt kontormøte kvar 14. dag, og har derfor kunne ta opp utfordringar i arbeidet løpande. Det er gjennomført medarbeidarsamtale.

SKILDRING AV VERKSEMD:

PPT Setesdal er eit interkommunalt samarbeid mellom kommunane Bykle, Valle og Bygland. Valle er vertskommune.

PPT for Setesdal er sakkunnig instans i saker som gjeld spesialundervisning. PPT skal drive med saksutgreiing / sakshandsaming etter Opplæringslova §5 og Barnehagelova § 31, og tilrå bruk av spesialundervisning / spesialpedagogisk hjelp der det er naudsynt.

PPT er også pålagt å hjelpe skular og barnehagar med kompetanseutvikling og systemarbeid på det pedagogiske området. Dette kan vere oppgåver som rådgjeving, kurs, oppfølging av klasseleing / systemretta tiltak i barnehagar og foreldrerettleiing. PPT arbeider også førebyggjande, for å hindre skeivutvikling og sikre tidleg hjelp / oppfølging.

PPT for Setesdal har hovudkontor i Valle, men også eit mindre avdelingskontor i Bygland kommune (Byglandsfjord)

Stillingsheimlar

PPT har totalt 2,3 stillingsheimlar til disposisjon:

- Leiar /PP-Rådgivar: 100% fagstilling (30% til leing av kontoret)
- PP-Rådgivar: 100% fagstilling som PP-Rådgivar
- Merkantil: 20% stilling: Scanning, arkivarbeid

Talet på saker / brukarar PPT arbeider med kvart år:

Kommune	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bygland	31	34	33	26	30	30	30
Valle	41	38	37	34	34	28	33
Bykle	27	16	14	25	19	29	29
Sum	99	88	84	85	83	87	92

Talet på nye saker / brukarar årleg:

Kommune	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Bygland	11	11	12	1	10	8	4
Valle	8	10	12	10	8	6	8
Bykle	7	2	3	9	5	7	9
Sum	26	23	27	20	23	21	21

Tal på brukarar fordelt på alder (samla for dei 3 kommunene):

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Barnehage	17	13	6	4	7	11	12
Barneskule	48	46	56	56	51	50	53
U-skule	29	25	17	21	20	21	25
Vaksen	5	4	5	4	5	5	2
Sum	99	88	84	85	83	87	92

UTVIKLING:

- I 2022 har det samla vore ein svak auke i talet på brukarar, frå 87 i 2021 til 92 i 2022. Auken er innanfor det som er normale variasjonar.
- Når det gjeld nye tilmeldte i 2022, var dette heilt likt som i 2021, 21 tilviste. Det er relativt små tal og store variasjonar mellom kommunane frå år. Ein trend siste åra, har vore nokre fleire tilmeldingar frå Bykle kommune.
- Som ein ser av tabellen over, har det vore fleire saker i barnehagane dei siste 2 åra, noko som er vurdert som ein positiv trend (tidleg innsats / førebygging). Elles relativt stabile tal.
- PPT har sett i gang med Ressursteam i alle kommunane i barnehagane dette året (1-2 gonger i halvåret), Dette er faste møte med barnehagane med vurdering / tiltak rundt eventuelle bekymringar dei måtte ha. Dette er også eit tiltak i høve til førebygging og tidleg innsats.
- Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderande praksis har kome i gang i distriktet. Dette er ei nasjonal satsing for å auke den lokale kompetansen rundt barn som strever. Dei tre Setesdalskommunane skal samarbeide om utviklingsprosjekt, noko som er viktig med tanke på felles PPT og barnevern (j.fr. utfordring rapport 2021). Det er i første omgang søkt om kompetanse / opplæring i “Refleksjonsvertøyet” frå Stat-Ped som skal nyttast inn mot skular og barnehagar. Dette er eit reiskap for å auke medvit omkring inkludering og korleis dette blir praktisert. Det skal også gjennomførast kartlegging av andre område som dei ulike einingane har behov for ny / oppdatert kunnskap.
- PPT har gjennomført ein ståstadsanalyse i 2022, og har kome fram til nokre område ein ønskjer å styrke kompetansen dei komande åra. Noko av dette er tenkt innanfor Kompetanseløftet. PPT har utarbeidd ein plan for kompetanseheving / kompetansebehov.

UTFORDRINGAR:

PPT har eit mål om å levere ei sakkunnig vurdering innan “rimeleg tid”, dvs. 3 mnd. frå saka startar opp. Pga høg saksmengde og flere saker som har vore utfordrende og tatt mykje tid, har det ikkje vore mogleg å klare dette i alle saker. For 2022 har det vore 7 saker der dette har tatt lengre tid, ein auke på 3 saker frå 2021. I 2022 har ein sett i gang med å skrive sakkunnige vurderingar for fleire år i gonga, der vi meiner dette er forsvarleg (Inntil 3 år i følge Statforvaltar). Dette kan ha ein effekt for 2023.

UTVALDE RESULTAT:

1. PPT for Setesdal har som mål å jobbe mot god kvalitet i det sakkunnige arbeidet.

I dette ligg også at andel med spesialundervisning for dei 3 kommunane ikkje skal liggje høgare enn landsgjennomsnittet over tid (målsetting).

Dette er noko PPT må jobbe saman med skulane for å få til, gjennom å gjere den ordinære undervisninga så god og tilpassa som råd er, og i det redusere behov for spesialundervisning. Kostra-tala for 2022 er ikkje klare enno, men ligg for 2021 noko under tala for 2020 for alle dei 3 kommunane (små endringar). Samla sett for alle 3 kommunane, ligg tala i nærleiken av landsgjennomsnittet:

Kommune	Bygland	Valle	Bykle (Aust)-Agder		Kostragr. 06	Landet u/Oslo
2017	6,0	9,1	9,4	9,2	10,1	7,9
2018	8,1	8,3	8,2	9,1	10,1	7,9
2019	8,1	6,2	9,0	9,1	10,0	7,9
2020	9,1	9,3	10,9	7,3	9,6	7,8
2021	8,8	7,1	8,3	8,3	10,1	7,8

Årstimar til spesialundervisning per elev med spesialundervisning, Kostra tal:

	Bygland	Valle	Bykle	Agder	Kostragr. 06	Landet u/ Oslo
2015	118,8	269,7	236,4		167,8	131,0
2016	120,3	244,9	205,1		162,7	132,8
2017	99,9	125,1	231,8		167,9	135,4
2018	108,8	181,4	271,8		171,4	137,6
2019	85,6	266,0	281,2		179,7	139,9
2020	98,5	205,7	229,7	133,4	187,1	143,1
2021	102,6	190,0	303,6	129,4	191,9	144,2

Talet på timar per elev ligg relativt lågt i Bygland kommune (under landsgjennomsnittet), men høgare for dei 2 andre kommunane. Då det er små tal, vil det naturleg vere variasjonar og fleire “tyngre saker” vil gje relativt store utslag. I utgangspunktet er det positivt at det blir sett inn ressursar der det er behov, så er det alltid viktig å vurdere effekten av tiltaket og om ressursane blir brukt på best mogleg måte.

2. PPT skal vere med å styrke det spesialpedagogiske feltet og gje rettleiing og kompetanseutvikling til skular og barnehagar.

- PPT har som mål å drive spesialpedagogisk nettverk for kommunane. Dette har vi ikke fått til i 2022 (stor saksmengde og mange krevjande saker).
- PPT har vore med å gjeve rettleiing på område som gjeld læringsmiljø / skulemiljø og klasseleiing i samband med einskildsaker som er tilmeldt.
- PPT har delteke på tverretaltelege team / miljøteam og ressursteam i kommunane for drøfting av både einskildsaker og tema knytta til utfordringar for barn og unge i Setesdal.

NAV

Tenesteeininga NAV Bykle utførar oppgåver innanfor NAV sin statlege og kommunale område. I tillegg ligg ansvaret for busetjing og integrering av flyktingar.

Nav sitt hovudmål er «Fleire i arbeid og aktivitet - færre på stønad»

Årsrapport frå Nav vert handsama politisk som eiga orienteringssak.

Vertskommunesamarbeidet om NAV lokaltjenester for kommunene Vennesla (vertskommune), Iveland, Åseral, Bygland, Valle og Bykle ble etablert med virkning fra 01.01.2020, og har dermed fungert sammenhengende i tre år. Samarbeidet innebærer at de nevnte 6 kommunene har felles NAV kontor, som leverer tjenester for alle de 6 kommunene. I praksis er etableringen av vertskommunesamarbeidet gjennomført som en virksomhetsoverdragelse, der kommunalt ansatte i de 5 samarbeidskommunene fra og med 01.01.2020 har fått ansettelse i Vennesla kommune. For statlige ansatte er det ingen betydelig endring. Vennesla kommune leverer dermed tjenester innenfor enhetens fagområde for Vennesla samt de 5 samarbeidskommunene som er omfattet av avtalen. De tjenestene som leveres gjennom dette samarbeidet er statlige oppfølgingstjenester (oppfølging av arbeidssøkere / brukere med ulike bistandsbehov), statlige arbeidsgivertjenester (rekrutteringsbistand, omstillingsbistand, oppfølgingsbistand, inkluderingsarbeid) og ulike kommunale tjenester (sosiale tjenester og bostøtte).

Personale – og sykefravær

Enheden har en bemanning som i 2022 har vært - Ca 18 årsverk på statlig side o I tillegg 4 årsverk med jobbspesialister / oppfølgingstiltak i egen regi, 1 prosjektårsverk kompetanse i sykefravær (fylkesfunksjon), 1 årsverk Helse i Arbeid ved Kongsgård sykehus (fylkesfunksjon) - Ca 24 årsverk på kommunal side o I tillegg flykningavdeling og husbankfinansiering i Vennesla, som ligger utenfor vertskommunesamarbeidet. Enheden har hatt en betydelig reduksjon i budsjett på statlig side, med en reell nedbemanning på ca 3 årsverk gjennom 2022. For 2023 har NAV Agder avsatt et budsjett til NAV Midt-Agder på ca 17 årsverk, som betyr ytterligere nedbemanning. Bemanningen ved inngangen til samarbeidet (2020) var 20 årsverk. Det er fra statens side ikke tatt høyde for at enheten har 6 veiledningssentre. Det er heller ikke tatt høyde for at enheten leverer tjenester på tvers av 6 kommuner med de merkostnadene som følger med dette knyttet til administrasjon, reisekostnader og andre kostnader. Kommunene har gjennom det fremforhandlede 3% påslaget samt et tilskudd fra Vennesla kommune, fra 2023 avsatt 50% til administrasjonshjelp i samarbeidet. Enheten hadde et sykefravær blant de statlige ansatte, på 12,1% i 2021 og 18,7% i 2022. På kommunal side var sykefraværet i 2021 på 4,8% og i 2022 på 11,4%. Enheten etablerte fra mai 2022 AMU underlagt AMU i Vennesla kommune og AMU i NAV Agder. AMU NAV Midt-Agder har hatt tre møter i 2022, og sykefravær og nærværarbeid har vært et viktig tema for disse møtene. Fraværene har så langt enheten kjenner til ikke sammenheng med arbeidssted eller arbeidsoppgaver, men handler om langvarig sykdom og andre helsevansker. Samtidig er nok dette sammensatt, og noe som bør være

gjensstand for fokus også i 2023. Vi har indikasjoner på at det er krevende for ansatte å basere mye av driften på reising mellom ulike NAV oppmøtesteder, og kan ikke utelukke at slitasje knyttet til dette også påvirker fraværet.

Barnevern:

Setesdal barnevern består av 5,2 stillinger fordelt på tre kommuner. Dette er stillinger som jobber med alle faser av en barnevernssak – mottak av melding, undersøkelse, tiltak, fosterhjem og ettervern.

Setesdal barnevern hadde i 2022 en liten oppgang i antall bekymringsmeldinger for Bykle kommune fra året før. Det var noe oppgang i antall undersøkelser. Antall tiltakssaker og barn som har mottatt tiltak fra barneverntjenesten har ligget stabilt fra året før. Antall barn i fosterhjem har ligget stabilt og på et lavt nivå over flere år for Bykle kommune.

Økonomisk går utgiftene i barneverntjenesten til drift – primært lønnsutgifter. Setesdal barnevern drifter tiltak selv og har selv funksjon rundt veiledning i hjemmet. Dette var tjenester som tidligere ble kjøpt inn i stor grad. Regnskapet i funksjon 252- tiltak utenfor hjemmet gikk over det som var budsjettet for i 2022. Dette på grunn av krevende akuttsaker i Bykle kommune.

Oppsummert har utgiftene til barnevern for Bykle kommune gått opp fra år 2021. Dette beror på de faktorer som beskrevet ovenfor. Samtidig har det vært et fokus på å redusere rammer i eksisterende fosterhjemsavtaler og kjøp av private tjenester samtidig som den saksmengden for barnevernet i Bykle har ligget stabilt over tid. Bykle kommune har generelt en del, men stabil mengde tilsynssaker (barn som bor i fosterhjem i kommunen – plassert av andre barnevern). Tilsynssakene utgjør også en del av barnevernets vanlige drift.

Økonomi: Samla resultat kommunedirektøren:

Konto	Konto(T)	Beløp	Revider budsjett	avvik i kr	Forbruk i %
100	Enhet Kommunedirektøren	17 054 485,29	27 632 269,00	10 577 783,71	61,72
		-233 149			
101	Enhet skatt,avgift,finansinntekt	174,02	-215 518 000,00	17 631 174,02	108,18
102	Enhet fond, interne overføringer	46 713 965,20	19 374 308,00	-27 339 657,20	241,11
103	Enhet Politisk styre,råd,utvalg	4 754 825,97	4 310 567,00	-444 258,97	110,31
104	RM stab Personal	2 530 802,00	6 358 559,00	3 827 757,00	39,80
106	RM stab Næring	27 595 776,83	25 605 292,00	-1 990 484,83	107,77
107	RM stab Plan	7 201 429,58	8 331 687,00	1 130 257,42	86,43
108	RM stab Kommunikasjon	6 884 561,11	9 653 198,00	2 768 636,89	71,32

Konto(T)	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022
Enhet Kommunedirektøren	17 452 704,61	19 512 991,55	19 010 702,89	17 054 485,29
Enhet skatt,avgift,finansinntekt	-200 248 189,03	-251 206 428,05	-206 356 715,41	-233 149 174,02
Enhet fond, interne overføringer	32 096 532,90	81 885 070,06	29 468 720,38	46 713 965,20
Enhet Politisk styre,råd,utvalg	4 124 679,86	4 437 525,13	7 352 224,81	4 754 825,97
RM stab Personal	2 745 611,83	2 428 049,70	2 111 662,03	2 530 802,00
RM stab Næring	20 325 313,15	20 715 272,04	20 419 323,10	27 595 776,83
RM stab Plan	9 898 935,66	7 461 985,47	7 142 051,94	7 201 429,58
RM stab Kommunikasjon	7 441 009,45	7 725 975,17	7 665 516,37	6 884 561,11

Eining 110 Pleie- og hjelpetenesta

Formål/innhald/lovgrunnlag i/for tenesta.

Formålet til tenesta er å syte for at alle som til ei kvar tid oppheld seg i kommunen skal få nødvendig og kvalifisert helsehjelp. Tenesta gjevast i form av institusjonsopphald, sjukeheim, heimesjukepleie og hjelp til praktiske gjeremål i heimen. Pleie- og hjelpetenesta har og ansvar for å yte tenester til personer med psykisk utviklingshemming. Tenesta er regulert etter Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)

Måloppnåing i året i forhold til verksemdsplan for tenesteeininga.

Generelt:

Pleie- og hjelpetenesta har ein høg aktivitet på dei områda ein skal yte tenester på, med dyktige tilsette som yter mykje for at tenestemottakarane skal ha ei god teneste med høg kvalitet.

Samfunn og utvikling:

Pleie og hjelpetenesta har i 2022 vore i stand til å yte tenestar til alle som har hatt behov for pleie- og omsorg, enten i heimen sin eller på institusjonen. Det meste av heimesjukepleie som ytast er til kommunens egne innbyggjarar. I gjennom året har det vore noko heimesjukepleie til turistar, spesielt i helgar og feriar, men ikkje av eit slikt omfang at ein ikkje har levera tenester. Det var i 2020 etablere to-delt drift i institusjon og heimesjukepleie. Måle med delinga er auka fokus og kvalitet på heimesjukepleien, slik at den enkelte brukar kan klare å bu i eigen bustad lengst mogleg. Ei ser nå at det er auke i tenesta heimesjukepleie, medan

institusjonstenestar har hatt ei lita auke, samanlikna med 2021. Institusjonen har hatt eit belegg i 2022 med 56,94%. Tala er basera på at det er 15 institusjons plassar.

Tenestekvalitet for brukarane.

Ein pleie- og omsorgsteneste med god kvalitet krevjar kompetent fagpersonell, fleksibilitet, tverrfagleg samarbeid, individuell tenestetilpassing og god kapasitet og tilgjengelegheit i tenestetilbodet. For å kunne utvikle kvaliteten i tenestene er det avgjerande med dialog med dei som brukar tenestene. Eininga søkjar derfor aktivt vurderingar og tilbakemeldingar frå brukarane som eit ledd i kvalitetsarbeidet.

Tenestekvaliteten er god for brukarane i kommunen. Tenesta er greit bemanna og kan gi eit godt kvalitativt innhald i kvardagen på institusjonen og eit godt fagleg tilbod til dei som treng pleie. Alle som har søkt om tenester i 2022 og som fyller vilkåra, har fått tildelt tenester. I 2022 har eininga hatt eit økonomisk meirforbruk som i hovudsak skuldast auka tenester og etablering av ny eining.

Kompetanse og personalutvikling:

Pleie- og hjelpetenesta må ha medarbeidare og leiara som har kompetanse i forhold til tenestar ein skal yte. Eininga har ein stab med god fagutdanning innan alle felt, det er lite ufaglærte i tenesta.

I 2022 var det vanskar med å rekruttera sjukepleie kompetanse og det var mange månadar med redusert kompetanse. På slutten av året vart det tilsett sjukepleiarar i alle stillingane.

Førebyggjande tenester:

Målet er å rigge tenestene slik at innbyggjarane skal kunne ta ansvar for eige liv så lenge som mogleg. For å få til dette, må ressursbruken rettast mot tiltak som er helsefremjande og førebyggjande gjennom tverrfagleg samarbeid. Ein vil halde fokus på områder som:

- Kvardagsmestring og kvardagsrehabilitering og «Leve heile livet i Bykle»
- Styrking av koordinerande eining for brukarar med behov for samanhengande og samtidige tenester.
- Kvalitet i tenesteyting

Utfordringar framover:

For fleire av einingane har det vore utfordringar i å rekruttera personar med naudsynt fagkompetanse. Særleg gjeld dette sjukepleiarar og vernepleiarar. Ein ser at fleire søkjer seg til andre stillingar og at det er eit problem i store delar av landet.

Fleire oppgavar blir lag til kommunen, utan at det fyljer ressursar med oppgavane. Det gjeld spesielt oppgavar som tidligare var 1. linje tenestar.

Bykle kommune har flest tilsette som jobbar deltid innan helse- og omsorgstenesta. Sjølv om deltid er redusert, er dette ei utfordring som ein framleis ikkje har klart å løyse. Faktum er at dei fleste med fagutdanning, og som jobbar deltid, ønskjer å fortsetje med det. Fleire i heiltid aukar generelt kvaliteten på tenestene. Andel kvinner som arbeider innan pleie og omsorg er høg, men det er tilsett noen menn i einiga.

Konto	Konto(T)	Beløp	Revider budsjett	avvik i kr	Forbruk i %
110	Enhet Pleie- og hjelpeteneste	33 317 779,07	27 372 085,00	-5 945 694,07	121,72

Konto(T)	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022
Enhet Pleie- og hjelpeteneste	25 365 704,01	26 498 104,55	28 449 871,63	33 317 779,07

Eining 121 Helsetenesta i Bykle og Valle

Helsetenesta har ansvaret for å gi alle personar som oppheld seg i kommunen naudsynte og fagleg forsvarleg helsetilbod. Tenesteeininga omfattar fastlege, legevakt, kommuneoverlege, fysioterapi, ergoterapi, jordmor, helsestasjons- og skulehelseteneste, SLT (rus- og kriminalitetsførebyggjande arbeid) og psykisk helse og rustenesta. Det var i 2022 i alt 21,7 årsverk i Helsetenesta i Bykle og Valle.

Generelt

Koronapandemien har dominert fyrste delen av 2022, men har så flata seg ut og er nå gradvis gått over i ein endemisk fase. Dette vil seie at viruset kjem til å vera ein del av kvardagen, som me alle må leva med i framtida. Det vil alltid kunne komme større eller mindre bølger av Covid-19, på lik linje med influensa og andre endemiske sjukdommar.

Stort fråvær i dei fyrste månadene har ført til ei betydeleg belastning på dei som har vore att i tenestene. Mykje av overført ferie og opptente timer frå koronapandemien kunne så ikkje takast ut og kjem til å belaste drift og budsjett òg i 2023.

Pandemien og utfordringar med bemanning har ført til at kvalitetsutvikling, interkommunalt samarbeid, arbeidet med kartlegging og endring samt generell tenesteutvikling har stagnert i fyrste halvdel av året. Etter sumaren vart det så starta opp eit omfattande gjennomgang av helsetenesta med fokus på internkontroll, økonomi og styring. Dette arbeidet kjem til å prega 2023 i veldig stor grad og er heilt naudsynt for å tilpasse helsetenesta til aktuell standard og for å kunne oppretthalde ei effektiv og forsvarleg drift.

Legetenesta og helsehus

Legetenesta har hatt stort fråvær over fleire månad i byrjinga av året. Delvis var det berre éin lege i aktiv teneste, som måtte stille opp i heile døgeret. Fleire vikarar måtte hentast inn, og fråværet har difor ført til store meirutgifter, fordi me ikkje får refusjonar på sjukefråvær i denne yrkesgruppa som overstig 6G.

Psykisk helse og rus

Tenesta har i løpet av heile året hatt 2.5 klientretta stilling, 1.55 systemretta stilling (førebygging og helsefremming, inkludert SLT-koordinator), og ingen vakanse. Stillingane er delt på 5 tilsette. Permisjonar er årsak til vikarbruk på til saman 1,5 stilling ved utgangen av året. Per 100% klinisk stilling har det vore gjeve tilbod til 53 personar, til samanlikning med 51 personar i 2021.

Individretta tilbod

Totalt har tenesta hatt kontakt med 147 personar, kor 133 personar har motteke tilbod. 79 personar vart tilvist i meldingsåret. Det er 32% retilvising i 2022. Ved slutten av året var 51% av tilboda avslutta og 39% vart vidareført inn i 2023. 7% avslø tilbod og 2% sto på venteliste ved årsskiftet.

Snittet for talet av dagar frå tilvising vart motteken til første samtale, ligg samla for kommunane på 56 dagar, samanlikna med 54 dagar i 2021. Av folketalet har tenesta kontakt med 6.8% for begge kommunane. Fordelinga mellom kjønn ligg stabilt med kvinner på 64% og menn på 36%.

Aldersfordeling; auke bland 0-10år og 41-60 år. Nedgang for 21-40 år og uendra for 11-20 år og 61-100 år. Angst, depresjon og livssituasjon er dei vanlegaste årsakene til kontakt med tenesta. Vidare tilvising er mest hyppig til spesialisthelsetenesta. 9% av dei som har motteke tilbod i 2022 har betydelege økonomiske utfordringar.

Systemretta arbeid

Det har vore gjennomført diverse systemretta arbeid, som omhandlar arbeid med førebygging, helsefremming, kompetansedeling og tenestetutvikling. Til dømes arbeid med:

- Kartleggingsprosjekt Oppvekstsreforma Bykle og Valle – avslutta
- Tverrfagleg rettleiing innan oppvekst (fagteam i Bykle, miljøteam i Valle) – er i gang
- Oppdatering av Tverrfagleg samarbeidsplan for barn og unge i Bykle – avslutta
- Revidering av rettleiaren Barn som bekymrar – er i gang
- FACT-prosjekt Setesdal – er i gang
- Tverrfagleg team – fast
- Rettleiing/samarbeid med helsestasjonane - fast

Jordmortenesta

Jordmortenesta og beredskaperen har fungert stabilt, trass i eit lengre fråvær. Det har vore mykje vaktberedskap og følgjeteneste, og totalt 10 fødsler i Bykle og 20 fødsler i Valle kommune. Det er tilnærma umogleg å få inn vikar i høve fråvær. Helseføretaket gir òg klåre signal på at dei slit med same problemet og ikkje har tilgang til vikar for jordmorberedskap. Einaste løysing vert her å sende gravide kvinner ned til pasienthotellet, slik at dei kan liggje i nærleiken til sjukehuset når dei skal føde.

Helsestasjons- og skulehelsetenesta

I Bykle har alle helsestasjonskontrollar vorte utførte, og ingen har dermed mista tilbodet sitt. Anbefalte arbeidsoppgåver har vore stabil og vorte følgt opp som planlagd, derunder mellom anna vaksinasjonar, helsesamtalar og undervisningar. Sjukefråvær har òg her påverka drifta.

Presset på tenesta opplevast som svært høg, og difor har Statsforvalter delt ut mange millionar kroner for å styrke helsestasjons- og skulehelsetenesta. Helsetenesta har motteke midlar tilsvarende 50% lønn til ein ny 100% helsesjukepleiarstilling, for ein periode på tre år. Ny helsesjukepleiar vart så tilsett i 2023.

Fysioterapitenesta

Tenesta vart brukt mykje i heile 2022. Fråvær har ikkje ført til eit redusert tilbod grunna tilsetting av vikar.

Ergoterapitenesta

Ergoterapeutressursen utgjer 60%, fordelt på Bykle og Valle kommunar, og er del av eit vertskommunesamarbeid om felles ergoterapeut med Valle, Bygland og Åseral kommune. Bygland er vertskommune. Ergoterapeuten har hittil jobba mest mot brukarar i pleie og omsorg, men er tilgjengeleg for heile kommunen.

Folkehelse

Folkehelseoversynet for Bykle kommune er sist oppdatert i 2016 og treng ei fornying. Folkehelsearbeidet i kommunen verkar å vera lite sett i system. En bør vera merksam på at folkehelse er berre 10% helse, og veldig mykje noko anna: skule, barnehage, teknisk etat, NAV og fleire andre har direkte påverknad på helsegradienten, som seier at folkehelsa følgjer ein gradient basert på yrke, status og inntekt.

Ny kommuneoverlege vart tilsett i mai 2022, og saman med skulefagleg ansvarleg og andre aktørar har han byrja på å etablere eit systematisk folkehelsearbeid, samt å utarbeide eit oppdatert folkehelseoversyn som kjem på plass i fyrste halvdel av 2023.

Økonomi

Helsetenesta har hatt eit meirforbruk på 2.5 millionar kronar, som er grunna både i store meirutgifter for handtering av koronapandemien, noko underbudsjettering og eit stort fråvær i legestaben. Auka lønsutgifter for vaksining, logistikk kring varebestilling, rapportering og eit auka behov for personalressursar har ført til eit meirforbruk på omtrent 1.2 millionar kronar relatert til koronapandemien. Helseministeren har lova at desse utgiftene vert i sin heilheit dekkja av Staten. Dette har så langt ikkje skjedd.

Omtrent ein million kronar er brukt for dekning av kort- og langtidsfråvær. Særleg fråværet i legestaben har drevet kostnadene her, då all planlagt legevakt i fråværsperioden måtte dekkjast opp for, med både løn til tilsett og vikar. Refusjonane her dekker ikkje opp for korkje fråvær eller meirutgiftene for vikar.

Resten av meirforbruket har sitt opphav i ein del underbudsjettering som ikkje kunne korrigerast grunna nullvekst i budsjettet.

Konto	Konto(T)	Beløp	Revider budsjett	avvik i kr	Forbruk i %
121	Helsetenesta i Bykle og Valle	15 445 845,52	14 102 667,00	-1 343 178,52	109,52

Konto(T)	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022
Helsetenesta i Bykle og Valle	12 171 274,46	13 361 240,03	15 258 795,07	15 445 845,52

Eining 130 Teknisk drift og eigedom

Organisering:

Eininga er organisert i tre fagområder med følgjande ansvar:

Bygg og Eigedom

Drift og vedlikehaldsansvar for kommunale:

- formålsbygg,
- grøntareal og
- utleigebustadar

VA og Veg

Drifts og vedlikehaldsansvar for kommunale:

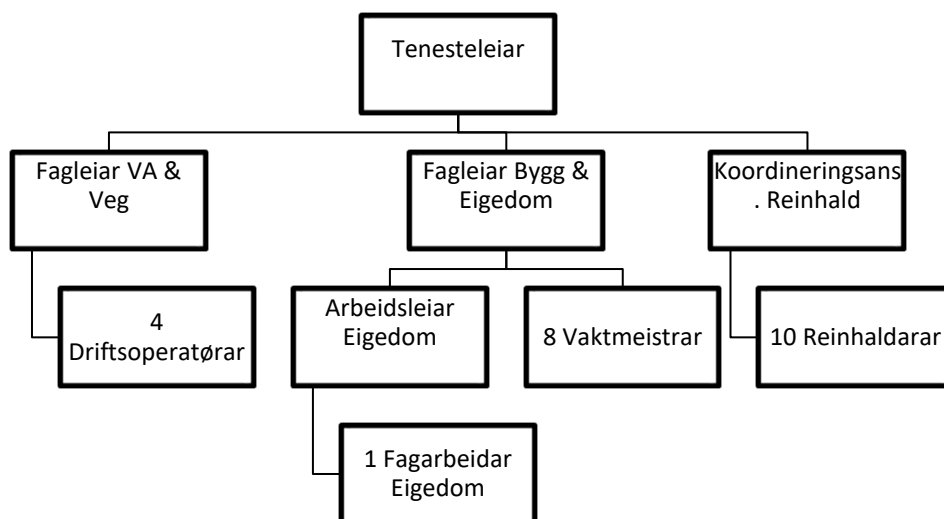
- VA-anlegg (reinseanlegg, vassverk, pumpestasjonar, leidningsnett),
- vegar

Reinhald

Ansvar for reinhald av kommunale formålsbygg.

I tillegg har eininga også mellom anna ansvar for:

- utsleppsløyver/spredte avlaup.
- budsjettansvar for Bykle kommunes andel av brann- og feiarvesen i Setesdal Brannvesen IKS,
- budsjettansvar for Bykle kommunes andel av renovasjon i Setesdal Miljø & Gjenvinning.
- gjennomføring av byggeprosjekt, VA-prosjekt og vegprosjekt.

Formål:

Eininga skal utøve ein mest mogleg effektiv tenesteproduksjon, leveranseprosess og ressursbruk i høve til eksterne og interne brukarar.

Lovgrunnlag/Rammeverk

Nasjonale styringsdokument som i særleg grad er styrande for tenesteproduksjonen innan eininga:

- Lov om offentlige anskaffelser (anskaffelsesloven)
- Forskrift om begrensing av forurensing (forurensingsforskriften)
- Lov om vern mot forurensinger og om avfall (forurensingsloven)
- Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)
- Lov om kommunale vann- og avløpsanlegg (vann- og avløpsanleggsloven)
- Lov om veier (veiloven)
- Lov om veitrafikk (veitrafikkloven)
- Lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern (arbeidsmiljøloven)
- Arbeidsmiljøforskriftene
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften)

I tillegg har kommunen interne styringsdokument som også er styrande for tenesteproduksjonen i eininga. Desse er:

- Kommuneplanen (areal- og samfunnsdel)
- Kommunedelplanar
- Områdeplanar
- Bustadpolitisk handlingsplan (ikkje ferdig)
- Energi- og klimaplan (ikkje ferdig)
- Trafikksikkerheitsplan
- Budsjett- og økonomiplan
- Kompetanseplan
- Internkontroll- og HMT-dokumenter

Fleire planar skal rullerast og fornyast i løpet av 2023, mens nokon ikkje er starta på enda.

Mål:

Hovudmål for tenesta	• Fokus på redusert sjukefraver og auka trivsel • Effektivisering gjennom innovasjon og digitalisering • Vere ein attraktiv og utviklande arbeidsplass • Ta ansvar for heilheitlig samfunnsutvikling i Bykle

Måloppnåing og utfordringar i 2022

Eininga har hatt følgjande satsings- og fokusområder i 2022:
VA-prosjekter, Vedlikehaldsplan, Trivsel og utvikling, ENØK

Hovudmål

Eininga har hatt noko høgare sjukefråvær enn normalt dette året, totalt i overkant av 6 %. Dette skuldast i hovudsak koronapandemi og mykje fråvær grunna dette på vinter og vår. Det er lite eller ingen sjukefråvær som skuldast forhold på arbeidsplassen. Ein er så vidt kome i gang med digitalisering av reinhaldsplanar i Plania. Jobben med dette fortsett i 2023.

VA-prosjekter

Som tidlegare år har eininga også i 2022 ein rekke større og mindre VA og veg-prosjekter av betydning.

Det viktigaste har vore nytt vassverk på Hovden som no er nær ferdigstilling. Prosessen i prosjektet har vore grei, med god samarbeid med entreprenørar. I seinsommar/haust oppstod det uforutsette problem med prosessleveransen og prosjektet er difor noko forsinka. Arbeid med dette har tatt ein del av kapasiteten til fagleiar VA og tenesteleiar.

Ein har framleis god kontroll på økonomien i prosjektet og kvaliteten på anlegga.

Andre viktige VA-prosjekt som ein har jobba med i år er:

- Ny brannvasstilførsel til barnehagen på Hovden.
Prosjektet blei gjennomført i høve til plan og budsjett.
- Ny avlaupsleidning frå pumpestasjon Otrosåsen til hovudpumpestasjon Hegni.
Prosjektet var naudsynt for å betre kapasitet på avlaupsnett på Hovden. Det blei gjennomført i høve til plan og budsjett.
- Nye VA-leidningar på Nedre Sarv i Bykle.
Leidningane er av eldre dato og må skiftast ut på kort sikt. Prosjektering er ferdig og prosjekt gjennomførast i 2023.
- Ny rundkøyring Hovdekleiva.
Prosjektering i stor grad ferdig, prosjektet iverksettast etter alt å døme i 2023.

Vedlikehaldsplan:

Det har vore eit mål å få opp ein langsiktig plan for vedlikehald av kommunale bygg. Dette for å gi forutsigbarheit for TDE, for dei andre einingane som nyttar bygga og for brukarar av bygga.

I 2022 har det blir gjennomført tilstandsvurderingar av stort sett alle formålsbygga til kommunen. Tilstandsvurderinga er skrevet i rapportform med forslag til tiltak og når tiltak bør gjennomførast. Rapportane skal nyttast til utarbeiding av vedlikehaldsplan for kommunale formålsbygg.

Vidare er planen å gjere det same med kommunale bustadar.

Trivsel og utvikling:

Det har vore eit mål for eininga å få personell med meir fagkompetanse og ein prøver å legge til rette for både vidareutdanning og kursing dersom tilsette har ønske om dette.

I løpet av 2023 har fleire reinhaldarar og vaktmeistrar tatt fagbrev med noko støtte frå kommunen.

Moglegheit for utvikling spelar også positivt inn på trivsel.

Andre tiltak retta mot trivsel i eininga er sosiale samlingar som julelunsj og sommarlunsj i tillegg til enkelte faglege samlingar med mat.

Alle tilsette får tilbod om medarbeidarsamtale og stort sett alle nyttar dette tilbodet.

ENØK:

Straumprissituasjonen i slutten av 2021 og starten av 2022 viste at ein også i Bykle kommune måtte fokusere meir på ENØK-tiltak framover. Dette har stort sett vore ein ikkje-eksisterande tanke i kommunen fram til nå.

Hovudtiltaket som er gjort i løpet av 2022 er å forbetre drifta av dei tekniske anlegga i formålsbygga. Drifta er satt vekk til eksternt firma då eininga pr. no ikkje hadde kapasitet eller kompetanse til å drifte dette på ein god måte.

Ein har gjort tiltak på temperaturar og driftstider i alle bygg. Det har komme ein god del klagar på kalde (og varme) bygg, men dei fleste har ei forståing for at dette er naudsynt.

Andre ENØK-tiltak som er gjort er:

- Nye ventilasjonsaggregat på Bykle Rådhus.
- Ein del av dei kommunale bustadane har fått installert varmpumpe.
- Varmepumpe installert på Bykle Lager.

I tillegg er det gjort fleire mindre tiltak. I sum har kommunens straumforbruk minka med 600-700.000 kWh samanlikna med tidlegare år.

Utfordringar

Dei største utfordringane i 2022 kan oppsummerast med budsjett og administrativ kapasitet.

I hovudsak har ein hatt nullbudsjett i fleire år, og grunna prisauke gir dette reelt sett ein nedgong.

Dette gjer utslag i at ein må prioritere hardare på vedlikehalds- og moderniseringsbehov både ved tekniske bygg og anlegg, formålsbygg og anlegg og kommunale bustadar.

Samstundes har eininga heller ikkje administrativ kapasitet til å følgje opp både drift og prosjekt satt av i budsjettet på ein ønska måte.

Dette vil også vere utfordringane i 2023.

Økonomisk ramme

Driftsbudsjettet (130) til eininga var i 2022 på i overkant av 41 mill kr. I høve til budsjett blei det eit lite underskot på ca. 900.000 eller 2,25 %.

I hovudsak skuldast dette auka straumprisar. Det blei bevilga 2,5 mill til auka straumkostnader i 2022, men dette viste seg at den reelle aukinga var enda høgare enn dette. Samanlikna med 2021 var auka i totale straumkostnader på nesten 4 mill. og samanlikna med 2020 var auka på nesten 6 mill. Begge tal ekskl. mva.

Ein har også merka at kostnadar til byggematerialar osv. har gått opp. Dette påverkar også budsjett.

Begge delar påverkar også sjølvkostbudsjettet (131).

Konto	Konto(T)	Beløp	Revider budsjett	avvik i kr	Forbruk i %
130	Enhet Teknisk drift og eigedom	42 886 650,63	40 257 434,00	-2 629 216,63	106,53
131	Selvkost inkl TDE	-16 706 723,11	-16 166 872,00	539 851,11	103,34

Konto(T)	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022
Enhet Teknisk drift og eigedom	40 755 989,52	39 240 301,93	37 536 815,15	42 886 650,63
Selvkost inkl TDE	-19 731 725,42	-16 006 742,78	-12 918 546,89	-16 706 723,11

Eining 150 Kultur og fritid

Formål: Bykle kommune skal bygge vidare på eit rikt, mangfaldig og berekraftig kulturliv. Eit kulturliv som bidreg til gode miljø og levekår for alle frå 0-100 år. Ein skal arbeide for å vidareutvikle anlegg for idrett, kultur og friluftsliv. Stimulere til eit variert tilbod av frivillige lag og organisasjonar. Løfte og fremje eigne tradisjonar, og vere opne for nye.

Kompetanse og personalutvikling: Kultur og fritid har 9,45 årsverk fordelt på 10 personar. Me har fått inn ein person i 100% stilling som kulturkoordinator frå august 2022, som erstatning for tidlegare stilling «fagleiar kulturhus». Avdelingane gjennomfører fagmøter og personalmøter og har høgt fokus på godt arbeidsmiljø.

Bibliotek:

Biblioteksjef utgjer 1 årsverk og er tilsett 50% i skulebiblioteket (Bykle barne og ungdomsskule og Fjellgardane skule) og 50% i folkebiblioteket.

Frå hausten 2022 har biblioteksjefen permisjon. Det ble satt inn to vikarar i henholdsvis 60% og 40%. Då den eine i 60% blei sjukemeldt, vart biblioteket drifta i 40% og skulen satte inn ein lærar for å ta skulebiblioteket. Då ho måtte brukast i skulen, falt tilbodet til skulebiblioteket ut.

Biblioteket består av hovudbiblioteket i Bykle og filialen på Hovden. Begge er kombinasjonsbibliotek med grunnskule.

Biblioteket har registrert 20183 besøk i 2022. Utlånstallet ligg på 6183.

Hovudbiblioteket i Bykle er også eit meiråpent bibliotek. Det vil sei at lånarar frå 16 år kan inngå avtale som gjer at dei kan låse seg inn med lånekortet kvar dag mellom 07 – 23. Frå desember åpna vi ei prøveordning der elevar frå 8. klasse kan få tilgong til meiråpent. Dette har så langt ikkje blitt bruka av nokon.

Det er per i dag ca. 30 brukarar.

Gjennom lånesamarbeid med andre bibliotek tilbyr vi lånarane eit breitt utval av bøker og andre media. Biblioteket har skulelevar på besøk ein til to dagar i veka både på Hovden og i Bykle.

Av arrangement i 2022, hadde biblioteket Sommarlesfest for barn i 1 – 7 klasse både i Bykle og på Hovden. Dette var svært populært og omtrent alle barna deltok. Sommarles er ein lesekampanje for barn og Bykle tronar høgt opp på deltakarstatistikken i Agder. Vi har tilbydd eventyrstund for barnehagane på begge plasser ca. tre gonger kvart halvår. Dette har vore veldig populært og det har vore ca. 12 barn på Hovden og 8 i Bykle. Hausten 2022 hadde vi framsyning av teaterforestilling for barn opp til 4. klasse. Det er seniorkafé i biblioteket i Bykle kvar måndag der om lag 6 personar deltar, og boksirkele på Hovden ein måndag i månaden med 5-6 deltakarar.

Ungdom og kultur:

Ungdomsarbeid: Fagleiar ungdom og kultur er tilsett i 100% stilling, og har ansvar for å vere klubbleiar, nestleiar i Bykle-Hovden fritidsklubb, verneombud, ansvar for UngdomsCrew, økonomi/regnskap, innhald. Delta i SLT (samordning lokale rus- og kriminalitetsførebyggjande arbeid), utvida SMU (Skulemiljøutvalet), prosjektleiar for UKM, kommunekontakt for UKM, Unge Arrangørar, koordinator for ungdomsrådet, gjennomføre aktivitetar som utfyller tilbodet i kulturskulen (workshops), ha kontakt med Setesdal VGS / Hovden Skigymnas, og næringen for samarbeid, søke midlar/rapportere for å kunne gjennomføre aktivitetar.

Prosjekt 2022

- Prosjektleiar for UKM Bykle som blei gjennomført på Hovden.
- Prosjekt “Ungdommens Kulturhus /utvikling av open sosial møteplass for sjølvorganisert aktivitet i samarbeid med Tenesteleiar kultur.
- Prosjekt ny skatehall på Hovden

Arrangement 2022

- PoolParty i badeland 26.02, 65 deltakarar
- UKM kunstutstilling April/mai, 18 lokale barn og unge stilte ut kunst
- UKM Tekniske prøver 39 deltakarar 4. - 10, trinn
- UKM Fleirkamera produksjon av sceneinnslag 39 deltakarar, 4. - 10. Trinn
- UKM Festival 66 deltakarar
- UKM Filmpremiere, 110 tilskuerar
- Lasertag + døgning 20.mai, 67 deltakarar
- Sommeravslutning 9. juni, 1.-10. trinn 120 deltakarar
- SommarCamp 2022, 5. - 10. trinn var det 32 deltakarar som var med ein eller fleire dagar, med over 96 deltakingar fordelt på dagane 15. - 17. August
- Foredrag med Adil Kahn “Motstand = Styrke” 15. August. Samarbeid med HSG med 100 tilskuerar
- Døgning 20. - 21. Oktober på grendehuset med ungdomsklubben med 27 deltakarar.
- “Jule-kick off” 25. November arrangement i samarbeid med kulturskulen frå 4. - 10. trinn, 60 deltakarar.

Totalt 807 deltakarar

Workshops 2022:

- Trampolinekurs med Espen Jansen, 12. - 13.02, 46 deltakere
- Hip Hop med Hanna. 16 deltakarar , med 64 deltakingar fordelt på dagane 5. - 8. mars

- Breaking med Marvin 24. - 25. September med 17 deltakarar som var med ein eller fleire dagar med 33 deltakingar
- Workshop Arcade maskin 20. Oktober, 27 deltakarar

Totalt 127 deltakarar

Søknader om midler 2022:

- 30.000,- UKM stimuleringsmidler
- 10.000,- Agder fylkeskommune UKM film
- 60.000,- Kulturmidlar
- 231.966,- Gjensidige stiftelsen Buldrevegg
- 30.000,- Ungdom og fritid, Design og arkitektur workshop
- 50.000,- Frå Ungdomsrådet til Sommeravslutning

Totalt: 411.966,-

Bykle-Hovden fritidsklubb “SUMMIT”

Fritidsklubben har i 2021 hatt til saman 22 klubbkveldar fordelt på Hovden og Bykle + 24 dagar med arrangement. “Summit” har aktivitet for jr. (5.-7. trinn) og ungdom (8.- 12. trinn) to gonger i månaden. Annankvar gong i Bykle og på Hovden. Gjennomsnitt utgjer besøkande på Hovden ungdomsklubb 51 %, 14 deltakarar i gjennomsnitt. Bykle ungdomsklubb 59% med gjennomsnittleg 16 deltakarar. Juniorklubb Hovden 65% med gjennomsnittleg 20 deltakarar, juniorklubb Bykle 42% med gjennomsnittleg 13 deltakarar. Tverretatleg samarbeid med kulturskulen, kulturskolelærar med på klubb.

Frivilligsentral:

Målet for Bykle Frivilligsentral er å legge til rette for samskaping av aktivitetar slik at folk i kommunen kan aktivisere seg og har gode og trygge møteplassar. Ein sentral møteplass er måndagstreff for seniorgruppa på samfunnshuset. Kvar uke samlast 5-10 pensjonistar til trim og påfølgjande kaffitreff. Andre faste aktivitetar er boksirkel og symjing i Bykle.

Frivilligsentralen er også ansvarleg for koordinering av TV-aksjonen og organisering av laurdags-bygdekino i Bykle. Frivilligsentralen har ei sentral rolle inn mot lokale lag og organisasjonar som er ei av kultur sine primær oppgåver. Nytt av året er abonnering på Tilskuddsportalen for kommunalt ansatte og lag/foreiningar. Tilskuddsportalen er eit verktøy for søk etter støtteordningar og tilskot.

Frivilligsentralen har hatt hovedansvaret for prosjekteringa og utviklinga av eit nytt tilbod- klatrerom på Hovden grendehus. Involvering i lokalsamfunnet og dialog med frivillige har vore ei viktig del av prosjektet. Prosjektet vart ferdigstilla i april, og ein ser stadig auka bruk av tilbodet for alle aldersgrupper. Samstundes har frivilligsentralen jobba med å oppretthalde eit lavterskeltilbod med trimrom/aktivitet for seniorar på dagtid på grendehuset.

Frivilligsentralen har koordinert frivillige til flyktninghjelp Ukrainske flyktningar busett i Bykle. Frivilligsentralen samarbeidar med flyktningekoordinator, og bidrar med informasjon om tilbod i kommunen til elevar på voksenopplæringa.

Kulturhus: Personar passert hovudinngang: 42 715 på Hovden (+46,2%), og 44 358 i Bykle (33,5%) inkludert skulekantina.

Hovden grendehus: I antal rombookingar, 1323 i 2022 mot 1254 i 2021, har grendehuset hatt ei auke på 5,5%. Hovden Sportsklubb er den største brukaren med 205 bookingar, med HSG/VGS hakk i hel med 203 bookingar, etterfulgt av kulturskulen og Fjellgardane skule.

Bykle samfunnshus har i antal rombookingar hatt ein nedgang på 15% (frå 1109 til 942 rombookingar), mykje på grunn av endring av registreringsmetode for skulebruk. Bykle barne- og ungdomsskule står for mesteparten av bruken, deretter Bykle I.L. og kulturskulen. Bassenget har vore opent for familiebadning ein gang i veka, og til skulebruk.

Arrangement / kulturformidling: K&F hadde i 2022 mange flotte arrangement. Biblioteket og Ungdom og kultur har stått for dei fleste i form av boksirkel, eventyrstund, klubb, UKM, workshops, sommarcamp og teaterframsyningar for skulane. Me har òg hatt kulturkafé i Bykle, tre før og tre etter sommaren som har vært godt besøkt. I tillegg har frivilligsentralen hatt mellom anna seniortrim og seniortreff i Bykle Samfunnshus kvar veke, med jevnt godt oppmøte. Andre samarbeidsprosjekt har vore Bykledagen, Viking & Villrein, og Bykle folkeakademi.

Kino Bykle: 20 filmar med 171 besøk. Snitt pr. film på 8,5 besøkande.

Kino Hovden: 34 filmar med 643 besøk = snitt på 17,8. Den best besøkte filmen var «Avatar: The way of water» på Hovden grendehus med 101 publikummarar.

Bykle Kulturskule:

Kulturskulen har 3 årsverk til undervisning og kulturarbeid. Kulturskulen har 58 registrerte elevar hausten 2022. Fylkeskommunen oppretta 20% ressurs for Setesdalskommunane øyremerka undervisning til immateriell kulturarv etter Unescostatus for skuleåret 2021/2022. Stillinga frå Fylkeskommunen blir avslutta etter andre semester 2022, men arbeid for å sikre ressurs og vidareføring av undervisning i folkemusikk er godt i gang hos kvar kommune i Setesdal.

Kulturskulen fungerer som kommunens ressurscenter for musikk og kultur. Dei tre årsverka er godt presentert i andre einingar med musikk for 1-10 ved Bykle barne og ungdomsskule, 1-7 trinn ved Fjellgardane skule, musikk i barnehagane. Andre oppgåver som også ligg til stillingane er lyd og lys, mellom- og ungdomstrinnsklubb og vaksenkor.

Omlag 1. årsverk er fordelt på skule, barnehage, vaksenkor og klubb. Kulturskulen finansierer årsverka som vart nytta. Rektoransvaret for kulturskulen ligg til tenesteleiar for kultur og fritid. Pris pr. år for individuell undervisning var kr 2180,- i 2022. Pris pr. år for gruppeundervisning var kr 1090,-. Kulturskulen gir 50% søskenmoderasjon på alle tilbod yngre sysken nyttar. Band på klubb, korps og barnekor er gratis for alle.

Konto	Konto(T)	Beløp	Revider budsjett	avvik i kr	Forbruk i %
150	Enhet Kultur og fritid	11 060 635,26	13 102 030,00	2 041 394,74	84,42

Konto(T)	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022
Enhet Kultur og fritid	11 526 989,03	11 314 732,72	11 486 393,64	11 060 635,26

Eining 160 Bykle barne- og ungdomsskule

Lovgrunnlag

Opplæringslova og læreplanverket for den 10-årige grunnskolen.

Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring.

Opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfridom, nestekjærleik, tilgjeving, likeverd og solidaritet, verdiar som òg kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn og som er forankra i menneskerettane.

Opplæringa skal bidra til å utvide kjennskapen til og forståinga av den nasjonale kulturarven og vår felles internasjonale kulturtradisjon.

Opplæringa skal gi innsikt i kulturelt mangfald og vise respekt for den einskilde si overtyding. Ho skal fremje demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.

Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og haldningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrøng.

Elevane og lærlingane skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.

Skolen og lærebedrifta skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.

Formålsparagrafen i opplæringslova.

Generelt

Ved skulestart hausten 2022 hadde Bykle barne- og ungdomsskule 52 elevar elevar, 26 på barneskulen og 26 på ungdomsskulen.

Alle i 1.-4. klasse brukar SFO. SFO i Bykle er opent frå 06.45 – 16.00 kvar dag utanom dei to seiste vekene juli. Totalt for hausten 2022 er det 14 elevar på SFO.

Alle elevane på skulen får tilbod om leksehjelp ein gong i veka. Det er lovpålagt for mellomtrinnet, 5-7.klasse, men skulen legg til rette for ein time i veka på alle trinn. Det gjer ein god moglegheit til å få fagleg hjelp av pedagogar.

Me har hatt 4 Ukrainske elever ved Bykle skule frå september/oktober. Dei gjeng i ulike klassar og får ein dag i veka ekstra opplæring i norsk. Frå skulens side ser det ut til at dei trivast og har det godt i Bykle.

I grunnskulen har vi ca 14 lærarstillingar, ein sosialpedagogisk rådgjevar og leiing. Vi har 380 % stilling på SFO. 60% av dette er knytt til ei spesialpedagogisk stilling på skulen. Vi har ein lærling i barne- og ungdomsarbeid. Dei SFO-tilsette tek også kantinedrifta og assistentarbeid i skulen. Vi har eit flott personale og trivselen og arbeidsmiljøet er godt mellom dei tilsette.

Visjonen vår er aktive og trygge elevar. Skulen si hovudoppgåve er å legge forholda best mogleg til rette for læring og eit godt og trygt skulemiljø.

Samfunn og utvikling

Grunnopplæringa er ein viktig del av ein livslang dannelsingsprosess som har fridom, sjølvstende, ansvar og medmenneskelegdom for den enkelte som mål. Opplæringa skal gi elevane eit godt grunnlag for å forstå seg sjølv, andre og verda, og for å gjere gode val i livet. Opplæringa skal gi eit godt utgangspunkt for deltaking på alle område innanfor utdanning, arbeids- og samfunnsliv. Samtidig lever barn og unge her og no, og skolen må anerkjenne eigenverdien i barndommen og ungdomstida.

Utklipp frå overordna del LK20

Vi arbeider for eit stimulerande læringsmiljø ved å legge vekt på verdiar, læringsmål, bygge relasjonar, gje gode tilbakemeldingar, elevsamtalar, gjennomføre sosiale tiltak og løne god åtferd. Ein del elevar får individuell tilrettelegging. Elevane er med å samlar inn pengar til Syklar til Cuba og TV-innsamlinga.

Ved skulen har vi i fleire år brukt eit digitalt program - Mitt Val. Mitt Val brukast systematisk på alle klassetrinn med vekt på folkehelse og livsmeistring. Bruk av Mitt Val, systematisk og over tid, styrker barns sosiale og emosjonelle kompetanse.

Med Mitt Val øver elevane på å bygge vennskap, handtere tankar og følelsar, sette grenser for seg sjølv og respektere andre sine grenser og å etablere gode levevaner i trygge rammer. Det gir økt livsmeistring og ein god psykisk helse.

- Utvikling av skolemiljøet
- Samspel og følelsar
- Å bygge relasjonar
- Psykisk helse
- Kritisk tenking
- Personleg utvikling
- Sosialt ansvar
- Digital dømmekraft
- Rus og avhengigheit

Figur 1. PALS-pyramiden

Skulen er også ein PALS skule. PALS er ein forkorting for Positiv åtferd, støttande læringsmiljø og samhandling i skolen. PALS er ein skoleomfattande modell for å styrke barns skolefaglege og sosiale kompetanse, førebyggje og meistre åtferdsproblema.

Eit trygt læringsmiljø kjenneteiknast av tydelege forventningar til sosiale og skulefaglege kompetanssmål og positiv åtferd. PALS utviklar og byggjer eit godt læringsmiljø for alle skulens elever, tilsette, leing og føresette

Tenestekvalitet for brukarane

Skulen gjennomfører foreldreundersøkinga, elevundersøkinga, foreldresamtalar, foreldremøte, møte i FAU, Samarbeidsutvalet og Skulemiljøutvalet.

Skulen nyttar Visma Flyt Skule (VFS) som skuleadministrativt program. Programmet vart teken i bruk hausten 2022 . Tilnærma same programvare brukast også på barnehagane i Bykle kommune. Dette sikrar dei føresette god kjennskap til bruk av programvara gjennom heile oppvekstløpet

VFS er ein moderne skytjeneste for skuleadministrasjon. Løysningen digitaliserer ei rekkje prosessar knytt til lærarens og elevens skulekvardag. Den bidreg også til eit betre samarbeid mellom skule, SFO og heim. Saman med VFS følgjer det med ein enkel og brukarvennleg app for dei føresette. Her kan dei følgje med på alt som skjer på skulen og appen legg til rette for ein effektiv, enkel og trygg måte å kommunisere på. I appen kan dei føresette:

Melde frávær, Sende og motta meldingar og gruppemeldingar, Få ukentleg informasjon frå skulen og dei rådsorgan skulen har , Sjå timeplanen , Svare på skjema som kjem frå skulen, eller SFO, Registrere SFO tilstedeværelse , Sjå karakterar og vurderingar og Gje og trekkje tilbake samtykke.

Med VFS og tilhøyrande appar er informasjon lett tilgjengeleg og dialogen mellom heim og skule er enkel, trygg og effektiv.

Skuleeigar har eit stadig større krav til dokumentasjon og rapportering. Saman med Visma Flyt Skule tek skulen også i bruk Visma Sikker Sak (VSS). For skulen er trygg handtering av elevinformasjon viktig. VSS for skulen gjev dei tilsette eit sikkert saksbehandlingssystem som er enkelt å bruke. Dette sikrar god produksjon av dokumentasjon og trygg lagring til det beste for skulen, elev og dei føresette.

Alle elevane har tilgong på pc, eller nettbrett på skulen. Vi har digitale tavler i alle klassar. Bykle skule har hatt grei økonomi dei seiste åra og har difor hatt moglegheit til å satse både på lærebøker og digitale læremidlar. Det gjev ein fornuftig bruk av både tradisjonelle og nye og moderne måtar å drive skule på.

Skulen i Bykle har i mange år praktisert «mobilfri skule». Dette inneber at kvar elev ved skulestart legg sin mobiltelefon i ei hylle og der ligg mobiltelefonen til dei skal heim. Det er ingen elevar som har tilgong til mobilen gjennom skulekvardagen. Me på skulen saman med dei føresette ser mange positive effektar av dette:

- Mindre skjermbruk på kvar elev
- Mindre skjermbruk gjev auka fysisk aktivitet i friminutt
- Meir sosial omgang i friminutta
- Dei unge er meir «tilstades»
- Dei unge treng ei pause frå sosiale media

Bykle barne og ungdomsskule jobbar systematisk med årlege trivselsundersøkingar og den store elevundersøkinga som gjennomførast nasjonalt. Både dei tydar på eit godt og trygt skulemiljø for våre unge i kommunen.

Kompetanse og personalutvikling

I Bykle oppfylte 100 prosent av barneskolelærerne i norsk, engelsk og matematikk i 1.-7. trinn kompetansekravene. De beste kommunene ligger på 100 prosent. På ungdomsskolen oppfyller 100 prosent av lærerne i matematikk, engelsk og norsk nye krav til fordypning i fagene.

Utklipp frå Kommunebarmometeret

Dei som arbeider på skulen har god fagutdanning. Framover må vi sette fokus på å få godt kvalifiserte søkarar til stillingane vi lyser ut. Ved tilsetting av nye lærarar for skuleåret 2022/2023 var det 14 søkararar. Dei aller fleste med god utdanning.

Digital kompetanse blir og meir etterspurt i den nye læreplanen. Det er elles ei utfordring, å få kvalifiserte vikarar når det er lengre fråvær og vikariat. For å greie å gje god undervisning er det eit godt verkemiddel å ha litt romsleg med pedagogisk personale fast tilsett. Vi ønskjer også at flest mogleg held seg oppdaterte gjennom kurs, ekskursjonar, etter- og vidareutdanning. Dette er svært viktig for oss som er ein liten skule. Dette skuleåret er det ein lærar som tek vidareutdanning i matematikk 1-7. Personalet på SFO reiser kvart år på ei to-dagars konferanse i Oslo.

Vi har også intern kompetanseheving i personalet. For skuleåret 2022/2023 er det «Inkluderande praksis» som er skulens satsingsområde for personalet ved skulen og SFO. Dette er eit nasjonalt satsingsområde.

Interne prosessar

Vi vil gjerne vidareutvikle engasjement og lojalitet for felles mål. Vi brukar medarbeidarsamtalar og personalmøta aktivt for å utvikle oss vidare. Medarbeidarsamtalane syner at personalet gjer ein strålende innsats og at trivselen og arbeidsmiljøet er godt.

Vaksenopplæringa

For skuleåret 2022/2023 er det tilsett ein pedagog som har opplæring for 13 Ukrainske vaksne. Dei får opplæring i norsk og noko samfunnskunnskap. Dei er tre dagar på skule og 2 dagar i arbeidspraksis. Det er no frametter ein jamn tilflytting av nye vaksne frå Ukraina. Slik stoda er no kan det vere aktuelt med opplæring på Hovden og i Bykle våren 2023 og ikkje minst skuleåret 2023/2024.

Tilbodet på Hovden for arbeidsinnvandrarar, kjem i tillegg med 20 % stilling. Vi har engasjerte lærarar som gjer ein flott innsats for dei framandspråklege. Det er introduksjonstilbodet og vidare oppfølging av ein del elevar som treng lengre tid på å lære seg språket. På kveldstilbodet for arbeidsinnvandrarar har det auka med elevar.

Det er stor skilnad på kor lang tid den enkelte treng for å få eit funksjonelt språk. Det vert jobba systematisk både med språk og kulturforståing, der målet er å få så mange som råd i arbeid eller vidareutdanning slik at dei kan få bruke ressursane sine i samfunnet vårt. Ein samarbeider tett med fleire instansar for å få dette til.

Konto	Konto(T)	Beløp	Revider budsjett	avvik i kr	Forbruk i %
160	Enhet Bykle barne- og ungdomsskule	14 080 955,47	15 158 673,00	1 077 717,53	92,89

Konto(T)	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022
Enhet Bykle barne- og ungdomsskule	16 084 995,53	14 453 391,83	14 757 399,91	14 080 955,47

Eining 170 Barnehage

Formål/innhald/lovgrunnlag i/for tenesta.

Lovgrunnlag: Lov 17.juni 2005 nr. 64 om barnehagar (barnehagelova). Ajourført med endringar, seinast 18.06.10 nr. 26 i kraft frå 01.08.10.

Formål: Barnehagen skal i samarbeid og forståing med heimen ivareta barna sine behov for omsorg og leik, og fremje læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfridom, nestekjærleik, tilgiving, likeverd og solidaritet, verdiar som kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn og som er forankra i menneskerettane.

Innhald: Pedagogisk tilrettelagt tilbod basert på ”Rammeplan for barnehagen sitt innhald og oppgåver”, spesialpedagogiske tiltak for barn som etter søknad vert tildelt dette og eit eige opplegg for barna sin overgang frå barnehage til skule.

Måloppnåing i året i forhold til verksemdsplan for tenesteeininga:

Generelt: Bykle barnehage hadde våren 2022 13 barn fordela på 2 avdelingar og til saman 6,4 årsverk, inkl. tenesteleiar, hausten 2022 12 barn med 6 årsverk, inkl. tenesteleiar. Fjellgardane barnehage hadde våren 2022 25 barn fordela på 3 avdelingar og 9,1 årsverk inkl. tenesteleiar, og hausten 2022 25 barn med 9,3 årsverk, inkl. tenesteleiar. Hausten 2022 nyttar ein dei ressursane ein har til spesial pedagogiske tiltak i barnehagane. Det har vore noko langtidssjukemeldingar i barnehagane i 2022.

Vi har eit godt og fagleg sterkt personale i barnehagane. Det er trivsel på arbeidsplassen og eit godt arbeidsmiljø. Dei tilsette står på og trør til der det trengs når det er sjukdom eller anna på avdelingane. Vi ser at det å vere godt bemanna gjer at både dei tilsette held lenger ut og det gjer ein ekstra tryggleik for barna og barna har allstøtt ein vaksen som ser det og har plass i fanget. Det hjelper ikkje med mange hender i ein barnehage om disse ikkje har tilstrekkeleg kompetanse for å kunne sjå, forstå og ivareta alle barna. Dagens auke i krav til kvalitet kan ikkje oppretthaldast og møtast av vikarar utan erfaring eller rett kompetanse. Kven som helst kan ikkje inn og jobbe i ein barnehage.

Det har også dette året vore mykje sjukdom, både i personalgruppa og blant barna.

Samfunn og utvikling: Barnehagen har som mål å gi eit utfordrande og lærerikt oppvekstmiljø, der ein godkjend årsplan har vore eit viktig arbeidsreiskap. Utarbeiding av årsplan gjerast i samarbeid med dei tilsette og er ein prosess som gjeng over lengre tid, dette for at årsplanen skal vere eit arbeidsdokument og brukast i det daglege arbeidet på avdelingane med barna.

1. januar 2021 blei barnehagelova endra. Barnehagen har fått nytt regelverk for barnehagemiljø. Det nye kapittelet skal syte for at alle barn får ein trygg og god barnehagekvardag. Personalet i barnehagane i Bykle har vore med på å utarbeide «Plan for eit trygt og godt psykososialt barnehagemiljø for alle barnehagebarn i Bykle kommune» I tillegg har ein utarbeida rutinar og ein handlingsplan ved mobbing/krenkande åtferd.

Tenestekvalitet for brukarane: Barnehagane er i dagleg dialog med dei føresette. Vi gjennomfører oppstartssamtalar for nye barn, foreldresamtalar minst to gonger per år, foreldremøte og møter i samarbeidsutvalet. I tillegg til at både dei føresette og dei tilsette kan be om ein samtale med kvarandre når det skulle vere naudsynt elles i året. Eit utdrag frå foreldreundersøkinga 2022, gjennomført på nett og utarbeida av UDIR. I Bykle barnehage var det i år ein svarprosent på 91,7 %, mens det i Fjellgardane kun var 60 % av dei føresette som hadde svart på undersøkinga. Vi oppmodar alle til å ta seg tid til å svare slik at grunnlaget vert målbart. Foreldreundersøkingane tas tilbake på personalmøte og vi jobbar heile tida med å utvikle oss og møte foreldras ønskjer og behova til kvart einskilde barn.

Foreldreundersøkinga 2022	Bykle bhg Snitt	Fjellgardane bhg Snitt
Totalt sett, kor fornøgd eller misfornøyd er du med din barnehage? (5 er høgste score)	4,9	4,7

Kompetanse og personalutvikling: Personalet har hatt 5 planleggingsdagar med både intern og ekstern kursing. Personalet har årleg livredningskurs med instruktør frå «Førstehjelpkompetanse» i tillegg til livredningskurs ute i vatn i Storetjønn med godkjend instruktør i Norges livredningsselskap.

Alle dei tilsette i barnehagane reiste på Sørlandsk lærarstemne hausten 2022. Ein tilsett har tatt 5 studiepoeng på UiA hausten 2022 i «symje- og livredningsferdigheit utandørs»

Interne prosessar: Medarbeidarsamtalar er gjennomført. Personalmøte og møte med verneombod er avvikla om lag 1 gong i månaden,.. I tillegg har tenesteleiar møte med tillitsvalde i fagforbundet og utdanningsforbundet om lag ein gong i månaden, oftare om det har vore naudsynt.

Personalmøta nyttast i stor grad til felles kompetansebygging og utvikling. Det er også pedagogmøter og avdelingsmøter internt i begge barnehagane.

Medarbeidarsamtalane syner at dei tilsette er godt nøgde med arbeidsplassen, men at det har vore krevjande med periodar med mykje fråvær. Sosiale tiltak som gir personalet felles opplevingar er viktige både for trivsel og for å knyte personalet saman.

Økonomi/avvik i høve til budsjett:

Enno ser ein at dei auka matvareprisane og kostnadane generelt gjev innverknad på budsjettet. Barnehagane har haldt seg innan rammene i 2022, der ein del er mindre forbruk på løn.

Vi hadde eit vikariat på barnehagelærarstilling utlyst våren 2022, som det tok ein tid før vi fekk napp på. Det utgjer ein stor kostnad å lyse ut stillingar. Vi ser det er vanskeleg å få tak i kompetent personale når det er behov for det, både over lengre og kortare periodar.

Utfordringar for barnehagane er å skaffe vikar ved sjukdom, ferie, avspasering og ulike permisjonar.

Barnehagen har ein utgift for gjesteplass i barnehagen i Valle kommune.

Konto	Konto(T)	Beløp	Revider budsjett	avvik i kr	Forbruk i %
170	Enhet Barnehage	10 314 209,30	11 566 260,00	1 252 050,70	89,17
Konto(T)	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022	
Enhet Barnehage	11 135 655,34	9 509 971,40	9 623 571,71	10 314 209,30	

Eining 180 Fjellgardane skule

Lovgrunnlag

Opplæringslova og læreplanverket for den 10-årige grunnskolen.

Opplæringa i skole og lærebedrift skal, i samarbeid og forståing med heimen, opne dører mot verda og framtida og gi elevane og lærlingane historisk og kulturell innsikt og forankring.

Opplæringa skal byggje på grunnleggjande verdiar i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfridom, nestekjærleik, tilgjeving, likeverd og solidaritet, verdiar som òg kjem til uttrykk i ulike religionar og livssyn og som er forankra i menneskerettane.

Opplæringa skal bidra til å utvide kjennskapen til og forståinga av den nasjonale kulturarven og vår felles internasjonale kulturtradisjon.

Opplæringa skal gi innsikt i kulturelt mangfald og vise respekt for den einskilde si overtyding.

Hø skal fremje demokrati, likestilling og vitskapleg tenkjemåte.

Elevane og lærlingane skal utvikle kunnskap, dugleik og haldningar for å kunne meistre liva sine og for å kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Dei skal få utfalde skaparglede, engasjement og utforskartrøng.

Elevane og lærlingane skal lære å tenkje kritisk og handle etisk og miljøbevisst. Dei skal ha medansvar og rett til medverknad.

Skolen og lærebedrifta skal møte elevane og lærlingane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.

Formålsparagrafen i opplæringslova.

Generelt

Ved skulestart hausten 2022 hadde Fjellgardane skule 40 elevar fordelt på sju klassetrinn.

Elevtalet er noko lågare en skuleåret før.

Det er 18 elevar om brukar SFO- tilbodet ved skulen i år. Opningstida er frå 07.30 til 16.15.

I aktive stillingar har vi gode 9 stillingar pedagog (inkludert rektor) 0,2 stilling merkantil, og ca. 2.5 stilling assistent/fagarbeidar.

Alle elevane på skulen får tilbod om leksehjelp ein gong i veka. Det er lovpålagt for mellomtrinnet, 5-7.klasse, men skulen legg til rette for ein time i veka på alle trinn. Det gjer ein god moglegheit til å få fagleg hjelp av pedagogar.

Visjonen vår er aktive og trygge elevar. Skulen si hovudoppgåve er å legge forholda best mogleg til rette for læring og eit godt og trygt skulemiljø.

Samfunn og utvikling

Grunnopplæringa er ein viktig del av ein livslang danningssprosess som har fridom, sjølvstende, ansvar og medmenneskelegdom for den enkelte som mål. Opplæringa skal gi elevane eit godt grunnlag for å forstå seg sjølv, andre og verda, og for å gjere gode val i livet. Opplæringa skal gi eit godt utgangspunkt for deltaking på alle område innanfor utdanning, arbeids- og samfunnsliv. Samtidig lever barn og unge her og no, og skolen må anerkjenne eigenverdien i barndommen og ungdomstida.

Utklipp frå overordna del LK20

Vi arbeider for eit stimulerande læringsmiljø ved å legge vekt på verdiar, læringsmål, bygge relasjonar, gje gode tilbakemeldingar, elevsamtalar, gjennomføre sosiale tiltak og løne god åtferd. Ein del elevar får individuell tilrettelegging.

Vi er ein Pals-skule som har fokus på gode relasjonar mellom vaksne og elevar, gode tilbakemeldingar og fokus på god åtferd. Skulestartturen er ein viktig arena for relasjonsbygging. Ein del elevar får individuell tilrettelegging. Samarbeidet med fagforbunda er gode. Elles engasjerer vi oss i lokalsamfunnet med å invitere til Luciafest og bygdekveld og andre arrangement som er opne for alle, i den grad det er mogleg å arrangere noko grunna smittevernomsyn. Kvart år er elevane med på å same inn pengar til TV-aksjonen. Resultata på kartleggingsprøver og nasjonale prøver er gode. Skulen har eit flott personale, trivselen og samarbeidet er godt.

Tenestekvalitet for brukarane

Skulen gjennomfører foreldreundersøkinga, elevundersøkinga, foreldresamtalar, foreldremøte, møte i FAU, Samarbeidsutvalet og Skulemiljøutvalet.

Skulen nyttar Visma Flyt Skule (VFS) som skuleadministrativt program. Programmet vart teken i bruk hausten 2022 . Tilnærma same programvare brukast også på barnehagane i Bykle kommune. Dette sikrar dei føresette god kjennskap til bruk av programvara gjennom heile oppvekstløpet

VFS er ein moderne skytjeneste for skuleadministrasjon. Løysningen digitaliserer ei rekkje prosessar knytt til lærarens og elevens skulekvardag. Den bidreg også til eit betre samarbeid mellom skule, SFO og heim. Saman med VFS følgjer det med ein enkel og brukarvennleg app for dei føresette. Her kan dei følgje med på alt som skjer på skulen og appen legg til rette for ein effektiv, enkel og trygg måte å kommunisere på. I appen kan dei føresette: Melde fråvær, Sende og ta i mot meldingar og gruppemeldingar, Få vekentleg informasjon frå skulen og dei rådsorgan skulen har, Sjå timeplanen, Svare på skjema som kjem frå skulen, eller SFO , Registrere SFO nærvere, Gje og trekkje tilbake samtykke.

Med VFS og tilhøyrande appar er informasjon lett tilgjengeleg og dialogen mellom heim og skule er enkel, trygg og effektiv.

Skuleeigar har eit stadig større krav til dokumentasjon og rapportering. Saman med Visma Flyt Skule tek skulen også i bruk Visma Sikker Sak (VSS). For skulen er trygg handtering av elevinformasjon viktig. VSS for skulen gjev dei tilsette eit sikkert saksbehandlingssystem som er enkelt å bruke. Dette sikrar god produksjon av dokumentasjon og trygg lagring til det beste for skulen, elev og dei føresette.

Alle elevane har tilgang på pc, eller nettbrett på skulen. Vi har digitale tavler i alle klassar. Fjellgardane skule har hatt grei økonomi dei seiste åra og har difor hatt moglegheit til å satse både på lærebøker og digitale læremidlar. Det gjev ein fornuftig bruk av både tradisjonelle og nye og moderne måtar å drive skule på. Fjellgardane skule er ein fådelt skule slik at fleire årstrinn går saman i mange fag. Vi prioriterer god deling i norsk, engelsk og matematikk innanfor den ramma vi har. Skulebygget, uteområdet og det tekniske utstyret på skulen er godt. Alle elevane får gratis lunsj (som dei et saman), samt frukt klassevis. På Fjellgardane skule har vi i fleire år no hatt det slik at vi flytter undervisninga ut på onsdagar. For 1.-4.klasse gjeld det dei fleste onsdagar, for 5.-7.klasse vekslar det meir mellom å vere inne og ute desse dagane. På utedagane gjer vi praktiske ting i samband med dei tema vi har om på skulen. Erfaringane med utedagen er positive.

Læring krev personleg engasjement. Vi er svært avhengige av godt samarbeid med foreldra for å få dette til.

Fjellgardane skule har hatt studentar frå UIA dei siste 9 åra. Det er svært viktig for oss å vise oss fram for framtidige jobbsøklarar, samtidig som det også er til inspirasjon for skulen å få inn nokre med «ferske idéar.»

Kompetanse og personalutvikling

Lærarane ved skulen har høg kompetanse, fleirtalet med høgskule/universitetsutdanning på 5 år eller meir. Vi opplever at mange ønskjer å halde seg oppdatert gjennom kurs, erfaringsdeling og etterutdanning. Dette skuleåret tek ein lærar 30 studiepoeng i norsk.

Krava til formell kompetanse er 30 studiepoeng i norsk, engelsk og matematikk, samt ha undervisningskompetanse for å undervise i dei andre faga på barnetrinnet. Dette gjer til at vi satsar på vidareutdanning av lærarane. Vi er ein liten skule med få tilsette, og er difor ekstra avhengige av at lærarane har fagleg breidde.

Vi har også intern kompetanseheving i personalet. For skuleåret 2022/2023 er det «Inkluderande praksis» som er skulens satsingsområde for personalet ved skulen og SFO. Dette er eit nasjonalt satsingsområde, og vi følgjer UDIR sine kompetansepakker. Det er vanskeleg for oss å få tak i kvalifiserte vikarar ved fråvær. For å gjere oss mindre sårbare vil det vere fornuftig å ha tilsett litt romsleg med pedagogisk personale.

Interne prosessar

Medarbeidarsamtaler er gjennomført. Faste medråderettsmøter med PTV og PVO er gjennomført etter plan. Oftare en planlagt dersom det har vore naudsynt. Medarbeidarsamtalane og personalmøta er viktige delar av dei interne prosessane. Personalmøta brukast i stor grad til felles kompetansebygging. Sosiale tiltak som gir personalet felles opplevingar er viktige både for trivsel og for å knyte personalet saman. Vi utviklar engasjement og lojalitet overfor felles mål mellom anna ved å legge til rette for erfaringsdeling og lærande nettverk som arenaer for fagleg utvikling og refleksjon.

Konto	Konto(T)	Beløp	Revider budsjett	avvik i kr	Forbruk i %
180	Enhet Fjellgardane skule	10 013 975,90	8 859 843,00	-1 154 132,90	113,03

Konto(T)	Regnskap 2019	Regnskap 2020	Regnskap 2021	Regnskap 2022
Enhet Fjellgardane skule	8 854 519,10	8 668 559,25	8 992 213,67	10 013 975,90

Fotografer: Normann/Gunnar T. Tveiten, Tallak Hoslemo, Ann Ebeltoft

ei,

vedlagt følger innkalling og saksvedlegg til Bykle kontrollutval onsdag 03.05.2023

kl. 09.00

Møtet avholdes i kommunestyresalen.

ventuelle forfall meldes til undertegnede så raskt som mulig.

B: Merk at det er flere vedlegg i denne eposten.

Med vennlig hilsen
Inger Sekretariat

Inger Lise Austrud

Ansvarlig

Telefon: 91 86 99 75

E-post: inger.lise.austrud@asekretariat.no